

Manuali i
Kodit Ndërkombëtar të Etikës
për Profesionistët Kontabël

—
përfshirë
Standardet Ndërkombëtare të Pavarësisë

Botimi 2021

Federata Ndërkombëtare e Kontabilistëve ©
529 Fifth Avenue
New York, New York 10017 USA

Ky publikim u botua nga Federata Ndërkombëtare e Kontabilistëve (IFAC®). Misioni i saj është t'i shërbejë interesit publik nëpërmjet: kontributit për zhvillimin e standardeve ndërkombëtare të një cilësie të lartë, nxitjes të pranimit dhe zbatimit të këtyre standardeve, rritjes së kapacitetit të organizatave të profesionit kontabël dhe shprehjes hapur për çështjet me interes publik. Ky publikim mund të shkarkohet për përdorim personal ose të blihet nga faqja e internetit e Bordit të Standardeve Ndërkombëtare të Etikës për Profesionistët Kontabël® (IESBA®): www.ethicsboard.org.

Kodi Ndërkombëtar i Etikës për Profesionistët Kontabël™ (përfshirë Standardet Ndërkombëtare të Pavarësisë™) Projekt Paraqitjet, Dokumentet për Konsultim dhe publikime të tjera të IESBA® (BSNEK) janë publikuar nga dhe janë pronë e IFAC.

IESBA dhe IFAC nuk mbajnë përgjegjësi për humbjen që mund t'i shkaktohet ndonjë personi, i cili vepron ose nuk vepron në pajtim me materialin që përmban ky publikim, pavarësisht nëse kjo humbje shkaktohet nga neglizhenca apo arsye të tjera.

“Bordi i Standardeve Ndërkombëtare të Etikës për Profesionistët Kontabël”, “*Kodi Ndërkombëtar i Etikës për Profesionistët Kontabël*” (përfshirë Standardet Ndërkombëtare të Pavarësisë™), “Federata Ndërkombëtare e Kontabilistëve”, “IESBA”, “IFAC”, logo e IESBA dhe logo e IFAC, janë marka tregtare të IFAC ose marka tregtare të regjistruara dhe marka shërbimi të IFAC në SHBA dhe vende të tjera.

Të drejtat e autorit (Copyright) © Korrik 2018 i përkasin Federatës Ndërkombëtare të Kontabilistëve (IFAC). Të gjitha të drejtat janë të rezervuara. Për të riprodhuar, ruajtur, shpërndarë, apo për përdorime të tjera të ngjashme të këtij dokumenti është i nevojshëm miratimi me shkrim nga IFAC. Dokumenti i ruajtur përdoret vetëm për përdorim individual dhe jo tregtar. Kontaktoni adresën: permissions@ifac.org.

ISBN: 978-1-60815-464-7

Publikuar nga:

Manuali i Kodit Ndërkombëtar të Etikës për Profesionistët Kontabël (Përfshirë Standardet Ndërkombëtare të Pavarësisë) i publikuar nga Federata Ndërkombëtare e Kontabilistëve (IFAC) në gjuhën angleze në vitin 2018 është përkthyer në gjuhën shqipe nga Instituti i Ekspertëve Kontabël të Autorizuar të Shqipërisë (IEKA) në bashkëpunim me Shoqatën e Kontabilistëve të Çertifikuar dhe Auditorëve të Kosovës (ShKÇAK) në vitin 2019 dhe është riprodhuar me lejen e IFAC. (IFAC) ka ribotuar tekstin në vitin 2021 duke sjellë ndryshime në Kod. Këto ndryshime janë përkthyer në gjuhën shqipe nga Instituti i Ekspertëve Kontabël të Autorizuar të Shqipërisë (IEKA) në bashkëpunim me Shoqatën e Kontabilistëve të Çertifikuar dhe Auditorëve të Kosovës (ShKÇAK) në vitin 2022. Procesi i përkthimit të Manuali i Kodit Ndërkombëtar të Etikës për Profesionistët Kontabël (Përfshirë Standardet Ndërkombëtare) është marrë në konsideratë nga IFAC dhe përkthimi është bërë në përputhje me “Deklaratën e Politikave – Politikat për Përkthimin e Publikimeve të Federatës Ndërkombëtare të Kontabilistëve (IFAC).” Teksti i aprovuar i Manuali i Kodit Ndërkombëtar të Etikës për Profesionistët Kontabël (Përfshirë Standardet Ndërkombëtare të Pavarësisë) është teksti që IFAC ka publikuar në gjuhën angleze. IFAC nuk mban përgjegjësi për saktësinë dhe plotësinë e përkthimit ose për veprimet që mund të rrjedhin prej tyre.

Teksti në gjuhën angleze i Manuali i Kodit Ndërkombëtar të Etikës për Profesionistët Kontabël (Përfshirë Standardet Ndërkombëtare të Pavarësisë) © 2021 nga IFAC. Të gjitha të drejtat janë të rezervuara.

Teksti në gjuhën shqipe i Manuali i Kodit Ndërkombëtar të Etikës për Profesionistët Kontabël (Përfshirë Standardet Ndërkombëtare të Pavarësisë) © 2021 nga IFAC. Të gjitha të drejtat janë të rezervuara.

Titulli original: Handbook of the International Code of Ethics for Professional Accountants (including International Independence Standards), numri ISBN: 978-1-60815-464-7

Kontakti adresën Permissions@ifac.org për marrjen e lejes për të riprodhuar, ruajtur, shpërndarë, apo për përdorime të tjera të ngjashme të këtij dokumenti.

MANUALI I KODIT NDËRKOMBËTAR TË ETIKËS PËR PROFESIONISTËT KONTABËL (PËRFSHIRË STANDARDET NDËRKOMBËTARE TË PAVARËSISË)

BOTIMI 2021

Organizimi i këtij manuali

Përmbajtjet e këtij Manuali janë organizuar sipas seksioneve të mëposhtme:

Prezantim i Bordit të Standardeve Ndërkombëtare të Etikës për Profesionistët kontabël.....	1
Roli i Federatës Ndërkombëtare të Kontabilistëve.....	2
Qëllimi i këtij Manuali.....	3
Ndryshimet në Përmbajtje nga Botimi 2020.....	4
Udhëzuesi i Kodit.....	6
Tabela e Përmbajtjes.....	10
Parathënie.....	13
Pjesa 1 – Zbatimi i përgjithshëm i Kodit, Parimet Themelore dhe Kuadri Konceptual.....	15
Pjesa 2 – Profesionistët Kontabël të Punësuar (në Biznes).....	32
Pjesa 3 – Profesionistët Kontabël në Praktikën Publike.....	70
Standardet Ndërkombëtare të Pavarësisë (Pjesa 4A dhe 4B)	
Pjesa 4A – Pavarësia për Angazhimet e Auditimit dhe Rishikimit....	116
Pjesa 4B – Pavarësia për Angazhimet e Sigurisë të tjera nga Angazhimet e Auditimit dhe Rishikimit.....	197
Fjalori i Termave, Përfshirë Listën e Shkurtimeve.....	236
Hyrja në Fuqi.....	249
Ndryshimet në Kod.....	250

E drejta e Autorit dhe Përkthimi

IFAC publikon manualet, standardet dhe publikime të tjera të IESBA-së dhe ka të drejtat e autorit për këto publikime.

IFAC pohon se është e rëndësishme që përgatitësit dhe përdoruesit e pasqyrave financiare, audituesit, dhe profesionistët e tjerë kontabël, rregullatorët, hartuesit e standardeve kombëtare, organizmat anëtare të IFAC-ut, akademikët, studentët dhe grupet e tjera të interesuara në vendet jo Anglisht-folëse, të kenë akses në standardet në gjuhën e tyre amtare dhe për këtë arsye inkurajon dhe lehtëson riprodhimin, ose përkthimin dhe riprodhimin e publikimeve të tij.

Politika e IFAC-ut në lidhje me përkthimin dhe riprodhimin e publikimeve që janë e drejtë e autorit të tij është e ilustruar përkatësisht në *Politikën për Përkthimin dhe Riprodhimin e Standardeve të Botuara nga Federata Ndërkombëtare e Kontabilistëve dhe Politikën për Riprodhimin, ose Përkthimin dhe Riprodhimin, Publikime të Federatës Ndërkombëtare të Kontabilistëve*. Palët e interesuara që dëshirojnë të riprodhojnë, ose të përkthejnë dhe të riprodhojnë këtë manual, duhet të kontaktojnë permissions@ifac.org për termat dhe kushtet përkatëse.

PREZANTIM I BORDIT TË STANDARDEVE NDËRKOMBËTARE TË ETIKËS PËR PROFESIONISTËT KONTABËL®

Bordi i Standardeve Ndërkombëtare të Etikës për Profesionistët Kontabël® (IESBA®) është një organ i pavarur i hartimit të standardeve, që zhvillon një *Kod Ndërkombëtar të Etikës për Profesionistët Kontabël* të përshtatshëm në nivel ndërkombëtar (që përfshin *Standardet Ndërkombëtare të Pavarësisë*), (Kodin).

Objektivi i IESBA, sikurse është shprehur në Termat e Referencës, është t'i shërbejë interesit publik duke vendosur standarde të Etikës të cilësisë së lartë për profesionistët kontabël. Objektivi afatgjatë i IESBA, është konvergenca e standardeve etike të Kodit për profesionistët kontabël, përfshirë standardet e pavarësisë së audituesit, me ato të nxjerra nga rregullatorët dhe hartuesit lokalë të standardeve. Konverjencanë një paketë të vetme standardesh mund të përmirësojë cilësinë dhe të garantojë qëndrueshmërinë e shërbimeve të ofruara nga profesionistët kontabël në mbarë botën dhe mund të përmirësojë efikasitetin e tregjeve globale të kapitalit.

IESBA përbëhet nga 18 anëtarë bordi nga e gjithë bota, prej të cilëve jo më shumë se 9 janë ushtrues të profesionit kontabël në praktikë dhe jo më pak se 3 janë anëtarë publikë (individë që duhet të përfaqësojnë interesin e gjerë publik). Anëtarët caktohen nga Bordi i IFAC-ut, bazuar në rekomandimet e bëra nga Komiteti i Emërimeve të IFAC-ut me miratimin e Bordit të Mbikëqyrjes me Interes Publik (PIOB), i cili mbikëqyr veprimtarinë e IESBA.

Procesi i IESBA për hartimin e standardeve kërkon pjesëmarrjen e Bordit të Mbikëqyrjes me Interes Publik dhe Grupit Këshillimor Konsultativ të IESBA-së (CAG), të cilët japin inpute me interes publik në zhvillimin e standardeve dhe të udhëzimeve të IESBA-së.

IESBA-s i kërkohet të jetë transparente në veprimtarinë e saj në lidhje me zhvillimin e standardeve, dhe t'i përmbahet procesit të miratuar nga PIOB. Mbledhjet e Bordit, përfshirë mbledhjet përmes telekonferencave, janë të hapura për publikun, dhe programet e takimeve (axhendat) janë të disponueshëm në faqen e internetit.

Për më shumë informacion mund të vizitoni www.ethicsboard.com.

ROLI I FEDERATËS NDËRKOMBËTARE TË KONTABILISTËVE

Federata Ndërkombëtare e Kontabilistëve (IFAC) i shërben interesit publik duke kontribuar në zhvillimin e organizatave, tregjeve dhe ekonomive të forta e të qëndrueshme. Ajo përkrah transparencën, përgjegjshmërinë dhe krahasueshmërinë e raportimit financiar; ndihmon zhvillimin e profesionit kontabël; dhe komunikon rëndësinë dhe vlerën e profesionistëve kontabël për infrastrukturën financiare globale. E themeluar në vitin 1977, IFAC përbëhet aktualisht nga 175 anëtarë dhe anëtarë të asociuar nga 130 vende dhe juridiksione, të cilët përfaqësojnë rreth 3 milionë kontabilistë që veprojnë në praktikën publike, në edukim, në sektorin publik dhe në sektorin e industrisë dhe tregtisë.

Si pjesë e mandatit me interes publik, IFAC kontribuon për zhvillimin, pranimin dhe zbatimin e standardeve profesionale të një cilësie të lartë për profesionistët kontabël, kryesisht nëpërmjet mbështetjes që ofron për IESBA. IFAC siguron burimet njerëzore, lehtëson menaxhimin, mbështet komunikimet dhe bën financime për këtë Bord të Pavarur të Hartimit të Standardeve, dhe lehtëson procesin e nominimit dhe përzgjedhjes së anëtarëve të Bordit.

IESBA përcakton programet e punës së saj dhe miraton publikimet e saj duke iu përmbajtur procesit të rregullt dhe të kujdesshëm, pa përfshirjen e IFAC-ut. IFAC nuk mund të ndikojë në axhendat apo publikimet e IESBA-së. IFAC publikon manualët, standardet dhe dokumente të tjera dhe ka të drejtat e autorit për to.

Pavarësia e IESBA mbrohet në disa mënyra:

- përmes mbikëqyrjes formale dhe të pavarur të interesit publik mbi procesin e hartimit të standardeve nga PIOB (për më shumë informacion shiko www.ipiob.org), që përfshin një proces të rregullt dhe rigoroz, ku bën pjesë edhe konsultimi publik;
- përmes thirrjes publike për emërimë, dhe mbikëqyrjes së pavarur mbi procesin e emërimit dhe përzgjedhjes nga PIOB;
- përmes transparencës së plotë, për sa i përket procesit të rregullt për hartimin e standardeve si dhe aksesit të publikut në materialet e axhendave, mbledhjeve dhe publikimit të bazës për konkluzione krahas çdo standardi përfundimtar;
- përmes përfshirjes së Grupit Këshillimor Konsultativ dhe vëzhguesve në procesin e hartimit të standardeve; dhe
- përmes kërkesës që anëtarët e IESBA-s, si edhe organizatat që i punësojnë/nominojnë ata, të angazhohen për pavarësinë, integritetin dhe misionin me interes publik të bordit.

Për më shumë informacion vizitoni faqen e internetit të IFAC www.ifac.org

QËLLIMI I KËTIJ MANUALI

BOTIMI 2021

Ky manual sjell së bashku për referencë në vazhdimësi, informacionet rreth rolit të IFAC-ut dhe tekstit zyrtar të *Kodit Ndërkombëtar të Etikës për Profesionistët Kontabël (përfshirë Standardet Ndërkombëtare të Pavarësisë)* (Kodi) të publikuar nga IESBA.

NDRYSHIMET NË PËRMBAJTJE NGA BOTIMI 2020

Ky manual zëvendëson botimin e vitit 2020 të *Manualit të Kodit Ndërkombëtar të Etikës për Profesionistët Kontabël (përfshirë Standardet Ndërkombëtare të Pavarësisë)* dhe përfshin:

- Ndryshimet e Pjesës 4B të Kodit të cilat përafrojnë terminologjinë dhe konceptet e përdorura në Kod kundrejt atyre të Standardit Ndërkombëtar të Angazhimeve të Sigurisë (ISAE) 3000 (të rishikuar) publikuar nga Bordi për Standardet Ndërkombëtare të Auditimit dhe Sigurisë (IAASB). Këto rishikime hynë në fuqi në qershor 2021.
- Rishikimet e pjesëve 1 dhe 2 të Kodit pritet të promovojnë rolin dhe mendësinë që pritet nga profesionistët kontabël. Këto rishikime do të hyjnë në fuqi në dhjetor 2021.

Ndryshimet

Botimi i vitit 2021 i manualit përmban rishikimet që do të hyjnë në fuqi në Dhjetor 2022, përkatësisht:

- Rishikimet për të theksuar objektivitetin e një rishikuesi të cilësisë së angazhimit (EQR) dhe rishikues të tjerë të përshtatshëm. Rishikimet u publikuan më faqen e internetit të IESBA në janar 2021. Rishikimet e EQR-së ofrojnë udhëzime që mbështesin Standardin Ndërkombëtar të Menaxhimit të Cilësisë (ISQM) 2, *Rishikimi i Cilësisë së Angazhimit* dhe adresojnë përshtatshmërinë e një individi që të shërbejë si EQR, duke u fokusuar në veçorinë kryesore të objektivitetit.
- Dispozitat e rishikuara për shërbimet e jo-sigurisë (NAS) dhe për tarifën që u botuan në faqen e internetit të IESBA në muajin prill 2021. Rishikimet kryesore përfshijnë:
 - Ndalim për firmat e auditimit t'i ofrojnë një klienti auditimi që është entitet me interes publik (PIE) një NAS që mund të krijojë një kërcënim të pavarësisë nga vetë-rishikimi.
 - Dispozitat e forcuara që specifikojnë rrethanat në të cilat firmat e auditimit dhe firmat e rrjetit mund ose nuk mund të ofrojnë një NAS për një klient auditimi.
 - Një kërkesë që një firmë të mos lejojë që tarifa e auditimit të ndikohet nga ofrimi i shërbimeve të ndryshme nga auditimi për një klient auditimi nga firma ose firmat e rrjetit.
 - Dispozitat e forcuara për të adresuar varësinë nga tarifat në nivel firme.

- Dispozita të reja për të stimuluar një transparencë më të madhe publike në lidhje me tarifat e paguara nga klientët e auditimit të PIE.
- Dispozita të reja për të promovuar një angazhim më të fortë midis auditorëve dhe atyre që janë të ngarkuar me qeverisjen e PIE-ve në lidhje me çështjet e pavarësisë që kanë të bëjnë me NAS dhe tarifat.

Ndryshimet që do të hyjnë në fuqi në 2022 do të pasqyrohen në Kodin e vitit 2022.

Ndryshimet në kod të publikuara pas muajit prill 2021 dhe publikimet paraprake
Për informacion mbi zhvillimet e fundit dhe për të marrë deklaratat përfundimtare të lëshuara pas prillit 2021 ose publikimet e veçanta paraprake, vizitoni faqen e internetit të IESBA në www.ethicsboard.org/standards-pronouncements.

UDHËZUES PËR KODIN

(Ky Udhëzues është një ndihmë jodetyruese për përdorimin e Kodit.)

Qëllimi i Kodit

1. *Kodi Ndërkombëtar i Etikës për Profesionistët Kontabël (përfshirë Standardet Ndërkombëtare të Pavarësisë)* (“Kodi”) përcakton parimet themelore të etikës për profesionistët kontabël, duke reflektuar pranimin që profesioni i bën përgjegjësisë së tij me interes publik. Këto parime përcaktojnë standardet e sjelljes që pritet të zbatohen nga një profesionist kontabël. Parimet themelore janë: integriteti, objektiviteti, kompetenca profesionale dhe kujdesi, konfidencialiteti dhe sjellja profesionale.
2. Kodi siguron një kuadër konceptual që duhet të zbatojnë profesionistët kontabël për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet ndaj pajtueshmërisë me parimet themelore. Kodi përcakton kërkesat dhe materialin për zbatim për çështje të ndryshme që ndihmojnë profesionistët kontabël të zbatojnë kuadrin konceptual për këto çështje.
3. Në rastin e angazhimeve të auditimeve, rishikimeve dhe angazhimeve të tjera të sigurisë, Kodi përcakton *Standardet Ndërkombëtare të Pavarësisë*, që vendosen nga zbatimi i kuadrit konceptual për kërcënimet ndaj pavarësisë në lidhje me këto angazhimeve.

Si është strukturuar Kodi

4. Kodi përmban materialet si më poshtë:
 - Pjesa 1 - *Pajtueshmëria me Kodin, Parimet Themelore dhe Kuadri Konceptual*, e cila përfshin parimet themelore dhe kuadrin konceptual dhe është i zbatueshëm për të gjithë profesionistët kontabël.
 - Pjesa 2 – *Profesionist Kontabël në Biznes*, e cila përcakton materialin shtesë që zbatohet nga profesionistët kontabël në biznes, kur ata kryejnë aktivitete profesionale. Profesionistët kontabël në biznes përfshijnë profesionistët kontabël të punësuar, të angazhuar ose të kontraktuar në një kapacitet ekzekutiv ose joekzekutiv, për shembull në:
 - Tregti, industri ose shërbim.
 - Sektorin publik.
 - Edukim.
 - Sektorin jofitimprurës.
 - Organizmat rregullatore ose profesionale.

Pjesa 2 është gjithashtu e zbatueshme për individët të cilët janë profesionistë kontabël në praktikën publike, kur kryejnë veprimtari profesionale që lidhen me marrëdhëniet e tyre me firmën, qoftë kjo si një i kontraktuar, i punësuar ose pronar.

- Pjesa 3 – *Profesionistët Kontabël në Praktikën Publike*, e cila përmban material shtesë që zbatohet për profesionistët kontabël në praktikën publike kur ata japin shërbime profesionale.
 - *Standardet Ndërkombëtare të Pavarësisë*, e cila përmban material shtesë që zbatohen nga profesionistët kontabël në praktikën publike kur japin shërbime të sigurisë, si më poshtë:
 - Pjesa 4A - Pavarësia për Angazhimet e Auditimit dhe të Rishikimit, e cila zbatohet kur kryhen angazhime të auditimit ose të rishikimit.
 - Pjesa 4B - *Pavarësia për Angazhimet e Sigurisë të Ndryshme nga Angazhimet e Auditimit dhe të Rishikimit*, e cila zbatohet kur kryhen angazhime të sigurisë që ndryshojnë nga angazhime të auditimit ose të rishikimit.
 - *Fjalori i termave*, i cili përmban përkufizimet e termave (së bashku me shpjegimet shtesë kur kjo është e nevojshme) dhe përsëritjen e termave të cilat kanë kuptime specifike në disa pjesë të Kodit. Për shembull, siç theksohet në Fjalorin e Termave, në Pjesën 4A, termi ‘angazhim auditimi’ zbatohet në mënyrë të njëjtë për angazhimet e auditimit si dhe të rishikimit. Fjalori i termave përfshin gjithashtu lista të shkurtimeve që janë përdorur në Kod dhe në standardet e tjera të cilave u referohet Kodi.
5. Kodi përmban seksione, të cilat adresojnë çështje specifike. Disa seksione përmbajnë nënseksione që kanë të bëjnë me aspekte të veçanta të këtyre çështjeve. Çdo seksion i Kodit është strukturuar, aty ku është e përshtatshme, si më poshtë:
- Hyrja – përcakton çështjet në shqyrtim që adresohen brenda seksionit dhe paraqet kërkesat dhe materialin për zbatim në kontekstin e kuadrit konceptual. Materiali hyrës përmban informacione, përfshirë një shpjegim të termave të përdorur, i cili është i rëndësishëm për të kuptuar dhe zbatuar çdo Pjesë dhe seksion të tij.
 - Kërkesat – përcaktojnë detyrimet e përgjithshme dhe të veçanta në lidhje me çështjen në shqyrtim të adresuar.
 - Materiali për zbatim – jep kontekstin, shpjegimet, sugjerimet për veprime ose çështje për t’u konsideruar, ilustrime dhe udhëzime të tjera që ndihmojnë për të qenë në pajtueshmëri me kërkesat.

Si të përdorim Kodin

Parimet Themelore, Pavarësia dhe Kuadri Konceptual

6. Kodi kërkon që profesionistët kontabël të jenë në pajtim me parimet themelore të etikës. Kodi kërkon gjithashtu, që ata të zbatojnë kuadrin konceptual për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet ndaj parimeve themelore. Zbatimi i kuadrit konceptual kërkon ushtrimin e gjykimit profesional, të qenurit vigjilent për informacione të reja dhe për ndryshime të fakteve e rrethanave, dhe përdorimin e testit të palëve të treta të arsyeshme dhe të besueshme.
7. Kuadri Konceptual pranon se ekzistenca e kushteve, politikave dhe procedurave të vendosura nga profesioni, ligjet, rregullat, firma, ose organizata punësuese, mund të kenë ndikim në identifikimin e kërcënimeve. Këto kushte, politika dhe procedura mund të jenë gjithashtu një faktor i rëndësishëm në vlerësimin e profesionistit kontabël nëse një kërcënim është në një nivel të pranueshëm. Kur kërcënimet nuk janë në një nivel të pranueshëm, kuadri konceptual kërkon që profesionisti kontabël t'i adresojë këto kërcënime. Zbatimi i masave mbrojtëse është një mënyrë për të adresuar kërcënimet. Masat mbrojtëse janë veprime individuale ose të kombinuara që profesionisti kontabël ndërmerr, të cilat në mënyrë efektive zvogëlojnë kërcënimet deri në një nivel të pranueshëm.
8. Përveç kësaj, Kodi kërkon që profesionistët kontabël të jenë të pavarur kur ata kryejnë angazhime të auditimit, rishikimit dhe angazhime të tjera të sigurisë. Kuadri konceptual zbatohet në të njëjtën mënyrë për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet ndaj pavarësisë sikurse veprohet edhe për kërcënimet ndaj parimeve themelore.
9. Pajtueshmëria me Kodin kërkon njohjen, kuptimin dhe zbatimin e:
 - Të gjitha dispozitave përkatëse të një seksioni të veçantë në kontekstin e Pjesës 1, së bashku me materialin shtesë që jepet në Seksionet 200, 300, 400 dhe 900, që janë të zbatueshme.
 - Të gjitha dispozitave përkatëse të një seksioni të veçantë, për shembull, zbatimi i dispozitave që jepen nën nënzërin e titulluar “Të përgjithshme” dhe “Të Gjithë Klientët e Auditimit” së bashku me dispozitat shtesë, përfshirë ato që jepen nën nënzërin “Klientët e Auditimit që nuk janë Entitete me Interes Publik” ose “Klientët e Auditimit që janë Entitete me Interes Publik.”
 - Të gjitha dispozitat përkatëse të dhëna në një seksion të veçantë së bashku me dispozitat shtesë të dhëna në ndonjë nënseksion përkatës.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

10. Kërkesat dhe materiali për zbatim duhet të lexohen dhe zbatohen me objektiv pajtueshmërinë me parimet themelore, zbatimin e kuadrit konceptual, dhe të qenurit i pavarur, kur kryhet një angazhim audimi, rishikimi dhe një angazhim tjetër i sigurisë.

Kërkesat

11. Kërkesat janë shprehur me shkronjën “K” dhe, në shumicën e rasteve, përfshijnë fjalën “do të”. Fjala “do të” në Kod imponon një detyrim që një profesionist kontabël ose një firmë duhet të përmbushë (respektojë) dispozitat specifike në të cilat fjala “do të” është përdorur.
12. Në disa situata, Kodi bën një përjashtim specifik ndaj një kërkesë. Në një situatë të tillë, dispozita është paraqitur me shkronjën “K”, por përdor fjalën “mund” ose një formulim të kushtëzuar.
13. Kur në Kod është përdorur fjala “mund”, kjo nënkupton lejen për të kryer një veprim të veçantë në disa rrethana, përfshirë si përjashtim ndaj një kërkesë. Ajo nuk përdoret për të treguar mundësi.
14. Kur në Kod është përdorur fjala “mundet”, kjo nënkupton mundësinë e lindjes së një çështjeje, të ndodhjes së një ngjarjeje ose një kurs veprimi që po ndërmerret. Termi nuk përcakton ndonjë nivel të posaçëm të mundësisë apo gjasë kur përdoret së bashku me një kërcënim, pasi vlerësimi i nivelit të një kërcënimi varet nga faktet dhe rrethanat e secilës çështje, ngjarje apo kurs veprimi të veçantë.

Materiali për Zbatim

15. Përveç kërkesave, Kodi përmban materialin për zbatim, i cili jep kontekstin përkatës për një kuptim të duhur të Kodit. Në veçanti, materiali për zbatim synon të ndihmojë një profesionist kontabël për të kuptuar mënyrën si të zbatojë kuadrin konceptual në një grup të caktuar rrethanash dhe për të kuptuar e për të përmbushur një kërkesë specifike. Megjithëse një material i tillë për zbatim nuk përbën në vetvete një kërkesë, shqyrtimi i materialit është i nevojshëm për zbatimin e duhur të kërkesave të Kodit, duke përfshirë zbatimin e kuadrit konceptual. Materiali për zbatim është shprehur me shkronjën “A”.
16. Kur materiali për zbatim përfshin listë me shembuj, këto lista nuk parashikohet të jenë gjithëpërfshirëse.

Shtojcë Udhëzuese për Kodin

17. Shtojca e këtij Udhëzuesi ofron një paraqitje të përgjithshme të Kodit.

PAMJA E PËRGJITHSHME E KODIT**PJESA 1****PAJTUESHMËRIA ME KODIN, PARIMET THEMELORE DHE KUADRI KONCEPTUAL**

(TË GJITHË PROFESIONISTËT KONTABËL - SEKSIONET 100 DERI NË 199)

PJESA 2**PROFESIONISTËT KONTABËL NË PRAKTIKËN PUBLIKE**

(SEKSIONET 200 DERI NË 299)

(PJESA 2 ËSHTË GJITHASHTU E ZBATUESHME PËR PROFESIONISTËT KONTABËL
NË PRAKTIKËN PUBLIKE KUR KRYEJNË
VEPRIMTARI PROFESIONALE QË LIDHEN ME MARRËDHENIET E TYRE ME FIRMËN)

PJESA 3**PROFESIONISTËT KONTABËL NË PRAKTIKËN PUBLIKE**

(SEKSIONET 300 DERI NË 399)

STANDARDET NËRKOMBËTARE TË PAVARËSISË

(PJESA 4A DHE 4B)

**PJESA 4A – PAVARËSIA PËR ANGAZHIMET E AUDITIMIT
DHE TË RISHIKIMIT**

(SEKSIONET 400 DERI NË 899)

**PJESA 4B – PAVARËSIA PËR ANGAZHIMET E SIGURISË
TË NDRYSHME NGA ANGAZHIMET E AUDITIMIT DHE TË
RISHIKIMIT**

(SEKSIONET 900 DERI NË 999)

FJALORI I TERMAVE

(TË GJITHË PROFESIONISTËT KONTABËL)

**MANUALI I KODIT NDËRKOMBËTAR TË ETIKËS
PËR PROFESIONISTËT KONTABËL (PËRFSHIRË
STANDET NDËKOMBËTARE TË PAVARËSISË)**

TABELA E PËRMBAJTJES

	Faqe
PARATHËNIE	14
PJESA 1 - PAJTUESHMËRIA ME KODIN, PARIMET THEMELORE DHE KUADRI KONCEPTUAL	15
100 Pajtueshmëria me Kodin	16
110 Parimet Themelore	18
111 – Integriteti	19
112 – Objektiviteti	19
113 – Kompetenca Profesionale dhe Kujdesi i Duhur	20
114 – Konfidencialiteti	20
115 – Sjellja Profesionale	22
120 Kuadri Konceptual	24
PJESA 2 – PROFESIONISTËT KONTABËL TË PUNËSUAR (NË BIZNES)	32
200 Zbatimi i Kuadrit Konceptual – Profesionalistët Kontabël të Punësuar	33
210 Konfliktet e Interesit	38
220 Përgatitja dhe Paraqitja e Informacionit	41
230 Sjellja Bazuar në Eksperiençë	46
240 Interesat Financiare, Kompesimi dhe Nxitjet Lidhur me Raportimin Financiar dhe Vendimmarrjen.....	48
250 Nxitjet, përfshirë Dhuratat dhe Mikpritjen	50
260 Reagimi ndaj Papajtuëshmërisë me Ligjet dhe Rregullat.....	56
270 Presioni për Shkeljen e Parimeve Themelore.....	66
PJESA 3 – PROFESIONISTËT KONTABËL NËPRAKTIKËN PUBLIKE	70
300 Zbatimi i Kuadrit Konceptual –Profesionalistët Kontabël në Praktikën Publike	71
310 Konfliktet e Interesit	78
320 Emërimet Profesionale	85

321	Opinionet Dytësore	89
330	Honoraret dhe Format e Tjera të Pagesave	90
340	Nxitjet, Përfshirë Dhuratat dhe Mikpritja	93
350	Marrja në Ruajtje (në Kujdestari) e Aktiveve të Klientit	99
360	Reagimi Ndaj Papajtueshmërisë me Ligjet dhe Rregulloret	100
STANDARDET NDËRKOMBËTARE TË PAVARËSISË (PJESA 4A dhe 4B)		116
PJESA 4A – PAVARËSIA – ANGAZHIMET E AUDITIMIT DHE TË RISHIKIMIT		118
400	Zbatimi i Kuadrit Konceptual për Pavarësinë për Angazhime të Auditimit dhe të Rishikimit	118
410	Honoraret	132
411	Kompensimi dhe Politikat e Vlerësimit	136
420	Dhuratat dhe Mikpritja.....	137
430	Paditë Gjyqësore Aktuale ose të Kërcënuara.....	138
510	Interesat Financiare.....	139
511	Huatë dhe Garancitë.....	144
520	Marrëdhëniet e Biznesit	146
521	Marrëdhëniet Familjare dhe Personale.....	148
522	Shërbimet e Kohëve të Fundit me një Klient të Auditimit	151
523	Shërbimi në Rolin e Drejtorit apo Nëpunësit tek një Klient i Auditimit.....	153
524	Punësimi tek një Klient i Auditimit.....	154
525	Caktimet e Përkohshme të Personelit.....	158
540	Lidhja e Gjatë e Personelit (Përfshirë Rotacionin e Ortakut) me një Klient të Auditimit	159
600	Dhënia e Shërbimeve të JoSigurisë për një Klient të Auditimit	165
	601 – Shërbimet Kontabël dhe të Mbajtjes së Kontabilitetit	170
	602 – Shërbimet Administrative	173
	603 – Shërbimet e Vlerësimit.....	173
	604 – Shërbimet Tatimore.....	175
	605 – Shërbimet e Auditimit të Brendshëm	181
	606 – Shërbimet e Sistemeve të Teknologjisë së Informacionit.....	184

607 – Shërbimet e Mbështetjes Gjyqësore	186
608 – Shërbimet Ligjore.....	187
609 – Shërbimet e Rekrutimit	189
610 – Shërbimet Financiare të Korporatës	191
800 Raportet mbi Pasqyrat Financiare për Qëllime të Veçanta që Përfshijnë një Kufizim në Përdorim dhe në Shpërndarje (Angazhimet e Auditimit dhe Rishikimit).....	193
PJESA 4B – PAVARËSIA PËR ANGAZHIMET E SIGURISËTË NDRYSHME NGA ANGAZHIMET E AUDITIMIT DHERISHIKIMIT.....	197
900 Zbatimi i Kuadrit Konceptual të Pavarësisë për Angazhimet e Sigurisë të Ndryshme nga Angazhimet e Auditimit dhe Rishikimit	198
905 Honoraret	206
906 Dhuratat dhe Mikpritja.....	209
907 Paditë Gjyqësore Aktuale ose të Paralajmëruara.....	210
910 Interesat Financiare	211
911 Huatë dhe Garancitë	215
920 Marrëdhëniet e Biznesit	217
921 Marrëdhëniet Familjare dhe Personale	219
922 Shërbimet e Kohëve të Fundit me një Klient të Sigurisë.....	222
923 Shërbimi si Drejtor ose Zyrtar tek një Klient i Sigurisë	224
924 Punësimi tek një Klient i Sigurisë	225
940 Lidhja e Gjatë e Personelit me një Klient të Sigurisë	227
950 Kryerja e Shërbimeve të Josigurisë për Klientët e Sigurisë të Ndryshëm nga Klientët e Angazhimeve të Auditimit dhe Rishikimit	229
990 Raportet që Përfshijnë një Kufizim në Përdorim dhe Shpërndarje (Angazhimet e Sigurisë të Ndryshme nga Angazhimet e Auditimit dhe Rishikimit)	233
FJALORI I TERMAVE, PËRFSHIRË LISTËN E SHKURTIMEVE.....	236
DATA E HYRJES NË FUQI.....	249

PARATHËNIE

IESBA zhvillon dhe publikon nën autoritetin e vet *Kodin Ndërkombëtar të Etikës për Profesionistët Kontabël (përfshirë Standardet Ndërkombëtare të Pavarësisë)* (“Kodin”). Kodi është për përdorim nga profesionistët kontabël në mbarë botën. IESBA e publikon Kodin për zbatim ndërkombëtar duke ndjekur një proces të duhur.

Federata Ndërkombëtare e Kontabilistëve (IFAC) përcakton kërkesa të veçanta për organizmat e saj anëtare në lidhje me Kodin.

PJESA 1 – PAJTUESHMËRIA ME KODIN, PARIMET THEMELORE DHE KUADRI KONCEPTUAL

	Faqe
Seksioni 100 Pajtueshmëria me Kodin.....	16
Seksioni 110 Parimet Themelore.....	18
Nëseksioni 111 – Integriteti.....	19
Nëseksioni 112 – Objektiviteti.....	19
Nëseksioni 113 – Kompetenca Profesionale dhe Kujdesi i Duhur.....	20
Nëseksioni 114 – Konfidencialiteti.....	20
Nëseksioni 115 – Sjellja Profesionale.....	22
Seksioni 120 Kuadri Konceptual.....	24

PJESA 1 – PAJTUESHMËRIA ME KODIN, PARIMET THEMELORE DHE KUADRI KONCEPTUAL

SEKSIONI 100

PAJTUESHMËRIA ME KODIN

Të Përgjithshme

100.1 A1 Një shenjë që e dallon profesionin kontabël është pranimi prej tij i përgjegjësisë për të vepruar në interes të publikut. Një profesionist kontabël nuk ka përgjegjësinë që të kënaqë në mënyrë specifike vetëm nevojat e një klienti ose të një punëdhënësi të caktuar. Prandaj, Kodi përmban kërkesat dhe materialin për zbatim që ju mundëson profesionistëve kontabël të përmbushin përgjegjësitë e tyre për të vepruar në interes të publikut.

100.2 A1 Kërkesat në Kod, të shprehura me shkronjën “K” imponojnë detyrime.

100.2 A2 Materiali për zbatim, i shprehur me shkronjën “A”, jep kontekstin, shpjegimet, sugjerimet për veprimet ose çështjet për t'u konsideruar, ilustrimet dhe udhëzimet e tjera që kanë të bëjnë me kuptimin e duhur të Kodit. Veçanërisht, materiali për zbatim është parashikuar të ndihmojë një profesionist kontabël të kuptojë mënyrën sesi të zbatojë kuadrin konceptual për seri të veçanta të rrethanave, dhe për të kuptuar e për të qenë në pajtueshmëri me një kërkesë specifike. Ndërsa një material i tillë për zbatim, në vetvete nuk imponon një kërkesë, marrja në konsideratë e tij është e nevojshme për zbatimin e duhur të kërkesave të Kodit, përfshirë zbatimin e kuadrit konceptual.

K.100.3 Një profesionist kontabël duhet të jetë në pajtueshmëri me Kodin. Mund të ketë rrethana, ku ligjet ose rregullat e përjashtojnë një profesionist kontabël nga pajtueshmëria me disa pjesë të Kodit. Në këto rrethana, këto ligje dhe rregulla prevalojnë dhe profesionisti kontabël do të jetë në pajtim me pjesët e tjera të Kodit.

100.3 A1 Parimi i sjelljes profesionale kërkon që një profesionist kontabël të jetë në pajtueshmëri me ligjet dhe rregullat. Disa juridiksione mund të kenë dispozita që ndryshojnë ose shkojnë përtej atyre të vendosura në Kod. Profesionistët kontabël në këto juridiksione duhet të jenë të ndërgjegjshëm për këto diferenca dhe të jenë në pajtim me dispozitat që janë më detyruese, përveç nëse janë të ndaluar nga ligji ose rregullat.

100.3. A2 Një profesionist kontabël mund të ndeshet me rrethana të pazakonta, në të cilat profesionisti beson se rezultati i zbatimit të një kërkesë të veçantë të Kodit do të ishte jo proporcional ose mund të mos jenë në interes të publikut. Në këto rrethana profesionisti kontabël kërkohet të këshillohet me një organizëm rregullator ose profesional.

Shkeljet e Kodit

K100.4 Paragrafët K400.80 deri K400.89 dhe K900.50 deri K900.55 adresojnë një shkelje të *Standardeve Ndërkombëtare të Pavarësisë*. Një profesionist kontabël, i cili identifikon një shkelje të ndonjë dispozite tjetër të Kodit do të vlerësojë rëndësinë e shkeljes dhe ndikimin e saj në aftësinë e profesionistit kontabël për të përmbushur parimet themelore. Profesionisti kontabël gjithashtu do të:

- (a) Ndërmarrë çfarëdo veprimi që mund të jetë në dispozicion, sa më shpejt të jetë e mundur, për të adresuar në mënyrë të kënaqshme, pasojat e shkeljes; dhe
- (b) Vlerësojë nëse do ta raportojë shkeljen tek palët përkatëse.

100.4 A1 Palët përkatëse tek të cilat mund të raportohet një shkelje e tillë, përfshijnë ato të cilat mund të jenë prekur nga shkelja, një organ profesional ose rregullator ose një autoritet mbikëqyrës.

SEKSIONI 110**PARIMET THEMELORE****Të Përgjithshme**

- 110.1 A1 Pesë parimet themelore të etikës për profesionistët kontabël janë:
- (a) Integriteti - të jetë i drejtpërdrejtë dhe i ndershëm në të gjitha marrëdhëniet e tij profesionale dhe të biznesit.
 - (b) Objektiviteti - nuk lejohet të paragjykojë, të ketë konflikt interesash ose të influencohet nga të tjerët për të mënjanuar gjykimin profesional apo të biznesit.
 - (c) Kompetenca Profesionale dhe Kujdesi i Duhur:
 - (i) Të arrijë dhe të mbajë njohuri dhe aftësi profesionale në nivelin e kërkuar, për të garantuar që një klient ose organizata punëdhënëse marrin shërbime profesionale kompetente, të cilat bazohen në standardet aktuale teknike e profesionale dhe legjislacionin përkatës, dhe
 - (ii) Të veprojë me kujdes dhe në pajtim me standardet e zbatueshme profesionale dhe teknike.
 - (d) Konfidencialiteti - të respektojë konfidencialitetin për informacionet që ai merr si rrjedhojë e marrëdhënieve profesionale dhe të biznesit.
 - (e) Sjellja Profesionale - të respektojë ligjet dhe rregullat përkatëse dhe të mënjanojë çdo sjellje që profesionisti kontabël di ose duhet ta dijë se mund të diskreditojë profesionin.

K110.2 Një profesionist kontabël duhet të veprojë në pajtim me secilin nga parimet themelore.

110.2 A1 Parimet themelore të etikës përcaktojnë standardin e sjelljes që pritet të zbatohet nga një profesionist kontabël. Kuadri konceptual përcakton metodën që kërkohet të zbatohet nga një profesionist kontabël, për ta ndihmuar atë për të qenë në pajtueshmëri me këto parime themelore. Nënseksionet 111 deri 115 përcaktojnë kërkesat dhe materialin për zbatim në lidhje me secilin prej parimeve themelore.

110.2 A2 Një profesionist kontabël mund të përballë me një situatë në të cilën pajtueshmëria me një parim themelor bie në papajtueshmërinë menjë ose më shumë parime të tjera themelore. Në një situatë të tillë, profesionisti kontabël mund të konsiderojë këshillimin, mbi një bazë anonime nëse është e nevojshme, me:

- Të tjerë brenda firmës ose organizatës punëdhënëse.
- Personat e ngarkuar me qeverisjen.

- Një organizëm profesional.
- Një organ rregullator.
- Këshilltarin ligjor.

Megjithatë, një këshillim i tillë nuk e çliron profesionistin kontabël nga përgjegjësia për të ushtruar gjykimin profesional për të zgjidhur konfliktin ose, nëse është e nevojshme, dhe nëse nuk ndalohet nga ligji ose rregullat, të shkëputet nga çështja që krijon konflikt.

110.2 A3 Profesionisti kontabël inkurajohet të dokumentojë thelbin e çështjes, detajet e çdo diskutimi, vendimet e marra dhe arsyetimin për ato vendime.

NËNSEKSIONI 111 - INTEGRITETI

K110.1 Një profesionist kontabël do të veprojë në pajtim me parimene integritetit, i cili kërkon që profesionisti kontabël në të gjitha marrëdhëniet profesionale dhe të biznesit, të jetë i drejtpërdrejtë dhe i ndershëm.

111.1 A1 Integriteti përfshin, gjithashtu, sjelljen e drejtë dhe sinqeritetin.

K111.2 Një profesionist kontabël kur ka dijeni, nuk do të ketë të bëjë me raportet, shpërblimet, komunikimet apo me informacione të tjera, kur ai beson se ky informacion:

- Përmban një deklaram fals ose një deklaram që keqduhëzon;
- Përmban pasqyra ose informacione që janë marrë në mënyrë të pakujdesshme; ose
- Lë jashtë apo fsheh informacionin e kërkuar, i cili duhej të ishte i përfshirë, kur kjo lënie jashtë ose fshehje është keqduhëzuese (çorientuese).

111.2.A1 Në qoftë se një profesionist kontabël paraqet një raport të modifikuar, në lidhje me këtë raport, shpërblim, komunikim apo informacion tjetër, profesionisti kontabël nuk është në shkelje të paragrafit K 111.2.

K.111.3 Kur një profesionist kontabël bëhet i vetëdijshëm se është i lidhur me informacione të përshkuara në K111.2, profesionisti kontabël do të ndërmarrë hapa për t'u distancuar nga ky informacion.

NËNSEKSIONI 112 - OBJEKTIVITETI

K.112.1 Një profesionist kontabël do të veprojë në pajtim me parimin e objektivitetit, i cili kërkon që një profesionist kontabël të mos kompromentojnë gjykimin profesional ose të biznesit, për shkak të paragjykitimit, konfliktit të interesit ose influencës së tepruar të të tjerëve.

K.112.2 Një profesionist kontabël nuk do të ndërmarrë një aktivitet profesional në qoftë se një rrethanë ose marrëdhënie paragjykon ose influencën tepër gjykimin e tij profesional në lidhje me këtë aktivitet.

NËNSEKSIONI 113 - KOMPETENCA PROFESIONALE DHE KUJDESI I DUHUR

- K.113.1** Një profesionist kontabël do të veprojë në pajtueshmëri me parimin e kompetencës profesionale dhe të kujdesit të duhur, i cili kërkon që një profesionist kontabël:
- (a) Të arrijë dhe të mbajë njohuritë dhe aftësitë profesionale në nivelin e kërkuar, për të garantuar që një klient ose një organizatë punëdhënëse merr shërbim profesional e kompetent bazuar në standardet aktuale teknike e profesionale dhe legjislativonin përkatës; dhe
 - (b) Të veprojë me kujdes dhe në pajtim me standardet teknike e profesionale të zbatueshme.
- 113.1.A1 Shërbimi ndaj klientëve dhe organizatave punëdhënëse me kompetencë profesionale kërkon që, për zbatimin e njohurive dhe aftësive profesionale që duhen për kryerjen e aktiviteteve profesionale, të ushtrohet një gjykim i shëndoshë.
- 113.1 A2 Mbajtja e kompetencës profesionale kërkon një ndërgjegjësim të vazhdueshëm dhe njohjen e standardeve përkatëse teknike e profesionale dhe zhvillimeve të biznesit. Zhvillimi i vijueshëm profesional i jep mundësi profesionistit kontabël të zhvillojë dhe të mbajë aftësitë profesionale për të ofruar shërbime me kompetencë dhe brenda mjedisit profesional.
- 113.1. A3 Kujdesi përfshin përgjegjësinë për të vepruar në pajtim me kërkesat e një detyre të caktuar, në mënyrë të kujdesshme e të hollësishme dhe në kohën e duhur.

K113.2 Për të qenë në pajtim me parimin e kompetencës profesionale dhe kujdesin e duhur, një profesionist kontabël do të ndër marrë ato hapa që japin garanci, se personat të cilët punojnë nën autoritetin e tij, në një kapacitet të caktuar profesional, kanë kualifikimin dhe mbikëqyrjen e duhur.

K113.3 Kur është e nevojshme, një profesionist kontabël do të bëjë që klientët, punëdhënësit apo edhe përdorues të tjerë të shërbimeve ose aktiviteteve profesionale, të jenë të vetëdijshëm për kufizimet e vetvetishme të shërbimeve ose aktiviteteve.

NËNSEKSIONI 114 - KONFIDENCIALITETI

- K114.1** Një profesionist kontabël do të veprojë në pajtim me parimin e konfidencialitetit, i cili kërkon që profesionisti kontabël të respektojë konfidencialitetin e informacionit të marrë si rrjedhojë e një marrëdhënie profesionale dhe të biznesit. Një profesionist kontabël:
- (a) Do të jetë vigjilent ndaj mundësisë së zbulimit të paqëllimshëm të informacionit, përfshirë zbulimin në një mjedis social dhe veçanërisht tek një palë biznesi e lidhur ngushtë ose një familjar i drejtpërdrejtë ose i ngushtë;

- (b) Do të ruajë konfidencialitetin e informacionit brenda firmës ose organizatës punëdhënëse;
- (c) Do të ruajë konfidencialitetin e informacionit të marrë nga një klient i ardhshëm ose një organizatë punëdhënëse.
- (d) Nuk do të nxjerrë jashtë firmës ose organizatës punëdhënëse, informacionet konfidenciale të marra si rrjedhojë e një marrëdhënie profesionale ose të biznesit, pa marrë më parë një autorizim të përshtatshëm dhe specifik, përveç rasteve kur ekziston një detyrim apo e drejtë ligjore apo profesionale për dhënien e këtyre informacioneve;
- (e) Nuk do të përdorë informacionet konfidenciale, të marra si rrjedhojë e një marrëdhënie profesionale ose të biznesit, për avantazhin e tij personal apo avantazhin e palëve të treta.
- (f) Nuk do të përdorë ose paraqesë ndonjë informacion konfidencial, qoftë të marrë apo të arritur si rrjedhojë e një marrëdhënie profesionale ose biznesi, pasi marrëdhënia ka përfunduar.
- (g) Do të ndërmarrë të gjitha hapat e arsyeshme për t'u siguruar që personeli nën varësinë e tij, dhe personat e tjerë, prej të cilëve janë marrë këshilla e ndihmë, respektojnë detyrimin e profesionistit kontabël për të mbajtur konfidencialitetin.

114. A1

Konfidencialiteti i shërben interesit publik, pasi ai lehtëson rrjedhjen e lirë të informacionit nga klienti i profesionistit kontabël ose organizata punëdhënëse tek profesionisti kontabël duke ditur që informacioni nuk do të paraqitet tek një palë e tretë. Megjithatë më poshtë jepen rrethanat, kur profesionistët kontabël kërkohet apo mund të kërkohet të japin informacione konfidenciale ose kur dhënia e këtyre informacioneve mund të jetë e përshtatshme:

- (a) Dhënia e informacioneve kërkohet nga ligji, për shembull:
 - (i) Prodhimi i dokumenteve ose dhëniet e tjera të evidencës, gjatë procedurave ligjore, apo
 - (ii) Informimi i autoriteteve përkatëse publike, për informacionet që zbulojnë shkeljet e ligjit; dhe
- (b) Dhënia e informacioneve lejohet me ligj dhe autorizohet nga klienti ose organizata punëdhënëse; dhe
- (c) Ekziston një detyrim ose një e drejtë profesionale për dhënien e informacioneve, kur nuk ndalohet nga ligji:
 - (i) Për të vepruar në pajtim me procedurat e kontrollit të cilësisë të një organizimi profesional;
 - (ii) Për t'iu përgjigjur një kërkese ose një investigimi të bërë nga një organizëm profesional ose rregullator;

- (iii) Për të mbrojtur interesat profesionale të një profesionisti kontabël gjatë proceseve gjyqësore; ose
- (iv) Për të respektuar standardet teknike dhe profesionale, përfshirë kërkesat etike.

114.1 A2 Për të përcaktuar nëse do të jepet ose jo informacioni konfidencial, faktorët që do të mbahen parasysh në varësi të rrethanave, përfshijnë:

- Fakti nëse do të mund të dëmtoheshin interesat e palëve, përfshirë palët e treta, interesat e të cilave mund të ndikohen, në qoftë se klienti ose punëdhënësi jep pëlqimin që profesionisti kontabël të japë informacionin;
- Fakti, nëse njihen ose janë provuar të gjithë informacionet përkatëse, deri në atë masë që kjo është praktikisht e mundur. Faktorët që ndikojnë në marrjen e vendimit për të paraqitur informacionet përfshijnë:
 - Faktet e paprovuara.
 - Informacion jo i plotë.
 - Konkluzione të paprovuara.
- Tipin e komunikimit të propozuar dhe kujt i adresohet.
- Fakti nëse palët të cilave ju adresohet komunikimi janë marrësit e duhur.

K114.2 Një profesionist kontabël do të vazhdojë të veprojë në pajtim me parimin e konfidencialitetit edhe pas përfundimit të marrëdhënieve midis profesionistit kontabël dhe klientit ose organizatës punëdhënëse. Kur ndryshon punësimin apo edhe kur merr një klient të ri, profesionisti kontabël ka të drejtë të përdorë eksperiencën e mëparshme, por nuk do të përdorë ose zbulojë ndonjë informacion konfidencial të mësuar apo edhe të marrë si rrjedhojë e një marrëdhënieje profesionale ose biznesi.

NËNSEKSIONI 115 - SJELLJA PROFESIONALE

K115.1 Një profesionist kontabël do të veprojë në pajtueshmëri me parimin e sjelljes profesionale, i cili kërkon që një profesionist kontabël të veprojë në pajtim me ligjet dhe rregullat përkatëse dhe të shmangë ndonjë sjellje që profesionistët kontabël e dinin ose duhet ta dinin, se mund të diskreditojë profesionin. Një profesionist kontabël nuk mund të angazhohet në mënyrë të vetëdijshme në ndonjë biznes, profesion apo aktivitet që dëmton apo mund të dëmtojë integritetin, objektivitetin ose reputacionin e mirë të profesionit dhe për rrjedhojë do të ishte në pajtim me parimet themelore.

- 115.1 A1 Sjellje që mund të diskreditojnë profesionin përfshijnë sjellje, për të cilat një palë e tretë e arsyeshme dhe e informuar, do të kishte të ngjarëtë arrinte në përfundimin se, kanë ndikime negative ndaj reputacionit të mirë të profesionit.
- K115.2** Kur bën marketing apo promovim aktivitetesh, një profesionist kontabël nuk duhet të dëmtojë reputacionin e profesionit. Një profesionist kontabël do të jetë i ndershëm dhe i sigurtë dhe nuk do të bëjë:
- (a) Pretendime të ekzagjeruara për shërbimet e ofruara për kualifikimet apo për eksperiencën e profesionistit kontabël; ose
 - (b) Referime nënçmuese apo krahasime me punën e të tjerëve të cilat janë të pavërtetuara.
- 115.2 A1 Nëse një profesionist kontabël është në dyshim rreth faktit nëse një formë e reklamimit ose marketingut është e përshtatshme, profesionisti kontabël inkurajohet të këshillohet me organizmin profesional përkatës.

SEKSIONI 120

KUADRI KONCEPTUAL

Hyrje

- 120.1 Rrethanat, në të cilat operojnë profesionistët kontabël, mund të çojnë në kërcënime specifike ndaj respektimit të parimeve themelore. Seksioni 120 përcakton kërkesat dhe materialin për zbatim, duke përfshirënjë kuadër konceptual për të ndihmuar profesionistët kontabël në respektimin e parimeve themelore dhe përmbushjen e përgjegjësive të tyre për të vepruar në interes të publikut. Kërkesa të tilla dhe materiali për zbatim i përshtaten gamës së gjerë të fakteve dhe rrethanave, duke përfshirë aktivitetet e ndryshme profesionale, interesa dhe marrëdhënie që krijojnë kërcënime për respektimin e parimeve themelore. Veç kësaj, ata frenojnë që një profesionist kontabël të arrijë konkluzionin se një situatë është e lejuar nëse ajo nuk është e ndaluar në mënyrë specifike nga Kodi.
- 120.2 Kuadri konceptual specifikon rrethanat kur një profesionist kontabël:
- (a) Identifikon kërcënimet kundrejt pajtueshmërisë me parimet themelore;
 - (b) Vlerëson kërcënimet e identifikuar; dhe
 - (c) Trajton kërcënimet duke i eliminuar ose zvogëluar deri në një nivel të pranueshëm.

Kërkesat dhe Materiali për zbatim

Të Përgjithshme

K120.3 Profesionisti kontabël duhet të zbatojë parimet themelore për të identifikuar, vlerësuar dhe trajtuar kërcënimet që i bëhen respektimit të parimeve themelore të përcaktuara në Seksionin 110.

120.3 A1 Kërkesat shtesë dhe materiali për zbatim që janë të rëndësishme për zbatimin e kuadrit konceptual janë përcaktuar në:

- (a) Pjesa 2 – *Profesionistët Kontabël në Biznes*;
- (b) Pjesa 3 – *Profesionistët Kontabël në Praktikën Publike*; dhe
- (c) *Standardet Ndërkombëtare të Pavarësisë*, si më poshtë:
 - (i) Pjesa 4A – *Pavarësia për Angazhimet e Auditimit dhe të Rishikimit*; dhe
 - (ii) Pjesa 4B – *Pavarësia për Angazhimet e Tjera të Sigurisë*.

K120.4 Kur merret me një çështje etike, profesionisti kontabël do të marrë në konsideratë kontekstin në të cilin ka lindur ose mund të lindë çështja. Kur një individ, i cili është një profesionist kontabël në praktikën publike, kryen veprimtari profesionale në përputhje me marrëdhënien e profesionistit me firmën, qoftë si kontraktues, punonjës apo pronar, individit duhet të veprojë në përputhje me dispozitat e Pjesës 2 që zbatohen në këto rrethana.

K120.5 Gjatë zbatimit të kuadrit konceptual, profesionisti kontabël do të:

- (a) Përdorë gjykimin profesional;
- (b) Qëndrojë vigjilent për informacione të reja dhe ndryshime në fakte e rrethana; dhe
- (c) Përdorë testin e arsyeshem dhe të informuar të palës së tretë të përshkruar në paragrafin 120.5 A4.

Përdorimi i Gjyimit Profesional

120.5 A1 Gjykimi profesional përfshin zbatimin e trajnimit përkatës, njohurive profesionale, aftësive dhe përvojës në përputhje me faktet dhe rrethanat, duke përfshirë natyrën dhe fushën e aktiviteteve të veçanta profesionale, si dhe interesat dhe marrëdhëniet e përfshira. Në lidhje me ndërmarrjen e aktiviteteve profesionale, përdorimi i gjyimit profesional kërkohet kur profesionisti kontabël zbaton kuadrin konceptual me qëllim që të marrë vendime të informuara për veprimet që do të ndërmerren dhe për të përcaktuar nëse vendimet e tilla janë të përshtatshme me rrethanat.

120.5 A2 Njohja e fakteve dhe rrethanave të njohura është një parakusht për zbatimin e duhur të kuadrit konceptual. Përcaktimi i veprimeve të nevojshme për të arritur këtë njohje si dhe arritja e një konkluzioni nëse parimet themelore janë respektuar kërkojnë gjithashtu përdorimin e gjyimit profesional.

120.5 A3 Gjatë përdorimit të gjyimit profesional për të arritur këtë kuptim, profesionisti kontabël mund të marrë në konsideratë, ndër të tjera, nëse:

- Ka arsye për t'u shqetësuar se informacioni potencialisht i rëndësishëm mund të mungojë nga faktet dhe rrethanat e njohura nga profesionisti kontabël.
- Ekziston një mospërputhje midis fakteve e rrethanave të njohura dhe pritshmërive të profesionistit kontabël.
- Ekspertiza dhe eksperiencia e profesionistit kontabël janë të mjaftueshme për të arritur një përfundim.

- Është e nevojshme këshillimi me të tjerë, me ekspertizë ose eksperiencë përkatëse.
- Informacioni siguron një bazë të arsyeshme për të arritur një përfundim.
- Parashikimet ose paragjykimet e vetë profesionistit kontabël mund të ndikojnë në përdorimin e gjykimit profesional.
- Mund të ketë përfundime të tjera të arsyeshme që mund të arrihen nga informacionet në dispozicion.

Pala e Tretë e Arsyeshme dhe e Informuar

120.5 A4 Testi i arsyeshëm dhe i informuar i palës së tretë është një vlerësim nga profesionisti kontabël nëse të njëjtat përfundime do të mund të arriheshin nga një palë tjetër. Një shqyrtim i tillë bëhet nga këndvështrimi i një pale të tretë të arsyeshme dhe të informuar, e cila peshon të gjitha faktet dhe rrethanat përkatëse që profesionisti kontabël di ose mund të pritët të dijë në kohën kur përfundimet janë bërë. Pala e tretë e arsyeshme dhe e informuar nuk ka nevojë të jetë një profesionist kontabël, por duhet të zotërojë njohuritë dhe përvojën përkatëse për të kuptuar dhe vlerësuar përshtatshmërinë e përfundimeve të profesionistit kontabël në mënyrë të paanshme.

Identifikimi i Kërcënimeve

K120.6 Profesionisti kontabël do të identifikojë kërcënimet e pajtueshmërisë me parimet themelore.

120.6 A1 Një kuptim i fakteve dhe rrethanave, duke përfshirë çdo aktivitet profesional, interesat dhe marrëdhëniet që mund të pengojnë pajtueshmërinë me parimet themelore, është një parakusht për identifikimin nga profesionisti kontabël të kërcënimeve për një papajtueshmëri të tillë. Ekzistenca e disa kushteve, politikave dhe procedurave të përcaktuara nga profesioni, legjislacioni, rregullorja, firma ose organizata punëdhënëse që mund të nxisin profesionistin kontabël për të vepruar në mënyrë etike, mund të ndihmojnë në identifikimin e kërcënimeve për pajtueshmërinë me parimet themelore. Paragrafi 120.8 A2 përfshin shembuj të përgjithshëm të kushteve, politikave dhe procedurave të tilla, të cilat janë gjithashtu faktorë të rëndësishëm në vlerësimin e nivelit të kërcënimeve.

120.6 A2 Kërcënimet për pajtueshmërinë me parimet themelore mund të krijohen nga një gamë e gjerë faktesh dhe rrethanash. Nuk është e mundur të përcaktohet çdo situatë që krijon kërcënime. Përveç kësaj, natyra e angazhimeve dhe e detyrave mund të ndryshojnë dhe për pasojë mund të krijohen lloje të ndryshme të kërcënimeve.

120.6 A3 Kërcënimet për pajtueshmërinë me parimet themelore mund t'i përkasin një ose më shumë kategorie si më poshtë:

- (a) Kërcënimi i egoizmit (interesit vetjak) – kërcënimi që një interes financiar ose një interes tjetër do të influencojë në mënyrë të papërshtatshme gjykimin ose sjelljen profesionale të profesionistit kontabël;
- (b) Kërcënimi i vetë rishikimit – kërcënimi që një profesionist kontabël nuk do të vlerësojë si duhet rezultatet e gjykimeve të mëparshme të bëra prej tij ose të aktiviteteve apo shërbimeve të kryera nga ai vetë, apo nga një individ tjetër brenda firmës ose organizatës punëdhënëse të profesionistit kontabël, mbi të cilin profesionisti kontabël do të mbështetet, kur formon një gjykim që është pjesë e dhënies së shërbimit aktual;
- (c) Kërcënimi i favorizimit (përkrahjes) – kërcënimi që një profesionist kontabël do të stimulojë pozitën e një klienti ose të punëdhënësit deri në atë pikë, sa që të kompromentohet objektiviteti i tij;
- (d) Kërcënimi i familjaritetit – kërcënimi, që për shkak të një marrëdhënie të gjatë ose të afërt me një klient ose një punëdhënës, një profesionist kontabël do të bëhet shumë dashamirës (do të tregojë shumë simpati) ndaj interesave të tyre, apo ndaj pranimit të punës së tyre; dhe
- (e) Kërcënimi i frikësimit – kërcënimi që një profesionist kontabël do të pengohet në kryerjen e veprimtarisë së tij me objektivitet për shkak të presioneve aktuale ose të perceptuara, përfshirë këtu përpjekjet për të ushtruar influencë të panevojshme mbi profesionistin kontabël.

120.6 A4 Një rrethanë mund të krijojë më shumë se një kërcënim dhe njëkërcënim mund të ndikojë në pajtueshmërinë me më shumë se një parim themelor.

Vlerësimi i Kërcënimeve

K120.7 Kur profesionisti kontabël identifikon një kërcënim për pajtueshmërinë me parimet themelore, ai do të vlerësojë nëse një kërcënim i tillë është në një nivel të pranueshëm.

Nivel i Pranueshëm

120.7 A1 Niveli i pranueshëm është një nivel në të cilin një profesionist kontabël që përdor testin e arsyeshëm dhe të informuar të palës së tretë katë ngjarë të arrijë në përfundimin se profesionisti kontabël është në përputhje me parimet themelore.

Faktorët e Rëndësishëm në Vlerësimin e Nivelit të Kërcënimeve

120.8 A1 Shqyrtimi i faktorëve cilësor dhe sasior është i rëndësishëm në vlerësimin e kërcënimeve të profesionistit kontabël, siç është efekti i kombinuar i kërcënimeve të shumëfishta, nëse është e zbatueshme.

120.8 A2 Ekzistenca e kushteve, politikave dhe procedurave të përshkruara në paragrafin 120.6 A1 gjithashtu mund të jenë faktorë të rëndësishëm gjatë vlerësimit të nivelit të kërcënimeve për pajtueshmërinë me parimet themelore. Shembuj të kushteve, politikave dhe procedurave të tilla përfshijnë:

- Kërkesat e qeverisjes së korporatave.
- Kërkesat për edukimin, trajnimin dhe eksperiencën, që duhet të plotësohen për të hyrë në profesion.
- Sisteme efektive të ankesave që mundësojnë profesionistin kontabël dhe publikun e gjerë të tërheqë vëmendjen ndaj sjelljes joetike.
- Një detyrim i shprehur në mënyrë të qartë për të raportuar shkelje të kërkesave të etikës.
- Monitorimi profesional dhe rregullator dhe procedurat disiplinore.

Shqyrtimi i Informacioneve të Reja ose i Ndryshimeve në Faktet dhe Rrethanat

K120.9 Nëse profesionisti kontabël merr dijeni për informacione të reja ose ndryshime në fakte dhe rrethana që mund të ndikojnë nëse kërcënimi është eliminuar ose reduktuar në një nivel të pranueshëm, profesionisti kontabël duhet ta rivlerësojë dhe ta trajtojë atë kërcënim në përputhje me rrethanat.

120.9 A1 Të qenurit vigjilent gjatë aktivitetit profesional ndihmon profesionistin kontabël në përcaktimin nëse janë shfaqur informacione të reja ose kanë ndodhur ndryshime në rrethana dhe fakte që:

- (a) Ndikojnë në nivelin e një kërcënimi; ose
- (b) Ndikojnë konkluzionet e profesionistit kontabël nëse masat mbrojtëse të zbatuara vazhdojnë të jenë të përshtatshme për të adresuar kërcënimet e identifikuar.

120.9 A2 Nëse informacionet e reja rezultojnë në identifikimin e një kërcënimi të ri, profesionisti kontabël kërkohet që të vlerësojë dhe sipas rastit, të adresojë këtë kërcënim. (Ref: Parag. K120.7 and K120.10).

Trajtimi i Kërcënimeve

K120.10 Nëse profesionisti kontabël konstaton se kërcënimet e identifikuarapër pajtueshmërinë me parimet themelore nuk janë në një nivel të pranueshëm, ai duhet të trajtojë kërcënimet duke i eliminuar ato ose duke i reduktuar në një nivel të pranueshëm. Profesionisti kontabël do ta bëjë këtë duke:

- (a) Eliminuar rrethanat, përfshirë interesat ose marrëdhëniet, që kanë krijuar kërcënimet;
- (b) Zbatuar masat mbrojtëse, kur janë në dispozicion dhe të afta për tu zbatuar, për të reduktuar kërcënimet në një nivel të pranueshëm; ose
- (c) Refuzuar ose përfunduar veprimtarinë specifike profesionale.

Veprimet për të Eliminuar Kërcënimet

120.10 A1 Në varësi të fakteve dhe rrethanave, një kërcënim mund të trajtohet duke eliminuar rrethanat që krijojnë kërcënimin. Sidoqoftë, ekzistojnë disa situata në të cilat kërcënimet mund të trajtohen vetëm dukë refuzuar ose duke mos vazhduar aktivitetin specifik profesional. Kjo për shkak se rrethanat që krijojnë kërcënimet nuk mund të eliminohendhe masat mbrojtëse nuk janë në gjendje të zbatohen për të reduktuar kërcënimin në një nivel të pranueshëm.

Masat Mbrojtëse

120.10 A2 Masat mbrojtëse janë veprime, individuale ose të kombinuara, që profesionisti kontabël ndërmerr, të cilat efektivisht reduktojnë kërcënimet për pajtueshmërinë me parimet themelore në një nivel të pranueshëm.

Shqyrtimi i Gjykimeve të Rëndësishme të Bëra dhe Konkluzionet e Përgjithshme të Arritura

K120.11 Profesionisti kontabël do të formojë një konkluzion të përgjithshëm nëse veprimet që ai ndërmerr ose synon të ndërmarrë, për të adresuar kërcënimet e krijuara, do t'i eliminojnë ato kërcënimet ose do t'i reduktojnë ato në një nivel të pranueshëm. Në formimin e konkluzionit të përgjithshëm, profesionisti kontabël:

- (a) Rishikon çdo gjykim të rëndësishëm të bërë ose përfundim të arritur; dhe
- (b) Përdor testin e arsyeshëm dhe të informuar të palës së tretë.

Konsideratat për Angazhimet e Auditimit, Rishikimit dhe Shërbime e tjera të Sigurisë

Pavarësia

120.12 A1 Profesionistëve kontabël në praktikën publike u kërkohet nga *Standardet Ndërkombëtare të Pavarësisë* për të qenë të pavarur gjatë kryerjes së angazhimeve të auditimit, të rishikimit ose angazhimeve të tjera të sigurisë. Pavarësia është e lidhur me parimet themelore të objektivitetit dhe integritetit. Ajo përfshin:

- (a) Pavarësia e mendjes - gjendja e mendjes që lejon shprehjen e një përfundimi pa u ndikuar nga ndikimet që kompromentojnë gjykimin profesional, duke lejuar kështu që një individ të veprojë me integritet dhe të ushtrojë objektivitet dhe skepticizëm profesional.

- (b) Pavarësia në dukje - shmangia e fakteve dhe rrethanave që janë kaq të rëndësishme që një palë e tretë e arsyeshme dhe e informuar do të mund të konkludonte se integriteti, objektiviteti ose skepticizmi profesional i një firme ose një pjesëtar i grupit të auditimit ose sigurisë është kompromentuar.

120.12 A2 *Standardet e Pavarësisë Ndërkombëtare* përcaktojnë kërkesat dhe materialin për zbatim për mënyrën e zbatimit të kuadrit konceptual për të ruajtur pavarësinë gjatë kryerjes së auditimeve, rishikimeve apo angazhimeve të tjera të sigurisë. Profesionistët kontabël dhe firmat profesionale duhet të jenë në pajtueshmëri me këto standarde për të qenë të pavarur gjatë kryerjes së angazhimeve të tilla. Kuadri konceptual për identifikimin, vlerësimin dhe trajtimin e kërcënimeve për respektimin e parimeve themelore zbatohet në të njëjtën mënyrë edhe në pajtueshmëri me kërkesat e pavarësisë. Kategoritë e kërcënimeve për respektimin e parimeve themelore të përshkruara në paragrafin 120.6 A3 janë gjithashtu kategoritë e kërcënimeve për pajtueshmërinë me kërkesat e pavarësisë.

Skepticizmi Profesional

120.13 A1 Gjatë auditimit, rishikimit dhe standardeve të tjera të sigurisë, duke përfshirë edhe ato të lëshuara nga BSNAS, profesionistët kontabël në praktikën publike kërkohet të ushtrojnë skepticizëm profesional gjatë planifikimit dhe kryerjes së auditimeve, rishikimeve dhe angazhimeve të tjera të sigurisë. Skepticizmi profesional dhe parimet themelore që janë përshkruar në Seksionin 110 janë koncepte të ndërlidhura.

120.13 A2 Në një auditim të pasqyrave financiare, pajtueshmëria me parimet themelore, individualisht dhe në grup, mbështet ushtrimin e skepticizmit profesional, siç tregohet në shembujt e mëposhtëm:

- *Integriteti* kërkon që profesionisti kontabël të jetë i drejtpërdrejtë dhe i sinqertë. Për shembull, profesionisti kontabël vepron në pajtueshmëri me parimin e integritetit kur:
 - (a) Është i drejtpërdrejtë dhe i sinqertë kur ka dyshime lidhur me një pozicion të ndërmarrë nga një klient; dhe
 - (b) Ndjek pyetjet në lidhje me informacionet jokonsistente dhe kërkon evidenca të mëtejshme të auditimit për të adresuar shqetësimet në lidhje me deklaratat që mund të jenë materialisht false ose keqduhëzuese (ç'orientuese), në mënyrë që të ndërmarrë vendime të informuara për drejtimin e duhur të veprimit në këto rrethana.

Duke vepruar kështu, profesionisti kontabël paraqet vlerësimin kritik të evidencave të auditimit që kontribuojnë në ushtrimin e skepticizmit profesional

- *Objektiviteti* kërkon që profesionisti kontabël të mos kompromentojë gjykimin profesional ose të biznesit për shkak të paragjyimit, konfliktit të interesit ose ndikimit të padrejtë të të tjerëve. Për shembull, profesionisti kontabël vepron në pajtueshmëri me parimin e objektivitetit kur:
 - (a) Njeh rrethana ose marrëdhënie të tilla si familjariteti me klientin, që mund të çenojnë gjykimin profesional ose të biznesit të profesionistit kontabël; dhe
 - (b) Merr parasysh ndikimin e rrethanave dhe marrëdhënieve të tilla në gjykimin e profesionistit kontabël, kur vlerëson mjaftueshmërinë dhe përshtatshmërinë e evidencave të auditimit në lidhje me një çështje të rëndësishme në pasqyrat financiare të klientit.

Duke vepruar kështu, profesionisti kontabël sillet në atë mënyrë që kontribuon në ushtrimin e skepticizmit profesional.

- *Kompetenca profesionale dhe kujdesi i duhur* kërkon që profesionisti kontabël të zotërojë njohuri dhe aftësi profesionale në nivelin e kërkuar për të siguruar shërbime profesionale e kompetente, dhe të veprojë rreptësisht në pajtim me standardet, ligjet dhe rregulloret në fuqi. Për shembull, profesionisti kontabël vepron në pajtueshmëri me parimin e kompetencës profesionale dhe kujdesin e duhur kur:
 - (a) Zotëron njohuri që janë të rëndësishme për industrinë dhe aktivitetet e biznesit të një klienti të veçantë, për të identifikuar si duhet rreziqet e anomalisë materiale;
 - (b) Harton dhe kryen procedura të përshtatshme të auditimit; dhe
 - (c) Zbaton njohuritë përkatëse gjatë vlerësimit në mënyrë kritike nëse evidencat e auditimit janë të mjaftueshme dhe të përshtatshme në këto rrethana.

Duke vepruar kështu, profesionisti kontabël sillet në atë mënyrë që kontribuon në ushtrimin e skepticizmit profesional.

PJESA 2 – PROFESIONISTËT KONTABËL TË PUNËSUAR (NË BIZNES)

Faqe

Seksioni 200	Zbatimi i Kuadrit Konceptual – Profesionistët Kontabël të Punësuar (në Biznes).....	33
Seksioni 210	Konfliktet e Interesit	38
Seksioni 220	Përgatitja dhe Paraqitja e Informacionit.....	41
Seksioni 230	Sjellja Bazuar në Eksperiencë.....	46
Seksioni 240	Interesat Financiare, Kompesimi dhe Nxitjet Lidhur me Raportimin Financiar dhe Vendimmarrjen	48
Seksioni 250	Nxitjet, Përfshirë Dhuratat dhe Mikpritjen	50
Seksioni 260	Reagimi ndaj Papajtueshmërisë me Ligjet dhe Rregullat	56
Seksioni 270	Presioni për Shkeljen e Parimeve Themelore	66

PJESA 2 - PROFESIONISTËT KONTABËL TË PUNËSUAR**SEKSIONI 200****ZBATIMI I KUADRIT KONCEPTUAL –
PROFESIONISTËT KONTABËL TË PUNËSUAR****Hyrje**

- 200.1 Kjo Pjesë e Kodit përcakton kërkesat dhe materialin për zbatim për profesionistët kontabël në biznes kur zbatohet kuadri konceptual i dhënë në Seksionin 120. Ajo nuk përshkruan të gjitha faktet dhe rrethanat, përfshirë aktivitetet profesionale, interesat, dhe marrëdhëniet, që mund të hasen nga profesionistët kontabël në biznes, të cilat krijojnë ose mund të krijojnë kërcënime për pajtueshmërinë me parimet themelore. Prandaj, kuadri konceptual kërkon që profesionistët kontabël në biznes të jenë vigjilentë ndaj këtyre fakteve dhe rrethanave.
- 200.2 Investitorët, kreditorët, organizatat punëdhënëse dhe sektorët e tjerë të komunitetit të biznesit, si edhe qeveritë dhe publiku në përgjithësi, mund të mbështeten në punën e profesionistëve kontabël në biznes. Profesionistët kontabël në biznes mund të jenë vetëm ose bashkërisht përgjegjës për përgatitjen dhe raportimin e informacioneve financiare dhe informacioneve të tjera, mbi të cilat mund të mbështeten si organizatat e tyre punëdhënëse ashtu edhe palët e treta. Gjithashtu, ata mund të jenë përgjegjës për sigurimin e menaxhimit efektiv financiar dhe dhënien e këshillave kompetente për një shumëllojshmëri të çështjeve të lidhura me biznesin.
- 200.3 Një profesionist kontabël i punësuar mund të jetë një punonjës, kontraktor, partner, drejtor (ekzekutiv ose joekzekutiv), pronar-menaxher ose vullnetar i një organizate punëdhënëse. Forma juridike e marrëdhënies së profesionistit kontabël me organizatën punëdhënëse nuk ka ndikim në përgjegjësitë etike të profesionistit kontabël.
- 200.4 Në këtë Pjesë, termi “profesionist kontabël“ i referohet:
- a) Një profesionist kontabël të punësuar; dhe
 - b) Një individ që është një profesionist kontabël në praktikën publike (që e ushtron profesionin në mënyrë të pavarur) kur ai kryen veprimtari profesionale nëpërmjet një marrëdhënie të profesionistit kontabël me firmën, qoftë si kontraktues, punonjës apo pronar. Më shumë informacion mbi faktin se kur Pjesa 2 është e zbatueshme për profesionistët kontabël në praktikën publike, jepet në paragrafet K120.4, K300.5 dhe 300.5 A1.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Të Përgjithshme

K200.5 Një profesionist kontabël do të veprojë në përputhje me parimet themelore të dhëna në Seksionin 110 dhe të zbatojë kuadrin konceptual të dhënë në Seksionin 120 për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet ndaj pajtueshmërisë me parimet themelore.

200.5 A1 Një profesionist kontabël ka përgjegjësinë për të çuar më tej objektivat legjitime të organizatës që e punëson atë. Kodi nuk synon të pengojë profesionistët kontabël të përmbushin këtë përgjegjësi, por ai trajton rrethanat në të cilat mund të kompromentohet pajtueshmëria me parimet.

200.5 A2 Profesionistët kontabël mund të promovojnë pozitën e organizatës së tyre punëdhënëse kur çojnë më tej qëllimet dhe objektivat e saj, po qese deklaratat e bëra nuk janë as të rreme e as çorientuese. Veprime të tilla zakonisht nuk do të krijojnë një kërcënim të favorizimit.

200.5 A3 Sa më i lartë të jetë pozicioni i një profesionisti kontabël, aq më e madhe është aftësia dhe mundësia e tij për të patur akses në informacione dhe, për të influencuar politikat, vendimet dhe veprimet e ndërmarra nga personat e tjerë të përfshirë në organizatën punësuese. Deri në masën që është e mundur, duke patur parasysh pozicionin dhe rolin e tyre në organizatë, profesionistët kontabël pritët të inkurajojnë dhe të promovojnë një kulturë të bazuar në etikë brenda organizatës. Shembuj të veprimeve që mund të ndërmerren përfshijnë paraqitjen, zbatimin dhe mbikëqyrjen e:

- Programeve të edukimit dhe trajnimit mbi etikën.
- Politikave të etikës dhe paralajmërimeve.
- Politikave dhe procedurave që synojnë të pengojnë papajtueshmërinë me ligjet dhe rregullat.

Identifikimi i Kërcënimeve

200.6 A1 Kërcënimet për pajtueshmërinë me parimet themelore mund të krijohen nga një larmishmëri faktesh dhe rrethanash. Kategoritë e kërcënimeve janë të përshkruara në paragrafin 120.6 A3. Më poshtë jepen shembujtë fakteve apo rrethanave për secilën nga këto kategori, të cilat mund të krijojnë kërcënime për një profesionist kontabël, kur ai ndërmerr një veprimtari profesionale:

- (a) Kërcënimet e Egoizmit (interesi vetjak)
- Një profesionist kontabël ka një interes financiar në organizatën punëdhënëse apo merr një hua apo garanci nga organizata e tij.

- Një profesionist kontabël merr pjesë në një marrëveshje nxitëse kompesimi të propozuar nga organizata punëdhënëse.
 - Një profesionist kontabël ka akses për përdorimin personal të aktiveve të korporatës.
 - Një profesionisti kontabël i ofrohet një dhuratë apo trajtim i veçantë nga një furnitor i organizatës punëdhënëse.
- (b) Kërcënimet e Vetërishikimit
- Një profesionist kontabël përcakton trajtimin e duhur kontabël për një kombinim biznesi pas kryerjes së studimit të fizibilitetit mbi të cilin është mbështetur vendimi i blerjes.
- (c) Kërcënimet e Favorizimit
- Një profesionist kontabël ka mundësinë të manipulojë informacionet në një parashikim financiar (prospekt) në mënyrë që të sigurojë financime favorizuese.
- (d) Kërcënimet e Familjaritetit
- Një profesionist kontabël është përgjegjës për raportimin financiar të organizatës punëdhënëse, në kohën kur një anëtar i afërt ose i ngushtë i familjes, i punësuar nga organizata, merr vendime që ndikojnë raportimin financiar të organizatës.
 - Një profesionist kontabël ka një lidhje të gjatë me individët, të cilët influencojnë vendimet e biznesit.
- (e) Kërcënimet e Frikësimit
- Një profesionist kontabël ose një anëtar i drejtpërdrejtë ose i afërt i familjes, përballet me kërcënimin e largimit nga puna apo zëvendësimit për shkak të një mosmarrëveshjeje lidhur me:
 - Zbatimin e një parimi kontabël.
 - Mënyrën se si duhet të raportohet informacioni financiar.
 - Një individ kërkon të influencojë procesin e vendimmarrjes të profesionistit kontabël, për shembull, në lidhje me dhënien e kontratave ose zbatimin e një parimi kontabël.

Vlerësimi i Kërcënimeve

200.7 A1 Kushtet, politikat dhe procedurat e përshkruara në paragrafët 120.6A1 dhe 120.8 A2 mund të ndikojnë në vlerësimin nëse kërcënimi ndaj pajtueshmërisë me parimet themelore është në një nivel të pranueshëm.

200.7 A2 Vlerësimi nga profesionisti kontabël i nivelit të një kërcënimi ndikohet gjithashtu, nga natyra dhe objekti i veprimtarisë profesionale.

200.7 A3 Vlerësimi nga profesionisti kontabël i nivelit të një kërcënimi mund të ndikohet nga mjedisi i punës brenda organizatës punëdhënëse dhe mjedisi i saj operativ. Për shembull:

- Lidershipi e vë theksin në rëndësinë e sjelljes etike dhe në pritshmërinë që punonjësit do të veprojnë në mënyrë etike.
- Politikat dhe procedurat që i japin mundësi dhe inkurajojnë punonjësit të komunikojnë me nivelet e larta të menaxhimit për çështjet etike që i shqetësojnë, pa patur frikë se mund të ndëshkohen.
- Politikat dhe procedurat për të zbatuar dhe monitoruar cilësinë e performancës së punonjësve.
- Sistemet e mbikëqyrjes së korporatës ose strukturat e tjera të mbikëqyrjes dhe kontrollet e brendshme të forta.
- Procedurat e rekrutimit të cilat e venë theksin në rëndësinë e punësimit të personelit kompetent dhe të kalibrimit të lartë.
 - Komunikimi në kohë i politikave dhe procedurave, përfshirë ndryshimet e tyre, me të gjithë punonjësit dhe trajnimin dhe edukimin e duhur mbi këto politika dhe procedura.
 - Etika dhe kodi i politikave të sjelljes.

200.7 A4 Profesionistët kontabël mund të konsiderojnë marrjen e këshillave juridike kur besojnë se kanë ndodhur sjellje ose veprime joetike nga të tjerë, ose ato do të vazhdojnë të ndodhin, brenda organizatës punëdhënëse.

Adresimi i Kërcënimeve

200.8 A1 Seksionet 210 deri 270 përshkruajnë disa kërcënime që mund të shfaqen gjatë kryerjes së veprimtarive profesionale dhe përfshijnë shembuj të veprimeve që mund të adresojnë këto kërcënime.

200.8 A2 Në situata ekstreme, nëse rrethanat që krijuan kërcënimet nuk mund të eliminohen dhe nuk ka masa mbrojtëse disponibël, ose ato nuk mund të zbatohen për të zvogëluar kërcënimin në një nivel të pranueshëm, mund të jetë e përshtatshme që një profesionist kontabel të japë dorëheqjen nga organizata punëdhënëse.

Komunikimi me Personat e Ngarkuar me Qeverisjen

K200.9 Kur komunikon me personat e ngarkuar me qeverisjen në përputhje me Kodin, një profesionist kontabël duhet të përcaktojë individin(ët) e duhur, brenda strukturës qeverisëse të organizatës punëdhënëse, me të cilin(ët) duhet të komunikojë. Nëse profesionisti kontabël komunikon me një nëngrup të personave të ngarkuar me qeverisjen, ai do të përcaktojë nëse komunikimi me të gjithë personat e ngarkuar me qeverisjen është gjithashtu, i nevojshëm në mënyrë që ata të jenë të informuar mjaftueshëm.

200.9 A1 Për të përcaktuar se me kë të komunikojë, një profesionist kontabël mund të marrë në konsideratë:

(a) Natyrën dhe rëndësinë e rrethanave; dhe

(b) Çështjen që do të komunikohet.

200.9 A2 Shembuj të një nëngrupi të personave të ngarkuar me qeverisjen janë një komitet auditimi ose një anëtar i veçantë i personave të ngarkuar me qeverisjen.

K200.10 Nëse një profesionist kontabël komunikon me individët që kanë përgjegjësi drejtuese si edhe përgjegjësi qeverisëse, profesionisti kontabël duhet të jetë i bindur se komunikimi me këta individë informon në mënyrë të përshtatshme të gjithë personat në një rol qeverisës me të cilët profesionisti, përndryshe do të duhej të komunikonte.

200.10 A1 Në disa rrethana, të gjithë personat e ngarkuar me qeverisjen janë të përfshirë në menaxhimin e organizatës punëdhënëse, për shembull, një biznes i vogël, ku një pronar i vetëm administron organizatën dhe askush tjetër nuk ka rol qeverisës. Në këto raste, nëse çështjet komunikohen me individët, që kanë përgjegjësi drejtuese, dhe këta individë kanë gjithashtu, përgjegjësi qeverisëse, profesionisti kontabël ka përbushur kërkesën për të komunikuar me personat e ngarkuar me qeverisjen.

SEKSIONI 210

KONFLIKTET E INTERESIT

Hyrje

- 210.1 Profesionistët kontabël ju kërkohet të respektojnë parimet themelore dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të përcaktuar në Seksionin 120, për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet.
- 210.2 Një konflikt interesi krijon një kërcënim për objektivitetin dhe mund të krijojë kërcënime për pajtueshmërinë edhe me parimet e tjera themelore. Këto kërcënime mund të krijohen kur:
- Profesionisti kontabël ndërmerr një aktivitet profesional që ka të bëjë me një çështje të veçantë për dy ose më shumë palë, interesat e të cilave në lidhje me këtë çështje, janë në konflikt; ose
 - Interesat e profesionistit kontabël në lidhje me një çështje të veçantë dhe interesat e një pale për të cilën profesionisti kontabël ndërmerr një aktivitet profesional të lidhur me atë çështje, janë në konflikt.
- Një palë mund të jetë një organizatë punëdhënëse, një shitës, një klient, një huadhënës, një aksioner ose një palë tjetër.
- 210.3 Ky Seksion përcakton kërkesat specifike dhe materialin përkatës për zbatimin e kuadrin konceptual për konfliktet e interesit.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Të Përgjithshme

- K210.4** Një profesionist kontabël nuk do të lejojë një konflikt interesi që kompromenton gjykimin profesional ose të biznesit.
- 210.4 A1 Shembuj të rrethanave që mund të krijojnë një konflikt interesi janë:
- Rastet kur u shërbehet dy ose më shumë organizatave punëdhënëse në një pozicion menaxherial ose qeverisës dhe, marrja e informacionit konfidencial nga njëra organizatë punëdhënëse, mund të përdoret nga profesionisti kontabël për avantazhin apo disavantazhin e organizatës tjetër punëdhënëse.
 - Ndërmarrja e një aktiviteti profesional për secilën nga dy palët në një ortakëri, kur të dy palët punësojnë profesionistin kontabël, për t'i ndihmuar ato në procesin e ndarjes së tyre.
 - Përgatitja e informacionit financiar për disa anëtarë të drejtimit të organizatës punëdhënëse të profesionistit kontabël, të cilët kërkojnë të ndërmarrin një veprimtari menaxheriale të pasblerjes.

- Të qenit përgjegjës për zgjedhjen e një shitësi për organizatën punëdhënëse kur një anëtar i drejtpërdrejtë i familjes së profesionistit kontabël mund të përfitojë financiarisht nga transaksioni.
- Shërbimi në cilësinë e organit qeverisës në një organizatë punëdhënëse që aprovon disa investime për kompaninë kur njëri prej këtyre investimeve do të shtojë vlerën e portofolit të investimit personal të profesionistit kontabël ose të një anëtari të ngushtë të familjes së tij.

Identifikimi i Konfliktëve

K210.5 Një profesionist kontabël do të ndërmarrë hapa të arsyeshme për të identifikuar rrethanat që mund të krijojnë një konflikt interesi dhe si pasojë, një kërcënim ndaj pajtueshmërisë me një ose më shumë parime themelore. Këto hapa duhet të përfshijnë identifikimin e:

- Natyres së interesave përkatëse dhe marrëdhëniet midis palëve të përfshira; dhe
- Natyres së aktivitetit dhe domethënien e tij për palët përkatëse.

K210.6 Një profesionist kontabël i punësuar do të mbetet vigjilent për ndryshimet që ndodhin me kalimin e kohës, në natyrën e aktiviteteve, interesat dhe marrëdhëniet, të cilat mund të krijojnë një konflikt interesi gjatë kryerjes së një aktiviteti profesional.

Kërcënimet e Krijuara nga Konflikti i Interesit

210.7 A1 Në përgjithësi, sa më e drejtpërdrejtë të jetë lidhja midis aktivitetit profesional dhe çështjes mbi të cilën interesat e palëve janë në konflikt, aq më të mëdha janë gjasat që kërcënimin të mos jetë në një nivel të pranueshëm.

210.7 A2 Një shembull i një veprimi që mund të eliminojë kërcënimet e krijuaranga konfliktet e interesit, është tërheqja nga procesi i vendimarrjes në lidhje me çështjen që çon në konflikt interesi.

210.7 A3 Shembuj të veprimeve, të cilat mund të shërbejnë si masa mbrojtëse për të adresuar kërcënimet e krijuara nga konfliktet e interesit përfshijnë:

- Ristrukturimin ose ndarjen e disa përgjegjësive dhe detyrave.
- Sigurimin e një mbikëqyrjeje të përshtatshme, për shembull të vepruarit nën mbikëqyrjen e një drejtori ekzekutiv ose joekzekutiv.

Dhënia e Informacionit dhe Pëlqimit*Të Përgjithshme*

210.8 A1 Përgjithësisht është e nevojshme:

- (a) Të jepen informacione shpjeguese për natyrën e konfliktit dhe mënyrën si janë adresuar kërcënimet e krijuara për palët përkatëse, përfshirë nivelet e duhura brenda organizatës punëdhënëse të ndikuara nga një konflikt; dhe
- (b) Të sigurohet pëlqimi nga palët përkatëse për ndërmarrjen e aktivitetit profesional nga profesionisti kontabël i punësuar kur zbatohen masat mbrojtëse për të adresuar kërcënimin.

210.8 A2 Pëlqimi mund të ndikohet nga sjellja e një pale, në rrethanat kur profesionisti kontabël ka evidencë të mjaftueshme për të arritur në përfundimin se palët i njohin rrethanat që në fillim dhe se e kanë pranuar konfliktin e interesit, nëse ato nuk kanë ndonjë kundërshtim për ekzistencën e konfliktit.

210.8 A3 Kur dhënia e këtyre informacioneve ose pëlqimi nuk është bërë me shkrim, profesionisti kontabël i punësuar inkurajohet të dokumentojë:

- (a) Natyrën e rrethanave që çojnë në konflikt interesi;
- (b) Masat mbrojtëse të zbatuara për të adresuar kërcënimet, kur kjo është e mundur; dhe
- (c) Marrjen e pëlqimit.

Konsiderata të Tjera

210.9 A1 Kur adreson një konflikt interesi, një profesionist kontabël i punësuar inkurajohet të kërkojë udhëzime brenda organizatës punëdhënëse ose nga të tjerët, siç është për shembull, një organizëm profesional, një këshilltar ligjor ose një profesionist tjetër kontabël. Kur jep informacionet shpjeguese ose ndan informacionet brenda organizatës punëdhënëse dhe kërkon udhëzime nga palët e treta, profesionisti kontabël duhet të zbatojë parimin e konfidencialitetit.

SEKSIONI 220**PËRGATITJA DHE PARAQITJA E INFORMACIONIT****Hyrje**

- 220.1 Profesionistët kontabël ju kërkohet të jenë në pajtueshmëri me parimet themelore dhe të zbatojnë kuadrin konceptual që jepet në Seksionin 120 për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet.
- 220.2 Përgatitja ose paraqitja e informacionit mund të krijojë një kërcënim të egoizmit, të frikësimit ose kërcënime të tjera ndaj pajtueshmërisë me parimet themelore. Ky Seksion përcakton kërkesat specifike dhe materialin përkatës për zbatimin e kuadrit konceptual në këto rrethana.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim**Të Përgjithshme**

220.3 A1 Profesionistët kontabël të punësuar në një organizatë punëdhënëse në të gjitha nivelet, mund të përfshihen në përgatitjen dhe paraqitjen e informacionit, si brenda ashtu edhe jashtë organizatës punëdhënëse.

220.3 A2 Palët e interesuara nga të cilat, apo për të cilat është përgatitur ose paraqitur ky informacion, përfshijnë:

- Menaxhimin dhe personat e ngarkuar me qeverisjen.
- Investitorët dhe huadhënësit ose kreditorët e tjerë.
- Organet rregullatore.

Ky informacion mund të ndihmojë palët e interesuara në kuptimin dhe vlerësimin e aspekteve të gjendjes së punëve të organizatës punëdhënëse dhe në marrjen e vendimeve në lidhje me organizatën. Informacioni mund të përfshijë informacionet financiare dhe jofinanciare, të cilat mund të bëhen publike ose të përdoren për qëllime të brendshme.

Shembujt përfshijnë:

- Raportet e veprimtarisë dhe të performancës.
- Analizat që mbështesin vendimet.
- Buxhetet dhe parashikimet.
- Informacionet që u jepen audituesve të jashtëm dhe të brendshëm.
- Analizën e rreziqeve.
- Pasqyrat financiare për qëllime të përgjithshme ose për qëllime specifike.

- Deklaratat tatimore.
- Raportet e paraqitura pranë organeve rregullatore për qëllime ligjore dhe të pajtueshmërisë.

220.3 A3 Për qëllime të këtij seksioni, përgatitja ose paraqitja e informacionit përfshin dokumentimin, ruajtjen dhe miratimin e informacionit.

K220.4 Kur përgatit dhe paraqet informacione, profesionisti kontabël i punësuar do të:

- (a) Përgatisë ose paraqesë informacionet në pajtueshmëri me kuadrin përkatës të raportimit, kur kjo është e zbatueshme;
- (b) Përgatisë ose paraqesë informacionet në një mënyrë që nuk kërkon as të çorientojë dhe as të ndikojë në mënyrë të papërshtatshme rezultatet kontraktuale ose rregullatore;
- (c) Ushtrijë gjykimin profesional për të:
 - (i) Riparaqitur faktet me saktësi dhe në mënyrë të plotë në të gjitha aspektet materiale;
 - (ii) Përshkruar qartë natyrën e vërtetë të transaksioneve ose të aktiviteteve të biznesit;
 - (iii) Klasifikuar dhe regjistruar informacionet në kohën dhe mënyrën e duhur; dhe
 - (d) Nuk do të lerë jashtë në mënyrë të qëllimshme asnjë informacion, për të dhënë informacion që çorienton ose influencon në mënyrë të papërshtatshme rezultatet kontraktuale ose rregullatore.

220.4 A1 Një shembull i influencimit të papërshtatshëm të një rezultati kontraktualose rregullator është përdorimi i një vlerësimi me çmuarje jorealiste, me qëllimin për të shmangur shkeljen e një kërkesë kontraktuale siç është një kontratë (marrëveshje) borxhi ose një kërkesë rregullatore siç është kërkesa për kapital për një institucion financiar.

Përdorimi i Liriveprimi në Përgatitjen ose Paraqitjen e Informacionit

K220.5 Përgatitja ose paraqitja e informacionit mund të kërkojë ushtrimin e liriveprimi në bërjen e gjykimeve profesionale. Profesionisti kontabël nuk do të ushtrojë këtë liriveprimi në funksion të çorientimit të të tjerëve, ose të influencimit në mënyrë të papërshtatshme të rezultateve kontraktuale ose rregullatore.

220.5 A1 Shembuj të mënyrave në të cilat liriveprimi mund të keqpërdoret për të arritur rezultate të papërshtatshme, përfshijnë:

- Përcaktimin e çmuarjeve, për shembull, përcaktimi i çmuarjeve të vlerës së drejtë në mënyrë që të keq paraqitet fitimi ose humbja.

- Përzgjedhjen ose ndryshimin e një politike ose metode kontabël ndërmjet dy ose më shumë alternativave të lejuara sipas kuadrit të zbatueshëm të raportimit financiar, për shembull, zgjedhja e një politike për trajtimin kontabël të kontratave afatgjata me qëllim që të keqparaqitet fitimi ose humbja.
- Përcaktimi i afateve të transaksioneve, për shembull, koha e shitjes së një aktivi afër fundit të vitit fiskal në mënyrë që të çorientojë.
- Përcaktimi i strukturimit të transaksioneve, për shembull, strukturimi i transaksioneve të financimit në mënyrë që të mos paraqiten siç duhet aktivet dhe detyrimet ose klasifikimi i flukseve monetare.
- Përzgjedhjen e informacioneve shpjeguese, për shembull, lënia jashtë ose fshehja e informacionit që lidhet me rrezikun financiar ose operacional, në mënyrë që të çorientojë.

K220.6 Gjatë kryerjes së aktiviteteve profesionale, veçanërisht të atyre që nuk kërkojnë pajtueshmërinë me një kuadër përkatës të raportimit, profesionisti kontabël do të ushtrojë gjykimin profesional për të identifikuar dhe marrë parasysh:

- (a) Qëllimin për të cilin do të përdoret informacioni;
- (b) Kontekstin brenda të cilit është dhënë informacioni; dhe
- (c) Publikun të cilit ai i drejtohet.

220.6 A1 Për shembull, kur përgatiten ose paraqiten raporte paraprake, buxhete ose parashikime, përfshirja e cmuarjeve përkatëse, përfrimeve dhe supozimeve përkatëse, kur është e përshtatshme, do t'ju jepte mundësi atyre që të mund të mbështeten në këto informacione, për të formuar gjykimet e tyre.

220.6 A2 Profesionisti kontabël mund të konsiderojë gjithashtu, sqarimin e publikut të synuar, kontekstin dhe qëllimin e informacionit që do të paraqitet.

Mbështetja në Punën e të Tjerëve

K220.7 Një profesionist kontabël i cili parashikon të mbështetet në punën e të tjerëve, qoftë të brendshëm apo të jashtëm të organizatës punëdhënëse, do të përdorë gjykimin profesional, për të përcaktuar se cilat hapa do të ndërmarrë, në mënyrë që të përmbushë përgjegjësitë e përcaktuara në paragrafin K220.4.

220.7 A1 Faktorët që duhet të merren parasysh në përcaktimin nëse mbështetja tetë tjerët është e arsyeshme, përfshijnë:

- Reputacionin dhe ekspertizën dhe burimet e mundshme të individit ose organizatës tjetër.
- Nëse individi tjetër i nënshtrohet standardeve të zbatueshme profesionale dhe etike.

Një informacion i tillë mund të merret nga lidhja e mëparshme me ekspertin ose nga konsultimi me të tjerët, në lidhje me individin ose organizatën tjetër.

Adresimi i Informacionit që Është ose Mund të jetë Çorientues

K220.8 Kur profesionisti kontabël ka dijeni ose ka arsye të besojë se informacioni me të cilin profesionisti kontabël ka lidhje, është çorientues, ai do të ndërmarrë veprimet e duhura për të zgjidhur çështjen.

220.8 A1 Veprimet që mund të jenë të përshtashme përfshijnë:

- Diskutimin e shqetësimeve se informacioni është çorientues, me eprorin e profesionistit kontabël dhe/ose me nivelin e duhur të menaxhimit brenda organizatës punëdhënëse të profesionistit kontabël ose të personave të ngarkuar me qeverisjen, si dhe kërkimin nga këta individë që të ndërmarrin veprimet e përshtatshme për të zgjidhur çështjen. Këto veprime mund të përfshijnë:
 - Korrigjimin e informacionit.
 - Nëse informacioni u është dhënë tashmë përdoruesve përkatës, informimin e tyre për informacionin e saktë.
- Konsultimin me politikat dhe procedurat e organizatës punëdhënëse (për shembull, një politikë e etikës ose parandaluese) lidhur me mënyrën e adresimit të çështjeve të tilla nga brenda.

220.8 A2 Profesionisti kontabël mund të arrijë në përfundimin që organizata punëdhënëse nuk ka ndërmarrë veprimet e duhura. Në qoftë se profesionisti kontabël vazhdon të ketë arsye të besojë se informacioni është çorientues, veprimet e mëposhtme të mëtejshme, mund të jenë të përshtatshme me kusht që profesionisti të qëndrojë vigjilent ndaj parimit të konfidencialitetit:

- Konsultimi me:
 - Një organizëm të duhur profesional.
 - Audituesin e brendshëm ose të jashtëm të organizatës punësuese.
 - Një këshilltar ligjor.

- Përcaktimi nëse ekzistojnë kërkesa për të komunikuar me:
 - Palët e treta, përfshirë përdoruesit e informacionit.
 - Autoritetet rregullatore dhe të mbikëqyrjes.

K220.9 Nëse pas ezaurimit të të gjitha opsioneve të mundshme, profesionisti kontabël arrin në përfundimin se nuk janë ndërmarrë veprimet e përshtatshme dhe ekziston arsye për të besuar se informacioni është ende çorientues, profesionisti kontabël do të refuzojë të jetë apo të vazhdojë të jetë i lidhur me informacionin.

220.9 A1 Në këto rrethana, mund të jetë e përshtatshme që profesionisti kontabël të japë dorëheqjen nga organizata punëdhënëse.

Dokumentimi

220.10 A1 Profesionisti kontabël i punësuar inkurajohet të dokumentojë:

- Faktet.
- Parimet kontabël ose standardet e tjera profesionale përkatëse të përfshira.
- Komunikimet dhe palët me të cilat u diskutuan çështjet.
- Drejtimit e veprimit të marra në konsideratë.
- Mënyrën si profesionisti kontabël u përpoq të adresonte çështjen(et).

Konsiderata të Tjera

220.11 A1 Kur kërcënimet ndaj pajtueshmërisë me parimet themelore në lidhje me përgatitjen ose paraqitjen e informacionit lindin nga një interes financiar, përfshirë kompensimin dhe nxitjet e lidhura me raportimin financiar dhe vendimmarrjen, do të zbatohen kërkesat dhe materiali për zbatim i dhënë në Seksionin 240.

220.11 A2 Kur informacioni çorientues mund të përfshijë papajtueshmërinë me ligjet dhe rregullat, do të zbatohen kërkesat dhe materiali për zbatim i dhënë në Seksionin 260.

220.11 A3 Kur kërcënimet për pajtueshmërinë me parimet themelore në lidhje me përgatitjen ose paraqitjen e informacionit lindin nga presioni, do të zbatohen kërkesat dhe materiali për zbatim i dhënë në Seksionin 270.

SEKSIONI 230**KRYERJA E DETYRËS ME EKSPERTIZËN E NEVOJSHME****Hyrje**

- 230.1 Profesionistëve kontabël ju kërkohet të respektojnë parimet themelore dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të dhënë në Seksionin 120, për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet.
- 230.2 Të vepruarit pa ekspertizën e mjaftueshme krijon një kërcënim të interesit vetjak ndaj pajtueshmërisë me parimin e kompetencës profesionale dhe kujdesit të duhur. Ky Seksion përcakton kërkesat specifike dhe materialin përkatës për zbatimin e kuadrin konceptual në këto rrethana.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim**Të Përgjithshme**

- K230.3** Një profesionist kontabël i punësuar nuk duhet të çorientojë në mënyrë të qëllimshme një organizatë punëdhënëse në lidhje me nivelin e ekspertizës ose të eksperiencës që zotëron.
- 230.3 A1 Parimi themelor i kompetencës profesionale dhe kujdesit të duhur kërkon që një profesionist kontabël i punësuar të marrë përsipër të kryejë vetëm ato detyra të rëndësishme për të cilat ai zotëron ose ka mundësi të marrë trajnimin apo eksperiencën specifike të nevojshme.
- 230.3 A2 Një kërcënim i egoizmit ndaj pajtueshmërisë me parimin e kompetencës profesionale dhe kujdesit të duhur mund të krijohet në qoftë se profesionisti kontabël ka:
- Kohë të pamjaftueshme për të kryer ose plotësuar detyrat përkatëse.
 - Informacion jo të plotë, të kufizuar ose të papërshtatshëm për kryerjen e detyrave.
 - Eksperiencë, përvojë, trajnim dhe/ose edukim të pamjaftueshëm.
 - Burime të papërshtatshme për kryerjen e detyrave.
- 230.3 A3 Faktorët e përshtatshëm që lidhen me vlerësimin e nivelit të këtij kërcënimi përfshijnë:
- Shkallën në të cilën profesionisti kontabël i punësuar bashkëpunon me të tjerët.
 - Vjetërsinë relative të profesionistit kontabël në punë.
 - Nivelin e mbikëqyrjes dhe të rishikimit që zbatohet për punën.

230.3 A4 Shembuj të veprimeve që mund të jenë masa mbrojtëse për trajtimin e këtyre kërcënimeve të egoizmit, përfshijnë:

- Marrja e asistencës apo trajnimit nga dikush me ekspertizën e nevojshme.
- Garantimi se ekziston koha e mjaftueshme për të përfunduar detyrat përkatëse.

K230.4 Nëse një kërcënim ndaj parimit të kompetencës profesionale dhe kujdesit të duhur nuk mund të adresohet, profesionisti kontabël i punësuar do të vlerësojë në se ai duhet të refuzojë ose jo kryerjen e detyrave në fjalë. Nëse profesionisti kontabël i punësuar vlerëson se duhet të bëjë refuzimin, atëherë ai do të komunikojë qartë arsyet pse e ka bërë një gjë të tillë.

Konsiderata të Tjera

230.5 A1 Kërkesat dhe materiali për zbatim në Seksionin 270 zbatohen kur një profesionist kontabël gjendet nën presion për të vepruar në një mënyrë që mund të çojë në një shkelje të parimit të kompetencës profesionale dhe të kujdesit të duhur.

SEKSIONI 240

INTERESAT FINANCIARE, KOMPENSIMI DHE NXITJET QE LIDHEN ME RAPORTIMIN FINANCIAR DHE VENDIMARRJEN

Hyrje

- 240.1 Profesionistëve kontabël ju kërkohet të respektojnë parimet themelore dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të dhënë në Seksionin 120, për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet.
- 240.2 Të paturit një interes financiar ose dijeni për një interes financiar të një anëtari të ngushtë ose të afërt të familjes së profesionistit kontabël, mund të krijojë një kërcënim të egoizmit ndaj parimit të objektivitetit ose të konfidencialitetit. Ky seksion përcakton kërkesat specifike dhe materialin përkatës për zbatimin e kuadrit konceptual në këto rrethana.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Të Përgjithshme

- K240.3** Një profesionist kontabël i punësuar nuk do të manipulojë informacionin ose të përdorë informacionet konfidenciale për përfitime financiare personale apo në favor të të tjerëve.
- 240.3 A1 Profesionistët kontabël të punësuar mund të kenë interesa financiare, ose mund të jenë në dijeni për interesat financiare të anëtarëve të drejtpërdrejtë apo të ngushtë të familjes së tij, të cilat në disa rrethana, mund të krijojnë kërcënime ndaj pajtueshmërisë me parimet themelore. Interesat financiare përfshijnë ato interesa që lindin nga marrëveshjet e kompensimit ose të nxitjes, të lidhura me raportimin financiar dhe vendimarrjen.
- 240.3 A2 Shembuj të rrethanave që mund të krijojnë kërcënime të egoizmit përfshijnë ato situata kur profesionisti kontabël i punësuar ose një anëtar i drejtpërdrejtë apo anëtar i afërt i familjes së tij:
- Ka një motiv dhe mundësi për të manipuluar informacionet sensitive lidhur me çmimin, me qëllim përfitimin financiar;
 - Zotëron një interes financiar të drejtpërdrejtë ose të tërthortë në organizatën punëdhënëse dhe vlera e këtij interesi financiar mund të ndikohet drejtpërdrejt nga vendimet që merr profesionisti kontabël i punësuar;
 - Ka të drejtën e një bonusi të lidhur me fitimin dhe vlera e këtij bonusi mund të ndikohet direkt nga vendimet e marra prej profesionistit kontabël të punësuar;

- Zotëron direkt ose indirekt opsionin që të shpërblehet nga organizata punëdhënëse me të drejta në aksione të shtyra në kohë ose me aksione, vlera e të cilave mund të ndikohet nga vendimet e marra prej profesionistit kontabël të punësuar;
- Merr pjesë në marrëveshje kompensimi të cilat ofrojnë nxitje për të arritur objektivat e performancës ose për të mbështetur përpjekjet për të maksimizuar vlerën e aksioneve të organizatës punëdhënëse. Një shembull i një marrëveshje të tillë mund të jetë përmes pjesëmarrjes në skemat nxitëse të cilat lidhen me përbushjen e disa kritereve të performancës.

240.3 A3 Faktorët e përshtatshëm që lidhen me vlerësimin e nivelit të këtyre kërcënimëve përfshijnë:

- Rëndësinë e interesit financiar. Se çfarë është një interes financiar i rëndësishëm, kjo do të varet nga rrethanat personale dhe materialiteti i interesave financiare të individit.
- Politikat dhe procedurat e një komiteti të pavarur të menaxhimit për përcaktimin e nivelit ose formës së shpërblimit të nivelit të lartë të menaxhimit.
- Në përputhje me politikat e brendshme, informimi i personave të ngarkuar me qeverisjen për:
 - Të gjitha interesat përkatëse.
 - Çfarëdoj planesh për të ushtruar të drejtat apo për të tregtuar në aksionet përkatëse.
- Procedurat e auditimit të brendshëm dhe të jashtëm, që shërbejnë specifikisht për të adresuar probleme që çojnë në krijimin e interesit financiar.

240.3 A4 Kërcënimet e krijuara nga marrëveshje kompensimi ose nxitëse mund të komplikohen nga një presion i qartë ose i nënkuptuar nga eprorët ose kolegët. Shiko Seksionin 270, *Presioni për të Shkelur Parimet Themelore*.

SEKSIONI 250

NXITJET, PËRFSHIRË DHURATAT DHE MIKPRITJEN

Hyrje

- 250.1 Profesionistëve kontabël ju kërkohet të jenë në pajtim me parimet themelore dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të dhënë në Seksionin 120 për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet.
- 250.2 Ofrimi ose pranimi i nxitjeve mund të krijojë një kërcënim të egoizmit, familjaritetit ose të frikësimit ndaj pajtueshmërisë me parimet themelore, veçanërisht ndaj parimit të integritetit, objektivitetit dhe sjelljes profesionale.
- 250.3 Ky seksion përcakton kërkesat dhe materialin përkatës për zbatimin e kuadrit konceptual në lidhje me ofrimin dhe pranimin e nxitjeve, kur ndërmerren aktivitete profesionale që nuk përbëjnë papajtueshmëri me ligjet dhe rregulloret. Ky seksion kërkon gjithashtu, që profesionisti kontabël i punësuar të jetë në pajtim me ligjet dhe rregulloret përkatëse kur ofron ose pranon nxitje.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Të Përgjithshme

250.4 A1 Një nxitje është një objekt, situatë ose veprim që përdoret si një mjet përtë ndikuar në sjelljen e një individi tjetër, por jo domosdoshmërisht me qëllimin për të ndikuar në mënyrë të papërshtatshme në sjelljen e këtij individi. Nxitjet mund të variojnë që nga akte të vogla mikpritjeje midis kolegëve në biznes, deri tek veprime që rezultojnë në papajtueshmëri me ligjet dhe rregullat. Nxitjet mund të kenë forma të ndryshme, për shembull:

- Dhuratat.
- Mikpritja.
- Argëtimi.
- Donacione politike ose bamirësie.
- Joshjet për miqësi ose besnikëri.
- Punësimi ose mundësi të tjera tregtie.
- Trajtimi preferencial, të drejta dhe privilegje.

Nxitjet që Ndalohen nga Ligjet dhe Rregullat

K250.5 Në shumë juridiksione, ekzistojnë ligje dhe rregulla, siç janë ato që lidhen me ryshfetin dhe korrupsionin, të cilat ndalojnë ofrimin ose pranimin e nxitjeve në disa rrethana. Profesionisti kontabël do të duhet

të kuptojë ligjet dhe rregullat përkatëse dhe t'i zbatojë ato kur përballet me rrethana të tilla.

Nxitje që nuk Ndalohen nga Ligjet dhe Rregullat

250.6 A1 Ofrimi ose pranimi i nxitjeve që nuk është i ndaluar nga ligjet dhe rregullat përsëri mund të krijojë kërcënime ndaj pajtueshmërisë me parimet themelore.

Nxitjet me Qëllim Influencimin e Papërshtatshëm të Sjelljes

K250.7 Një profesionist kontabël i punësuar nuk do të ofrojë ose të inkurajojë të tjerët të ofrojnë nxitje që kanë për qëllim, apo që profesionisti kontabël vlerëson se, një palë e tretë e arsyeshme dhe e mirëinformuar do të vlerësonte se kanë për qëllim të influencojnë në mënyrë të papërshtatshme sjelljen e marrësit të nxitjes ose të një individi tjetër.

K250.8 Një profesionist kontabël i punësuar nuk do të pranojë, ose të inkurajojë të tjerët të pranojnë nxitje që kanë për qëllim, apo që profesionisti kontabël vlerëson se, një palë e tretë e arsyeshme dhe e mirëinformuar do të vlerësonte se kanë për qëllim të influencojnë në mënyrë të papërshtatshme sjelljen e marrësit të nxitjes ose të një individi tjetër.

250.9 A1 Një nxitje konsiderohet se influencën në mënyrë të papërshtatshme sjelljen e një individi, nëse ajo bën që individi të veprojë në një mënyrë joetike. Një influencim tillë i papërshtatshëm, mund t'i drejtohet si marrësit të nxitjes, ashtu edhe një individi tjetër që ka një marrëdhënie me marrësin. Parimet themelore janë një kuadër i përshtatshëm reference për profesionistin kontabël, për vlerësimin se çfarë është një sjellje joetike për profesionistin kontabël, dhe nëse është e nevojshme, për analogji, edhe për individët e tjerë.

250.9 A2 Një shkelje e parimit themelor të integritetit ndodh kur një profesionist kontabël i punësuar ofron ose pranon, apo inkurajon të tjerët të ofrojnë ose të pranojnë një nxitje, qëllimi i të cilës është influencimi i papërshtatshëm i sjelljes së marrësit ose të një individi tjetër.

250.9 A3 Përcaktimi nëse ka një qëllim real ose të perceptuar për të ndikuar në mënyrë të papërshtatshme sjelljen, kërkon ushtrimin e gjyqimit profesional. Faktorët përkatës që duhen marrë në konsideratë përfshijnë:

- Natyrën, frekuencën, vlerën dhe efektin kumulativ të nxitjes.
- Kohën kur është ofruar nxitja në lidhje me çdo veprim ose vendim që ajo mund të ketë influencuar.
- Fakti nëse nxitja është një zakon ose praktikë kulturore për rrethanat, për shembull, bërja e një dhurate me rastin e një feste fetare ose martese.

- Fakti nëse nxitja është një pjesë ndihmëse e një aktiviteti profesional, për shembull ofrimi ose pranimi i një dreke në lidhje me një takim biznesi.
- Fakti nëse ofrimi i nxitjes është i kufizuar tek një individ marrës apo ajo është për një grup më të madh. Grupi më i madh mund të jetë i brendshëm ose i jashtëm për organizatën punëdhënëse, siç janë për shembull, klientët apo shitësit e tjerë.
- Rolet dhe pozicionet e individëve që ofrojnë ose ju ofrohet nxitja.
- Fakti nëse profesionisti kontabël i punësuar ka dijeni ose ka arsye të besojë se pranimi i nxitjes do të përbënte shkelje të politikave dhe procedurave të organizatës punëdhënëse të palës tjetër.
- Shkalla e transparencës me të cilën është ofruar nxitja.
- Fakti nëse nxitja ka qenë kërkuar ose u kërkuar nga marrësi.
- Sjellja e njohur e mëparshme ose reputacioni i ofruesit.

Marrja në Konsideratë e Veprimeve të Mëtejshme

250.10 A1 Në qoftë se profesionisti kontabël i punësuar bëhet i vetëdijshëm në lidhje me një nxitje të ofruar me qëllimin real ose të perceptuar përtë influencuar në mënyrë të papërshtatshme sjelljen, përsëri mund të krijohen kërcënime ndaj pajtueshmërisë me parimet themelore, madje edhe nëse janë përmbushur kërkesat e dhëna në paragrafët K250.7 dhe K250.8.

250.10 A2 Shembuj të veprimeve që mund të shërbejnë si masa mbrojtëse për adresimin e këtyre kërcënimeve janë:

- Informimi i niveleve të larta të drejtimit ose i personave që janë të ngarkuar me qeverisjen e organizatës punëdhënëse të profesionistit kontabël apo të ofruesit lidhur me ofertën.
- Amendimi ose ndërprerja e marrëdhënieve të biznesit me ofruesin.

Nxitjet që Nuk Kanë për Qëllim Influencimin e Papërshtatshëm të Sjelljes

250.11 A1 Kërkesat dhe materiali për zbatim i dhënë në kuadrin konceptualzbatohen kur një profesionist kontabël ka konstatuar se nuk ekziston një qëllim real ose i perceptuar për të ndikuar në mënyrë të papërshtatshme në sjelljen e marrësit të nxitësit apo të një individi tjetër.

250.11 A2 Nëse një nxitje e tillë është krejt e parëndësishme dhe pa pasoja, çdo kërcënim i krijuar do të jetë në një nivel të pranueshëm.

- 250.11 A3 Shembuj të rrethanave kur ofrimi ose pranimi i një nxitjeje të tillë mund të krijojë kërcënime edhe pse profesionisti kontabël ka konstatuar se nuk ka ndonjë qëllim real ose të perceptuar për të influencuar në mënyrë të papërshtatshme sjelljen, përfshijnë:
- Kërcënimet e interesit vetjak (egoizmit)
 - Një profesionisti kontabël i ofrohet nga një shitës punësimi me kohë të pjesshme.
 - Kërcënimet e familjaritetit
 - Një profesionist kontabël merr rregullisht një klient ose një furnitor për ndjekjen e eventeve sportive.
 - Kërcënimet e frikësimit
 - Një profesionist kontabël pranon mikpritjen, natyra e së cilës mund të perceptohet si e papërshtatshme, nëse do të zbulohet publikisht.
- 250.11 A4 Faktorët e përshtatshëm për vlerësimin e nivelit të këtyre kërcënimevetë krijuara nga ofrimi ose pranimi i një nxitjeje të tillë, përfshijnë të njëjtët faktorë që jepen në paragrafin 250.9 A3 për përcaktimin e qëllimit të nxitjes.
- 250.11 A5 Shembuj të veprimeve që mund të eliminojnë kërcënimet e krijuara nga ofrimi ose pranimi i një nxitjeje të tillë përfshijnë:
- Refuzimin ose mos ofrimin e nxitjes.
 - Transferimi i përgjegjësisë për çdo vendim të lidhur me biznesin që përfshin palën tjetër tek një individ tjetër, për të cilin profesionisti kontabël nuk ka arsye të besojë se do të ishte ose do të perceptohej se ka influencuar në mënyrë të papërshtatshme në vendimarrje.
- 250.11 A6 Shembuj të veprimeve që mund të jenë masa mbrojtjeje për të adresuar këto kërcënime, të krijuara nga ofrimi ose pranimi i një nxitjeje të tillë përfshijnë:
- Të qenurit transparent me nivelet e larta të drejtimit ose me personat e ngarkuar me qeverisjen e organizatës punëdhënëse të profesionistit kontabël ose të palës tjetër, në lidhje me ofrimin ose pranimin e një nxitjeje.
 - Regjistrimin e nxitjes në një regjistër të mbajtur nga organizata punëdhënëse e profesionistit kontabël ose e palës tjetër.
 - Angazhimin e një rishikuesit të përshtatshëm, i cili përndryshe, nuk është i përfshirë në kryerjen e veprimtarisë profesionale, për rishikimin e ndonjë pune të kryer ose të vendimeve të marra nga profesionisti kontabël në lidhje me individin ose organizatën nga e cila profesionisti kontabël ka pranuar nxitjen.

- Dhurimin e nxitjes për bamirësi pas marrjes së saj, dhe komunikimin e përshtatshëm të nxitjes, për shembull, me personat e ngarkuar me qeverisjen ose individin, i cili ka ofruar nxitjen.
- Rimbursimin e kostos së nxitjes, siç është mikpritja e marrë.
- Kthimin sa më shpejt të jetë e mundur, të nxitjes, siç është një dhuratë, pasi ajo ka qenë pranuar fillimisht.

Anëtarët e Drejtpërdrejtë ose të Afërt të Familjes

K250.12 Një profesionist kontabël do të jetë vigjilent kundrejt kërcënimeve të mundshme ndaj pajtueshmërisë së profesionistit kontabël me parimet themelore, që krijohen nga ofrimi i një nxitje:

- (a) Nga një anëtar i drejtpërdrejtë ose i afërt i familjes së profesionistit kontabël për një palë tjetër me të cilën profesionisti kontabël ka një lidhje profesionale; ose
- (b) Për një anëtar të drejtpërdrejtë ose të afërt të familjes së profesionistit kontabël nga një palë tjetër me të cilën profesionisti kontabël ka një lidhje profesionale.

K250.13 Kur profesionisti kontabël bëhet i vetëdijshëm për një nxitje që i është ofruar ose i është bërë nga një anëtar i drejtpërdrejtë ose i afërt i familjes dhe arrin në përfundimin se nxitja ka qëllim të influencojë në mënyrë të papërshtatshme sjelljen e profesionistit kontabël ose të palës tjetër, ose vlerëson se një palë e tretë e mirëinformuar dhe e arsyeshmedo të kishte të ngjarë të arrinte në përfundimin se ekziston një qëllim itillë, profesionisti kontabël do të këshillojë anëtarin e drejtpërdrejtë ose të afërt të familjes që të mos ofrojë apo pranojë nxitjen.

250.13 A1 Faktorët që jepen në paragrafin 250.9 A3 janë të përshtatshëm në përcaktimin nëse ekziston qëllimi real ose i perceptuar për të influencuar në mënyrë të papërshtatshme sjelljen e profesionistit kontabël ose të palës tjetër. Një faktor tjetër i përshtatshëm është natyra ose afërsia e marrëdhënies midis:

- (a) Profesionistit kontabël dhe anëtarit të drejtpërdrejtë ose të afërt të familjes;
- (b) Anëtarit të drejtpërdrejtë ose të afërt të familjes dhe palës tjetër; dhe
- (c) Profesionistit kontabël dhe palës tjetër.

Për shembull, ofrimi punësimit, jashtë procesit normal të rekrutimit, për bashkëshortin(en) e profesionistit kontabël nga një palë tjetër, me të cilën ai është duke negociuar një kontratë të rëndësishme, mund të tregojë për një qëllim të tillë.

250.13 A2 Materiali për zbatim në paragrafin 250.10 A2 është gjithashtu i përshtatshëm për adresimin e kërcënimeve që mund të krijohen kur ekziston qëllim real ose i perceptuar për të influencuar në mënyrë të papërshtatshme sjelljen e profesionistit kontabël ose të palës tjetër, madje edhe nëse anëtari i drejtpërdrejtë ose i afërt i familjes ka ndjekur këshillat e dhëna sipas paragrafit K250.13.

Zbatimi i Kuadrit Konceptual

250.14 A1 Kur profesionisti kontabël bëhet i vetëdijshëm për një nxitje të ofruar në rrethanat e adresuara në paragrafin K250.12, kërcënimet ndaj respektimit të parimeve themelore mund të krijohen kur:

- (a) Anëtari i drejtpërdrejtë ose i afërt i familjes ofron ose pranon nxitjen në kundërshtim me këshillat e profesionistit kontabël sipas paragrafit K250.13; ose
- (b) Profesionisti kontabël nuk ka arsye të besojë se ekziston një qëllim real ose i perceptuar për të ndikuar në mënyrë të papërshtatshme sjelljen e profesionistit kontabël të palës tjetër.

250.14 A2 Materiali për zbatim në paragrafët 250.11 A1 deri 250.11 A6 është i përshtatshëm për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar këto kërcënime. Faktorët që janë të përshtatshëm për vlerësimin e nivelit të kërcënimeve në këto rrethana, përfshijnë gjithashtu natyrën ose afërsinë e marrëdhënieve që jepen në paragrafin 250.13 A1.

Konsiderata të Tjera

250.15 A1 Nëse një profesionisti kontabël i ofrohet një nxitje nga organizata punëdhënëse në lidhje me interesat financiare, për shpërblimin dhe stimujt e lidhur me performancën, zbatohen kërkesat dhe materiali për zbatim i dhënë në Seksionin 240.

250.15 A2 Nëse një profesionist kontabël përballet me, ose bëhet i vetëdijshëm për nxitjet që mund të rezultojnë në papajtueshmëri ose në papajtueshmëri të dyshuar me ligjet dhe rregullat nga individë të tjerë që punojnë për ose nën drejtimin e organizatës punëdhënëse, zbatohen kërkesat dhe materiali për zbatim i dhënë në Seksionin 260.

250.15 A3 Nëse një profesionist kontabël përballet me presion për të ofruar ose pranuar nxitje që mund të krijojnë kërcënime ndaj pajtueshmërisë me parimet themelore, zbatohen kërkesat dhe materiali për zbatim i dhënë në Seksionin 270.

SEKSIONI 260**REAGIMI NDAJ PAPAJTUESHMËRISË ME LIGJET
DHE RREGULLAT****Hyrje**

- 260.1 Profesionistëve kontabël ju kërkohet të jenë në pajtim me parimet themelore dhe të zbatojnë kuadrin konceptual që jepet në Seksionin 120 për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet.
- 260.2 Një kërcënim i egoizmit ose frikësimit ndaj pajtueshmërisë me parimet e integritetit dhe sjelljes profesionale, krijohet kur profesionisti kontabël bëhet i vetëdijshëm për papajtueshmëri ose papajtueshmëri të dyshuar me ligjet dhe rregullat.
- 260.3 Një profesionist kontabël mund të ndeshet ose të vihet në dijeni të papajtueshmërisë ose papajtueshmërisë së dyshuar me ligjet dhe rregullat gjatë kryerjes së aktiviteteve profesionale. Qëllimi i këtij seksioni është të udhëzojë profesionistin kontabël për vlerësimin e ndikimeve të kësaj çështjeje dhe për drejtimitet e mundshme të veprimeve për t'ju përgjigjur papajtueshmërisë ose papajtueshmërisë së dyshuar me:
- (a) Ligje dhe rregulla, përgjithësisht të njohura, që kanë një efekt të drejtpërdrejtë në përcaktimin e shumave materiale dhe të informacioneve të dhëna në pasqyrat financiare të klientit; dhe
 - (b) Ligje dhe rregulla të tjera, që nuk kanë një efekt të drejtpërdrejtë në përcaktimin e shumave materiale dhe të informacioneve shpjeguese të dhëna në pasqyrat financiare të klientit, por që pajtueshmëria me të cilat mund të jetë thelbësore për aspektet operative të biznesit të klientit, për aftësinë e tij për të vazhduar biznesin, ose për të shmangur penalitetet materiale.

Objektivat e Profesionistit Kontabël në Lidhje me Papajtueshmërinë me Ligjet dhe Rregullat

- 260.4 Një shenjë dalluese e profesionit kontabël është pranimi prej tij i përgjegjësisë për të vepruar në interesin publik. Kur i përgjigjet një papajtueshmërie ose papajtueshmërie të dyshuar, objektivat e profesionistit kontabël janë:
- (a) Të jetë në pajtim me parimet themelore të integritetit dhe sjelljes etike;
 - (b) Të vërë në dijeni drejtimin ose, kur është e përshtatshme, personat e ngarkuar me qeverisjen e organizatës punëdhënëse, me qëllim që ata të:
 - (i) Bëjnë të mundur korrigjimin, riparimin ose zbutjen e pasojave të papajtueshmërisë së identifikuar apo dyshuar; ose

- (ii) Të ndalojë papajtueshmërinë kur ajo nuk ka ndodhur ende; dhe
- (c) Të ndërmarrë veprime të mëtejshme të atilla që janë të përshtatshme dhe në interes të publikut.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Të Përgjithshme

260.5 A1 Papajtueshmëria me ligjet dhe rregullat (“papajtueshmëria”) përfshin aktet e mosveprimit apo të veprimit, të qëllimshme apo të paqëllimshme, të cilat janë në kundërshtim me ligjet ose rregullat e zbatueshme, të kryera nga palët në vijim:

- (a) Organizata punëdhënëse e profesionistit kontabël;
- (b) Personat e ngarkuar me qeverisjen e organizatës punëdhënëse;
- (c) Drejtimi i organizatës punëdhënëse; ose
- (d) Individë të tjerë që punojnë për, ose sipas udhëzimeve të organizatës punëdhënëse.

260.5 A2 Shembuj të ligjeve ose rregullave që adreson ky seksion përfshijnë ato që kanë të bëjnë me:

- Mashtrimin, korrupsionin dhe ryshfetin.
- Pastrimin e parave, financimin e terrorizmit dhe të ardhurat nga krimi.
- Tregjet e letrave me vlerë dhe tregtimin.
- Bankingun dhe produkte e shërbime të tjera financiare.
- Mbrojtjen e të dhënave.
- Detyrimet dhe pagesat e taksave dhe të pensioneve.
- Mbrojtjen e mjedisit.
- Shëndetin dhe sigurinë publike.

260.5 A3 Papajtueshmëria mund të rezultojë në gjoba, padi gjyqësore ose pasoja të tjera për organizatën punëdhënëse, të cilat mund të kenë një efekt material në pasqyrat e tij financiare. Më e rëndësishme, një papajtueshmëri e tillë mund të ketë ndikime të gjera në interesin publik, përsa i përket një dëmi potencialisht të konsiderueshëm për investitorët, kreditorët, punonjësit apo publikun në përgjithësi. Për qëllime të këtij seksioni, një veprim që shkakton dëm të konsiderueshëm është ai që rezulton në pasoja negative serioze për ndonjërin nga këto palë, në terma financiarë ose jofinanciarë. Shembujt përfshijnë kryerjen e një mashtrimi që rezulton në humbje të mëdha për investitorët, dhe shkelje të ligjeve dhe rregullave mjedisore, të cilat rrezikojnë shëndetin ose sigurinë e punonjësve apo publikut.

K260.6 Në disa juridiksione, ekzistojnë dispozita ligjore ose rregullatore që tregojnë mënyrën se si profesionistët kontabël duhet të adresojnë papajtueshmërinë ose papajtueshmërinë e dyshuar. Këto dispozita ligjore ose rregullatore mund të ndryshojnë nga ose shkojnë përtej dispozitave që jepen në këtë seksion. Kur has një papajtueshmëri ose papajtueshmëri të dyshuar të tillë, profesionisti kontabël ka përgjegjësinë të sigurojë njohjen dhe kuptimin e atyre dispozitave ligjore ose rregullatore dhe të jetë në pajtim me to, përfshirë:

- (a) Çdo kërkesë për të raportuar çështjen tek një autoritet i përshtatshëm; dhe
- (b) Çdo ndalim për të njoftuar palën përkatëse.

260.6 A1 Një ndalim për të njoftuar palën përkatëse mund të lindë për shembull, në zbatim të ligjeve kundër pastrimit të parave.

260.7 A1 Ky seksion aplikohet pavarësisht natyrës së organizatës punëdhënëse, përfshirë faktin nëse ajo është apo jo një entitet me interes publik.

260.7 A2 Një profesionist kontabël, i cili ndeshet ose vihet në dijeni të çështjeve që janë krejt të parëndësishme, nuk kërkohet të jetë në pajtim me këtë seksion. Nëse një çështje është krejt e parëndësishme apo jo, ky fakt duhet gjykuar nga natyra dhe ndikimi i saj, financiar ose ndryshe, mbi organizatën punëdhënëse, palët e saj të interesuara dhe publikun në përgjithësi.

260.7 A3 Ky seksion nuk adreson:

- (a) Sjelljen e keqe personale të palidhur me aktivitetet e biznesit të organizatës punësuese; dhe
- (b) Papajtueshmëritë nga palë të tjera të ndryshme nga ato të specifikuar në paragrafin 260.5 A1.

Megjithatë, profesionisti kontabël mund të gjejë udhëzime të dobishme në këtë seksion, kur ai vlerëson mënyrën se si të përgjigjet në këto situata.

Përgjegjësitë e Drejtimit të Organizatës Punësuese dhe të Personave të Ngarkuar me Qeverisjen

260.8 A1 Është përgjegjësi e drejtimit të organizatës punësuese, me mbikëqyrjen personale të ngarkuar me qeverisjen, që të sigurojnë se aktivitetet e biznesit të organizatës punësuese janë realizuar në përputhje me ligjet dhe rregullat. Është gjithashtu, përgjegjësi e drejtimit dhe e personave të ngarkuar me qeverisjen, për të identifikuar dhe adresuar çdo papajtueshmëri nga:

- (a) Organizata punëdhënëse;
- (b) Një individ i ngarkuar me qeverisjen e organizatës punëdhënëse;
- (c) Një anëtar i drejtimit; ose
- (d) Individë të tjerë që punojnë për dhe nën drejtimin e organizatës punëdhënëse.

Përgjegjësitë e të Gjithë Profesionistëve Kontabël

K260.9 Nëse ekzistojnë protokolle dhe procedura brenda organizatës punëdhënëse të profesionistit kontabël, të cilat synojnë të adresojnë papajtueshmërinë ose papajtueshmërinë e dyshuar, profesionisti kontabël do t'i mbajë ato parasysh, në përcaktimin e mënyrës se si të përgjigjet ndaj një papajtueshmërie të tillë.

260.9 A1 Shumë organizata punëdhënëse kanë vendosur protokolle dhe procedura lidhur me mënyrën se si duhet të ngrihen brenda organizatës punëdhënëse çështjet e papajtueshmërisë ose papajtueshmërisë së dyshuar. Këto protokolle dhe procedura përfshijnë për shembull, një politikë etike ose një mekanizëm të brendshëm paralajmërues. Këto protokolle dhe procedura mund të lejojnë që çështjet të raportohen në mënyrë anonime nëpërmjet kanaleve të projektuara për këtë qëllim.

K260.10 Kur një profesionist kontabël vihet në dijeni të një çështje për të cilën aplikohet ky seksion, hapat që ndërmerren profesionisti kontabël për të qenë në pajtim me këtë seksion do të ndërmerren në mënyrë të vazhdueshme. Për këtë qëllim profesionisti kontabël do të mbajë parasysh natyrën e çështjes dhe dëmin potencial ndaj interesave të organizatës punëdhënëse, investitorëve, kreditorëve, punonjësve apo publikut në përgjithësi.

Përgjegjësitë e Profesionistëve Kontabël të Shkallës Senior në Biznes

260.11 A1 Profesionistët kontabël që kanë pozicionin senior në biznes (“profesionistët kontabël senior”) janë drejtorët, nëpunësit ose punonjës të tjerë senior, të cilët janë në gjendje të ushtrojnë ndikim të rëndësishëm mbi, dhe të marrin vendime lidhur me, blerjen, shpërndarjen dhe kontrollin e burimeve njerëzore, financiare, teknologjike, fizike dhe të paprekshme të organizatës punëdhënëse. Ka një pritshmëri të madhe që këta individë do të ndërmarrin çfarëdolloj veprimi që është i përshtatshëm për interesin e publikut për t'iu përgjigjur papajtueshmërisë ose papajtueshmërisë së dyshuar, që ndryshon nga ajo e profesionistëve të tjerë kontabël brenda organizatës punëdhënëse. Kjo, për shkak të roleve, pozicioneve dhe sferës së influencës të profesionistëve kontabël senior brenda organizatës punëdhënëse,

Sigurimi i Njohjes dhe Kuptimit të Çështjes

K260.12 Nëse, gjatë kohës së kryerjes së aktiviteteve profesionale, një profesionist kontabël senior, vihet në dijeni të informacioneve lidhur me një rast papajtueshmërie ose papajtueshmërie të dyshuar, profesionistkontabël do të sigurojë njohjen dhe kuptimin për çështjen, përfshirë:

- (a) Natyrën e veprimit dhe rrethanat në të cilat ai ka ndodhur ose mund të ndodhë;
- (b) Zbatimin e ligjeve dhe rregulloreve përkatëse për rrethanat; dhe

- (c) Një vlerësim i pasojave të mundshme për organizatën punëdhënëse, investitorët, kreditorët, punonjësit ose publikun e gjerë.

260.12 A1 Një profesionist kontabël senior pritet të zbatojë njohuritë, gjykimin profesional dhe ekspertizën, por nuk pritet të ketë një nivel të njohjes dhe të kuptimit të ligjeve dhe rregullave përtej asaj që kërkohet për rolin e profesionistit kontabël brenda organizatës punëdhënëse. Fakti nëse një akt përbën papajtueshmëri, në fund të fundit është një çështje që do ta zgjidhë gjykata ose një organizëm tjetër vendimmarrës i përshtatshëm.

260.12 A2 Në varësi të natyrës dhe rëndësisë së çështjes, profesionisti kontabël senior mund të bëjë që, ose të ndërmarrë hapa të përshtatshëm për të bërë të mundur që, çështja të investigohet së brendshmi. Gjithashtu, profesionisti kontabël mund të konsultohet, duke ruajtur konfidencialitetin, me individë të tjerë brenda organizatës punëdhënëse apo organizmit profesional, ose me një këshilltar ligjor.

Adresimi i Çështjes

K260.13 Nëse profesionisti kontabël senior identifikon ose dyshon se ka ndodhurose mund të ndodhë një papajtueshmëri, profesionisti kontabël, subjekti paragrafit K260.9, do të diskutojë çështjen me profesionistin kontabël superior të tij, nëse ka. Nëse profesionisti kontabël superior duket se është i përfshirë në këtë çështje, profesionisti kontabël do të diskutojë çështjen me nivelin tjetër më të lartë të autoritetit brenda organizatës punëdhënëse.

260.13 A1 Ky diskutim ka si qëllim krijimin e mundësisë për të përcaktuar mënyrën se si duhet të adresohet çështja.

K260.14 Profesionisti kontabël senior do të ndërmarrë gjithashtu, hapa të arsyeshëm për të:

- (a) Komunikuar çështjen tek personat e ngarkuar me qeverisjen;
- (b) Qenë në pajtim me ligjet dhe rregullat në fuqi, përfshirë dispozitat ligjore dhe rregullatore që udhëheqin raportimin papajtueshmërisë ose papajtueshmërisë së dyshuar tek një autoritet i përshtatshëm;
- (c) Bërë korrigjimin, riparimin ose zbutjen e pasojave të papajtueshmërisë ose papajtueshmërisë së dyshuar;
- (d) Reduktuar rrezikun e ripërsëritjes; dhe
- (e) Kërkuar frenimin e ndodhjes së papajtueshmërisë nëse ajo nuk ka ndodhur ende.

260.14 A1 Qëllimi i komunikimit të çështjes me personat e ngarkuar me qeverisjen është marrja e pëlqimit të tyre në lidhje me veprimet e duhura, për t'iu përgjigjur çështjes si dhe për t'u mundësuar atyre që të përmbushin përgjegjësitë e tyre.

260.14 A2 Disa ligje dhe rregulla mund të përcaktojnë një periudhë brenda së cilës raportet për papajtueshmëri ose papajtueshmëri të dyshuar duhet t'i bëhen një autoriteti përkatës.

K260.15 Përveç përgjigjes ndaj çështjes në përputhje me dispozitat e këtijseksioni, profesionisti kontabël senior do të përcaktojë nëse nevojitet dhënie e informacionit mbi çështjen, për audituesin e jashtëm të organizatës punëdhënëse, nëse ka një të tillë.

260.15 A1 Kjo dhënie informacioni do të jetë në përputhje me detyrën ose detyrimin ligjor të profesionistit kontabël senior për të dhënë të gjithë informacionin e nevojshëm, për t'i mundësuar audituesit të kryejë auditimin.

Përcaktimi Nëse ka Nevojë për Veprim të Mëtejshëm

K260.16 Profesionisti kontabël senior do të vlerësojë përshtatshmërinë e përgjigjes së superiorëve të profesionistit kontabël dhe, nëse ka, edhe të personave të ngarkuar me qeverisjen.

260.16 A1 Faktorët përkatës që duhen mbajtur parasysh kur vlerësohet përshtatshmëria e përgjigjes së superiorëve të profesionistit kontabël dhe nëse ka, të personave të ngarkuar me qeverisjen, përfshijnë faktin nëse:

- Përgjigja është dhënë në kohë.
- Janë marrë ose janë duke u marrë veprime për të korrigjuar, riparuar ose zbutur pasojat e ndonjë papajtueshmërie ose për të ndaluar kryerjen e ndonjë papajtueshmërie kur kjo nuk ka ndodhur akoma.
- Çështja i është paraqitur një autoriteti të duhur kur kjo është e përshtatshme dhe, nëse po, faktin nëse paraqitja e bërë duket e përshtatshme.

K260.17 Në dritën e përgjigjes së superiorëve të profesionistit kontabël senior, nëse ka të tillë, dhe të personave të ngarkuar me qeverisjen, profesionisti kontabël do të përcaktojë nëse ka nevojë për veprime të mëtejshme në interes publik.

260.17 A1 Përcaktimi nëse nevojitet veprim i mëtejshëm dhe natyra e shtrirja e tij, do të varen nga disa faktorë, përfshirë:

- Kuadrin ligjor dhe rregullator.
- Urgjenca e situatës.
- Përhapja e çështjes tek e gjithë organizata punëdhënëse.
- Faktin nëse profesionisti kontabël senior vijon të ketë besim në integritetin e superiorëve të profesionistit kontabël dhe të personave të ngarkuar me qeverisjen.
- Faktin nëse papajtueshmëria ose papajtueshmëria e dyshuar ka gjasa të përsëritet.

- Faktin nëse ka evidencë të besueshme për dëme thelbësore faktike ose të mundshme ndaj interesave të organizatës punëdhënëse, investitorëve, kreditorëve, punonjësve ose publikut në përgjithësi.

260.17 A2 Shembuj të rrethanave që mund ta bëjnë profesionistin kontabël senior të mos ketë më besim në integritetin e superiorëve të profesionistit kontabël dhe të personave të ngarkuar me qeverisjen, përfshijnë situatat kur:

- Profesionisti kontabël dyshon ose ka evidencë të përfshirjes së tyre ose të dyshimit për t'u përfshirë në ndonjë papajtueshmëri.
- Në kundërshtim me kërkesat ligjore dhe rregullatore, ata nuk kanë raportuar, ose nuk kanë autorizuar raportimin e çështjes tek një autoritet i përshtatshëm brenda një periudhe të arsyeshme.

K260.18 Për të përcaktuar nevojën për, dhe natyrën e shtrirjes e ndonjë veprimi të mëtejshëm, profesionisti kontabël senior do të ushtrojë gjykim profesional dhe do të marrë në konsideratë faktin nëse një palë e tretë e arsyeshme dhe e mirë informuar, që i peshon të gjitha faktet dhe rrethanat specifike të disponueshme për profesionistin kontabël në një datë të dhënë, do të kishte shumë të ngjarë të arrinte në përfundimin se profesionisti kontabël ka vepruar si duhet, në përputhje me interesin publik.

260.18 A1 Veprimi i mëtejshëm nga ana e profesionistit kontabël mund të përfshijë:

- Informimin e drejtitimit të entitetit mëmë për çështjen në qoftë se organizata punëdhënëse është anëtare e një grupi.
- Paraqitjen e çështjes tek një autoritet i përshtatshëm madje edhe kur nuk ka kërkesa ligjore apo rregullatore për ta bërë një gjë të tillë.
- Tërheqjen nga organizata punëdhënëse.

260.18 A2 Kur profesionisti kontabël senior përcakton se tërheqja nga organizata punëdhënëse do të ishte e përshtatshme, një veprim i tillë nuk do të zëvendësonte ndërmarrjen e veprimeve të tjera që mund të ishin të nevojshëm për arritjen e objektivave të profesionistit kontabël sipas këtij seksioni. Megjithatë, në disa juridiksione, mund të ketë kufizime sa i takon veprimeve të mëtejshme që mund të bëjë profesionisti kontabël. Në këto rrethana, tërheqja mund të jetë e vetmja mënyrë e veprimi në dispozicion.

Kërkimi i Këshillave

260.19 A1 Duke qenë se vlerësimi i çështjes mund të përfshijë analiza dhe gjykime komplekse, profesionisti kontabël senior mund të konsiderojë:

- Konsultimin e brendshëm.
- Konsultimin me një avokat ligjor për të kuptuar opsionet e profesionistit kontabël si dhe ndikimet profesionale ose ligjore të ndërmarrjes së ndonjë kursi të veçantë veprimi.

- Konsultimin bazuar në konfidencialitetin, me një organizëm rregullator ose profesional.

Përcaktimi nëse Çështja Duhet të Paraqitet tek një Autoritet i Përshtatshëm

260.20 A1 Paraqitja e çështjes tek një autoritet i përshtatshëm do të ishte e përjashtuar, po qe se kjo do të ishte në kundërshtim me ligjet dhe rregullat. Përndryshe, qëllimi i dhënies së informacioneve për çështjen është të mundësojë që një autoritet i përshtatshëm, të nisë investigimin e çështjes dhe të ndërmarrë veprime me interes publik.

260.20 A2 Vendimi nëse duhet bërë një paraqitje e tillë varet veçanërisht nga natyrat dhe shtrirja e dëmit faktik ose të mundshëm që është shkaktuar ose që mund të shkaktohet nga kjo çështje, ndaj investitorëve, kreditorëve, punonjësve dhe publikut në përgjithësi. Për shembull, profesionisti kontabël senior mund të arrijë në përfundimin se paraqitja e çështjes tek një autoritet i përshtatshëm është një drejtim veprimi i duhur nëse:

- Organizata punëdhënëse është e angazhuar në rryshfet (për shembull, zyrtarë të qeverisë lokale ose të huaj, për qëllime të sigurimit të kontratave të mëdha).
- Organizata punëdhënëse është një entitet i rregulluar dhe çështja është e një rëndësie të tillë sa të kërcënojë licencën e saj për të operuar.
- Organizata punëdhënëse është e listuar në bursën e letrave me vlerë dhe çështja mund të rezultojë në pasoja negative për tregun e drejtë dhe të rregulluar të letrave me vlerë të entitetit ose të përbëjë një rrezik sistematik për tregjet financiare.
- Ka të ngjarë që organizata punëdhënëse do të shiste produkte, të cilat janë të dëmshme për shëndetin ose sigurinë e publikut.
- Organizata punëdhënëse i promovon klientëve të saj një skemë për t'i asistuar ata në shmangien e taksave.

260.20 A3 Përcaktimi nëse duhet bërë kjo paraqitje do të varet gjithashtu nga faktorë të jashtëm të tillë si:

- Fakti nëse ka një autoritet të përshtatshëm që është në gjendje të marrë informacion, dhe të bëjë që çështja të investigohet dhe të ndërmerren veprimet e duhura. Autoriteti i përshtatshëm do të varet nga natyra e çështjes, për shembull një rregullator i letrave me vlerë në rastin e një raportimi financiar mashtrues ose një agjent i mbrojtjes së mjedisit, në rastin e një shkeljeje të ligjeve dhe rregullave mjedisore.
- Fakti nëse ekziston mbrojtje e fuqishme dhe e besueshme nga përgjegjësia civile, kriminale ose profesionale, e mbuluar nga legjislati dhe rregulloret, siç janë legjislati ose rregulloret për paralajmërimin.

- Fakti nëse ka kërcënime faktike ose potenciale ndaj sigurisë fizike të profesionistit kontabël ose individëve të tjerë.

K260.21 Nëse profesionisti kontabël përcakton se paraqitja e çështjes tek një autoritet i përshtatshëm është një veprim i duhur për rrethanat, dhënia e këtij informacioni nuk do të konsiderohet një shkelje e detyrimit të konfidencialitetit sipas Seksionit 140 të këtij Kodi, pasi është në pajtueshmëri me paragrafin K114.1(d) të Kodit. Kur bëhet një paraqitje e tillë, profesionisti kontabël do të veprojë në mirëbesim dhe do të ushtrojë kujdes kur bën deklarata dhe pohime.

Shkelje e Afërt

K260.22 Në rrethana përjashtimore, profesionisti kontabël senior mund të vihet në dijeni për një shkelje faktike ose të synuar, të atillë që profesionisti kontabël ka arsye të besojë se do të përbëjë një shkelje të afërt të një ligji apo rregulli, e cila do të shkaktojë dëm thelbësor për investitorët, kreditorët, punonjësit ose publikun në përgjithësi. Pas vlerësimit nëse do të ishte e përshtatshme që çështja të diskutohet me drejtimin ose personat e ngarkuar me qeverisjen e organizatës punëdhënëse, profesionisti kontabël do të ushtrojë gjykimin profesional për të përcaktuar nëse duhet menjëherë ta paraqesë çështjen tek një autoriteti përshtatshëm, për të parandaluar ose zbutur pasojat e një shkeljeje të afërt të ligjit apo rregullit. Nëse informacioni është dhënë, ky informacion është i lejuar në zbatim të paragrafit K114.1(d) të Kodit.

Dokumentimi

260.23 A1 Në lidhje me papajtueshmërinë ose papajtueshmërinë e dyshuar, që bie brenda objektit të këtij seksioni, profesionisti kontabël senior inkurajohet të dokumentojë çështjet e mëposhtme:

- Çështjen.
- Rezultatet e diskutimeve me superiorët e profesionistit kontabël, nëse ka, dhe me personat e ngarkuar me qeverisjen dhe palë të tjera.
- Mënyrën se si superiorët e profesionistit kontabël, nëse ka, dhe personat e ngarkuar me qeverisjen, i janë përgjigjur çështjes.
- Drejtimet e veprimit që profesionisti kontabël ka marrë në konsideratë, gjykimet e bëra dhe vendimet e marra.
- Mënyrën se si profesionisti kontabël krijon bindjen se ai ka përmbushur përgjegjësinë e përcaktuar në paragrafin K260.17.

Përgjegjësitë e Profesionistëve Kontabël të Ndryshme nga ato të Profesionistëve Kontabël Senior

K260.24 Nëse, gjatë kryerjes së aktiviteteve profesionale, një profesionist kontabël vihet në dijeni të informacionit lidhur me një rrethanë papajtueshmërie ose papajtueshmërie të dyshuar, profesionisti kontabël

do të kërkojë të sigurojë njohjen dhe kuptimin e çështjes. Njohja dhe kuptimi do të përfshijë natyrën e veprimit dhe rrethanat në të cilat ai ka ndodhur ose mund të ndodhë.

260.24 A1 Nga profesionisti kontabël pritet që ai të zbatojë njohuritë, ekspertizëndhe të ushtrijë gjykimin profesional. Megjithatë, profesionisti kontabël nuk pritet të ketë një nivel të kuptimit të ligjeve dhe rregullave përtej asaj që kërkohet për rolin e profesionistit kontabël brenda organizatës punëdhënëse. Fakti nëse një akt përbën papajtueshmëri, në fund të fundit është një çështje që do ta zgjidhë gjykata ose një organizëm tjetër vendimmarrës i përshtatshëm.

260.24 A2 Në varësi të natyrës dhe rëndësisë së çështjes, profesionisti kontabël mund të konsultohet duke ruajtur konfidencialitetin, me të tjerët brenda organizatës punëdhënëse ose me një organizëm profesional, apo edhe me një këshilltar ligjor.

K260.25 Nëse profesionisti kontabël identifikon ose dyshon që papajtueshmëriaka ndodhur ose mund të ndodhë, profesionisti kontabël duhet, subjekti paragrafit K260.9, të informojë një superior më të afërt për t'i mundësuar superiorit të ndërmarrë veprimin e duhur. Nëse superiori më i afërt i profesionistit kontabël duket se është përfshirë në çështje, profesionisti kontabël do të informojë nivelin e autoritetit tjetër më lart, brenda organizatës punëdhënëse.

K260.26 Në rrethana përjashtimore, profesionisti kontabël mund të arrijë në përfundimin se paraqitja e çështjes tek një autoritet i përshtatshëm është një drejtim veprimi i duhur. Nëse profesionisti kontabël e bën këtë sipas paragrafeve 260.20 A2 dhe A3, ky veprim do të jetë në pajtueshmëri me paragrafin K114.1(d) të këtij Kodi. Kur bëhet një paraqitje e tillë, profesionisti kontabël do të veprojë në mirëbesim dhe do të ushtrijë kujdes kur bën deklarata dhe pohime.

Dokumentimi

260.27 A1 Në lidhje me papajtueshmërinë ose papajtueshmërinë e dyshuar që bie brenda objektit të këtij seksioni, profesionisti kontabël inkurajohet të dokumentojë çështjet e mëposhtme:

- Çështjen.
- Rezultatet e diskutimeve me superiorin e profesionistit kontabël, me drejtimin dhe, nëse ka, me personat e ngarkuar me qeverisjen dhe palë të tjera.
- Mënyrën se si superiori i profesionistit kontabël ka reaguar ndaj çështjes.
- Drejtimet e veprimit që profesionisti kontabël ka mbajtur parasysh, gjykimet e bëra dhe vendimet e marra.

SEKSIONI 270

PRESIONI PËR SHKELJEN E PARIMEVE THEMELORE

Hyrje

- 270.1 Profesionistëve kontabël ju kërkohet të jenë në pajtueshmëri me parimet themelore dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të dhënë në Seksionin 120, për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet.
- 270.2 Presioni i ushtruar mbi, ose nga një profesionist kontabël, mund të krijojë një kërcënim të frikësimit ose një kërcënim tjetër, për pajtueshmërinë me një ose më shumë parime themelore. Ky seksion përcakton kërkesat specifike dhe materialin përkatës për zbatimin e kuadrit konceptual në rrethana të tilla.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Të Përgjithshme

K270.3 Një profesionist kontabël nuk do të:

- (a) Lejojë që presioni nga të tjerët të rezultojë në një shkelje të parimeve themelore; ose
- (b) Të bëjë presion ndaj të tjerëve, kur profesionisti kontabël di ose ka arsye të besojë se kjo do të rezultonte në shkelje të parimeve themelore nga këta individë.

270.3 A1 Një profesionist kontabël mund të përballet me presion që krijon kërcënime ndaj pajtueshmërisë me parimet themelore, për shembull një kërcënim frikësimi, kur ai ndërmerr një veprimtari profesionale. Presioni mund të jetë i qartë ose i nënkuptuar dhe mund të vijë nga:

- Brenda organizatës punësuese, për shembull, nga një koleg ose një epror.
- Një individ ose organizatë e jashtme, siç është një shitës, klient ose kreditor.
- Objektivat dhe pritshmëritë e brendshme ose të jashtme.

270.3 A2 Shembuj të presionit që mund të krijojë kërcënime ndaj pajtueshmërisë me parimet themelore përfshijnë:

- Presionin në lidhje me konfliktet e interesit:
 - Presion nga një anëtar i familjes që merr pjesë në tender për të vepruar si shitës për organizatën punëdhënëse të profesionistit kontabël, për të zgjedhur anëtarin e familjes në vend të një shitësi tjetër të mundshëm.

Shiko gjithashtu Seksionin 210, *Konfliktet e Interesit*.

- Presionin për të influencuar përgatitjen dhe raportimin e informacionit.
 - Presioni për të raportuar rezultate financiare çorientuese, për të përmbushur pritshmëritë e investitorëve, analistëve ose kreditorëve.
 - Presioni nga zyrtarët e zgjedhur mbi profesionistët kontabël në sektorin publik, për të paraqitur në mënyrë të padrejtë programe ose projekte për votuesit.
 - Presioni nga kolegët për të keqparaqitur të ardhurat, shpenzimet ose nivelet e kthimit për të ndikuar në vendimmarrjet lidhur me projektet e kapitalit dhe blerjet.
 - Presioni nga eprorët për të aprovuar ose përpunuar shpenzimet që nuk janë shpenzimet të ligjshme biznesi.
 - Presioni për të fshehur raporte të auditimit që përmbajnë gjetje kundërshtuese.

Shiko gjithashtu, Seksionin 220, *Paraqitja dhe Raportimi i Informacionit*.

- Presionin për të vepruar pa ekspertizën e mjaftueshme ose kujdesin e duhur:
 - Presioni nga eprorët për të zvogëluar në mënyrë të papërshtatshme shtrirjen e punës së kryer.
 - Presioni nga eprorët për të kryer një detyrë pa patur aftësi ose trajnim të mjaftueshëm, ose brenda afateve kohore jorealiste.

Shiko gjithashtu, Seksionin 230, *Kryerja e Detyrës me Ekspertizën e Nevojshme*.

- Presionin lidhur me interesat financiare:
 - Presioni nga eprorët, kolegët ose të tjerë, për shembull nga ata që mund të përfitojnë nga pjesëmarrja në marrëveshjet e shpërblimit ose nxitëse, për të manipuluar treguesit e performancës.

Shiko gjithashtu, seksionin 240, *Interesat Financiare, Shpërblimi dhe Nxitjet e Lidhura me Raportimin Financiar dhe Vendimmarrjen*.

- Presioni i lidhur me nxitjet:
 - Presioni nga të tjerët, të brendshëm ose të jashtëm për organizatën punëdhënëse, për të ofruar nxitje me qëllim influencimin e papërshtatshëm të gjykimit apo të procesit të vendimmarrjes së një individi ose organizate.

- Presioni nga kolegët për të pranuar një ryshfet ose tjetër nxitje, për shembull për të pranuar dhurata ose argëtim të papërshtatshëm nga shitës të mundshëm në një proces tenderimi.

Shiko gjithashtu, seksionin 250, *Nxitjet, Përfshirë Dhuratat dhe Mikpritjen*.

- Presioni i lidhur me papajtueshmërinë me ligjet dhe rregullat:
- Presioni për të strukturuar një transaksion për t'iu shmangur taksave.

Shiko gjithashtu seksionin 260, *Reagimi ndaj Papajtueshmërisë me Ligjet dhe Rregullat*

270.3 A3 Faktorët që janë të përshtatshëm për vlerësimin e nivelit të kërcënimeve të krijuara nga presioni përfshijnë:

- Qëllimin e individit që ushtron presion dhe natyrën e presionit.
- Zbatimin e ligjeve, rregullave dhe standardeve profesionale sipas rrethanave.
- Kulturën dhe lidhësin e organizatës punëdhënëse, duke përfshirë shkallën në të cilën ata reflektojnë ose theksojnë rëndësinë e sjelljes etike dhe pritshmërinë që punonjësit të veprojnë në mënyrë etike. Për shembull, një kulturë korporate që toleron sjelljen joetike mund të rrisë gjasat që presioni të rezultojë në një kërcënim ndaj pajtueshmërisë me parimet themelore.
- Politikat dhe procedurat, nëse ka, që organizata punëdhënëse ka vendosur, të tilla si etika ose politikat e burimeve njerëzore që adresojnë presionin.

270.3 A4 Diskutimi i rrethanave që krijojnë presion dhe konsultimi me të tjerët për këto rrethana, mund të ndihmojnë profesionistin kontabël për të vlerësuar nivelin e kërcënimit. Një diskutim dhe konsultim i tillë, i cili kërkon të qenurit vigjilent ndaj parimit të konfidencialitetit, mund të përfshijë:

- Diskutimin e çështjes me individin që po ushtron presionin për të kërkuar zgjidhjen e tij.
- Diskutimin e çështjes me eprorin e profesionistit kontabël, nëse eprori nuk është individ që ushtron presionin.
- Përshkallëzimin e çështjes brenda organizatës punësuese, duke përfshirë kur është e përshtatshme, shpjegimin e rreziqeve të mundshme për organizatën, për shembull me:

- Nivelet e larta të drejtimit.
- Audituesit e jashtëm ose të brendshëm.
- Personat e ngarkuar me qeverisjen.
- Paraqitjen e çështjes në përputhje me politikat e organizatës punëdhënëse, përfshirë etikën dhe politikat për personat që ngrenë shqetësime paralajmëruese, duke përdorur çdo mekanizëm të vendosur, siç është një linjë etike telefonike konfidenciale.
- Konsultimin me:
 - Një koleg, epror, personel i burimeve njerëzore ose një tjetër profesionist kontabël;
 - Organet përkatëse profesionale ose rregullatore apo shoqatat e industrisë; ose
 - Një këshilltar ligjor.

270.3 A5 Një shembull i një veprimi që mund të eliminojë kërcënimet e krijuaranga presioni është kërkesa e profesionistit kontabël për një ristrukturimose ndarje të përgjegjësive dhe detyrave të caktuara në mënyrë që profesionisti kontabël të mos përfshihet më me një individ ose entitet që ushtron presionin.

Dokumentimi

270.4 A1 Profesionisti kontabël inkurajohet të dokumentojë:

- Faktet.
- Komunikimet dhe palët me të cilat këto çështje janë diskutuar.
- Rrugët e veprimit të marra në konsideratë.
- Mënyrën se si ka qenë adresuar çështja.

PJESA 3 – PROFESIONISTËT KONTABËL NË PRAKTIKËN PUBLIKE

Faqe

Seksioni 300	Zbatimi i Kuadrit Konceptual –Profesionistët Kontabël në Praktikën Publike	71
Seksioni 310	Konfliktet e Interesit	78
Seksioni 320	Emërimet Profesionale	85
Seksioni 321	Opinionet Dytësore	89
Seksioni 330	Honoraret dhe Format e Tjera të Pagesave	90
Seksioni 340	Nxitjet, Përfshirë Dhuratat dhe Mikpritja	93
Seksioni 350	Marrja në Ruajtje (në Kujdestari) e Aktiveve të Klientit	99
Seksioni 360	Reagimi Ndaj Papajtueshmërisë me Ligjet dhe Rregulloret	100

PJESA 3 – PROFESIONISTËT KONTABËL NË PRAKTIKËN PUBLIKE

SEKSIONI 300

ZBATIMI I KUADRIT KONCEPTUAL – PROFESIONISTËT KONTABËL NË PRAKTIKËN PUBLIKE

Hyrje

- 300.1 Kjo Pjesë e Kodit përcakton kërkesat dhe materialin për zbatim për profesionistët kontabël në praktikën publike gjatë zbatimit të kuadrit konceptual të përcaktuar në Seksionin 120. Ajo nuk përshkruan të gjitha faktet dhe rrethanat, përfshirë aktivitetet profesionale, interesat dhe marrëdhëniet me të cilat një profesionist kontabël mund të vihet përballë në praktikën publike, të cilat mund të krijojnë kërcënime ndaj pajtueshmërisë me parimet themelore, prandaj kuadri konceptual kërkon që profesionistët kontabël të jenë vigjilentë ndaj këtyre fakteve dhe rrethanave.
- 300.2 Kërkesat dhe materiali për zbatim për profesionistët kontabël në praktikën publike janë të përcaktuara në:
- Pjesa 3 – *Profesionistët Kontabël në Praktikën Publike*, Seksionet 300 në 399, e cila është e zbatueshme për të gjithë profesionistët kontabël në praktikën publike, pavarësisht faktit nëse ata ofrojnë shërbime sigurie.
 - *Standardet Ndërkombëtare të Pavarësisë* si më poshtë:
 - Pjesa 4A - *Pavarësia për Angazhimet e Auditimit dhe të Rishikimit*, Seksionet 400-899, të cilat zbatohen për profesionistët kontabël në praktikën publike kur kryhen angazhime të auditimit ose të rishikimit.
 - Pjesa 4B - *Pavarësia për Angazhimet e Sigurisë që ndryshojnë nga Angazhimet e Auditimit dhe të Rishikimit*, Seksionet 900-999, të cilat zbatohen kur kryhen angazhime të sigurisë që ndryshojnë nga angazhime të auditimit ose të rishikimit.
- 300.3 Në këtë Pjesë, termi ‘profesionist kontabël’ u referohet profesionistëve kontabël individual në praktikën publike dhe firmat e tyre.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Të Përgjithshme

- K300.4** Një profesionist kontabël duhet të respektojë parimet themelore të përcaktuara në Seksionin 110 dhe të zbatojë kuadrin konceptual të përcaktuar në Seksionin 120 për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet në përputhje me parimet themelore.

K300.5 Kur përballet me një çështje etike, profesionisti kontabël do të marrë parasysh kontekstin në të cilin ka lindur ose mund të lind çështja. Kur një individ i cili është profesionist kontabël në praktikën publike kryen një veprimtari profesionale bazuar në marrëdhënien e tij me firmën, qoftë si kontraktues, punonjës ose pronar, ky individ duhet të respektojë dispozitat në Pjesën 2 që zbatohen në këto rrethana.

300.5 A1 Shembuj të situatave në të cilat dispozitat në Pjesën 2 zbatohen për një profesionist kontabël në praktikën publike përfshijnë:

- Përballja me një konflikt interesi kur është përgjegjës për zgjedhjen e një shitësi për firmën kur një anëtar i ngushtë i familjes së profesionistit kontabël mund të përfitojë financiarisht nga kontrata. Kërkesat dhe materiali për zbatim i përcaktuar në Seksionin 210 zbatohen në këto rrethana.
- Përgatitja dhe raportimi i informacionit financiar për klientin ose firmën e profesionistit kontabël. Kërkesat dhe materiali për zbatim i përcaktuar në Seksionin 220 zbatohen në këto rrethana.
- Kur profesionistit kontabël i ofrohet një nxitje, për shembull nëse një furnizues i firmës i ofron rregullisht bileta falas për evenimente sportive. Kërkesat dhe materiali për zbatim i përcaktuar në Seksionin 250 zbatohen në këto rrethana.
- Përballja me presionin nga një partner i angazhimit për të raportuar orë të pagueshme në mënyrë të pasaktë për një angazhim të klientit. Kërkesat dhe materiali për zbatim i përcaktuar në Seksionin 270 zbatohen në këto rrethana.

Identifikimi i Kërcënimeve

300.6 A1 Kërcënimet ndaj pajtueshmërisë me parimet themelore mund të krijohen nga një shumëllojshmëri faktesh dhe rrethanash. Kategoritë e kërcënimeve janë të përshkruara në paragrafin 120.6 A3. Më poshtë gjenden shembuj faktesh dhe rrethanash për çdo kategori kërcërimi që mund të krijojnë kërcënimet për një profesionist kontabël që ndërmerr një shërbim profesional:

- (a) Kërcënimet e Egoizmit (Interesi Vetjak)
 - Një profesionist kontabël që ka një interes të drejtpërdrejtë financiar në një klient.
 - Një profesionist kontabël që përcakton një tarifë të ulët me qëllim që të sigurojë një angazhim të ri, dhe kjo tarifë është kaq e ulët sa mund ta bëjë të vështirë kryerjen e shërbimit profesional në përputhje me standardet e zbatueshme teknike dhe profesionale për atë çmim.

- Një profesionist kontabël që ka një marrëdhënie të ngushtë biznesi me një klient.
 - Një profesionist kontabël që ka akses në informacione konfidenciale që mund të përdoren për përfitime personale.
 - Një profesionist kontabël që zbulon një gabim të rëndësishëm kur vlerëson rezultatet e një shërbimi të mëparshëm profesional të kryer nga një anëtar i firmës së profesionistit.
- (b) Kërcënimet e VetëRishikimit
- Një profesionist kontabël që lëshon një raport sigurimi mbi efektivitetin e funksionimit të sistemeve financiare pas implementimit të sistemeve.
 - Një profesionist kontabël që ka përgatitur të dhënat origjinale të përdorura për krijimin e dokumentave që janë përmbajtja e angazhimit të sigurimit.
- (c) Kërcënimet e Favorizimit (Përkrahja)
- Një profesionist kontabël që promovon interesat, ose aksionet e një klienti.
 - Një profesionist kontabël që vepron si përkrahës në emër të një klienti në çështje gjyqësore ose në mosmarrëveshje me palë të treta.
 - Një profesionist kontabël që bën fushatë në favor të legjislacionit në emër të një klienti.
- (d) Kërcënimet e Familjaritetit
- Një profesionist kontabël që ka një anëtar të ngushtë ose të afërt të familjes i cili është drejtor ose epror i klientit.
 - Një drejtor ose epror i klientit, ose një punonjës në pozicion për të ushtruar ndikim të rëndësishëm mbi objektin e angazhimit, i cili ka shërbyer së fundmi si partner i angazhimit.
 - Një anëtar i grupit të auditimit që ka lidhje të gjatë me klientin e auditimit.
- (e) Kërcënimet e Frikësimit
- Një profesionist kontabël që kërcënohet me largim nga klienti i angazhimit ose nga firma për shkak të një mosmarrëveshjeje lidhur me një çështje profesionale.
 - Një profesionist kontabël që ndihet në presion për të qenë dakord me gjykimin e një klienti sepse klienti ka më shumë ekspertizë për çështjen në fjalë.

- Një profesionist kontabël që informohet se një ngritje e parashikuar në detyrë nuk do të ndodhë nëse profesionisti kontabël nuk bie dakord me një trajtim të papërshtatshëm kontabël.
- Një profesionist kontabël që ka pranuar një dhuratë domethënëse nga një klient dhe kërcënohet se pranimi i kësaj dhurate do të bëhet publik.

Vlerësimi i Kërcënimeve

300.7 A1 Kushtet, politikat dhe procedurat e përshkruara në paragrafin 120.6A1 dhe 120.8 A2 mund të ndikojnë në vlerësimin nëse kërcënimi për respektimin e parimeve themelore është në një nivel të pranueshëm. Këto kushte, politika dhe procedura mund të lidhen me:

- (a) Klientin dhe mjedisin e tij operativ; dhe
- (b) Firmën dhe mjedisin e saj operativ.

300.7 A2 Vlerësimi i profesionistit kontabël për nivelin e një kërcënimi ndikohet gjithashtu nga natyra dhe objekti i shërbimit profesional.

Klienti dhe Mjedisi i Tij Operativ

300.7 A3 Vlerësimi i profesionistit kontabël për nivelin e një kërcënimi mund të ndikohet nëse klienti është:

- (a) Një klient auditimi dhe nëse klienti i auditimit është një entitet me interes publik;
- (b) Një klient sigurimi që nuk është klient i auditimit; ose
- (c) Një klient që nuk është klient sigurimi.

Për shembull, ofrimi i një shërbimi josigurie për një klient të auditimit që është një entitet me interes publik mund të mendohet se rezulton në një nivel më të lartë të kërcënimit për respektimin e parimit të objektivitetit në lidhje me auditimin.

300.7 A4 Struktura e qeverisjes së korporatave, përfshirë lidhësin e një klienti, mund të promovojë pajtueshmërinë me parimet themelore. Prandaj, vlerësimi i një profesionisti kontabël për nivelin e një kërcënimi mund të ndikohet gjithashtu nga mjedisi operues i një klienti. Për shembull:

- Klienti kërkon individë të përshtatshëm të ndryshëm nga drejtimi për të ratifikuar ose aprovuar emërimin e një firme për të kryer një angazhim.
- Klienti ka punonjës të aftë, me përvojë dhe vjetërsi për të marrë vendime menaxheriale.

- Klienti ka zbatuar procedura të brendshme që lehtësojnë zgjedhjet objektive në tenderimin e angazhimeve të josisurisë.
- Klienti ka një strukturë të qeverisjes së korporatave që siguron mbikëqyrje të përshtatshme dhe komunikime në lidhje me shërbimet e firmës.

Firma dhe Mjedisi i Saj Operativ

300.7 A5 Vlerësimi i profesionistit kontabël për nivelin e një kërcënimi mund të ndikohet nga mjedisi i punës brenda firmës së profesionistit dhe nga mjedisi i saj operativ. Për shembull:

- Lidërsip i firmës që promovon pajtueshmërinë me parimet themelore dhe vendos pritshmërinë që anëtarët e grupit të sigurimit do të veprojnë në interes të publikut.
- Politikat ose procedurat për përcaktimin dhe monitorimin e pajtueshmërisë me parimet themelore nga i gjithë personeli.
- Kompensimi, vlerësimi i performancës dhe politikat dhe procedurat disiplinore që promovojnë pajtueshmërinë me parimet themelore.
- Menaxhimi i mbështetjes në të ardhurat e marra nga një klient i vetëm.
- Partneri i angazhimit ka autoritet brenda firmës për vendime në lidhje me pajtueshmërinë me parimet themelore, përfshirë vendimet për pranimin ose ofrimin e shërbimeve për një klient.
- Kërkesat lidhur me edukimin, trajnimin dhe përvojën.
- Proceset për të lehtësuar dhe adresuar shqetësimet ose ankesat e brendshme dhe të jashtme.

Shqyrtimi i Informacionit të Ri ose i Ndryshimeve në Fakte dhe Rrethana

300.7 A6 Informacioni i ri ose ndryshimet në fakte dhe rrethana mund të:

- (a) Ndikojnë në nivelin e një kërcënimi; ose
- (b) Ndikojnë në konkluzionet e profesionistit kontabël lidhur me faktin nëse masat mbrojtëse të zbatuara vazhdojnë të adresojnë kërcënimet e identifikuar siç duhet.

Në këto situata, veprimet që tashmë janë zbatuar si masa mbrojtëse mund të mos jenë më efektive në adresimin e kërcënimeve. Prandaj, zbatimi i kuadrit konceptual kërkon që profesionisti kontabël të rivlerësojë dhe adresojë përkatësisht kërcënimet. (Shih paragrafët K120.9 dhe K120.10).

300.7 A7 Shembuj të informacionit të ri ose ndryshimeve në fakte dhe rrethana që mund të ndikojnë në nivelin e një kërcënimi përfshijnë:

- Kur zgjerohet fushëveprimi i një shërbimi profesional.
- Kur klienti bëhet një entitet i listuar ose përvetëson një njësi tjetër biznesi.
- Kur firma bashkohet me një firmë tjetër.
- Kur profesionisti kontabël është i angazhuar bashkërisht nga dy klientë dhe midis këtyre dy klientëve lind një mosmarrëveshje.
- Kur ka një ndryshim në marrëdhëniet personale ose marrëdhëniet e ngushta familjare të profesionisti kontabël.

Adresimi i Kërcënimeve

300.8 A1 Paragrafët K120.10 to 120.10 A2 përcaktojnë kërkesat dhe materialin për zbatim për të adresuar kërcënimet që nuk janë në një nivel të pranueshëm.

Shembuj të Masave Mbrojtëse

300.8 A2 Masat mbrojtëse ndryshojnë në varësi të fakteve dhe rrethanave. Shembuj të veprimeve që në rrethana të caktuara mund të shërbejnë si masa mbrojtëse për adresimin e kërcënimeve përfshijnë:

- Caktimi i kohës shtesë dhe personelit të kualifikuar për detyrat e kërkuara kur një angazhim është pranuar, mund të adresojë një kërcënim interesi vetjak.
- Caktimi i një rishikuesi të përshtatshëm që nuk ishte anëtar i grupit, për të rishikuar punën e kryer ose këshilluar sipas nevojës, mund të adresojë një kërcënim vetërishikimi.
- Përdorimi i partnerëve dhe grupeve të ndryshme të angazhimit me linja të veçanta raportimi për ofrimin e shërbimeve jo të sigurisë për një klient mund të adresojë në kërcënime të vetërishikimit, favorizimit ose familjaritetit.
- Përfshirja e një firme tjetër për të kryer ose rikryer një pjesë të angazhimit mund të adresojë kërcënime interesi vetjak, vetërishikimi, favorizimi, familjariteti ose kërcënime frikësimi.
- Ndarja me klientët e informacionit lidhur me tarifa referimi ose marrëveshje komisionesh të marra për rekomandimin e shërbimeve ose produkteve, mund të adresojë kërcënime interesi vetjak.
- Ndarja e grupeve kur kanë të bëjnë me çështje të një natyre konfidenciale, mund të adresojë një kërcënim interesi vetjak.

300.8 A3 Seksionet e mbetura të Pjesës 3 dhe *Standardet Ndërkombëtare të Pavarësisë* përshkruajnë kërcënime që mund të shfaqen gjatë kryerjes së shërbimeve profesionale dhe përfshijnë shembuj të veprimeve që mund të adresojnë kërcënimet.

Rishikuesi i Përshtatshëm

300.8 A4 Një rishikues i përshtatshëm është një profesionist me njohuritë, aftësitë, përvojën dhe autoritetin e nevojshëm për të rishikuar, në një mënyrë objektive, punën përkatëse të kryer ose shërbimin e ofruar. Njëindivid i tillë mund të jetë një profesionist kontabël.

Komunikimi me Personat e Ngarkuar me Qeverisjen

K300.9 Kur komunikon me personat e ngarkuar me qeverisjen në përputhje me Kodin, një profesionist kontabël përcakton individin(ët) e duhur brenda strukturës së qeverisjes së entitetit me të cilin të komunikojë. Nëse profesionisti kontabël komunikon me një nëngrup të personave të ngarkuar me qeverisjen, profesionisti përcakton nëse komunikimi me të gjithë personat e ngarkuar me qeverisjen është gjithashtu i nevojshëm në mënyrë që ata të informohen në mënyrën e duhur.

300.9 A1 Për të përcaktuar se me kë do të komunikojë, një profesionist kontabël mund të marrë në konsideratë:

- (a) Natyrën dhe rëndësinë e rrethanave; dhe
- (b) Çështjen që duhet komunikuar.

300.9 A2 Shembuj të një nëngrupi të personave të ngarkuar me qeverisjen përfshijnë, një komitet auditimi ose një anëtar individual i personave të ngarkuar me qeverisjen.

K300.10 Nëse një profesionist kontabël komunikon me individë që kanë përgjegjësi drejtuese si dhe përgjegjësi qeverisëse, profesionisti duhet të jetë i bindur që komunikimi me këto individë informon në mënyrëne duhur të gjithë personat e ngarkuar në një rol qeverisëse me të cilët aido duhej të komunikonte.

300.10 A1 Në disa rrethana, të gjithë personat e ngarkuar me qeverisjen janë të përfshirë në administrimin e entitetit, për shembull, një biznes i vogël ku një pronar i vetëm administron entitetin dhe askush tjetër nuk ka një rol qeverisëse. Në këto raste, nëse çështjet i komunikohen individit(ëve) me përgjegjësi drejtuese, dhe ata individë kanë gjithashtu përgjegjësi qeverisëse, profesionisti kontabël ka përmbushur kërkesën për të komunikuar me personat e ngarkuar me qeverisjen.

SEKSIONI 310**KONFLIKTET E INTERESIT****Hyrje**

- 310.1 Profesionistëve kontabël ju kërkohet të jenë në pajtueshmëri me parimet themelore dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të përcaktuar në Seksionin 120 për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet.
- 310.2 Një konflikt interesi krijon një kërcënim për objektivitetin dhe mund të krijojë kërcënime edhe për parimet e tjera themelore. Këto kërcënime mund të krijohen kur:
- Profesionisti kontabël ndërmerr një aktivitet profesional për një çështje të veçantë për dy ose më shumë palë, interesat e të cilave në lidhje me këtë çështje janë në konflikt; ose
 - Interesat e profesionistit kontabël në lidhje me një çështje të veçantë dhe interesat e klientit të cilit profesionisti kontabël i ofron një shërbim profesional, janë në konflikt.
- 310.3 Ky seksion përcakton kërkesat specifike dhe materialin përkatës për zbatimin e kuadrit konceptual për konfliktet e interesit. Kur një profesionist kontabël ofron një shërbim auditimi, rishikimi ose shërbime të tjera të sigurisë, atij i kërkohet gjithashtu të jetë i pavarur në përputhje me *Standardet Ndërkombëtare të Pavarësisë*.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim**Të Përgjithshme**

- K310.4** Një profesionist kontabël nuk do të lejojë një konflikt interesi që kompromenton gjykimin profesional ose të biznesit.
- 310.4 A1 Shembuj të rrethanave ku mund të lindë një konflikt interesi janë:
- Ofrimi i një shërbimi këshillimor të transaksionit një klienti i cili kërkon të sigurojë një klient të auditimit, kur firma ka marrë informacion konfidencial gjatë kryerjes së auditimit, i cili mund të jetë i rëndësishëm për transaksionin.
 - Dhënia e këshillave për dy klientë në të njëjtën kohë, kur klientët po konkurrojnë për blerjen e të njëjtës kompani dhe këshillat mund të jenë të rëndësishme për pozicionet konkurruese të palëve.
 - Ofrimi i shërbimeve për një shitës dhe një blerës në lidhje me të njëjtin transaksion.

- Përgatitja e vlerësimeve të aktiveve për dy palë të cilët janë në një pozitë kundërshtare në lidhje me aktivet.
- Përfaqësimi i dy klientëve në të njëjtën çështje, të cilët janë në një mosmarrëveshje juridike me njëri-tjetrin, si për shembull gjatë procedurave të divorcit, ose shpërbërjes së një partneriteti.
- Në lidhje me një marrëveshje licence, dhënia e një raporti sigurie për një licencues për të drejtat e parashikuara, ndërsa këshillon të licencuarin për shumat e pagueshme.
- Këshillimi i një klienti për të investuar në një biznes në të cilin, për shembull, bashkëshorti i profesionistit kontabël ka një interes financiar.
- Ofrimi i këshillave strategjike për një klient mbi pozicionin e tij konkurrues duke patur një ndërmarrje të përbashkët ose interes të ngjashëm me një konkurrent kryesor të klientit.
- Këshillimi i një klienti për blerjen e një biznesi të cilin firma është gjithashtu e interesuar ta blejë.
- Këshillimi i një klienti për blerjen e një produkti ose shërbimi ndërkohë që ka një honorar ose marrëveshje komisioni me një shitës të mundshëm të këtij produkti ose shërbimi.

Identifikimi i Konflikteve

Të Përgjithshme

K310.5

Para se të pranojë një marrëdhënie, angazhim ose marrëveshje të re me një klient, profesionisti kontabël do të ndërmarrë hapat e arsyeshëm për të identifikuar rrethanat që mund të krijojnë një konflikt interesi, dhe si pasojë, një kërcënim për pajtueshmërinë e një apo më shumë parimeve themelore. Këto hapa përfshijnë identifikimin e:

- (a) Natyrës së interesave përkatëse dhe marrëdhënies midis palëve të përfshira; dhe
- (b) Shërbimit dhe implikimeve të tij për palët përkatëse.

310.5 A1 Një proces efektiv i identifikimit të konflikteve ndihmon një profesionistkontabël kur ndërmerr hapat e arsyeshme për të identifikuar interesat dhe marrëdhëniet që mund të krijojnë një konflikt aktual ose potencial, para përcaktimit nëse do të pranojë angazhimin, si dhe gjatë gjithë angazhimit. Një proces i tillë përfshin çështje të identifikuar nga palët e jashtme, si për shembull klientë ose klientë të mundshëm. Sa më parë të konstatohet një konflikt interesi aktual ose potencial, aq më shumë gjasa do të ketë profesionisti kontabël për të adresuar kërcënimet e krijuara nga ky konflikt interesi.

- 310.5 A2 Një proces efektiv për të identifikuar konflikte interesi aktuale ose potenciale duhet të marrë në konsideratë faktorë si:
- Natyra e shërbimeve profesionale të dhëna.
 - Madhësia e firmës.
 - Madhësia dhe natyra e klientelës.
 - Struktura e firmës, për shembull numri dhe vendndodhja e zyrave.

310.5 A3 Më shumë informacion mbi pranimin e klientëve gjendet në Seksionin 320, *Takimet Profesionale*.

Ndryshimet në Rrethana

K310.6 Një profesionist kontabël duhet të jetë vigjilent për ndryshimet me kalimin e kohës të natyrës së shërbimeve, interesave dhe marrëdhënieve që mund të krijojnë një konflikt interesi gjatë kryerjes së një angazhimi.

310.6 A1 Natyra e aktiviteteve, interesave dhe marrëdhënieve përkatëse mund të ndryshojë gjatë angazhimit. Kjo është veçanërisht e vërtetë kur profesionistit kontabël i kërkohet të kryejë një angazhim në një situatë që mund të bëhet armiqësore, edhe pse fillimisht palët angazhuese nuk janë të përfshira në ndonjë konflikt.

Firmat e Rrjetit

K310.7 Nëse firma është anëtar i një rrjeti, një profesionist kontabël do të marrë parasysh konfliktin e interesit që profesionisti kontabël ka arsye të besojë se mund të ekzistojë ose të lindë për shkak të interesave dhe marrëdhënieve të një firme të rrjetit.

310.7 A1 Faktorët që duhen marrë parasysh gjatë identifikimit të interesave dhe marrëdhënieve që kanë të bëjnë me një firmë rrjeti, përfshijnë:

- Natyrën e shërbimeve profesionale të dhëna.
- Klientët të cilëve u shërben rrjeti.
- Vendndodhjet gjeografike të të gjitha palëve përkatëse.

Kërcënimet e Krijuara nga Konfliktet e Interesit

310.8 A1 Në përgjithësi, sa më e drejtpërdrejtë është lidhja midis shërbimit profesional dhe çështjes në të cilën konfliktohen interesat e palëve, aq më shumë gjasa ka që niveli i kërcënimit nuk është në një nivel të pranueshëm.

310.8 A2 Faktorët që janë të rëndësishëm në vlerësimin e nivelit të një kërcënimitë krijuar nga një konflikt interesi, përfshijnë masa që parandalojnë zbulimin e paautorizuar të informacionit konfidencial gjatë kryerjes së shërbimeve profesionale në lidhje me një çështje të veçantë për dy ose më shumë klientë, interesat e të cilëve në lidhje me atë çështje janë në konflikt. Këto masa përfshijnë:

- Ekzistenca e zonave të veçanta të praktikës për funksionet e specializuara brenda firmës, të cilat mund të veprojnë si një pengesë për kalimin e informacionit konfidencial të klientit midis zonave të praktikës.
 - Politikat dhe procedurat për të kufizuar aksesin në dosjet e klientëve.
 - Marrëveshjet e konfidencialitetit të nënshkruara nga personeli dhe partnerët e firmës.
 - Ndarja e informacionit konfidencial fizikisht dhe në mënyrë elektronike.
 - Trajnim dhe komunikim specifik dhe i përkushtuar.
- 310.8 A3 Shembuj të veprimeve që mund të shërbejnë si masa mbrojtje për të adresuar kërcënimet e krijuara nga një konflikt interesi përfshijnë:
- Grupe të veçanta të angazhimit të cilat duhet t'u nënshtrohen politikave dhe procedurave të qarta për ruajtjen e konfidencialitetit.
 - Rishikimi i punës së kryer nga një rishikues i përshtatshëm, i cili nuk është i përfshirë në ofrimin e shërbimit ose i prekur nga konflikti, për të vlerësuar nëse gjykimet dhe konkluzionet e rëndësishme janë të përshtatshme.

Informacionet Shpjeguese dhe Pëlqimi

Të Përgjithshme

- K310.9** Një profesionist kontabël duhet të ushtrojë gjykimin profesional për të përcaktuar nëse natyra dhe rëndësia e një konflikti interesi janë të tilla, që kërkojnë informacione shpjeguese specifike dhe pëlqim të qartë, gjatë adresimit të një kërcënimi të krijuar nga konflikti i interesit.
- 310.9 A1 Faktorët që duhen marrë në konsideratë për përcaktimin nëse dhënia e informacioneve shpjeguese dhe pëlqimi i qartë janë të nevojshëm, përfshijnë:
- Rrethanat që krijojnë konfliktin e interesit.
 - Palët që mund të ndikohen.
 - Natyra e shqetësimeve që mund të lindin.
 - Mundësia që një çështje e veçantë të marrë një rrjedhë të paparashikuar.
- 310.9 A2 Informacioni shpjegues dhe pëlqimi mund të kenë forma të ndryshme, për shembull:
- Informacione shpjeguese të përgjithshme për klientin në rrethanat kur, në kushtet e praktikës së zakonshme tregtare,

profesionisti kontabël nuk ofron shërbime ekskluzivisht për një klient të vetëm (për shembull, për një shërbim profesional dhe sektor tregu të veçantë). Kjo i mundëson klientit të sigurojë pëlqimin e përgjithshëm në përputhje me rrethanat. Për shembull, një profesionist mund të japë informacione shpjeguese të përgjithshme në termat dhe kushtet standarde për angazhimin.

- Informacione shpjeguese specifike për klientët e ndikuar nga rrethanat e një konflikti të veçantë, në detaje të mjaftueshme për t'i mundësuar klientit të marrë një vendim të informuar në lidhje me çështjen dhe në këtë mënyrë, të japë një pëlqim të qartë. Këto lloj informacionesh shpjeguese mund të përfaqësojnë një prezantim të detajuar të rrethanave dhe një shpjegim gjithëpërfshirës të masave mbrojtëse të planifikuara dhe rreziqeve të përfshira.
- Në disa rrethana, pëlqimi mund të imponohet nga sjellja e klientit kur profesionisti kontabël ka prova të mjaftueshme për të arritur në përfundimin se klientët i njohin rrethanat që në fillim dhe e kanë pranuar konfliktin e interesit, nëqoftëse ata nuk kanë ndonjë kundërshtim për ekzistencën e konfliktit.

310.9 A3 Zakonisht është e nevojshme:

- (a) Dhënia e informacioneve shpjeguese mbi natyrën e konfliktit të interesit dhe se si u adresuan kërcënimet e krijuara, për klientët e ndikuar nga konflikti i interesit; dhe
- (b) Marrja e pëlqimit të klientëve të ndikuar për të kryer shërbimet profesionale pas zbatimit të masave mbrojtëse për të adresuar kërcënimin.

310.9 A4 Nëse ky informacion shpjegues ose pëlqim nuk është i shkruar, profesionisti kontabël inkurajohet të dokumentojë:

- (a) Natyrën e rrethanave që çojnë në konflikt interesi;
- (b) Masat mbrojtëse të zbatuara për të zvogëluar kërcënimet në një nivel të pranueshëm; dhe
- (c) Marrjen e pëlqimit.

Refuzimi i Pëlqimit të Qartë

K310.10 Nëse një profesionist kontabël i pavarur ka kërkuar pëlqim të qartë nga një klient sipas paragrafit K310.9 dhe pëlqimi i është refuzuar nga klienti, profesionisti kontabël i pavarur duhet të:

- (a) Refuzojë ose të ndërpresë kryerjen e shërbimeve profesionale që do të çonin në konflikt interesi; ose
- (b) Ndërpresë marrëdhëniet përkatëse apo të zgjidhë interesat për të eliminuar ose zvogëluar kërcënimin në një nivel të pranueshëm.

Konfidencialiteti*Të Përgjithshme*

K310.11 Një profesionist kontabël do të jetë vigjilent ndaj parimit tëkonfidencialitetit, përfshirë kur jep informacione shpjeguese ose ndan informacione brenda firmës ose rrjetit dhe kërkon këshilla nga palët e treta.

310.11 A1 Nënseksioni 114 përcakton kërkesat dhe materialin përkatës për zbatim në situatat që mund të krijojnë një kërcënim për pajtueshmërinë me parimin e konfidencialitetit.

Kur Informacionet Shpjeguese për të Marrë Pëlqimin Përbëjnë Shkelje të Konfidencialitetit

K310.12 Kur dhënia e informacioneve shpjeguese të veçanta me qëllim marrjen e një pëlqimi të qartë, do të rezultonte në shkelje të konfidencialitetit, dhe për këtë arsye ky pëlqim nuk mund të merret, firma do të pranojë ose do të vazhdojë angazhimin vetëm nëse:

- (a) Firma nuk vepron në një rol favorizues (përkrahës) për një klient, kur një gjë e tillë do të kërkonte që firma të merrte një pozicion kundërshtar kundrejt klientit tjetër në lidhje me të njëjtën çështje;
- (b) Janë vënë në zbatim mekanizma të veçanta që ndalojnë kalimin e informacioneve konfidenciale midis grupeve të angazhimit që u shërbejnë dy klientëve; dhe
- (c) Firma është e bindur se një palë e tretë e arsyeshme dhe e mirëinformuar, do të mund të konkludonte se është e përshtatshme që firma të pranojë ose të vazhdojë angazhimin pasi një kufizim në aftësinë e firmës për të dhënë shërbimin do të prodhonte një rezultat të kundërt disproporcional për klientin ose palët e treta.

310.12 A1 Një shkelje e konfidencialitetit mund të lindë, për shembull, kur kërkohet të merret pëlqimi për:

- Kryerjen e një shërbimi të lidhur me transaksionin për një klient në lidhje me blerjen direkte të një klienti tjetër të firmës.
- Kryerjen e një hetimi ligjor për një klient në lidhje me një mashtrim të dyshuar, kur firma ka informacion konfidencial të marrë gjatë kryerjes së një shërbimi profesional për një klient tjetër, i cili mund të jetë i përfshirë në mashtrim.

Dokumentimi

K310.13 Në rrethanat e përcaktuara në paragrafin K310.12, profesionisti kontabël duhet të dokumentojë:

- (a) Natyrën e rrethanave, përfshirë rolin që profesionisti kontabël do të marrë;
- (b) Kur janë vënë në zbatim masa të veçanta që ndalojnë kalimin e informacioneve konfidenciale midis grupeve të angazhimit që u shërbejnë dy klientëve; dhe
- (c) Arsyetimin përse është e përshtatshme të pranohet angazhimi.

SEKSIONI 320

EMËRIMET PROFESIONALE

Hyrje

- 320.1 Profesionistëve kontabël ju kërkohet të respektojnë parimet themelore dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të përcaktuar në Seksionin 120 për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet.
- 320.2 Pranimi i një marrëdhënieje me një klient të ri ose ndryshime në një angazhim ekzistues mund të krijojnë një kërcënim ndaj pajtueshmërisë me një ose më shumë parime themelore. Ky seksion përcakton kërkesat specifike dhe materialin përkatës për të zbatuar kuadrin konceptual në këto rrethana.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Pranimi i Klientëve dhe Angazhimeve

Të Përgjithshme

- 320.3 A1 Kërcënimet ndaj pajtueshmërisë me parimet e integritetit ose sjelljes profesionale mund të krijohen, për shembull, nga çështje të dyshimta në lidhje me klientin (pronarët, drejtimin ose veprimtaritë e tij). Çështje të cilat nëse dihen mund të krijojnë një kërcënim të tillë janë përfshirja e klientit në aktivitete të paligjshme, pandershmëria, praktika të dyshimta të raportimit financiar ose sjelle të tjera joetike.
- 320.3 A2 Faktorë të rëndësishëm në vlerësimin e nivelit të këtyre kërcënimeve përfshijnë:
- Njohuritë dhe kuptimin e klientit, të pronarëve, drejtimit dhe personave të ngarkuar me qeverisjen si dhe aktiviteteve të tij të biznesit.
 - Angazhimi i klientit për të adresuar çështjet e dyshimta; për shembull, nëpërmjet përmirësimit të praktikave qeverisëse të korporatës ose të kontrolleve të brendshme.
- 320.3 A3 Një kërcënim interesi vetjak për pajtueshmërinë me parimin e kompetencës profesionale dhe kujdesit të duhur krijohet nëse një grupangazhimi nuk ka ose nuk mund të fitojë kompetencat për të kryer shërbimet profesionale.
- 320.3 A4 Faktorët e rëndësishëm për vlerësimin e nivelit të një kërcënimi të tillë përfshijnë:
- Një kuptim të duhur të:
 - Natyrës së biznesit të klientit ;
 - Komplexitetit të operacioneve të tij;
 - Kërkesave të angazhimit; dhe

- Qëllimit, natyrës dhe fushëveprimit të punës që do të kryhet.
- Njohjen e industrive përkatëse ose çështjet në fjalë që do të trajtohen.
- Eksperiencën lidhur me kërkesat përkatëse rregullore apo të raportimit.
- Ekzistencën e politikave dhe procedurave të kontrollit të cilësisë, të cilat synojnë dhënien e sigurisë së angazhimit specifike do të pranohen vetëm atëhere kur ato mund të kryhen me kompetencë.

320.3 A5 Shembuj të veprimeve që mund të shërbejnë si masa mbrojtëse për adresimin e një kërcënimi interesi vetjak përfshijnë:

- Caktimin e personelit të mjaftueshëm që zotëron kompetencën e nevojshme profesionale.
- Pranimin e kryerjes së angazhimit brenda një periudhe kohe realiste.
- Përdorimi i ekspertëve kur kjo është e nevojshme.

Ndryshimet në një Emërim Profesional

Të Përgjithshme

K320.4 Profesionisti kontabël do të përcaktojë nëse ka ndonjë arsye për të mos pranuar angazhimin kur:

- (a) Një klient i kërkon profesionistit kontabël të zëvendësojë një tjetër profesionist kontabël;
- (b) Profesionisti kontabël mendon të marrë pjesë në një tenderim që mbahet nga një tjetër profesionist kontabël; ose
- (c) Profesionisti kontabël mendon të ndërmarrë një punë që është plotësuese ose shtesë e asaj të një tjetër profesionisti kontabël.

320.4 A1 Mund të ketë arsye për të mos pranuar një angazhim. Një arsye e tillë mund të jetë kur një kërcënim i krijuar nga faktet dhe rrethanat nuk mund të adresohet nga masat mbrojtëse të zbatuara. Për shembull, mundtë jetë një kërcënim interesi vetjak për pajtueshmërinë me parimin e kompetencës profesionale dhe kujdesit të duhur nëse profesionistikontabël pranon angazhimin para se ai të njohë të gjitha faktet përkatëse.

320.4 A2 Nëse profesionistit kontabël i kërkohet të ndërmarrë një punë e cila është plotësuese ose shtesë e punës së një profesionisti kontabël ekzistues ose paraardhës, kjo mund të krijojë një kërcënim interesi vetjak për pajtueshmërinë me parimin e kompetencës profesionale dhe kujdesit të duhur, për shembull si rezultat i një informacioni jo të plotë.

320.4 A3 Një faktor i rëndësishëm për vlerësimin e nivelit të këtij kërcënimi është fakti nëse tenderat deklarojnë se, para pranimit të angazhimit, kërkohet të komunikohet me profesionistin kontabël ekzistues ose

paraardhës. Ky komunikim i jep profesionistit kontabël të propozuar mundësinë për të pyetur nëse ka ndonjë arsye përse angazhimi nuk duhet pranuar.

320.4 A4 Shembuj të veprimeve që mund të shërbejnë si masa mbrojtëse për të adresuar një kërcënim të tillë interesi vetjak, përfshijnë:

- Kërkesa që profesionisti kontabël ekzistues ose paraardhës të japë informacionet që ka dijeni, të cilat sipas opinionit të këtij të fundit, profesionisti kontabël i propozuar duhet të jetë në dijeni para se të marrë vendimin nëse do ta pranojë angazhimin. Për shembull, një hetim mund të zbulojë fakte të rëndësishme të panjohura më parë dhe mund të vërë në dukje mosmarrëveshje me profesionistin kontabël ekzistues ose paraardhës që mund të ndikojë në vendimin për të pranuar emërimin.
- Marrja e informacionit nga burime të tjera, për shembull nëpërmjet marrjes në pyetje të palëve të treta ose hetimeve mbi klientin në lidhje me drejtimin e lartë ose personat e ngarkuar me qeverisjen.

Komunikimi me Profesionistin Kontabël Ekzistues ose Paraardhës

320.5 A1 Një profesionist kontabël i propozuar do të ketë zakonisht nevojë për lejen e klientit, mundësisht me shkrim, për të filluar diskutimet me profesionistin kontabël ekzistues ose paraardhës.

K320.6 Nëse komunikimi me profesionistin kontabël ekzistues ose paraardhës nuk është i mundur, profesionisti kontabël i propozuar do të ndërmarrë hapa të tjerë të arsyeshëm për të siguruar informacion në lidhje me kërcënimet e mundshme.

Komunikimi me Profesionistin Kontabël të Propozuar

K320.7 Kur një profesionisti kontabël ekzistues ose paraardhës i kërkohet t'i përgjigjet një komunikimi nga një profesionist kontabël i propozuar, profesionisti kontabël ekzistues ose paraardhës duhet:

- (a) Të veprojë në pajtueshmëri me ligjet dhe rregulloret përkatëse që rregullojnë kërkesën; dhe
- (b) Të sigurojë çdo informacion në mënyrë të ndershme dhe të qartë.

320.7 A1 Një profesionist kontabël ekzistues ose paraardhës është i detyruar të ruajë konfidencialitetin. Natyra e angazhimit do të përcaktojë nëse një profesionist kontabël ekzistues ose paraardhës lejohet ose kërkohet të diskutojë çështjet e një klienti me një profesionist kontabël të propozuar dhe:

- (a) Nëse një profesionist kontabël ekzistues ose paraardhës ka leje nga klienti për këtë diskutim; dhe
- (b) Kërkesat ligjore dhe etike lidhur me këto komunikime dhe informacione shpjeguese, mund të varen nga juridiksioni.

320.7 A2 Rrethanat në të cilat një profesionisti kontabël i kërkohet ose mund t'i kërkohet të komunikojë informacione konfidenciale, ose kur kjo dhënie informacioni është i përshtatshëm, janë të përcaktuara në paragrafin 114.1 A1 të Kodit.

Ndryshime në Emërimet e Auditimit ose të Rishikimit

K320.8 Në rastin e një auditimi ose rishikimi të pasqyrave financiare, një profesionist kontabël do t'i kërkojë profesionistit ekzistues ose paraardhës të japë informacionet që ka dijeni në lidhje me fakte ose informacione të tjera për të cilat, sipas opinionit të këtij të fundit, profesionisti kontabël i propozuar duhet të ketë dijeni para se të marrë vendimin nëse do të pranojë angazhimin. Me përjashtim të rrethanave që përfshijnë papajtueshmëri ose papajtueshmëri të dyshuara me ligjet dhe rregulloret e përcaktuara në paragrafët K360.21 dhe K360.22:

- (a) Nëse klienti i jep pëlqimin profesionistit kontabël ekzistuesose paraardhës për të dhënë fakte ose informacione të tilla, profesionisti kontabël ekzistues ose paraardhës do të japë informacion me ndershmëri dhe qartësi; dhe
- (b) Nëse klienti nuk mundet ose refuzon t'i japë leje profesionistit kontabël ekzistues ose paraardhës për të diskutuar çështjet e klientit me profesionistin kontabël të propozuar, profesionisti kontabël ekzistues ose paraardhës do t'i komunikojë këtë fakt profesionistit të propozuar, i cili do të marrë në konsideratë këtë pamundësi ose refuzim për të vendosur nëse do të pranojë emërimin.

Vijimësia me një Klient dhe një Angazhim

K320.9 Për një angazhim të përsëritur me një klient, një profesionist kontabël do të rishikojë në mënyrë periodike nëse do të vazhdojë me angazhimin.

320.9 A1 Pas pranimit mund të krijohen kërcënime potenciale për pajtueshmërinë me parimet themelore të cilat, nëse do të ishin njohur më herët, do të benin që profesionisti kontabël të refuzonte angazhimin. Për shembull, një kërcënim interesi vetjak për respektimin e parimit të integritetit mund të krijohet nga një menaxhim jo i duhur i fitimeve ose i vlerësimeve të bilancit.

Përdorimi i Punës së një Eksperti

K320.10 Kur një profesionist kontabël synon të përdorë punën e një eksperti, ai do të përcaktojë nëse përdorimi është i justifikuar.

320.10 A1 Faktorët që duhen marrë në konsideratë kur një profesionist kontabël synon të përdorë punën e një eksperti, përfshijnë reputacionin dhe ekspertizën e ekspertit, burimet në dispozicion të ekspertit, dhe standardet profesionale dhe etike të zbatueshme për ekspertin. Ky informacion mund të merret nga shoqërimi paraprak me ekspertin osenga këshillimi me të tjerët.

SEKSIONI 321

OPINIONET DYTËSORE

Hyrje

- 321.1 Profesionistëve kontabël ju kërkohet të jenë në pajtueshmëri me parimet themelore dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të përcaktuar në Seksionin 120 për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet.
- 321.2 Dhënia e një opinionit dytësor për një entitet që nuk është një klient ekzistues, mund të çojë në kërcënime të interesit vetjak ose kërcënime të tjera të respektimit të një ose më shumë parimeve themelore. Ky seksion përcakton kërkesat specifike dhe materialin përkatës për zbatimin e kuadrit konceptual në këto rrethana.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Të Përgjithshme

- 321.3 A1 Një profesionisti kontabël mund t'i kërkohet të japë një opinion dytësorlidhur me zbatimin e standardeve të kontabilitetit, auditimit, raportimitose të standardeve apo parimeve të tjera sipas (a) rrethanave specifikeapo (b) transaksioneve të kryera nga ose në emër të një shoqërie apo entiteti që nuk është një klient ekzistues. Për shembull, mund të ketë një kërcënim ndaj kompetencës profesionale dhe kujdesit të duhur në rrethanat kur opinionit dytësor nuk është bazuar në të njëjtat fakte që ishin disponibël për profesionistin kontabël ekzistues ose paraardhës, ose kur ky opinion është bazuar në një evidencë të pamjaftueshme.
- 321.3 A2 Një faktor i rëndësishëm për vlerësimin e nivelit të një kërcënimi të tillë interesi vetjak do të varet nga rrethanat në të cilat bëhet kërkesa për opinione dytësore dhe nga të gjitha faktet e supozimet e tjera të mundshme, që lidhen me shprehjen e një gjykimi profesional.
- 321.3 A3 Shembuj të veprimeve që mund të shërbejnë si masa mbrojtëse për adresimin e një kërcënimi të tillë përfshijnë:
- Me lejen e klientit, sigurimin e informacionit nga profesionisti kontabël ekzistues ose paraardhës.
 - Përshkrimin e kufizimeve që rrethojnë ndonjë opinion në komunikimet me klientin.
 - Sigurimin e një kopjeje të opinionit për profesionistin kontabël ekzistues ose paraardhës.

Kur Nuk Mundësohet Leja për Komunikimin

- K321.4** Në qoftë se entiteti që kërkon opinionin dytësor nuk lejon komunikimin me profesionistin kontabël ekzistues, profesionisti kontabël duhet të përcaktojë nëse është e përshtatshme që ai të japë opinionin dytësor që kërkohet.

SEKSIONI 330**HONORARET DHE FORMAT E TJERAT TË PAGESAVE****Hyrje**

- 330.1 Profesionistëve kontabël ju kërkohet të jenë në pajtueshmëri me parimet themelore dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të përcaktuar në Seksionin 120 për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet.
- 330.2 Niveli dhe natyra e honorareve dhe formave të tjera të pagesave mund të krijojnë një kërcënim të interesit vetjak për pajtueshmërinë me një ose më shumë parime themelore. Ky seksion përcakton kërkesat specifike dhe materialin përkatës për të zbatuar kuadrin konceptual në këto rrethana.

Materiali për Zbatim**Nivelet e Honorareve**

- 330.3 A1 Niveli i honorareve të kuotuar mund të ndikojë në aftësinë e profesionistit kontabël për të kryer angazhimin në pajtueshmëri me standardet profesionale
- 330.3 A2 Një profesionist kontabël mund të caktojë çfarëdo honorari që atij i duket i përshtatshëm. Caktimi i një honorari me të ulët se një profesionist kontabël tjetër, nuk është në vetvete joetike. Megjithatë, niveli i honorareve të kuotuar mund të çojë në kërcënime ndaj respektimit të parimit të kompetencës profesionale dhe kujdesit të duhur, në qoftë se honorari është kuotuar aq i ulët sa që do të jetë vështirë që angazhimi të kryhet në pajtim me standardet profesionale dhe teknike.
- 330.3 A3 Faktorët e rëndësishëm për vlerësimin e nivelit të këtij kërcërimi përfshijnë:
- Nëse klienti është në dijeni të kushteve të angazhimit dhe veçanërisht, për bazën mbi të cilën janë llogaritur honoraret, si dhe për llojet e shërbimeve që mbulohen nga ky honorar.
 - Nëse niveli i honorarit është përcaktuar nga një palë e tretë e pavarur siç është një organ rregullator.
- 330.3 A4 Shembuj të veprimeve që mund të shërbejnë si masa mbrojtëse për adresimin e një kërcënimi të tillë të interesit vetjak përfshijnë:
- Rregullimin e nivelit të honorarëve ose të fushëveprimit të angazhimit.
 - Rishikimin e punës së kryer nga një rishikues i përshtatshëm.

Honoraret e Kushtëzuara

330.4 A1 Honoraret e kushtëzuara përdoren gjerësisht për disa kategori të angazhimeve të jositurisë. Megjithatë, në disa rrethana honoraret e kushtëzuara mund të krijojnë kërcënime ndaj pajtueshmërisë me parimet themelore, veçanërisht një kërcënim të interesit vetjak ndaj pajtueshmërisë me parimin e objektivitetit.

330.4 A2 Faktorët që janë të rëndësishëm në vlerësimin e nivelit të kërcënimevetë tilla përfshijnë:

- Natyrën e angazhimit.
- Intervalin e vlerave të mundshme të honorareve.
- Bazën për përcaktimin e honorarit.
- Informimin e përdoruesve të synuar për punën e kryer nga një profesionist kontabël dhe për bazën e shpërblimit.
- Politikat dhe procedurat e kontrollit të cilësisë.
- Faktin nëse një palë e tretë e pavarur do të rishikojë përfundimin apo rezultatin e transaksionit.
- Faktin nëse niveli i honorarit është përcaktuar nga një palë e tretë dhe e pavarur siç është një organ rregullator.

330.4 A3 Shembuj të veprimeve që mund të shërbejnë si masa mbrojtëse për adresimin e një kërcënimi të tillë të interesit vetjak përfshijnë:

- Angazhimi i një rishikuesi të përshtatshëm, i cili nuk është përfshirë në kryerje e shërbimit të jositurisë, për të rishikuar punën e kryer nga profesionisti kontabël.
- Sigurimin e një marrëveshjeje paraprake me shkrim me klientin në të cilën të përcaktohen bazat e llogaritjes së shpërblimit.

330.4 A4 Kërkesat dhe materiali për zbatim lidhur me honoraret e kushtëzuara për shërbimet e ofruara për klientët e auditimit ose rishikimit si dhe për klientët të tjerë të sigurisë, janë përcaktuar në *Standardet Ndërkombëtare të Pavarësisë*.

Honoraret Referuese dhe Komisionet

330.5 A1 Një kërcënim i interesit vetjak ndaj pajtueshmërisë me parimet e objektivitetit, të kompetencës profesionale dhe kujdesit të duhur, krijohet nëse një profesionist kontabël paguan ose merr një honorar referues ose një komision lidhur me një klient. Honorare referuese ose komisione të tilla përfshijnë, për shembull:

- Një honorar që i paguhet një profesionisti tjetër kontabël për të siguruar një klient të ri, kur klienti i cili vazhdon të jetë klient

ekzistues i një profesionisti kontabël, kërkon disa shërbime të specializuara, të cilat nuk ofrohen nga ky profesionist kontabël.

- Një honorar që merret për të adresuar një klient të një profesionisti tjetër kontabël ose eksperti tjetër, kur profesionisti kontabël ekzistues nuk e kryen vetë shërbimin specifik të kërkuar nga klienti.
- Një komision që merret nga një palë e tretë (për shembull një shitës softuerësh) në lidhje me shitjen e mallrave apo shërbimeve një klienti.

330.5 A2 Shembuj të veprimeve që mund të shërbejnë si masa mbrojtëse për adresimin e një kërcënimi të tillë të interesit vetjak përfshijnë:

- Hartimi i një marrëveshje paraprake me klientin për komisionet lidhur me shitjen nga një palë e tretë të mallrave apo shërbimeve për klientin, mund të adresojë një kërcënim të interesit vetjak.
- Informimi i klientit lidhur me ndonjë honorar referues apo komision, që i është paguar ose i është marrë, një tjetër profesionisti kontabël apo palë të tretë, për rekomandimin e shërbimeve ose mallrave, mund të adresojë një kërcënim të interesit vetjak.

Blerja ose Shitja e një Firme

330.6 A1 Një profesionist kontabël mund të blejë të gjithë ose një pjesë të një firme tjetër, bazuar në faktin që pagesat do t'ju bëhen individëve që e kanë pasur më parë në pronësi firmën, ose trashëgimtarëve apo agjentëve të shitjes. Këto pagesa nuk konsiderohen si honorare referuese, apo si komisione për qëllime të këtij seksioni.

SEKSIONI 340

NXITJET, PËRFSHIRË DHURATAT DHE MIKPRITJA

Hyrje

- 340.1 Profesionistëve kontabël ju kërkohet të jenë në pajtueshmëri me parimet themelore dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të përcaktuar në Seksionin 120 për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet.
- 340.2 Ofrimi ose pranimi i nxitjeve mund të përbëjë një kërcënim, të interesit vetjak, familjaritetit ose të frikësimit ndaj pajtueshmërisë me parimet themelore, dhe në veçanti me parimet e integritetit, objektivitetit dhe sjelljes profesionale.
- 340.3 Ky seksion përcakton kërkesat dhe materialin përkatës për zbatimin e kuadrin konceptual në lidhje me ofrimin dhe pranimin e nxitjeve kur kryhen shërbime profesionale që nuk përbëjnë papajtueshmëri me ligjet dhe rregulloret. Ky seksion kërkon gjithashtu që profesionistët kontabël të jenë në pajtueshmëri me ligjet dhe rregulloret përkatëse kur ofrojnë ose pranojnë nxitjet.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Të Përgjithshme

340.4 A1 Nxitja është një objekt, situatë ose veprim që përdoret si një mjet për të ndikuar në sjelljen e një individi tjetër, por jo domosdoshmërisht me qëllimin për të ndikuar në mënyrë të padrejtë në sjelljen e këtij individi. Nxitjet mund të variojnë nga akte të vogla mikpritjeje midis profesionistëve kontabël dhe klientëve ekzistues ose të ardhshëm deri tek veprime që rezultojnë në mosrespektim të ligjeve dhe rregulloreve. Një nxitje mund të marrë forma të ndryshme, për shembull:

- Dhuratat.
- Mikpritja.
- Argëtimi.
- Donacione politike ose bamirësie.
- Joshjet për miqësi dhe besnikëri.
- Punësimi ose mundësi të tjera komerciale.
- Trajtimi preferencial, të drejtat ose privilegjet.

Nxitje të Ndalura Nga Ligje ose Rregullore

K340.5 Në disa juridiksione ka ligje dhe rregullore, të tilla si ato që lidhen me rryshfetin dhe korrupsionin, të cilat ndalojnë ofrimin ose pranimin e nxitjeve në rrethana të caktuara. Profesionisti kontabël do të sigurojë

një njohje të ligjeve dhe rregulloreve përkatëse dhe do t'i respektojë ato në të tilla rrethana.

Nxitjet Jo të Ndaluar nga Ligjet dhe Rregulloret

340.6 A1 Ofrimi ose pranimi i nxitjeve që nuk janë të ndaluar nga ligjet dhe rregulloret mund të krijojnë gjithësesi kërcënime ndaj pajtueshmërisë me parimet themelore.

Nxitjet me Qëllim Ndikimin e Papërshtatshëm të Sjelljes

K340.7 Një profesionist kontabël nuk duhet të ofrojë, ose të inkurajojë të tjerët të ofrojnë, nxitje që kanë ndodhur, ose ato nxitje të cilat profesionisti kontabël konsideron se një palë e tretë e arsyeshme dhe e informuar do të vlerësonte se kanë ndodhur, me qëllim ndikimin në mënyrë të papërshtatshme në sjelljen e marrësit të nxitjes ose sjelljen e një tjetër individi.

K340.8 Një profesionist kontabël nuk duhet të pranojë, ose të inkurajojë të tjerët të pranojnë, nxitje që profesionisti kontabël vlerëson se kanë ndodhur, ose ato nxitje të cilat profesionisti kontabël konsideron se një palë e tretë e arsyeshme dhe e informuar do të vlerësonte se kanë ndodhur, me qëllim ndikimin në mënyrë të papërshtatshme në sjelljen e marrësit të nxitjes ose sjelljen e një tjetër individi.

340.9 A1 Një nxitje konsiderohet si ndikim i papërshtatshëm në sjelljen e një individi nëse ajo shkakton që individi të veprojë në mënyrë joetike. Një ndikim i tillë i papërshtatshëm mund t'i drejtohet qoftë marrësit të nxitjes, ose një individi tjetër që ka një marrëdhënie me marrësin. Parimet themelore janë një kuadër i përshtatshëm reference për profesionistin kontabël në konsiderimin e asaj që përbën një sjellje joetike nga ana e profesionistit kontabël, dhe nëse është e nevojshme, sipas analogjisë, nga ana e individëve të tjerë gjithashtu.

340.9 A2 Një shkelje e parimit themelor të integritetit ndodh kur profesionisti kontabël ofron ose pranon, apo inkurajon të tjerët të ofrojnë ose të pranojnë një nxitje qëllimi i të cilës është të ndikojë në mënyrë të papërshtatshme sjelljen e marrësit të nxitjes ose të një individi tjetër.

340.9 A3 Pëcaktimi nëse ekziston qëllimi real ose i perceptuar për të ndikuar në mënyrë të papërshtatshme sjelljen, kërkon ushtrimi e gjykimit profesional. Faktorët e rëndësishëm për tu marrë në konsideratë përfshijnë:

- Natyrën, shpeshtësinë, vlerën dhe efektin kumulativ të nxitjes.
- Kohën kur është ofruar nxitja në lidhje me çdo veprim ose vendim që ajo mund të ndikojë.

- Faktin nëse nxitja është një zakon ose praktikë kulturore sipas rrethanave, për shembull, ofrimi i një dhurate me rastin e një feste fetare ose martese.
- Faktin nëse nxitja është një pjesë ndihmëse e një aktiviteti profesional, për shembull ofrimi ose pranimit i një drekte të lidhur me një takim biznesi.
- Faktin nëse ofrimi i nxitjes është i kufizuar te një individ apo drejtuar një grupi me të gjerë. Grupi më i gjerë mund të jetë brenda ose jashtë firmës, si për shembull furnizuesit e tjerë të klientit.
- Rolet dhe pozicionet e individëve në firmë ose individëve të klientit që ofrojnë ose u ofrohet nxitja.
- Faktin nëse profesionisti kontabël ka njohuri, ose ka arsye të besojë se pranimit i nxitjes do të përbënte shkelje të politikave dhe procedurave të klientit.
- Shkallën e transparencës me të cilën ofrohet nxitja.
- Faktin nëse nxitja u kërkua apo u porosit nga marrësi.
- Njohjen e sjelljes së mëparshme ose reputacionit të ofruesit.

Konsiderimi i Veprimeve të Mëtejshme

340.10 A1 Nëse profesionisti kontabël bëhet i vetëdijshëm në lidhje me një nxitjetë ofruar me qëllimin real ose të perceptuar për të ndikuar në mënyrë të papërshtatshme sjelljen, kërcënime ndaj pajtueshmërisë me parimet themelore mund të krijohen edhe nëse janë përmbushur kërkesat e përcaktuara në paragrafët K340.7 dhe K340.8.

340.10 A2 Shembuj të veprimeve që mund të shërbejnë si masa mbrojtëse për trajtimin e këtyre kërcënimeve përfshijnë:

- Informimin e niveleve të larta drejtuese të firmës ose të personave që janë të ngarkuar me qeverisjen të klientit lidhur me ofertën.
- Korrigjimin ose ndërprerjen e marrëdhënies së biznesit me klientin.

Nxitjet që Nuk Kanë për Qëllim Ndikimin e Papërshtatshëm të Sjelljes

340.11 A1 Kërkesat dhe materiali për zbatim i përcaktuar në kuadrin konceptual zbatohen kur profesionisti kontabël ka konstatuar se nuk ekziston një qëllim real ose i perceptuar për të ndikuar në mënyrë të papërshtatshme në sjelljen e marrësit të nxitjes apo të një individi tjetër.

- 340.11 A2 Nëse një nxitje e tillë është e parëndësishme dhe pa pasoja, çdo kërcënim i krijuar do të jetë në një nivel të pranueshëm.
- 340.11 A3 Shembuj të rrethanave kur ofrimi ose pranimi i një nxitjeje të tillë mundtë krijojë kërcënime edhe nëse profesionisti kontabël ka konstatuar se nuk ka ndonjë qëllim real ose të perceptuar për të ndikuar në mënyrë të papërshtatshme në sjellje, përfshijnë:
- Kërcënime të interesit vetjak
 - Profesionistit kontabël i ofrohet mikpritje nga blerësi i ardhshëm i një klienti ndërkohë që ofron shërbime të financimit të korporatës për klientin.
 - Kërcënime të familjaritetit
 - Një profesionist kontabël çon rregullisht një klient ekzistues ose të ardhshëm në ngjarje sportive.
 - Kërcënime të frikësimit
 - Një profesionist kontabël pranon mikpritjen nga një klient, natyra e së cilës mund të perceptohet si e papërshtatshme, nëse do të bëhej publike.
- 340.11 A4 Faktorë të rëndësishëm në vlerësimin e nivelit të kërcënimeve të tilla të krijuara nga ofrimi ose pranimi i një nxitjeje të tillë, përfshijnë të njëjtët faktorë të përcaktuar në paragrafin 340.9 A3 për përcaktimin e qëllimit të nxitjes.
- 340.11 A5 Shembuj të veprimeve që mund të eliminojnë kërcënimet e krijuara nga ofrimi ose pranimi i një nxitjeje të tillë përfshijnë:
- Refuzimi ose mos ofrimi i nxitjes.
 - Transferimi i përgjegjësisë për ofrimin e çfarëdo shërbimi profesional të klientit, një individ tjetër, për të cilin profesionisti kontabël nuk ka arsye të besojë ose të perceptojë se do të ndikohet në mënyrë të papërshtatshme gjatë ofrimit të shërbimit.
- 340.11 A5 Shembuj të veprimeve që mund të eliminojnë kërcënimet e krijuara nga ofrimi ose pranimi i një nxitjeje të tillë përfshijnë:
- Refuzimi ose mos ofrimi i nxitjes.
 - Transferimi i përgjegjësisë për ofrimin e çfarëdo shërbimi profesional të klientit, një individ tjetër, për të cilin profesionisti kontabël nuk ka arsye të besojë ose të perceptojë se do të ndikohet në mënyrë të papërshtatshme gjatë ofrimit të shërbimit.
- 340.11 A6 Shembuj të veprimeve që mund të shërbejnë si masa mbrojtëse përtë adresuar kërcënime të tilla të krijuara nga ofrimi ose pranimi i një nxitjeje të tillë përfshijnë:
- Të qenurit transparent me nivelet e larta të drejtimit të firmës ose me personat e ngarkuar me qeverisjen të klientit, lidhur me ofrimin ose pranimin e një nxitjeje.

- Regjistrimin e nxitjes në një regjistër të monitoruar nga drejtimi i lartë i firmës ose nga një individ tjetër përgjegjës për pajtueshmërinë e firmës me etikën ose në një regjistër të mbajtur nga klienti.
- Rishikimin nga një rishikues i përshtatshëm, i cili nuk është i përfshirë në ndonjë mënyrë në ofrimin e shërbimit profesional, rishikimit të punës së kryer apo vendimeve të marra nga profesionisti kontabël në lidhje me klientin prej të cilit profesionisti pranoi nxitjen.
- Dhurimin e nxitjes për bamirësi pas marrjes së saj dhe informimi në mënyrë të përshtatshme për nxitjen, për shembull një anëtar të drejtimit të lartë të firmës ose individin që ofroi nxitjen.
- Rimbursimin e kostos së nxitjes së marrë, siç është mikpritja.
- Kthimin sa më shpejt të jetë e mundur të nxitjes, siç është dhurata, pasi ishte pranuar fillimisht.

Anëtarë të Ngushtë ose të Afërt të Familjes

K340.12 Një profesionist kontabël duhet të jetë vigjilent ndaj kërcënimeve të mundshme ndaj pajtueshmërisë së profesionistit kontabël me parimet themelore, të krijuara nga ofrimi i një nxitjeje:

- (a) Nga një anëtar i afërt ose i ngushtë i familjes së profesionistit kontabël ndaj një klienti ekzistues ose të ardhshëm të profesionistit kontabël.
- (b) Drejtuar një anëtarit të afërt ose të ngushtë të familjes së profesionistit kontabël nga një klient ekzistues ose i ardhshëm i profesionistit kontabël.

K340.13 Kur profesionisti kontabël bëhet i vetëdijshëm për një nxitje që i ofrohetose është ofruar nga një anëtar i afërt ose i ngushtë i familjes dhe arrinë përfundimin se ka qëllim të ndikojë në mënyrë të papërshtatshme në sjelljen e profesionistit kontabël ose të një klienti ekzistues apo të ardhshëm të profesionistit, ose konsideron se një palë e tretë e arsyeshme dhe e informuar ka të ngjarë të arrijë në përfundimin se ekziston një qëllim i tillë, profesionisti kontabël duhet të këshillojë anëtarin e afërt ose të ngushtë të familjes të mos ofrojë ose pranojë nxitjen.

340.13 A1 Faktorët e përcaktuar në paragrafin 340.9 A3 janë të rëndësishëm në përcaktimin nëse ekziston qëllimi real ose i perceptuar për të ndikuar në mënyrë të papërshtatshme sjelljen e profesionistit kontabël ose të klientit ekzistues apo të ardhshëm. Një faktor tjetër që është i rëndësishëm është natyra ose afërsia e marrëdhënies, midis:

- (a) Profesionistit kontabël dhe anëtarit të ngushtë ose të afërt të familjes;
- (b) Anëtarit të ngushtë ose të afërt të familjes dhe klientit ekzistues apo të ardhshëm; dhe

(c) Profesionistit kontabël dhe klientit ekzistues apo të ardhshëm.

Për shembull, ofrimi i punësimit, jashtë procesit normal të rekrutimit, për bashkëshortin(en) e profesionistit kontabël nga një klient për të cilin profesionisti është duke ofruar një vlerësim biznesi për një shitje të ardhshme, mund të tregojë një qëllim të tillë.

340.13 A2 Materiali për zbatim në paragrafin 340.10 A2 është gjithashtu i rëndësishëm në adresimin e kërcënimeve që mund të krijohen kur ekziston një qëllim real ose i perceptuar për të ndikuar në mënyrë të papërshtatshme sjelljen e profesionistit kontabël ose të klientit ekzistues apo të ardhshëm, edhe nëse anëtari i ngushtë ose i afërt i familjes ka ndjekur këshillat e dhëna sipas paragrafit K340.13

Zbatimi i Kuadrit Konceptual

340.14 A1 Kur profesionisti kontabël bëhet i vetëdijshëm për një nxitje të ofruar në rrethanat e trajtuara në paragrafin K340.12, kërcënimet për pajtueshmërinë e parimeve themelore mund të krijohen kur:

- (a) Anëtari i afërt ose i ngushtë i familjes ofron ose pranon nxitjen në kundërshtim me këshillat e profesionistit kontabël sipas paragrafit K340.13; ose
- (b) Profesionisti kontabël nuk ka arsye të besojë se ekziston një qëllim real ose i perceptuar për të ndikuar në mënyrë të papërshtatshëm në sjelljen e profesionistit kontabël ose të klientit ekzistues apo të ardhshëm.

340.14 A2 Materiali për zbatim në paragrafët 340.11 A1 deri 340.11 A6 është i rëndësishëm për qëllime të identifikimit, vlerësimit dhe adresimit të kërcënimeve të tilla. Faktorët që janë të rëndësishëm në vlerësimin e nivelit të kërcënimeve në këto rrethana përfshijnë gjithashtu natyrën ose afërsinë e marrëdhënieve të përcaktuara në paragrafin 340.13 A1.

Konsiderata të Tjera

340.15 A1 Nëse profesionisti kontabël përballet me ose vihet në dijeni të nxitjeve që mund të rezultojnë në papajtueshmëri ose papajtueshmëri të dyshuar me ligjet dhe rregulloret nga një klient ose individë që punojnë për osenën drejtimin e klientit, zbatohen kërkesat dhe materiali për zbatim i përcaktuar në Seksionin 360.

340.15 A2 Nëse një firmë, një firmë të rrjetit ose një anëtar i grupit të auditimit ofrohen dhurata ose mikpritje nga një klient auditimi, zbatohen kërkesat dhe materiali për zbatim i përcaktuar në Seksionin 420.

340.15 A3 Nëse një firmë ose një anëtar i grupit të angazhimit të sigurisë i ofrohen dhurata ose mikpritje nga një klient i këtij angazhimi, zbatohen kërkesat dhe materiali për zbatim i përcaktuar në Seksionin 906.

SEKSIONI 350**MARRJA NË RUAJTJE (NË KUJDESTARI) E AKTIVEVE TË KLIENTIT****Hyrje**

- 350.1 Profesionistëve kontabël ju kërkohet të jenë në pajtueshmëri me parimet themelore dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të përcaktuar në Seksionin 120 për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet.
- 350.2 Mbajtja e aktiveve të klientit krijon kërcënim të interesit vetjak ose kërcënim tjetër ndaj pajtueshmërisë me parimet e sjelljes profesionale dhe objektivitetit. Ky seksion përcakton kërkesat specifike dhe materialin përkatës për zbatimin e kuadrin konceptual në këto rrethana.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim**Përpara Marrjes në Ruajtje**

K350.3 Një profesionist kontabël nuk duhet të marrë në ruajtje paratë e klientit apo edhe aktive të tjera të tij, përveç rasteve kur ligji e lejon një gjë të tillë, dhe në përputhje me çdo rrethanë nën të cilën mund të zbatohet një marrje në ruajtje e tillë.

K350.4 Si pjesë e procedurave të pranimit të klientit dhe angazhimit lidhur me marrjen në ruajtje të parave ose aktiveve të klientit, një profesionist kontabël duhet:

- (a) Të bëjë verifikimet e nevojshme rreth burimeve të këtyre aktiveve; dhe
- (b) Të marrë në konsideratë detyrimet përkatëse ligjore dhe rregullatore.

350.4 A1 Kërkesat në lidhje me burimin e aktiveve të klientit, mund të zbulojnë, për shembull, që aktivet rrjedhin nga veprimtari të paligjshme, siç është pastrimi i parave. Në rrethana të tilla, do të krijohet një kërcënim dhe do të zbatoheshin dispozitat e Seksionit 360.

Pas Marrjes në Ruajtje

K350.5 Një profesionist kontabël, të cilit i janë besuar paratë apo aktivet e tjera që u përkasin të tjerëve, duhet:

- (a) Të respektojë të gjitha ligjet dhe rregullat përkatëse për mbajtjen dhe kontabilizimin e këtyre aktiveve;
- (b) T'i mbajë këto aktive të ndara nga aktivet personale apo të firmës;
- (c) Të përdorë këto aktive vetëm për qëllimet, për të cilat ato janë parashikuar; dhe
- (d) Të jetë i gatshëm, në çdo kohë, të kontabilizojë aktivet dhe çdo të ardhur, dividendë, apo fitime të gjeneruara, për çdo person që ka të drejta ndaj tyre.

SEKSIONI 360**REAGIMI NDAJ PAPAJTUESHMËRIVE ME LIGJET
DHE RREGULLORET****Hyrje**

- 360.1 Profesionistëve kontabël ju kërkohet të jenë në përputhje me parimet themelore dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të përcaktuar në Seksionin 120 për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet.
- 360.2 Një kërcënim i interesit vetjak ose i frikësimit ndaj pajtueshmërisë me parimet e integritetit dhe sjelljes profesionale, krijohet kur profesionisti kontabël bëhet i vetëdijshëm për papajtueshmërinë ose papajtueshmërinë e dyshuar me ligjet dhe rregulloret.
- 360.3 Një profesionist kontabël mund të ndeshet ose të vihet në dijeni të papajtueshmërisë ose papajtueshmërisë së dyshuar me ligjet dhe rregulloret gjatë kryerjes së një shërbimi profesional një klienti. Ky seksion udhëzon profesionistin kontabël për vlerësimin e ndikimeve të kësaj çështjeje dhe për drejtimitet e mundshme të veprimeve për t'ju përgjigjur papajtueshmërisë ose papajtueshmërisë së dyshuar me:
- (a) Ligjet dhe rregullat përgjithësisht të njohura që kanë një efekt të drejtpërdrejtë në përcaktimin e shumave materiale dhe të informacioneve shpjeguese në pasqyrat financiare të klientit; dhe
 - (b) Ligje dhe rregullore të tjera, që nuk kanë një efekt të drejtpërdrejtë në përcaktimin e shumave materiale dhe të informacioneve shpjeguese në pasqyrat financiare të klientit, por që pajtueshmëria me të cilat mund të jetë thelbësore, për aspektet operative të biznesit të klientit, për aftësinë e tij për të vazhduar biznesin, ose për të shmangur penalitetet materiale.

Objektivat e Profesionistit Kontabël në Lidhje me Papajtueshmërinë me Ligjet dhe Rregulloret

- 360.4 Një shenjë dalluese e profesionit kontabël është pranimi prej tij i përgjegjësisë për të vepruar në interes të publikut. Kur i përgjigjet një papajtueshmërie ose papajtueshmërie të dyshuar, objektivat e profesionistit kontabël janë:
- (a) Të jetë në pajtueshmëri me parimet themelore të integritetit dhe sjelljes etike;
 - (b) Të vërë në dijeni drejtimin ose, kur është e përshtatshme, personat e ngarkuar me qeverisjen të klientit, me qëllim që ata:
 - (i) Të bëjnë të mundur korrigjimin, riparimin ose zbutjen e pasojave të papajtueshmërisë së identifikuar apo dyshuar; ose

- (ii) Të ndalojnë kryerjen e papajtueshmërisë kur ajo nuk ka ndodhur ende; dhe
- (c) Të ndër marrë veprime të mëtejshme që janë si të përshtatshme në interes të publikut.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Të Përgjithshme

360.5 A1 Papajtueshmëria me ligjet dhe rregulloret (“papajtueshmëria”) përfshin aktet e mosveprimit apo veprimit, të qëllimshme apo jo të qëllimshme, të cilat janë në kundërshtim me ligjet ose rregullat e zbatueshme, të kryera nga palët në vijim:

- (a) Një klient;
- (b) Personat e ngarkuar me qeverisjen e klientit;
- (c) Drejtimi i klientit; ose
- (d) Individë të tjerë që punojnë për ose nën drejtimin e klientit.

360.5 A2 Shembuj të ligjeve ose rregullave që adreson ky seksion përfshijnë ato që kanë të bëjnë me:

- Mashtrimin, korrupsionin dhe ryshfetin.
- Pastrimin e parave, financimin e terrorizmit dhe të ardhurat nga krimi.
- Tregjet e letrave me vlerë dhe tregtare.
- Bankingun dhe produkte e shërbime të tjera financiare.
- Mbrojtjen e të dhënave.
- Detyrimet dhe pagesat e taksave dhe të pensioneve.
- Mbrojtjen mjedisore.
- Shëndetin dhe sigurinë publike.

360.5 A3 Papajtueshmëria mund të rezultojë në gjoba, çështje gjyqësore ose pasoja të tjera për klientin, të cilat mund të kenë një efekt material në pasqyrat e tij financiare. Më e rëndësishmja, një papajtueshmëri e tillë mund të ketë ndikime më të gjera në interesin publik për sa i përket dëmit potencialisht të konsiderueshëm ndaj investitoreve, kreditorëve, të punësuarve ose publikut në përgjithësi. Për qëllime të këtij seksioni, një veprim që shkakton dëm të konsiderueshëm është ai që rezultonnë pasoja negative serioze për ndonjërin nga këto palë në aspektin financiar ose jofinanciar. Shembujt përfshijnë kryerjen e një mashtrimi që rezulton në humbje të mëdha për investitorët dhe shkelje të ligjeve dhe rregullave mjedisore, të cilat rrezikojnë shëndetin ose sigurinë e punonjësve apo publikut.

K360.6 Në disa juridiksione, ekzistojnë dispozita ligjore ose rregullatore që tregojnë mënyrën se si profesionistët kontabël duhet të adresojnë papajtueshmërinë ose papajtueshmërinë e dyshuar. Këto dispozita ligjore ose rregullatore mund të ndryshojnë nga ose të shkojnë përtej këtij seksioni. Kur has një papajtueshmëri ose papajtueshmëri të dyshuar të tillë, profesionisti kontabël duhet të sigurojë njohjen dhe kuptimin e këtyre dispozitave dhe të jetë në pajtim me to, përfshirë:

- (a) Çdo kërkesë për të raportuar çështjen tek një autoritet i duhur; dhe
- (b) Çdo ndalim për të njoftuar klientin.

360.6 A1 Një ndalim për të njoftuar klientin mund të lind për shembull, në zbatim të legjislacionit kundër pastrimit të parave.

360.7 A1 Ky seksion zbatohet pavarësisht natyrës së klientit, përfshirë faktin nëse ai është apo jo një entitet me interes publik.

360.7 A2 Një profesionist kontabël, i cili ndeshet ose vihet në dijeni të çështjeveqë janë qartësisht pa pasoja, nuk kërkohet të jetë në pajtim me këtë seksion. Nëse një çështje është qartësisht pa pasoja duhet gjykuar në lidhje me natyrën dhe ndikimin e saj, financiar ose tjetër, mbi klientin, palët e interesuara dhe publikun në përgjithësi.

360.7 A3 Ky seksion nuk adreson:

- (a) Sjelljen e keqe personale të palidhur me aktivitetet e biznesit të klientit; dhe
- (b) Papajtueshmëritë nga palë të tjera të ndryshme nga ato të specifikuar në paragrafin 360.5 A1. Kjo përfshin, për shembull, rrethanat kur një profesionist kontabël ka qenë i angazhuar nga një klient për të kryer një angazhim të kujdesit të duhur mbi një entitet palë të tretë dhe papajtueshmëria e identifikuar ose e dyshuar është kryer nga kjo palë e tretë.

Megjithatë, profesionisti kontabël mund të gjejë udhëzime të dobishme në këtë seksion për të konsideruar si të përgjigjet në të tilla situata.

Përgjegjësitë e Drejtimit dhe i Personave të Ngarkuar me Qeverisjen

360.8 A1 Drejtimi, me mbikëqyrjen e personave të ngarkuar me qeverisjen, është përgjegjës për sigurimin se aktivitetet e biznesit janë realizuar në përputhje me ligjet dhe rregulloret. Drejtimi dhe personat e ngarkuar me qeverisjen janë gjithashtu përgjegjës për identifikimin dhe adresimin e çdo papajtueshmërie nga:

- (a) Klienti;
- (b) Një individ i ngarkuar me qeverisjen e entitetit;

- (c) Një anëtar i drejtimit; ose
- (d) Individë të tjerë që punojnë për dhe nën drejtimin e klientit.

Përgjegjësitë e të Gjithë Profesionistëve Kontabël

K360.9 Kur një profesionist kontabël vihet në dijeni të një çështjeje për të cilën zbatohet ky seksion, hapat që ndërmer profesionisti kontabël për të qenë në pajtueshmëri me këtë seksion duhet të merren në kohë. Gjatë ndërmarrjes së hapave me kohë, profesionisti kontabël duhet të ketë pasur parasysh natyrën e çështjes dhe dëmin potencial ndaj interesave të klientit, investitorëve, kreditorëve, punonjësve apo publikut në përgjithësi.

Auditime të Pasqyrave Financiare

Sigurimi i Njohjes së Çështjes

K360.10 Nëse një profesionist kontabël i angazhuar për të performuar një auditim të pasqyrave financiare vihet në dijeni të informacioneve në lidhje me papajtueshmërinë ose papajtueshmërinë e dyshuar, ai duhet të sigurojë një njohje të çështjes. Kjo njohje duhet të përfshijë natyrën e papajtueshmërisë ose papajtueshmërisë së dyshuar dhe rrethanat në të cilat ajo ka ndodhur ose mund të ndodhë.

360.10 A1 Profesionisti kontabël mund të bëhet i vetëdijshëm për papajtueshmërinë ose papajtueshmërinë e dyshuar gjatë kryerjes së angazhimit ose nëpërmjet informacionit të marrë nga palë të tjera.

360.10 A2 Profesionisti kontabël pritet që ai të përdorë njohuritë, ekspertizën, si dhe gjykimin profesional. Megjithatë, profesionisti kontabël nuk pritet të ketë një nivel të njohjes dhe të kuptimit të ligjeve dhe rregulloreve përtej asaj që kërkohet për të ndërmarrë angazhimin. Nëse një akt përbën papajtueshmëri, është në fund të fundit një çështje që do duhet të përcaktohet nga një gjykatë ose një organi tjetër i përshtatshëm vendimmarrës.

360.10 A3 Në varësi të natyrës dhe rëndësisë së çështjes, profesionisti kontabël mund të konsultohet duke ruajtur konfidencialitetin me individë të tjerë brenda firmës, rrjetit të firmës apo organizmi profesional, ose menjë këshilltar ligjor.

K360.11 Nëse profesionisti kontabël identifikon ose dyshon se ka ndodhur ose mund të ndodhë një papajtueshmëri, ai duhet të diskutojë çështjen nivelin e përshtatshëm të drejtimit, dhe kur është e përshtatshme me personat e ngarkuar me qeverisjen.

360.11 A1 Qëllimi i diskutimit është për të qartësuar profesionistin kontabël mbi faktet dhe rrethanat e rëndësishme të çështjes si dhe pasojat mundshme. Diskutimi mundet gjithashtu të nxisë drejtimin ose personat e ngarkuar me qeverisjen të hetojnë çështjen.

360.11 A2 Niveli i duhur i drejtimit me të cilin duhet të diskutohen çështjet përbën gjykim profesional. Faktorët e rëndësishëm që duhet të merrenparasysh përfshijnë:

- Natyrën dhe rrethanat e çështjes.
- Individët e përfshirë ose potencialisht të përfshirë.
- Mundësinë e një marrëveshjeje të fshehtë.
- Pasojat e mundshme të çështjes.
- Faktin nëse ai nivel i drejtimit është i aftë të hetojë çështjen dhe të marrë masat e nevojshme.

360.11 A3 Niveli i përshtatshëm i drejtimit është zakonisht të paktën një nivel mbi individin ose individët e përfshirë ose potencialisht të përfshirë në çështjen. Në kontekstin e një grupi, niveli i përshtatshëm mund të jetë drejtimi në një entitet që kontrollon klientin.

360.11 A4 Profesionisti kontabël mundet gjithashtu të konsiderojë diskutimin e çështjes me audituesit e brendshëm, nëse është e zbatueshme.

K360.12 Nëse profesionisti kontabël beson se drejtimi është i përfshirë në papajtueshmëri ose papajtueshmëri të dyshuar, ai duhet të diskutojë çështjen me personat e ngarkuar me qeverisjen.

Adresimi i Çështjes

K360.13 Kur diskuton papajtueshmërinë ose papajtueshmërinë e dyshuar me drejtimin, dhe kur është e përshtatshme, me personat e ngarkuar me qeverisjen, profesionisti kontabël do t'i këshillojë ata të ndërmarrin veprime të përshtatshme dhe në kohë, nëse nuk e kanë bërë tashmë, për:

- (a) Të korrigjuar, riparuar ose zbutur pasojat e papajtueshmërisë;
- (b) Të ndaluar kryerjen e papajtueshmërisë, nëse ajo nuk ka ndodhur akoma; ose
- (c) Të komunikuar çështjen me një autoritet i duhur kur kjo kërkohet me ligj ose rregullore ose kur konsiderohet e nevojshme për interesin publik.

K360.14 Profesionisti kontabël do të marrë në konsideratë nëse drejtimi dhe personat e ngarkuar me qeverisjen kuptojnë përgjegjësitë e tyre ligjore dhe rregullatore lidhur me papajtueshmërinë ose papajtueshmërinë e dyshuar.

360.14 A1 Nëse drejtimi dhe personat e ngarkuar me qeverisjen nuk kuptojnë përgjegjësitë e tyre ligjore dhe rregullatore lidhur me çështjen, profesionisti kontabël mund të sugjerojë burime të përshtatshme informacioni ose të rekomandojë që ata të marrin këshillim ligjor.

K360.15 Profesionisti kontabël do të veprojë kur është e mundur në pajtueshmëri me:

- (a) Ligjet dhe rregulloret përkatëse, përfshirë dispozitat ligjore ose rregullatore që rregullojnë raportimin e papajtueshmërisë ose papajtueshmërisë së dyshuar tek një autoritet kompetent; dhe
- (b) Kërkesat e standardeve të auditimit, përfshirë ato që lidhen me:
 - Identifikimin dhe përgjigjen ndaj papajtueshmërisë, përfshirë mashtrimin.
 - Komunikimin me personat e ngarkuar me qeverisjen.
 - Marrjen në konsideratë të implikimeve të papajtueshmërisë ose papajtueshmërisë së dyshuar për raportimin e auditimit.

360.15 A1 Disa ligje dhe rregullore mund të përcaktojnë një periudhë brenda së cilës raportet për papajtueshmëri ose papajtueshmëri të dyshuar duhet t'i bëhen një autoriteti kompetent.

Komunikimet kundrejt Grupeve

K360.16 Kur një profesionist kontabël bëhet i vetëdijshëm për një papajtueshmëriose papajtueshmëri të dyshuar në lidhje me një entitet të kontrolluar të një grupi në cilëndo nga dy situatat e mëposhtme, profesionisti do t'i komunikojë çështjen partnerit të grupit të angazhimit, përveç nëse kjo ndalohet me ligj ose rregullore:

- (a) Profesionistit kontabël, për qëllime të një auditimi të pasqyrave financiare të grupit, i kërkohet nga ekipi i grupit të angazhimit për të kryer punën mbi informacionin financiar të lidhur me një entitet të kontrolluar; ose
- (b) Profesionisti kontabël është i angazhuar të kryejë një auditim të pasqyrave financiare të një entitet të kontrolluar për qëllime të ndryshme nga auditimi në grup, për shembull një auditim ligjor.

Komunikimi me partnerin e grupit të angazhimit do të bëhet përveç përgjigjes ndaj çështjes në përputhje me dispozitat e këtij seksioni.

360.16 A1 Qëllimi i komunikimit është të mundësojë që partneri i grupit të angazhimit të informohet për çështjen dhe të përcaktojë, në kontekstine auditimit në grup, nëse duhet adresuar, dhe nëse po, si ta adresojë atë në përputhje me dispozitat në këtë seksion. Kërkesa për komunikim në paragrafin K360.16 zbatohet pavarësisht nëse firma ose rrjeti i partnerit të grupit të angazhimit është i njëjtë ose i ndryshëm nga firma ose rrjeti i profesionistit kontabël.

K360.17 Kur partneri i grupit të angazhimit bëhet i vetëdijshëm për një papajtueshmëri ose papajtueshmëri të dyshuar gjatë auditimi të pasqyrave financiare të një gupi, partneri i grupit të angazhimit do të konsiderojë nëse çështja mund të jetë e rëndësishme për një ose më shumë entitete të kontrolluara:

- (a) Informacioni financiar i të cilëve është subjekt i punës për qëllimet e auditimit të pasqyrave financiare të grupit; ose
- (b) Pasqyrat financiare të të cilëve janë subjekt i qëllimeve të auditimit të ndryshëm nga auditimi i grupit, për shembull një auditim ligjor.

Ky konsiderim do të bëhet përveç përgjigjes ndaj çështjes në kontekstin e auditimit të grupit në përputhje me dispozitat e këtij seksioni.

K360.18 Nëse papajtueshmëria ose papajtueshmëria e dyshuar mund të jetë e rëndësishme për një ose më shumë nga entitetet e kontrolluara e specifikuar në paragrafin K360.17 (a) dhe (b), partneri i grupit të angazhimit do të ndërmarrë hapa për t'u komunikuar çështjen atyre që kryejnë punën tek këta entitete të kontrolluara, përveç nëse kjo ndalohet me ligj ose rregullore. Nëse është e nevojshme, partneri i grupit të angazhimit do të organizojë hetime të përshtatshme (qoftë nga drejtimi, qoftë nga informacionet e vëna në dispozicion të publikut), mbi faktin nëse entiteti i kontrolluar përkatës i specifikuar në paragrafin K360.17(b) është subjekt i auditimit, dhe nëse po, të përcaktohet në masën e praktikueshme identiteti i audituesit.

360.18 A1 Qëllimi i komunikimit është t'u mundësojë personave përgjegjës për punën te entitetet e kontrolluara përkatëse, që të informohen mbi çështjen dhe të përcaktojnë nëse do ta adresojnë, dhe nëse po se si ta adresojnë në pajtueshmëri me dispozitat e këtij seksioni. Kërkesa për komunikim zbatohet pavarësisht faktit nëse firma ose rrjeti i partnerit të grupit të angazhimit është i njëjti ose i ndryshëm nga firmat ose rrjetet e personave përgjegjës për punën tek entitetet e kontrolluara.

Përcaktimi Nëse Nevojitet Veprim i Mëtejshëm

K360.19 Profesionisti kontabël do të vlerësojë përshtatshmërinë e përgjigjes së drejtimit dhe, nëse është e aplikueshme, edhe të personave të ngarkuar me qeverisjen.

360.19 A1 Faktorët e rëndësishëm për t'u konsideruar kur vlerësohet përshtatshmëria e përgjigjes së drejtimit dhe, nëse është e aplikueshme, edhe të personave të ngarkuar me qeverisjen, përfshijnë faktin nëse:

- Përgjigja është në kohë.
- Papajtueshmëria ose papajtueshmëria e dyshuar është hetuar siç duhet.
- Janë ndërmarrë ose po ndërmerren veprime për të korrigjuar, riparuar ose zbutur pasojat e ndonjë papajtueshmërie.

- Janë marrë ose janë duke u marrë veprime për të ndaluar kryerjen e ndonjë papajtueshmërie kur kjo nuk ka ndodhur akoma.
- Janë marrë ose janë duke u marrë hapa për të zvogëluar rrezikun e ripërsëritjes, për shembull, kontrolle shtesë ose trajnim.
 - Papajtueshmëria ose papajtueshmëria e dyshuar i është paraqitur një autoriteti të duhur kur kjo është e përshtatshme dhe, nëse po, faktin nëse paraqitja e bërë duket e përshtatshme.

K360.20 Në varësi të përgjigjes së drejtimit, dhe nëse është e zbatueshme, të personave të ngarkuar me qeverisjen, profesionisti kontabël do të përcaktojë nëse ka nevojë për veprime të mëtejshme në interes të publikut.

360.20 A1 Përcaktimi nëse nevojitet veprim i mëtejshëm, dhe natyra e shtrirja e tij, do të varen nga disa faktorë, përfshirë:

- Kuadrin ligjor dhe rregullator.
- Urgjenca e çështjes.
- Përhapja e çështjes në të gjithë klientin.
- Faktin nëse profesionisti kontabël vijon të ketë besim në integritetin e drejtimit, dhe kur është e zbatueshme, të personave të ngarkuar me qeverisjen.
- Faktin nëse papajtueshmëria ose papajtueshmëria e dyshuar ka gjasa të përsëritet.
- Faktin nëse ka evidencë të besueshme për dëme të konsiderueshme aktuale ose të mundshme ndaj interesave të entitetit, investitorëve, kreditorëve, punonjësve ose publikut në përgjithësi.

360.20 A2 Shembuj të rrethanave që mund ta bëjnë profesionistin kontabël të mosketë më besim në integritetin e drejtimit dhe kur është e zbatueshme, të personave të ngarkuar me qeverisjen, përfshijnë situatat kur:

- Profesionisti kontabël dyshon ose ka evidencë të përfshirjes së tyre ose të dyshimit për përfshirje në ndonjë papajtueshmëri.
- Profesionisti kontabël është i vetëdijshëm se ata kanë njohuri për një papajtueshmëri të tillë dhe, në kundërshtim me kërkesat ligjore dhe rregullatore, ata nuk kanë raportuar, ose nuk kanë autorizuar raportimin e çështjes tek një autoriteti i duhur brenda një periudhe të arsyeshme.

K360.21 Profesionisti kontabël do të ushtrojë gjykimin profesional gjatë përcaktimit të nevojës për veprim të mëtejshëm, si dhe natyrën e shtrirjen e tij. Gjatë përcaktimit, profesionisti kontabël do të marrë në konsideratë faktin nëse një palë e tretë e arsyeshme dhe e informuar do të arrinte në përfundimin se profesionisti kontabël ka vepruar në përputhje me interesin publik.

360.21 A1 Veprimi i mëtejshëm që profesionistit kontabël mund të ndër marrë përfshin:

- Paraqitjen e çështjes tek një autoritet i duhur edhe kur nuk ka kërkesa ligjore apo rregullatore për ta bërë një gjë të tillë.
- Tërheqjen nga angazhimi dhe marrëdhënia profesionale kur kjo lejohet nga ligji ose rregulloret.

360.21 A2 Tërheqja nga angazhimi dhe marrëdhënia profesionale nuk mund të zëvendësojë marrjen e veprimeve të tjera që mund të jene të nevojshme për arritjen e objektivave të profesionistit kontabël sipas këtij seksioni. Gjithsesi, në disa juridiksione, mund të ketë kufizime sa i takon veprimeve të mëtejshme që mund të bëjë profesionisti kontabël. Në të tilla rrethana, tërheqja mund të jetë e vetmja mënyrë veprimi në dispozicion.

K360.22 Kur profesionisti kontabël është tërhequr nga marrëdhënia profesionale, në përputhje me paragrafët K360.20 dhe 360.21 A1, profesionist kontabël me kërkesë të profesionistit të propozuar, në përputhje me paragrafin K320.8, do të sigurojë të gjitha faktet përkatëse dhe informacionet e tjera në lidhje me pajtueshmërinë e identifikuar ose të dyshuar për profesionistin e propozuar. Profesionisti kontabël paraardhës do ta bëjë këtë, edhe në rrethanat e trajtuara në paragrafin K320.8 (b) kur klienti nuk mundet ose refuzon t'i japë leje profesionistit paraardhës për të diskutuar çështjet e klientit me profesionistin e propozuar, përveç nëse ndalohej me ligj ose rregullore.

360.22 A1 Faktet dhe informacionet e tjera që duhet të sigurohen janë ato që sipas opinionit të audituesit paraardhës, profesionisti kontabël i propozuar duhet të jetë në dijeni përpara se të marrë vendimin nëse do të pranohet angazhimin e auditimit. Seksioni 320 adreson komunikimet nga profesionistët kontabël të propozuar.

K360.23 Nëse profesionisti kontabël i propozuar nuk mund të komunikojë me profesionistin paraardhës, ai do të ndër marrë hapat e arsyeshem për të siguruar informacion mbi rrethanat e ndryshimit të emërimit në mënyra të tjera.

360.23 A1 Mënyra të tjera për të siguruar informacion lidhur me rrethanat e ndryshimit të emërimit përfshijnë hetime të palëve të treta ose hetime të drejtitimit apo të personave të ngarkuar me qeverisjen.

360.24 A1 Për vlerësimin e çështjes mund të përfshihen analiza komplekse dhe gjykime, ku profesionisti kontabël mund të konsiderojë:

- Këshillim të brendshëm.
- Këshillim me një avokat ligjor për të kuptuar opsionet e profesionistit kontabël dhe implikimet profesionale ose ligjore të ndër marrjes së ndonjë veprimi të veçantë.
- Këshillim mbi bazën e konfidencialitetit, me një organ rregullator ose profesional.

Përcaktimi Nëse Çështja Duhet të Paraqitet tek një Autoritet i Duhur

360.25 A1 Paraqitja e çështjes tek një autoritet i duhur do të përjashtojë, nëse kjo paraqitje do të ishte në kundërshtim me ligjet dhe rregullat. Përndryshe, qëllimi i dhënies së informacioneve për çështjen është të mundësojë që një autoritet i duhur, të nisë investigimin e çështjes dhe të ndërmarrë veprime në interes të publikut.

360.25 A2 Përcaktimi nëse duhet bërë një paraqitje e tillë varet veçanërisht nga natyra dhe shtrirja e dëmit aktual ose të mundshëm që është shkaktuar ose mund të shkaktohet nga kjo çështje, ndaj investitorëve, kreditorëve, punonjësve dhe publikut në përgjithësi. Për shembull, profesionisti kontabël mund të konkludojë se paraqitja e çështjes tek një autoritet i duhur është një veprimi i duhur nëse:

- Entiteti është i angazhuar në ryshfet (për shembull, zyrtarë të qeverisë lokale ose të huaj për qëllime të sigurimi të kontratave të majme).
- Entiteti është i rregulluar me ligj dhe çështja është e një rëndësie të tillë sa të kërcënojë licencën e tij për të operuar.
- Entiteti është i listuar në bursën e letrave me vlerë dhe çështja mund të rezultojë në pasoja të pafavorshme për tregun e drejtë dhe të rregulluar të letrave me vlerë të entitetit ose të përbëjë një rrezik sistematik për tregjet financiare.
- Ka të ngjarë që entiteti të shesë produkte, të cilat janë të dëmshme për shëndetin ose sigurinë e publikut.
- Entiteti është duke promovuar tek klientët saj një skemë për t' i asistuar ata në shmangien e taksave.

360.25 A3 Përcaktimi nëse duhet bërë një paraqitje e tillë do të varet gjithashtu nga faktorë të jashtëm të tillë si:

- Nëse ka një autoritet të duhur që është në gjendje të marrë informacion, dhe të bëjë që çështja të investigohet dhe të ndërmerren veprime. Autoriteti i duhur do të varet nga natyra e çështjes, për shembull një rregullator i letrave me vlerë në rastin e një raportimi financiar mashtrues ose një agjent i mbrojtjes së mjedisit, në rastin e një shkeljeje të ligjeve dhe rregullave mjedisore.
- Nëse ekziston mbrojtje e fuqishme dhe e besueshme nga përgjegjësia civile, kriminale ose profesionale, apo hakmarja, e parashikuar nga legjislacioni dhe rregulloret, siç janë legjislacioni ose rregulloret për mbrojtjen e personave që ngrenë zërin (whistle-blowing).
- Nëse ka kërcënime aktuale ose potenciale ndaj sigurisë fizike të profesionistit kontabël ose individëve të tjerë.

K360.26 Nëse profesionisti kontabël përcakton se paraqitja e papajtueshmërisë ose papajtueshmërisë së dyshuar tek një autoritet i duhur është një veprim i duhur për rrethanat, dhënia e këtij informacioni lejohet sipas paragrafit K114.1(d) të Kodit. Kur bëhet një paraqitje e tillë, profesionisti kontabël do të veprojë në mirëbesim dhe do të ushtrojë kujdes për deklaratat dhe pohimet që bën. Profesionisti kontabël do të konsiderojë gjithashtu nëse është i përshtatshëm informimi i klientit mbi qëllimet e profesionistit kontabël, para paraqitjes së çështjes.

Shkelje e Pritshme

K360.27 Në rrethana përjashtimore, profesionisti kontabël mund të vihet në dijeni për një sjellje aktuale ose të synuar, të atillë që profesionisti kontabël ka arsye të besojë se do të përbëjë një shkelje të pritshme të një ligji apo rregulli, e cila do të shkaktonte dëm të konsiderueshëm për investitorët, kreditorët, punonjësit ose publikun në përgjithësi. Pasitë ketë shqyrtuar së pari nëse do të ishte e përshtatshme që çështjatë diskutohet me drejtimin ose personat e ngarkuar me qeverisjen e entitetit, profesionisti kontabël do të ushtrojë gjykimin profesional për të përcaktuar nëse duhet menjëherë ta paraqesë çështjen tek një autoritet i duhur për të parandaluar ose zbutur pasojat e një shkeljeje të tillë të pritshme. Një paraqitje e tillë është e lejuar nga paragrafi K114.1(d) i Kodit.

Dokumentimi

K360.28 Në lidhje me një veprim të papajtueshmërisë ose të papajtueshmërisë së dyshuar që bie brenda objektit të këtij seksioni, profesionisti kontabël do të dokumentojë:

- Mënyrën sesi drejtimi, dhe nëse është e zbatueshme, personat e ngarkuar me qeverisjen, i janë përgjigjur çështjes.
- Drejtimet e veprimit që profesionisti kontabël ka marrë në konsideratë, gjykimet e bëra dhe vendimet e marra, duke marrë parasysh testin e arsyeshëm dhe të informuar të palës së tretë.
- Mënyrën sesi profesionisti kontabël krijon bindjen se ai ka përmbushur përgjegjësinë e përcaktuar në paragrafin K360.20.

360.28 A1 Ky dokumentim bëhet përveç plotësimit të kërkesave të dokumentimit, sipas standardeve të zbatueshme të auditimit. Për shembull, SNA-të kërkojnë që një profesionist kontabël që kryen një auditim pasqyrash financiare:

- Të përgatisë dokumentimin e mjaftueshëm për të mundësuar një kuptim të çështjeve të rëndësishme që lindin gjatë auditimit, përfundimeve të arritura dhe gjykimeve profesionale të rëndësishme që çuan në arritjen e këtyre përfundimeve;

- Të dokumentojë diskutime të çështjeve të rëndësishme me drejtimin, personat e ngarkuar me qeverisjen, dhe të tjerë, përfshirë natyrën e çështjeve të rëndësishme të diskutuara, si dhe kur dhe me kë u zhvilluan këto diskutime; dhe
- Të dokumentojë papajtueshmëritë e identifikuara ose të dyshuara, si dhe rezultatet e diskutimit me drejtimin, dhe kur është e zbatueshme, me personat e ngarkuar me qeverisjen dhe palët e tjera jashtë entitetit.

Shërbimet Profesionale të Ndryshme nga Auditimet e Pasqyrave Financiare

Sigurimi i Kuptimit të Çështjes dhe Adresimi i Saj tek Drejtimi dhe Personat e Ngarkuar me Qeverisjen

K360.29 Nëse një profesionist kontabël i angazhuar për të kryer një shërbim profesional të ndryshëm nga auditimi i pasqyrave financiare vihet në dijeni të informacionit në lidhje me papajtueshmërinë ose papajtueshmërinë e dyshuar, ai do të kërkojë të sigurojë një kuptim të çështjes. Kjo kuptueshmëri do të përfshijë natyrën e papajtueshmërisë ose papajtueshmërisë së dyshuar dhe rrethanat në të cilat ajo ka ndodhur ose mund të ndodhë.

360.29 A1 Nga profesionisti kontabël pritet që ai të zbatojë njohuritë, gjykimin profesional dhe ekspertizën. Megjithatë, nga profesionisti kontabël nuk pritet të ketë një nivel të njohurive të ligjeve dhe rregulloreve përtej asaj që kërkohet për kryerjen e shërbimit profesional për të cilinai është angazhuar. Fakti nëse një akt përbën papajtueshmëri, në fund të fundit është një çështje që do ta zgjidhë gjykata ose një organ tjetër i përshtatshëm vendimmarrës.

360.29 A2 Në varësi të natyrës dhe rëndësisë së çështjes, profesionisti kontabël mund të konsultohet, duke ruajtur konfidencialitetin, me të tjerët brenda firmës, rrjetit të firmës ose me një organizëm profesional, apo edhe me një këshilltar ligjor.

K360.30 Nëse profesionisti kontabël identifikon ose dyshon që papajtueshmëriaka ndodhur ose mund të ndodhë, ai do të diskutojë çështjen me niveline përshtatshëm të drejtimin. Nëse profesionisti kontabël ka akses me personat e ngarkuar me qeverisjen, ai do të diskutojë gjithashtu këto çështje me ta kur kjo është e përshtatshme.

360.30 A1 Qëllimi i diskutimit është për të qartësuar profesionistin kontabel mbi faktet dhe rrethanat e rëndësishme të çështjes si dhe pasojate mundshme. Diskutimi mundet gjithashtu të nxisë drejtimin ose personat e ngarkuar me qeverisjen të hetojnë çështjen.

360.30 A2 Niveli i duhur i drejtimin me të cilin duhet të diskutohen çështjet përbën gjykim profesional. Faktorët e rëndësishëm që duhet të merrenparasysh përfshijnë:

- Natyrën dhe rrethanat e çështjes.
- Individët e përfshirë ose potencialisht të përfshirë.
- Mundësinë e një marrëveshjeje të fshehtë.
- Pasojat e mundshme të çështjes.
- Faktin nëse ai nivel i drejtimit është i aftë të hetojë çështjen dhe të marrë masat e nevojshme.

Komunikimi i Çështjes me Audituesin e Jashtëm të Entitetit

K360.31 Nëse profesionisti kontabël kryen një shërbim joauditimi për:

- (a) Një klient auditimi të firmës; ose
- (b) Një entitet të kontrolluar të një klienti të auditimit të firmës,

profesionisti kontabël do të komunikojë papajtueshmërinë ose papajtueshmërinë e dyshuar me firmën, përveç nëse kjo ndalohet nga ligji ose rregulloret. Komunikimi do të bëhet në përputhje me protokollin dhe procedurat e firmës. Në mungesë të këtyre protokolleve, do të komunikohet drejtpërdrejt me partnerin e angazhimit të auditimit.

K360.32 Nëse profesionisti kontabël kryen një shërbim joauditimi për:

- (a) Një klient auditimi të një firme të rrjetit; ose
- (b) Një entitet të kontrolluar të një klienti auditimi të firmës së rrjetit,

profesionisti kontabël do të konsiderojë nëse do të komunikojë papajtueshmërinë ose papajtueshmërinë e dyshuar me firmën e rrjetit. Komunikimi do të bëhet në përputhje me protokollin dhe procedurat e rrjetit. Në mungesë të protokolleve dhe procedurave të tilla, komunikimi do të bëhet drejtpërdrejt me partnerin e angazhimit të auditimit.

K360.33 Nëse profesionisti kontabël kryen një shërbim joauditimi për një klient që nuk është:

- (a) Një klient auditimi të firmës ose të një firme të rrjetit; ose
- (b) Një entitet të kontrolluar të një klienti auditimi të firmës ose të një firme të rrjetit,

profesionisti kontabël do të konsiderojë nëse do të komunikojë papajtueshmërinë ose papajtueshmërinë e dyshuar me firmën që është auditues i jashtëm i klientit, nëse ka të tillë.

Faktorë të Rëndësishëm për t'u Marrë në Konsideratë

360.34 A1 Faktorët e rëndësishëm për t'u marrë në konsideratë për sa i përket komunikimit, në përputhje me paragrafët K360.31 – K360.33 përfshijnë:

- Faktin nëse ky komunikim do të ishte në kundërshtim me ligjin ose rregulloret.
- Faktin nëse ka kufizime mbi paraqitjen e imponuar nga një agjenci rregullatore ose prokuror në një investigim në vazhdim mbi papajtueshmërinë ose papajtueshmërinë e dyshuar.
- Faktin nëse qëllimi i angazhimit është investigimi i papajtueshmërisë së dyshuar brenda entitetit për t' i mundësuar atij të ndër marrë veprimet e duhura.
- Faktin nëse drejtimi ose personat e ngarkuar me qeverisjen kanë informuar tashmë audituesin e jashtëm të entitetit mbi çështjen.
- Materialitetin e mundshëm të çështjes për auditimin e pasqyrave financiare të klientit ose, kur çështja lidhet me një entitet të kontrolluar të një grupi, materialitetin e tij të mundshëm për auditimin e pasqyrave financiare të grupit.

Qëllimi i Komunikimit

360.35 A1 Në rrethanat e adresuara në paragrafët K360.31 – K360.33, qëllimi i komunikimit është të mundësojë informimin e partnerit të angazhimit të auditimit mbi papajtueshmërinë ose papajtueshmërinë e dyshuar, dhe të përcaktojë nëse do adresojë, dhe nëse po, se si ta adresojë atë në përputhje me dispozitat e këtij seksioni.

Konsiderimi Nëse Nevojitet Veprim i Mëtejshëm

K360.36 Profesionisti kontabël do të konsiderojë nëse nevojitet veprim mëtejshëm në interes të publikut.

360.36 A1 Fakti nëse nevojitet veprim i mëtejshëm, si dhe natyra dhe shtrirja e tij, varet nga faktorët e mëposhtëm:

- Kuadri ligjor dhe rregullator.
- Përshtatshmëria dhe koha e reagimit të drejtimit dhe, kur është e aplikueshme, e personave të ngarkuar me qeverisjen.
- Urgjencën e situatës.
- Përfshirja e drejtimit ose personave të ngarkuar me qeverisjen në këtë çështje.
- Mundësia e dëmtimit të konsiderueshëm të interesave të klientit, investitorëve, kreditorëve, punonjësve ose publikut të gjerë.

360.36 A2 Veprime të mëtejshme të profesionistit kontabël mund të përfshijnë:

- Paraqitja e çështjes te një autoritet i duhur, edhe nëse kjo nuk është kërkesë nga ligji ose rregulloret.

- Tërheqja nga angazhimi dhe marrëdhënia profesionale, nëse kjo lejohet nga ligji ose rregulloret.

360.36 A3 Kur konsiderohet nëse çështja do t'i paraqitet një autoriteti të duhur, faktorët e rëndësishëm që duhen marrë parasysh përfshijnë:

- Fakti nëse kjo do të ishte në kundërshtim me ligjin ose rregulloret.
- Fakti nëse ka kufizime të imponuara në lidhje me paraqitjen e çështjes nga një agjenci rregullatore ose prokuror në një investigim në vazhdim e sipër mbi papajtueshmërinë ose papajtueshmërinë e dyshuar.
- Fakti nëse qëllimi i angazhimit është investigimi i papajtueshmërisë së dyshuar brenda entitetit për të mundësuar marrjen e veprimit të duhur.

K360.37 Nëse profesionisti kontabël përcakton se paraqitja e papajtueshmërisë ose papajtueshmërisë së dyshuar te një autoritet i duhur është veprimi i duhur për rrethanat, kjo paraqitje është e lejueshme në përputhje me paragrafin K114.1 (d) të Kodit. Kur bën një paraqitje të tillë, profesionisti kontabël do të veprojë me mirëbesim dhe do të tregojë kujdes kur të bëjë deklaratat dhe pohimet. Profesionisti kontabël do të konsiderojë gjithashtu nëse është i nevojshëm informimi i klientit mbi qëllimet e profesionistit kontabël, përpara se të paraqitet çështja.

Shkelje e Pritshme

K360.38 Në rrethana përjashtimore, profesionisti kontabël mund të bëhet i vetëdijshëm për sjellje aktuale ose të synuar që profesionisti ka arsye të besojë se do të përbënte një shkelje të pritshme të një ligji ose rregulloreje, e cila do të shkaktonte dëm të konsiderueshëm për investitorët, kreditorët, punonjësit ose publikun e gjerë. Pasi të ketë shqyrtuar së pari nëse do të ishte e përshtatshme të diskutohej me drejtimin ose personat e ngarkuar me qeverisjen e entitetit, profesionisti kontabël do të ushtrojë gjykimin profesional për të përcaktuar nëse do të ishte e përshtatshme që çështja t'i paraqitet menjëherë një autoriteti të duhur për të parandaluar ose zbutur pasojat e kësaj shkeljeje. Nëse paraqitja e çështjes është bërë, kjo është e lejueshme në përputhje me paragrafin K114.1 (d) të Kodit.

Kërkimi i Këshillave

360.39 A1 Profesionisti kontabël mund të marrë në konsideratë:

- Këshillimin e brendshëm.
- Sigurimi e këshillimit ligjor për të kuptuar implikimet profesionale dhe ligjore të ndërmarrjes së një drejtim të veçantë veprimi.
- Këshillimin mbi bazën e konfidencialitetit me një organ profesional ose rregullator.

Dokumentimi

360.40 A1 Për sa i përket papajtueshmërisë ose papajtueshmërisë së dyshuar, që bie brenda fushëveprimit të këtij seksioni, profesionisti kontabël inkurajohet të dokumentojë:

- Çështjen.
- Përfundimet e diskutimeve me drejtimin, dhe kur është e zbatueshme, me personat e ngarkuar me qeverisjen dhe palët e tjera.
- Mënyrën se si drejtimi, dhe kur është e zbatueshme, personat e ngarkuar me qeverisjen i janë përgjigjur çështjes.
- Drejtimit e veprimeve të marra në konsideratë nga profesionisti kontabël dhe vendimet e marra.
- Mënyrën sesi profesionisti kontabël ka krijuar bindjen se ai ka përmbushur përgjegjësinë e përcaktuar në paragrafin K360.36.

PJESA 4A – PAVARËSIA – ANGAZHIMET E AUDITIMIT DHE TË RISHIKIMIT

Faqe

Seksioni 400	Zbatimi i Kuadrit Konceptual për Pavarësinë për Angazhimet e Auditimit dhe të Rishikimit.....	118
Seksioni 410	Honoraret	132
Seksioni 411	Kompensimi dhe Politikat e Vlerësimit	136
Seksioni 420	Dhuratat dhe Mikpritja.....	137
Seksioni 430	Paditë Gjyqësore Aktuale ose të Kërcënuara.....	138
Seksioni 510	Interesat Financiare	139
Seksioni 511	Huatë dhe Garancitë.....	144
Seksioni 520	Marrëdhëniet e Biznesit	146
Seksioni 521	Marrëdhëniet Familjare dhe Personale.....	148
Seksioni 522	Shërbimet e Kohëve të Fundit me një Klient të Auditimit.....	151
Seksioni 523	Shërbimi në Rolin e Drejtorit apo Nëpunësit tek një Klient i Auditimit	153
Seksioni 524	Punësimi tek një Klient i Auditimit.....	154
Seksioni 525	Caktimet e Përkohshme të Personelit.....	158
Seksioni 540	Lidhja e Gjatë e Personelit (Përfshirë Rotacionin e Ortakut) me një Klient të Auditimit.....	159
Seksioni 600	Dhënia e Shërbimeve të Josigurisë për një Klient të Auditimit.	165
Nëseksioni 601 –	Shërbimet Kontabël dhe të Mbajtjes së Kontabilitetit. ..	170
Nëseksioni 602 –	Shërbimet Administrative	173
Nëseksioni 603 –	Shërbimet e Vlerësimit	173
Nëseksioni 604 –	Shërbimet Tatimore	175
Nëseksioni 605 –	Shërbimet e Auditimit të Brendshëm.	181
Nëseksioni 606 –	Shërbimet e Sistemeve të Teknologjisë së Informacionit	184
Nëseksioni 607 –	Shërbimet e Mbështetjes Gjyqësore.....	186
Nëseksioni 608 –	Shërbimet Ligjore	187

Nëseksioni 609 – Shërbimet e Rekrutimit	189
Nëseksioni 610 – Shërbimet Financiare të Korporatës	191
Seksioni 800 Raportet mbi Pasqyrat Financiare për Qëllime të Veçanta që Përfshijnë një Kufizim në Përdorim dhe në Shpërndarje (Angazhimet e Auditimit dhe Rishikimit)	193

STANDARDET NDËRKOMBËTARE TË PAVARËSISË (PJESËT 4A AND 4B)

PJESA 4A – PAVARËSIA PËR ANGAZHIMET E AUDITIMIT DHE TË RISHIKIMIT

SEKSIONI 400

ZBATIMI I KUADRIT KONCEPTUAL PËR PAVARËSINË PËR ANGAZHIMET E AUDITIMIT DHE RISHIKIMIT

Hyrje

Të Përgjithshme

- 400.1 Është në interesin e publikut dhe kërkohet nga Kodi që profesionistët kontabël në praktikën publike të jenë të pavarur kur kryejnë angazhime të auditimit ose të rishikimit.
- 400.2 Kjo pjesë zbatohet si për angazhimet e auditimit ashtu edhe për ato të rishikimit. Termat “Auditim”, “grup i auditimit”, “angazhim auditimi”, “klient i auditimit” dhe “raport i auditimit”, zbatohen njëjloj për rishikimin, grupin e rishikimit, angazhimin e rishikimit, klientin e rishikimit dhe raportin e angazhimit të rishikimit.
- 400.3 Në këtë Pjesë, termi “profesionist kontabël” përfshin profesionistët kontabël individë në praktikën publike dhe firmat e tyre.
- 400.4 SNKC 1 kërkon që një firmë të vendosë politika dhe procedura që synojnë t'i japin asaj siguri të arsyeshme se firma personeli i saj dhe, kur është e zbatueshme, të tjerët që ju nënshtrohen kërkesave të pavarësisë (përfshirë personelin e rrjetit të firmës), ruajnë pavarësinë, kur ato kërkohen nga kërkesat përkatëse të etikës. SNA-të dhe SNAR-të përcaktojnë përgjegjësitë për partnerët e angazhimit dhe grupet e angazhimit përkatësisht në nivelin e angazhimeve të auditimit dhe të rishikimit. Shpërndarja e përgjegjësive brenda një firme do të varet nga madhësia, struktura dhe organizimi i saj. Një pjesë e madhe e dispozitave të kësaj Pjese nuk përshkruajnë përgjegjësinë specifike të individëve të një firme për veprimet e lidhura me pavarësinë, por në vend të kësaj i referohen “firmës” për lehtësi reference. Firmat caktojnë përgjegjësinë për një veprim të caktuar të një individit ose grup individësh (si për shembull një grup auditimi) në përputhje me SNKC 1. Përveç kësaj, një profesionist kontabël individual mbetet përgjegjës për pajtueshmërinë me të gjitha dispozitat që zbatohen për aktivitetet, interesat dhe marrëdhëniet e atij profesionisti kontabël.
- 400.5 Pavarësia lidhet me parimet e objektivitetit dhe integritetit. Ajo përfshin:
- (a) Pavarësinë e Mendimit – gjendja e të menduarit, që lejon shprehjen e një konkluzioni pa u ndikuar nga influencat që

kompromentojnë gjykimin profesional, me anën e të cilës bëhet e mundur që një individ të veprojë me integritet dhe të ushrojë objektivitetin dhe skepticizmin profesional.

- (b) Pavarësinë në Dukje (Aparencë) – mënjanimi i fakteve dhe rrethanave që janë kaq të rëndësishme, sa që një palë e tretë e arsyeshme dhe e informuar, e cila peshon të gjitha faktet dhe rrethanat specifike, do të mund të arrijë në përfundimin se është kompromentuar integriteti, objektiviteti ose skepticizmi profesional i një firme apo të një anëtarë të grupit të auditimit.

Në këtë Pjesë, kur një individ ose firmë u referohet si “të pavarur”, kjo do të thotë se individ ose firma është në pajtueshmëri me dispozitat e kësaj Pjese.

400.6 Gjatë kryerjes së angazhimeve të auditimit, Kodi kërkon që firma të jetë në pajtueshmëri me parimet themelore dhe të jetë e pavarur. Kjo Pjesë përcakton kërkesat specifike dhe materialin shpjegues për zbatimin e kuadrit konceptual dhe ruajtjen e pavarësisë gjatë kryerjes së këtyre angazhimeve. Kuadri konceptual i përcaktuar në Seksionin 120 zbatohet për pavarësinë, si dhe për parimet themelore të dhëna në Seksionin 110.

400.7 Kjo pjesë përshkruan:

- (a) Faktet dhe rrethanat, përfshirë aktivitetet profesionale, interesat dhe marrëdhëniet, që krijojnë ose mund të krijojnë kërcënime për pavarësinë;
- (b) Veprime të mundshme, përfshirë masat mbrojtje, që mund të jenë të përshtatshme për të adresuar këto kërcënime; dhe
- (c) Disa situata kur kërcënimet nuk mund të eliminohen ose kur nuk ka masa mbrojtëse për t'i zvogëluar ato në një nivel të pranueshëm.

Entitetet me Interes Publik

400.8 Disa nga kërkesat dhe materiali për zbatim i dhënë në këtë Pjesë reflektojnë shtrirjen e interesit publik në entitete të caktuara që përkufizohen si entitete me interes publik. Firmat inkurajohen të përcaktojnë nëse do të trajtojnë entitete të tjera, ose disa kategori të entiteteve, si entitete me interes publik, për faktin që ato kanë një numër të madh dhe të shumëllojshëm të palëve të interesuara. Faktorët që duhen marrë në konsideratë përfshijnë:

- Natyrën e biznesit, si për shembull, mbajtja e aktiveve në një kapacitet mirëbësimi për një numër të madh palësh të interesuara. Shembujt mund të përfshinin institucionet financiare, siç janë bankat, shoqëritë e sigurimeve dhe fondet e pensioneve.
- Madhësia.
- Numri i punonjësve.

Raportet që Përfshijnë një Kufizim në Përdorim dhe Shpërndarje

400.9 Një raport auditimi mund të përfshijë një kufizim në përdorim dhe shpërndarje. Në këtë rast dhe nëse janë përmbushur kërkesat e përcaktuara në Seksionin 800, atëherë kërkesat e pavarësisë në këtë Pjesë mund të modifikohen sipas kërkesave që jepen në Seksionin 800.

Angazhimet e Sigurisë, të Ndryshme nga Angazhimet e Auditimit dhe Rishikimit

400.10 Standardet e pavarësisë për angazhimet e sigurisë, të ndryshme nga angazhimet e auditimit dhe rishikimit, janë dhënë në Pjesën 4B – *Pavarësia për Angazhimet e Sigurisë, të Ndryshme nga Angazhimet e Auditimit dhe Rishikimit.*

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim**Të Përgjithshme**

K400.11 Një firmë që kryen një angazhim auditimi do të jetë e pavarur.

K400.12 Firma do të zbatojë kuadrin konceptual të dhënë në Seksionin 120 për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet ndaj pavarësisë në lidhje me një angazhim auditimi.

[Paragrafet 400.13 deri në 400.19 janë lënë qëllimisht bosh]

Entitetet e Lidhura

K400.20 Sipas përkufizimit, një klient auditimi që është entitet i listuar përshin të gjitha entitetet e tij të lidhura. Për të gjitha entitetet e tjera, referimet e një klienti të auditimit në këtë Pjesë përfshijnë entitete të lidhura mbi të cilat klienti ka kontroll të drejtpërdrejtë. Kur grupi i auditimit njuh ose ka arsye të besojë se një marrëdhënie ose rrethanë që përfshin ndonjë entitet tjetër të lidhur të klientit është i përshtatshëm për vlerësimin e pavarësisë së firmës nga klienti, grupi i auditimit do të përfshijë këtë entitet të lidhur kur ai identifikon, vlerëson dhe adreson kërcënimet ndaj pavarësisë.

[Paragrafet 400.21 deri në 400.29 janë lënë qëllimisht bosh]

Periudha Gjatë së Cilës Kërkohet Pavarësia

K400.30 Pavarësia, siç kërkohet nga kjo Pjesë, do të mbahet gjatë:

(a) Periudhës së angazhimit; dhe

(b) Periudhës së mbuluar nga pasqyrat financiare.

400.30 A1 Periudha e angazhimit fillon kur grupi i auditimi nis kryerjen e auditimit. Periudha e angazhimit përfundon kur lëshohet raporti i auditimit. Kur angazhimi është i një natyre të përsëritur, periudha përfundon në kohën më të vonë të njoftimit nga secila palë se marrëdhënia profesionale ka përfunduar, ose kur lëshohet raporti përfundimtar i auditimit.

K400.31 Nëse një entitet bëhet një klient i auditimit gjatë ose pas periudhës së mbuluar nga pasqyrat financiare për të cilat firma do të shprehë një opinion, firma përcakton nëse krijohet ndonjë kërcënim ndaj pavarësisë nga:

- (a) Marrëdhëniet financiare ose të biznesit me klientin e auditimit gjatë ose pas periudhës së mbuluar nga pasqyrat financiare, por përpara pranimit të angazhimit të auditimit; ose
- (b) Shërbimet e mëparshme të ofruara për klientin e auditimit nga firma ose një firmë e rrjetit.

400.31 A1 Kërcënimet ndaj pavarësisë krijohen nëse një klienti të auditimit i është dhënë një shërbim i josigurisë gjatë ose pas periudhës së mbuluar nga pasqyrat financiare, përpara se grupi i auditimit të ketë nisur auditimin, dhe shërbimi nuk do të ishte i lejuar gjatë periudhës së angazhimit.

400.31 A2 Shembuj të veprimeve që mund të jenë masa mbrojtëse për adresimin e kërcënimeve të tilla janë:

- Përdorimi i profesionistëve që nuk janë anëtarë të grupit të auditimit për të kryer shërbimin.
- Rishikimi i punës së auditimit dhe të josigurisë nga një rishikues i përshtatshëm.
- Angazhimi i një firme tjetër jashtë rrjetit për të vlerësuar përfundimet e shërbimit të josigurisë ose rikryerja e shërbimit të josigurisë nga një firmë tjetër jashtë rrjetit, deri në shkallën e nevojshme për t'i mundësuar firmës tjetër të marrë përgjegjësinë për shërbimin.

[Paragrafet 400.32 deri në 400.39 janë lënë qëllimisht bosh]

Komunikimi me Personat e Ngarkuar me Qeverisjen

400.40 A1 Paragrafet K300.9 dhe K300.10 japin kërkesat për sa i përket komunikimit me personat e ngarkuar me qeverisjen.

400.40 A2 Edhe kur nuk kërkohet nga Kodi, nga standardet e zbatueshme profesionale, nga ligji apo rregullat, inkurajohet të bëhet një komunikim i rregullt midis firmës dhe organeve të ngarkuara me qeverisjen e klientit të auditimit në lidhje me marrëdhëniet dhe për të tjera çështje që, sipas mendimit të firmës, mund të lidhen në mënyrë të arsyeshme me pavarësinë. Ky komunikim ju jep mundësi organeve të ngarkuara me qeverisjen të:

- (a) Marrin parasysh gjykimet e firmës në identifikimin dhe vlerësimin e kërcënimeve ndaj pavarësisë;

- (b) Vlerësojnë mënyrën se janë adresuar kërcënimet përfshirë përshtatshmërinë e masat mbrojtëse disponibël dhe mund të zbatohen; dhe
- (c) Ndërmarrin veprimet e duhura.

Një metodë e tillë mund të jetë veçanërisht e dobishme në rastin e kërcënimeve të frikësimit dhe të familjaritetit.

[Paragrafet 400.41 deri në 400.49 janë lënë qëllimisht bosh]

Firmat Rrjet

400.50 A1 Për të rritur aftësinë e tyre për të dhënë shërbime profesionale, firmat shpesh formojnë struktura të mëdha me firma dhe entitete të tjera. Nëse këto struktura të mëdha krijojnë ose jo një rrjet varet nga fakte dhe rrethana të veçanta. Kjo nuk varet nga fakti nëse firmat dhe entitetet janë ligjërisht të veçanta dhe të dallueshme.

K400.51 Një firmë rrjet do të jetë e pavarur nga klientët e auditimit të firmave të tjera brenda rrjetit, siç përcaktohet nga ky Kod.

400.51 A1 Kërkesat për pavarësinë në këtë pjesë që zbatohen për një firmë të rrjetit zbatohen për çdo entitet që përmbush kriteret e përkufizimit të një firme të rrjetit. Nuk ka nevojë që entiteti të përmbushë kriteret e përkufizimit të një firme. Për shembull, një praktikë e konsulencës ose praktikat profesionale ligjore, mund të jenë një firmë rrjet por jo një firmë.

K400.52 Kur lidhet me një strukturë më të madhe të firmave dhe entiteteve të tjera, një firmë do të:

- (a) Ushtrorë gjykimin profesional për të përcaktuar nëse kjo strukturë më e madhe krijon një rrjet;
- (b) Vlerësojë nëse një palë e tretë e arsyeshme dhe e mirëinformuar do të mund të arrijë në përfundimin se entitetet janë të lidhura në një mënyrë të atillë që tregon se ekziston një rrjet; dhe
- (c) Aplikojë këtë gjykim me koherencë për të gjithë këtë strukturë të madhe.

K400.53 Gjatë përcaktimit nëse një rrjet është krijuar nga një strukturë më e madhe firmash dhe entiteteve, një firmë do të arrijë në përfundimin se një rrjet ekziston kur një strukturë e tillë më e madhe ka për qëllim bashkëpunimin dhe:

- (a) Synon në mënyrë të qartë realizimin e fitimit ose ndarjen e kostos midis entiteteve brenda strukturës. (Shih paragrafin 400.53 A2);
- (b) Entitetet brenda strukturës ndajnë në mënyrë të përbashkët pronësinë, kontrollin apo menaxhimin. (Shih paragrafin 400.53 A3);

- (c) Entitetet brenda strukturës ndajnë politika dhe procedura të përbashkëta të kontrollit të cilësisë. (Shih paragrafin 400.53 A4);
 - (d) Entitetet brenda strukturës ndajnë një strategji të përbashkët të biznesit. (Shih paragrafin 400.53 A5);
 - (e) Entitetet brenda strukturës ndajnë përdorimin e emrit të përbashkët. (Shih paragrafin 400.53 A6, 400.53 A7); ose
 - (f) Entitetet brenda strukturës ndajnë një pjesë të konsiderueshme të burimeve profesionale. (Shih paragrafët 400.53 A8, 400.53 A9).
- 400.53 A1 Mund të ketë marrëveshje të tjera midis firmës dhe entiteteve brenda një strukture më të madhe që përbën një rrjet, përveç marrëveshjeve të përshkruara në paragrafin më sipër K 400.53. Megjithatë, një strukturë e madhe mund të ketë për qëllim vetëm lehtësimin e referimit të punës, çka në vetvete nuk përmbush kriterin e nevojshëm për t'u konsideruar një rrjet.
- 400.53 A2 Ndarja e kostove të parëndësishme në vetvete nuk krijon një rrjet. Përveç kësaj, në qoftë se ndarja e kostove është e kufizuar vetëm për ato kosto që lidhen me zhvillimin e metodologjive të auditimit, manualeve ose të kurseve të trajnimit, kjo në vetvete nuk do të krijonte një rrjet. Më tej, një shoqërim (lidhje) mes një firme dhe një entiteti tjetër të pa lidhur për të ofruar bashkërisht një shërbim apo për të zhvilluar njëprodukt, në vetvete nuk krijon një rrjet. (Shih paragrafin K400.53(a)).
- 400.53 A3 Ndarja në mënyrë të përbashkët e pronësisë, kontrollit apo menaxhimit mund të arrihet përmes kontratës ose mjeteve të tjera. (Shih paragrafin K400.53(b)).
- 400.53 A4 Politika dhe procedura të përbashkëta për kontrollin e cilësisë janë atotë projektuara, të zbatuara dhe të monitoruara në të gjithë strukturën e madhe. (Shih paragrafin K400.53(c)).
- 400.53 A5 Ndarja e një strategjie të përbashkët të biznesit përfshin një marrëveshje me entitetet për të arritur objektiva strategjike të përbashkëta. Një entitet nuk është një firmë rrjet thjeshtë sepse ai bashkëpunon me një entitet tjetër vetëm për t'ju përgjigjur së bashku një kërkesë për një propozim për ofrimin e një shërbimi profesional. (Shih paragrafin K400.53(d)).
- 400.53 A6 Një emër i përbashkët përfshin inicialet e zakonshme ose një emër të përbashkët. Një firmë konsiderohet se përdor një emër të përbashkët, po qe se ajo përfshin, për shembull, emrin e përbashkët si pjesë të emrit ose së bashku me emrin e saj, kur një ortak i firmës nënshkruan një raport të auditimit. (Shih paragrafin K400.53(e)).

400.53 A7 Edhe pse një firmë nuk bën pjesë në një rrjet dhe nuk përdor një emër të përbashkët si pjesë e emrit të firmës, ajo mund të krijojë përshtypjen se i përket një rrjeti, në qoftë se ajo në shkresat ose në materialet promovuese i referohet firmës që është anëtare e një shoqate të firmave. Për rrjedhojë, nëse nuk tregohet kujdesi i duhur përta i përket mënyrës se si një firmë e përshkruan këta anëtarësi, mund të krijohet një perceptim se firma i përket një rrjeti. (Shih paragrafin K400.53(e)).

400.53 A8 Burimet profesionale përfshijnë:

- Sistemet e përbashkëta që ju mundësojnë firmave për të shkëmbyer informacione, siç janë të dhënat e klientit, faturimet dhe regjistrimet e kohës së punës.
- Ortakët dhe stafin.
- Departamentet teknike që konsultohen për çështje teknike apo çështje të sektorëve ekonomikë të veçantë, për transaksionet apo ngjarjet për angazhimet e sigurisë.
- Metodologjinë e auditimit ose manualet e auditimit.
- Kurset e trajnimit dhe mjediset e tyre. (Shih paragrafin K400.53(f)).

400.53 A9 Përcaktimi nëse burimet profesionale të përbashkëta janë të rëndësishme varet nga rrethanat. Për shembull:

- Burimet e përbashkëta janë kufizuar në metodologjinë e përbashkët të auditimit apo në manualet e auditimit, pa shkëmbim të personelit apo të informacioneve të klientit ose të tregut. Në këto rrethana, nuk ka gjasa që burimet e përbashkëta të jenë të rëndësishëm. E njëjta gjë vlen edhe për përpjekjet për një trajnim të përbashkët.
- Burimet e përbashkëta përfshijnë shkëmbimin e personelit ose të informacionit, siç është rasti kur personeli merret nga një grup i përbashkët, ose kur brenda strukturës së madhe është krijuar një departament i përbashkët teknik për t`ju ofruar firmave pjesëmarrëse këshilla teknike, të cilat duhet të ndiqen nga ana e tyre. Në këto rrethana, një palë e tretë e arsyeshme dhe e mirëinformuar, ka shumë gjasa të arrijë në përfundimin që burimet e përbashkëta janë të rëndësishme. (Shih paragrafin K400.53(f)).

K400.54 Nëse një firmë shet një komponent të veprimtarisë së saj, dhe për një periudhë të kufizuar kohe entiteti i ri vazhdon të përdorë të gjithë emrin, ose një element të emrit të firmës ose rrjetit, entitetet përkatëse do të përcaktojnë mënyrën se si të bëjnë të ditur se ato nuk janë firma rrjet, kur ato paraqasin veten e tyre për palët e jashtme.

400.54 A1 Marrëveshja e shitjes ndonjëherë parashikon që për një periudhë të kufizuar kohe, komponenti i shitur mund të vazhdojë të përdorë të gjithë ose një pjesë të emrit të firmës, ose të rrjetit edhe pse ai nuk është më i lidhur me firmën ose rrjetin. Në rrethana të tilla, ndërsady entitetet mund të realizojnë kryerjen e shërbimeve nën një emërtë përbashkët, faktet janë të tilla që ato nuk i përkasin një strukturë të madhe që synon bashkëpunimin dhe, për këtë arsye, nuk janë firma të rrjetit.

[Paragrafet 400.55 deri në 400.59 janë lënë qëllimisht bosh]

Dokumentimi i Përgjithshëm i Pavarësisë për Angazhimet e Auditimit dhe Rishikimit

K400.60 Një firmë do të dokumentojë përfundimet në lidhje me pajtueshmërinë e kërkesat e pavarësisë, si dhe thelbin e diskutimeve përkatëse, që mbështesin këto konkluzione. Veçanërisht:

- (a) Kur zbatohen masat mbrojtëse për të adresuar një kërcënim, firma do të dokumentojë natyrën e kërcënimit dhe masat mbrojtëse që janë zbatuar; dhe
- (b) Kur një kërcënim ka kërkuar analizë të rëndësishme dhe firma ka arritur në përfundimin se kërcënimi ishte në një nivel të pranueshëm, firma duhet të dokumentojë natyrën e kërcënimit dhe arsyetimin për përfundimin e arritur.

400.60 A1 Dokumentimi jep evidencë lidhur me gjykimet e bëra nga firma për formimin e konkluzioneve në lidhje me pajtueshmërinë me këtë pjesë. Mungesa e dokumentacionit nuk është një përcaktues i faktit nëse një firmë e ka konsideruar një çështje të caktuar dhe as e faktit nëse firma është e pavarur.

[Paragrafet 400.61 deri në 400.69 janë lënë qëllimisht bosh]

Shkrirjet dhe Blerjet

Kur një Shkrirje e Klientit Krijon një Kërcënim

400.70 A1 Një entitet mund bëhet një palë e lidhur e një klienti të auditimit si rezultat i një shkrirjeje ose blerjeje. Interesat dhe marrëdhëniet emëparshme dhe të tanishme të një firme ose firme rrjeti me entitetin elidhur mund të krijojnë një kërcënim ndaj pavarësisë, dhe si rrjedhojë, ndaj aftësisë së firmës për të vazhduar një angazhim auditimi.

K400.71 Në rrethanat e dhëna në paragrafin 400.70 A1,

- (a) Firma do të identifikojë dhe vlerësojë interesat e mëparshme dhe të tanishme dhe marrëdhëniet me entitetin e lidhur të cilat, duke patur parasysh masat mbrojtëse në dispozicion, mund të ndikojnë në pavarësinë e saj dhe për këtë arsye, në aftësinë e saj

për të vazhduar angazhimin e auditimit pas datës së hyrjes në fuqi të shkrirjes ose blerjes; dhe

- (b) Sipas paragrafit K400.72, firma do të ndërmarrë hapat e nevojshme që, në datën e hyrjes në fuqi të shkrirjes ose blerjes, të ndërpresë interesat apo marrëdhëniet aktuale që nuk janë të lejuara sipas këtij Kodi.

K400.72 Si një përjashtim i paragrafit K400.71(b), nëse një interes apo marrëdhënie aktuale nuk mund të ndërpritet në mënyrë të arsyeshme deri në datën e hyrjes në fuqi të bashkimit ose blerjes, firma do të:

- (a) Vlerësojë kërcënimin e krijuar nga ky interes ose kjo marrëdhënie; dhe
- (b) Diskutojë me organet e ngarkuara me qeverisjen për arsyet pse interesi apo marrëdhënia nuk mund të ndërpritet në mënyrë të arsyeshme në datën e hyrjes në fuqi të bashkimit ose blerjes dhe të vlerësojë rëndësinë e kërcënimit.

400.72 A1 Në disa rrethana, një interes apo marrëdhënie që krijon një kërcënim nuk mund të ndërpritet në mënyrë të arsyeshme deri në datën e hyrjes në fuqi të bashkimit ose blerjes. Kjo mund të ndodh kur firma ofron një shërbim të josigurisë për entitetin e lidhur, dhe entiteti i lidhur nuk është në gjendje të kryejë një tranzicion të rregullt të shërbimit tek njënjë tjetër ofrues deri në datën e hyrjes në fuqi.

400.72 A2 Faktorët që lidhen me vlerësimin e nivelit të kërcënimit të krijuar nga shkrirjet ose blerjet në rrethanat kur ka interesa dhe marrëdhënie që nuk mund të ndërpritet në mënyrë të arsyeshme, përfshijnë:

- Natyrën dhe rëndësinë e interesit apo të marrëdhënies.
- Natyrën dhe rëndësinë e marrëdhënies me palën e lidhur (për shembull, nëse entiteti i lidhur është një degë apo një shoqëri mëmë).
- Periudhën e kohës që nevojitet deri sa interesi apo marrëdhënia të ndërpritet në mënyrë të arsyeshme.

K400.73 Nëse, pas diskutimit të përcaktuar në paragrafin K400.72(b), organete ngarkuara me qeverisjen kërkojnë që firma të vazhdojë si auditues, firma do ta bëjë këtë gjë vetëm nëse:

- (a) Interesi ose marrëdhënia do të ndërpritet në mënyrë të arsyeshme sa më shpejt që të jetë e mundur dhe, në të gjitha rastet brenda gjastë muajve nga data e hyrjes në fuqi të bashkimit ose blerjes;
- (b) Çdo individ i cili ka një interes ose marrëdhënie të tillë, përfshirë një interes që ka lindur nga kryerja e një shërbimi të josigurisë që nuk do të ishte i lejuar sipas Seksionit 600 dhe nënseksioneve të tij, nuk do të ishte një anëtar i grupit të angazhimit për auditimin, ose individ i përgjegjës për kontrollin e cilësisë së angazhimit; dhe

- (c) Sipas nevojës, do të zbatohen masat e përshtatshme kalimtare dhe do të diskutohet me organet e ngarkuara me qeverisjen.

400.73 A1 Shembuj të masave kalimtare përfshijnë:

- Kaktimin e një profesionisti kontabël për rishikimin, sipas nevojës, të auditimit apo të shërbimit të josigurisë.
- Kaktimin e një profesionisti kontabël, i cili nuk është anëtar i firmës që shpreh opinionin mbi pasqyrat financiare, për të kryer një rishikim që është ekuivalent me një rishikim për kontrollin e cilësisë së angazhimit.
- Angazhimin e një tjetër firme për të vlerësuar rezultatet e shërbimit të josigurisë ose angazhimin e një firme tjetër për rikryerjen e shërbimit të josigurisë në masën e nevojshme që i jep mundësinë firmës tjetër për të marrë përgjegjësinë për shërbimin.

K400.74 Firma mund të ketë realizuar një pjesë të konsiderueshme të punës së auditimit para hyrjes në fuqi të bashkimit ose blerjes dhe, mund të jetë në gjendje të kryejë procedurat e auditimit të mbetura brenda një periudhe kohe të shkurtër. Në këto rrethana, nëse organet e ngarkuara me qeverisjen i kërkojnë firmës të përfundojë auditimin duke vazhduar të ketë një interes apo marrëdhënie të identifikuar në paragrafin 400.70 A1, firma do ta bëjë këtë vetëm nëse:

- (a) Ka vlerësuar rëndësinë e kërcënimit të krijuar nga një interes ose marrëdhënie e tillë dhe e ka diskutuar vlerësimin me organet e ngarkuara me qeverisjen;
- (b) Vepron në përputhje me kërkesat e dhëna në paragrafin K400.73(a) deri në (c); dhe
- (c) Pushon të jetë auditues jo më vonë se data kur është lëshuar raporti i auditimit.

Nëse Objektiviteti Mbetet i Kompromentuar

K400.75 Edhe në qoftë se mund të plotësohen të gjitha kërkesat e paragrafeve K400.71 deri në K400.74, firma do të vlerësojë nëse rrethanat e identifikuar në paragrafin 400.70 A1 krijojnë një kërcënim që nuk mund të adresohet, sa që objektiviteti do të ishte i kompromentuar. Nëse është kështu, firma do të pushojë të jetë audituesi.

Dokumentimi

K400.76 Firma do të dokumentojë:

- (a) Çdo interes apo marrëdhënie që është identifikuar në paragrafët 400.70 A1, që nuk do të ndërpritej nga data e hyrjes në fuqi të bashkimit ose blerjes dhe arsyet pse marrëdhëniet apo interesat nuk do të ndërpritehin;

- (b) Masat kalimtare të aplikuara;
- (c) Rezultatet e diskutimeve me personat e ngarkuar me qeverisjen; dhe
- (d) Arsyetimin pse interesat dhe marrëdhëniet e mëparshme dhe aktuale nuk krijojnë një kërcënim të atillë që objektiviteti të ishte kompromentuar.

[Paragrafet 400.77 deri në 400.79 janë lënë qëllimisht bosh.]

Shkelja e një Dispozite të Pavarësisë për Angazhimet e Auditimit dhe të Rishikimit

Kur një Firmë Identifikon një Shkelje

K400.80 Kur firma vlerëson se ka ndodhur një shkelje e një kërkesë të kësaj Pjese, firma do të:

- (a) Ndërpresë, pezullojë ose eliminojë interesin apo marrëdhënien që ka shkaktuar shkeljen dhe do të adresojë pasojat e shkeljes;
- (b) Vlerësojë nëse ka kërkesa ligjore ose rregullatore që zbatohen për shkeljen, dhe nëse po:
 - (i) të respektojë këto kërkesa; dhe
 - (ii) të konsiderojë raportimin e shkeljes tek një organizëm anëtar, tek autoriteti përkatës rregullator ose mbikëqyrës, nëse një raportim i tillë është një praktikë e zakonshme, ose është prishëm në juridiksionin përkatës;
- (c) Komunikojë menjëherë shkeljen në pajtim me politikat dhe procedurat e saj, tek:
 - (iii) ortaku i angazhimit;
 - (iv) personat që kanë përgjegjësi për politikat dhe procedurat që lidhen me pavarësinë;
 - (v) personelin përkatës brenda firmës dhe kur është e nevojshme, rrjetin; dhe
 - (vi) ata që janë subjekt i kërkesave të pavarësisë në Pjesën 4A, të cilët duhet të ndërmarrin veprimin e duhur;
- (d) Vlerësojë rëndësinë e shkeljes dhe ndikimin e saj në objektivitetin dhe aftësinë për të lëshuar një raport auditimi; dhe
- (e) Në varësi të rëndësisë së shkeljes, të përcaktojë:
 - (vii) Nëse duhet ndërprerë angazhimi; ose
 - (viii) Nëse është e mundur ndërmarrja e veprimeve që adresojnë në mënyrë të kënaqshme pasojat e shkeljes, dhe nëse do të ndërmerret një veprim i tillë dhe ai është i përshtatshëm për rrethanat.

Kur bën këtë vlerësim firma do të përdorë gjykimin profesional dhe do të marrë parasysh mundësinë nëse një palë e tretë e arsyeshme dhe e

mirëinformuar do të mund të arrinte në përfundimin se objektiviteti i firmës është kompromentuar dhe për këtë arsye, firma nuk do të ishte në gjendje të lëshojë një raport auditimi.

400.80 A1 Një shkelje e një dispozite të kësaj Pjese mund të ndodhë edhe pse firma ka politika dhe procedura për të garantuar ruajtjen e pavarësisë. Shkelja mund të jetë arsye për të ndërprerë angazhimin.

400.80 A2 Rëndësia dhe ndikimi i një shkeljeje mbi objektivitetin dhe aftësinë e firmës për të lëshuar një raport auditimi do të varen nga faktorë të tillë, si:

- Natyra dhe kohëzgjatja e shkeljes.
- Numri dhe natyra e shkeljeve të mëparshme që lidhen me angazhimin aktual të auditimit.
- Nëse një anëtar i grupit të auditimit ka patur dijeni për interesat ose marrëdhëniet që kanë shkaktuar shkeljen.
- Nëse individ i një grupi ka shkaktuar shkeljen është një anëtar i grupit të auditimit apo një individ tjetër për të cilin ka kërkesa për pavarësinë.
- Nëse shkelja lidhet me një anëtar të grupit të auditimit, dhe me rolin e këtij individ.
- Nëse shkelja është shkaktuar nga dhënia e një shërbimi profesional, nga ndikimi i këtij shërbimi nëse ka, në regjistrimet kontabël ose shumat e regjistruara në pasqyrat financiare për të cilat firma do të shprehë një opinion.
- Shkalla e shtrirjes së rreziqeve të interesit vetjak (egoizmit), përkrahjes, frikësimit dhe rreziqeve të tjera të krijuara nga shkelja.

400.80 A3 Në varësi të rëndësisë së shkeljes, shembuj të veprimeve që mund të ndërmarrë firma për adresimin e shkeljes në mënyrë të kënaqshme, përfshijnë:

- Largimin e individit përkatës nga grupi i auditimit.
- Përdorimi i individëve të ndryshëm për kryerjen e një rishikimi shtesë të punës audituese të ndikuar ose për të rikryer këtë punë në masën e nevojshme.
- Dhënen e rekomandimit që klienti i auditimit të angazhojë një firmë tjetër për të rishikuar ose rikryer punën audituese të ndikuar deri në masën e nevojshme.
- Në qoftë se shkelja lidhet me një shërbim të josisurisë që ka ndikim në regjistrimet kontabël ose në shumën që është regjistruar në pasqyrat financiare, angazhimi i një firme tjetër për të vlerësuar rezultatet e shërbimit të josisurisë, ose angazhimin e një firme tjetër për të rikryer shërbimin e sigurisë deri në masën

e nevojshme, për t'i mundësuar asaj të marrë përgjegjësi për shërbimin.

K400.81 Në qoftë se firma arrin në përfundimin se nuk mund të ndërmerret ndonjë veprim që adreson në mënyrë të kënaqshme pasojat e shkeljes, ajo do të informojë sa më shpejt të jetë e mundur, personat e ngarkuar me qeverisjen dhe do të ndërmarrë hapat e nevojshme për të ndërprerë angazhimin e auditimit, në përputhje me kërkesat ligjore dhe rregullatore të zbatueshme. Kur ligji ose rregulli nuk e lejon ndërprerjen, firma do të veprojë në përputhje me kërkesat e zbatueshme të raportimit dhe të dhënies së informacioneve shpjeguese.

K400.82 Në qoftë se firma arrin në përfundimin se mund të ndërmerren veprime për të adresuar në mënyrë të kënaqshme pasojat e shkeljes, ajo do të diskutojë me personat e ngarkuar me qeverisjen:

- (a) Rëndësinë e shkeljes, përfshirë natyrën dhe kohëzgjatjen;
- (b) Si ka ndodhur shkelja dhe si është identifikuar ajo;
- (c) Veprimin e ndërmarrë apo që propozohet të ndërmerret dhe mënyrën se si ky veprim do të adresojë në mënyrë të kënaqshme pasojat e shkeljes dhe t'i bëjë të mundur asaj të lëshojë një raport auditimi;
- (d) Konkluzionin, se sipas gjykimit profesional të firmës, nuk është kompromentuar objektiviteti dhe arsyetimi përkatës për këtë konkluzion; dhe
- (e) Çdo hap që firma ka propozuar ose ndërmarrë për të zvogëluar ose shmangur rrezikun e ndodhjes së shkeljeve në të ardhmen.

Këto diskutime do të bëhen sa më shpejt të jetë e mundur, përveç nëse nga personat e ngarkuar me qeverisjen është caktuar një afat specifik për raportime të shkeljeve më pak të rëndësishme.

Komunikimi i Shkeljeve me Personat e Ngarkuar me Qeverisjen

400.83 A1 Paragrafët K300.9 dhe K300.10 përcaktojnë kërkesat lidhur me komunikimin me personat e ngarkuar me qeverisjen.

K400.84 Në lidhje me shkeljet, firma do të komunikojë me shkrim me personat e ngarkuar me qeverisjen:

- (a) Të gjitha çështjet e trajtuara në pajtim me paragrafin K400.82 dhe, do të sigurojë pëlqimin e personave të ngarkuar me qeverisjen se janë ndërmarrë ose do të ndërmerren veprime, me qëllim trajtimin në mënyrë të kënaqshme të pasojave të shkeljes; dhe
- (b) Një përshkrim të:
 - (i) politikave dhe procedurave të firmës që lidhen me shkeljen të cilat synojnë t'i japin firmës sigurinë e arsyeshme se është ruajtur pavarësia; dhe

- (ii) çdo hap të ndërmarrë apo që propozohet të ndërmerret nga firma për të zvogëluar ose shmangur rrezikun që shkeljet të përsëriten.

K400.85 Nëse personat e ngarkuar me qeverisjen nuk mendojnë se veprimi i propozuar nga firma në përputhje me paragrafin K400.80(e)(ii) adreson në mënyrë të kënaqshme pasojat e shkeljes, firma do të ndërmarrë hapat e nevojshme për të ndërprerë angazhimin e auditimit, në pajtim me paragrafin K400.81.

Shkeljet Përpara se të Ishte Lëshuar Raporti i Mëparshëm i Auditimit

K400.86 Nëse shkelja ka ndodhur përpara se të lëshohej raporti i mëparshëm i auditimit, firma do të respektojë dispozitat e Pjesës 4A për vlerësimin e rëndësisë së shkeljes dhe ndikimin e saj në objektivitetin dhe aftësinë e firmës për të lëshuar një raport auditimi në periudhën aktuale.

K400.87 Gjithashtu, firma do të:

- (a) Konsiderojë ndikimin e shkeljes, nëse ka të tillë, mbi objektivitetin e firmës në lidhje me raportet e auditimit të lëshuara më parë dhe mundësinë e tërheqjes së këtyre raporteve të auditimit; dhe
- (b) Diskutojë çështjen me personat e ngarkuar me qeverisjen.

Dokumentimi

K400.88 Për të qenë në pajtim me kërkesat në paragrafet K400.80 deri në K400.87, firma do të dokumentojë:

- (a) Shkeljen;
- (b) Veprimet e ndërmarra;
- (c) Vendimet kryesore të marra;
- (d) Të gjitha çështjet e diskutuara me personat e ngarkuar me qeverisjen; dhe
- (e) Ndonjë diskutim të bërë me organizmin profesional ose një organizëm rregullator apo autoritet mbikëqyrës.

K400.89 Kur firma vijon me angazhimin e auditimit, ajo do të dokumentojë:

- (a) Konkluzionin, se në gjykimin profesional të firmës, nuk është kompromentuar objektiviteti; dhe
- (b) Arsyetimin përse ajo ka ndërmarrë veprimet që adresojnë në mënyrë të përshtatshme pasojat e shkeljes të atilla që firma të mund të lëshojë një raport auditimi.

SEKSIONI 410**HONORARET****Hyrje**

- 410.1 Firmave ju kërkohet të jenë në pajtueshmëri me parimet themelore, të jenë të pavarura dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të dhënë në Seksionin 120 për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet ndaj pavarësisë.
- 410.2 Natyra dhe niveli i honorareve ose llojeve të tjera të shpërblimit mund të krijojnë një kërcënim të interesit vetjak ose të frikësimit. Ky seksion përcakton kërkesat specifike dhe materialin përkatës për zbatimin e kuadrit konceptual në këto rrethana.

Kërkesat dhe Materiali për Abatim**Honoraret – Madhësia Relative***Të Gjithë Klientët e Auditimit*

- 410.3 A1 Kur totali i pagesave nga një klient i auditimit, për firmën që shpreh opinionin e auditimit, përfaqëson një pjesë të madhe të totalit të honorareve të firmës, varësia nga ky klient dhe shqetësimi për humbjen e klientit, krijon një kërcënim të egoizmit (interes vetjak) apo të frikësimit.
- 410.3 A2 Faktorët që lidhen me vlerësimin e nivelit të këtyre e kërcënimeve përfshijnë:
- Strukturën operuese të firmës.
 - Faktin nëse firma është me përvojë apo një firmë e re.
 - Rëndësinë që klienti ka për firmën si nga pikëpamja cilësore ashtu edhe sasiore.
- 410.3 A3 Një shembull i një veprimi që mund të shërbejë si masë mbrojtëse për të adresuar një kërcënim të tillë të egoizmit ose frikësimit do të ishte zvogëlimi i varësisë nga klienti i auditimit nëpërmjet rritjes së klientelës së firmës.
- 410.3 A4 Një kërcënim i egoizmit apo frikësimit krijohet edhe kur pagesat që gjenerohen nga një firmë prej një klienti të auditimit përfaqësojnë një pjesë të madhe të të ardhurave të një ortaku apo të një zyre të firmës.
- 410.3 A5 Faktorët që lidhen me vlerësimin e nivelit të këtyre e kërcënimeve përfshijnë:
- Rëndësinë e klientit nga pikëpamja sasiore dhe cilësore për ortakun ose zyrën.
 - Masa në të cilën shpërblimi i ortakut, apo ortakëve të zyrës, do të varet nga honoraret e gjeneruara nga klienti.

- 410.3 A6 Shembuj të veprimeve që mund të jenë masa mbrojtëse për adresimin e kërcënimeve të tilla të egoizmit dhe të frikësimit përfshijnë:
- Rritjen e bazës së klientëve të ortakut ose të zyrës për të zvogëluar varësinë ndaj klientit të auditimit.
 - Angazhimin e një rishikuesi të përshtatshëm, i cili nuk ka marrë pjesë në angazhimin e auditimit për të rishikuar punën.

Klientët e Auditimit që Janë Entitete me Interes Publik

K410.4 Kur një klient i auditimit është një entitet me interes publik dhe, për dy vite rresht, honoraret gjithsej nga klienti dhe entitetet e tij të lidhura përfaqësojnë më shumë se 15% të totalit të honorareve të marra nga firma që shpreh opinionin mbi pasqyrat financiare të klientit, firma do të:

- (a) Japë informacione tek personat e ngarkuar me qeverisjen e klientit të auditimit, për faktin që totali i këtyre honorareve përfaqëson më shumë se 15% e honorareve gjithsej të marra nga firma; dhe
- (b) Diskutojë nëse secili nga veprimet e mëposhtme mund të ishte një masë mbrojtëse për të adresuar kërcënimin e krijuar nga totali i honorareve që firma ka marrë nga klienti, dhe nëse është kështu, ta zbatojë atë:
 - (i) Para se të ishte lëshuar opinionin i auditimit mbi pasqyrat financiare të vitit të dytë, një profesionist kontabël, i cili nuk është anëtar i firmës që shpreh opinionin mbipasqyrat financiare, kryen një angazhim të rishikimit për kontrollin e cilësisë së këtij angazhimi, ose një organizëm profesional kryen një rishikim të këtij angazhimi, që është ekuivalent me një angazhim të rishikimit për kontrollin e cilësisë (“një rishikim para lëshimit të opinionit”); ose
 - (ii) Pasi është lëshuar opinionin i auditimit mbi pasqyrat financiare të vitit të dytë, dhe para lëshimit të opinionit të auditimit për pasqyrat financiare të vitit të tretë, një profesionist kontabël, i cili nuk është një anëtar i firmës që shpreh opinionin mbi pasqyrat financiare, ose një organizëm profesional kryen një rishikim të auditimit të vitit të dytë, që është ekuivalent me një angazhim të rishikimit për kontrollin e cilësisë së këtij angazhimi (“një rishikim pas lëshimit”).

K410.5 Kur totali i honorareve të përshkruara në paragrafin K410.4 kalojnë ndjeshëm 15%, firma do të përcaktojë nëse rëndësia e kërcënimit është e tillë që një rishikim pas lëshimit nuk do të zvogëlojë kërcënimin në një nivel të pranueshëm dhe, për këtë arsye, është e nevojshme të bëhet një rishikim para lëshimit. Në këto kushte, firma do të kryejë një rishikim para lëshimit.

K410.6 Në qoftë se honoraret e përshkuara në paragrafin K410.4 vazhdojnë të tejkalojnë 15%, çdo vit firma do të:

- (a) Japë informacione dhe të diskutojë me personat e ngarkuar me qeverisjen për çështjet e dhëna në paragrafin K410.4; dhe
- (b) Të veprojë në përputhje me paragrafet K410.4(b) dhe K410.5.

Honoraret – të Vonuara në Shlyerje

410.7 A1 Një kërcënim i egoizmit mund të krijohet nëse një pjesë e rëndësishme e honorareve nuk është paguar para lëshimit të raportit të auditimit për vitin vijues. Përgjithësisht, firma pritet të kërkojë pagesën e këtyre honorareve para se të lëshohet raporti i auditimit. Në situatat kur ekzistojnë honorare të papaguara mund të zbatohet gjithashtu, kërkesat dhe materiali për zbatim i dhënë në Seksionin 511 në lidhje me huatë dhe garancitë.

410.7 A2 Shembuj të veprimeve që mund të ishin masa mbrojtëse për adresimin e një kërcënimi të tillë të egoizmit, përfshijnë:

- Marrjen e një pagese të pjesshme të honorareve të pashlyera.
- Angazhimin e një rishikuesi të përshtatshëm, i cili nuk ka marrë pjesë në angazhimin e auditimit, për të rishikuar punën e kryer.

K410.8 Kur një pjesë e rëndësishme e honorareve që duhen paguar nga një klient auditimi mbetet e papaguar për një kohë të gjatë, firma duhet të vlerësojë:

- (a) Nëse honoraret e pashlyera në kohë mund të jenë ekuivalente me një kredi që i jepet klientit; dhe
- (b) Nëse do të ishte e përshtatshme që firma të rrimërohet ose që angazhimi i auditimit me klientin të vazhdohet.

Honoraret e Kushtëzuara

410.9 A1 Honoraret e kushtëzuara janë honoraret që llogariten mbi një bazë të paracaktuar që lidhet me rezultatin e një transaksioni ose rezultatin e shërbimeve të kryera nga firma. Një honorar i kushtëzuar, i vendosur përmes një ndërmjetësi, është një shembull honorari të kushtëzuar indirekt. Për qëllime të këtij seksioni, një honorar nuk konsiderohet i kushtëzuar, po qe se ai është caktuar nga një gjykatë ose një autoritet tjetër publik.

K410.10 Një firmë nuk do të vendosë një honorar të kushtëzuar të drejtpërdrejtë ose jo të drejtpërdrejtë për një angazhim auditimi.

K410.11 Një firmë ose firmë rrjet, nuk do të caktojë një honorar të kushtëzuar të drejtpërdrejtë ose jo të drejtpërdrejtë, për një shërbim të josigurisë të dhënë për një klient auditimi, nëse:

- (a) Honorari është caktuar nga firma që shpreh opinionin mbi pasqyrat financiare dhe honorari është material ose pritet të jetë material për këtë firmë;
- (b) Honorari është caktuar nga një firmë e rrjetit që kryen një pjesë të konsiderueshme të auditimit dhe honorari është material apo pritet të jetë material për këtë firmë; ose
- (c) Rezultati i shërbimit të josigurisë dhe për këtë arsye, shuma e honorarit, varen nga një gjykim i ardhshëm ose bashkëkohor, në lidhje me auditimin e një shume materiale në pasqyrat financiare.

410.12 A1 Paragrafët K410.10 dhe K410.11 pengojnë që një firmë ose një firmë rrjeti të hyjë në disa marrëveshje honoraresh të kushtëzuara me një klient të auditimit. Edhe nëse një marrëveshje e honoraresh të kushtëzuara nuk është e ndaluar, kur jepet një shërbim i josigurisë përnjë klient të auditimit, përsëri mund të krijohet një kërcënim i egoizmit.

410.12 A2 Faktorët përkatës për vlerësimin e nivelit të një kërcënimi të tillë, përfshijnë:

- Intervalin e shumave të mundshme të honoraresh.
- Faktin nëse një autoritet i duhur përcakton rezultatin e çështjes mbi të cilin do të varet honorari i kushtëzuar.
- Dhënien e informacioneve shpjeguese për përdoruesit e synuar të punës së kryer nga firma dhe shpjegimi i bazës së llogaritjes të shpërblimit.
- Natyrën e shërbimit.
- Efektin e ngjarjes ose transaksionit në pasqyrat financiare.

410.12 A3 Shembuj të veprimeve që mund të jenë masa mbrojtëse për adresimin e një kërcënimi të tillë të egoizmit, përfshijnë:

- Angazhimin e një rishikuesi të përshtatshëm, i cili nuk ka qenë i përfshirë në shërbimin e josigurisë, për rishikimin e punës së kryer nga firma.
- Sigurimin e një marrëveshjeje paraprake me shkrim me klientin për bazën e llogaritjes së shpërblimit.

SEKSIONI 411**POLITIKA E KOMPENSIMIT DHE VLERËSIMIT****Hyrje**

- 411.1 Firmave ju kërkohet të jenë në pajtueshmëri me parimet themelore, të jenë të pavarura dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të dhënë në Seksionin 120 për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet ndaj pavarësisë.
- 411.2 Politikat e vlerësimit ose të kompensimit të një firme mund të krijojnë një kërcënim të egoizmit. Ky seksion përcakton kërkesat specifike dhe materialin për zbatimin e kuadrit konceptual në të tilla rrethana.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim**Të Përgjithshme**

- 411.3 A1 Kur një anëtar i grupit të auditimit vlerësohet ose kompensohet për shitjen e shërbimeve të josigurisë për klientin e auditimit, niveli i kërcënimit të egoizmit do të varet nga:
- Pjesa e kompensimit të individit apo e vlerësimit të performancës së tij, e bazuar në shitjen e këtyre shërbimeve;
 - Roli i individit në grupin e auditimit, dhe
 - Fakti nëse shitja e këtyre shërbimeve influencon vendimet për promovimin.
- 411.3 A2 Shembuj të veprimeve që mund të eliminojnë një kërcënim të tillë të egoizmit, përfshijnë:
- Rishikimin e planit të kompensimit ose të procesit të vlerësimit për këtë individ.
 - Largimin e këtij individi nga grupi i auditimit.
- 411.3 A3 Një shembull i një veprimi që mund të jetë një mase mbrojtëse për adresimin e një kërcënimi të tillë të egoizmit do të ishte ngazhimi i njërishikuesi të përshtatshëm për të rishikuar punën e anëtarit të grupit të auditimit.
- K411.4 Një firmë nuk do të vlerësojë ose shpërblejë një ortak kryesor të auditimit bazuar në suksesin e tij në shitjen e shërbimeve të josigurisë për klientin e auditimit të ortakut. Kjo kërkesë nuk ndalon marrëveshjet normale të ndarjes fitimit midis ortakëve të një firme.

SEKSIONI 420**DHURATAT DHE MIKPRITJA****Hyrje**

- 420.1 Firmave ju kërkohet të jenë në pajtueshmëri me parimet themelore, të jenë të pavarura dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të dhënë në Seksionin 120 për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet ndaj pavarësisë.
- 420.2 Pranimi i dhuratave dhe mikpritjes nga një klient auditimi mund të krijojë një kërcënim të egoizmit. Ky seksion përcakton kërkesat specifike dhe materialin për zbatimin e kuadrit konceptual në të tilla rrethana.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

- K420.3** Një firmë, një firmë rrjet ose një anëtar i grupit të auditimit nuk do të pranojë dhurata apo mikpritje, përveç nëse vlera e tyre është e vogël dhe krejt e parëndësishme.
- 420.3 A1 Kur një firmë, një firmë rrjet ose anëtar i grupit të auditimit, ofron ose pranon një nxitje për ose nga një klient i auditimit, do të zbatohen kërkesat dhe materiali për zbatimin i dhënë në Seksionin 340 dhe papajtueshmëria me këto kërkesa mund të krijojë kërcënime ndajpavarësisë.
- 420.3 A2 Kërkesat e dhëna në Seksionin 340 lidhur me ofrimin ose pranimin e nxitjeve nuk lejojnë që një firmë, firmë rrjet ose anëtar i grupit të auditimit, të pranojë dhurata dhe mikpritje, kur qëllimi i tyre është të influencojnë në mënyrë të padrejtë sjelljen, madje edhe nëse vlera e tyre është e vogël dhe krejt e parëndësishme.

SEKSIONI 430**PADITË GJYQËSORE AKTUALE OSE TË KËRCËNUARA****Hyrje**

- 430.1 Firmave ju kërkohet të jenë në pajtueshmëri me parimet themelore, të jenë të pavarura dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të dhënë në Seksionin 120 për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet ndaj pavarësisë.
- 430.2 Kur ndodh, ose kur ka të ngjarë të ndodhë një padi gjyqësore me një klient të auditimit krijohen kërcënimet e egoizmit dhe të frikësimit. Ky seksion përcakton materialin përkatës specifik për zbatimin e kuadrin konceptual në këto rrethana.

Materiali për Zbatim**Të Përgjithshme**

- 430.3 A1 Marrëdhënia midis drejtimit të klientit dhe anëtarëve të grupit të auditimit duhet të jetë e karakterizuar nga një sinqeritet dhe informim i plotë në lidhje me të gjitha aspektet e operacioneve të biznesit të klientit. Padia gjyqësore aktuale apo e kërcënuar midis një klienti të auditimit dhe firmës, firmës rrjet, ose një anëtari të grupit të auditimit, mund të rezultojë në pozicione kundërshtuese. Këto pozicione kundërshtuese mund të kenë ndikim në vullnetin e drejtimit për të dhënë informacione shpjeguese të plota, dhe krijojnë kërcënimet e egoizmit dhe të frikësimit.
- 430.3 A2 Faktorët përkatës për vlerësimin e nivelit të një kërcënimi të tillë, përfshijnë:
- Materialitetin e padisë gjyqësore.
 - Faktin nëse padia gjyqësore ka të bëjë me një angazhim të mëparshëm të auditimit.
- 430.3 A3 Në qoftë se padia gjyqësore përfshin një anëtar të grupit të auditimit, një shembull i një veprimi që mund të eliminojë kërcënime të tillatë egoizmit dhe frikësimit, është largimi i këtij individ nga grupi i auditimit.
- 430.3 A4 Një shembull i një veprimi që mund të jetë një masë mbrojtëse për adresimin e kërcënimeve të tilla të egoizmit dhe frikësimit është angazhimi i një rishikuesi të përshtatshëm për të rishikuar punën e kryer.

SEKSIONI 510

INTERESAT FINANCIARE

Hyrje

- 510.1 Firmave ju kërkohet të jenë në pajtueshmëri me parimet themelore, të jenë të pavarura dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të dhënë në Seksionin 120 për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet ndaj pavarësisë.
- 510.2 Mbajtja e një interesi financiar në një klient auditimi mund të krijojë një kërcënim të egoizmit. Ky seksion përcakton kërkesat specifike dhe materialin përkatës për zbatimin e kuadrit konceptual në këto rrethana.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Të Përgjithshme

- 510.3 A1 Një interes financiar mund të mbahet direkt ose indirekt përmes një ndërmjetësi (për shembull, një investim i përbashkët kolektiv, investim në pasuri të paluajtshme ose një trust). Përcaktimi nëse këto interesa financiare janë të drejtpërdrejta do të varet nga fakti nëse përfituesi ka kontroll mbi ndërmjetësin ose aftësi për të influencuar vendimet e tij të investimit. Nga ana tjetër, kur përfituesi i interesit financiar nuk ka kontroll mbi ndërmjetësin ose aftësi për të influencuar vendimet e tij të investimit, Kodi e përshkruan interesin financiar si një interes financiar indirekt (të tërthortë).
- 510.3 A2 Ky seksion përmban referenca ndaj “materialitetit” të një interesi financiar. Në përcaktimin nëse një interes i tillë është material për një individ, mund të merret parasysh vlera neto e kombinuar e individit dhe anëtarëve të drejtpërdrejtë të familjes së individit.
- 510.3 A3 Faktorët përkatës për vlerësimin e nivelit të një kërcënimi të vetë rishikimit të krijuar nga një interes financiar tek një klient auditimi, përfshijnë:
- Roli i individit që ka interesa financiare.
 - Fakti nëse interesi financiar është i drejtpërdrejtë ose jo i drejtpërdrejtë.
 - Materialiteti i interesit financiar.

Interesat Financiare të Mbajtura nga Firma, një Firmë Rrjeti, Anëtare të Grupit të Auditimit dhe të Tjerë

- K510.4** Subjekt i paragrafit K510.5, një interes financiar i drejtpërdrejtë ose një interes financiar material jo i drejtpërdrejtë tek një klient i auditimit nuk do të mbahet nga:
- (a) Firma ose një firmë rrjet;
 - (b) Një anëtar i grupit të auditimit ose një anëtar i drejtpërdrejtë i familjes së tij;

- (c) Çdo ortak tjetër në zyrën në të cilën një ortak i angazhimit punon në lidhje me angazhimin e auditimit, ose çdo anëtar i drejtpërdrejtë i familjes së ortakut tjetër; ose
- (d) Çdo ortak ose punonjës drejtimi që ofron shërbime joauditimi për klientin e auditimit, përveç atyre, përfshirja e të cilëve është minimale, ose anëtarëve të drejtpërdrejtë të familjes së këtij individi.

510.4 A1 Zyra në të cilën ortaku i angazhimit kryen punën në lidhje me angazhimin e auditimit nuk është domosdoshmërisht zyra në të cilën ortaku është emëruar. Prandaj, kur ortaku i angazhimit është i vendosur në një zyrë të ndryshme nga ajo e anëtarëve të tjerë të grupit të auditimit, për të përcaktuar se në cilën zyrë ortaku e kryen auditimin, duhet të përdoret gjykimi profesional.

K510.5 Si një përjashtim nga paragrafi K510.4, një anëtar i drejtpërdrejtë i familjes, i identifikuar në nënparagrafet K510.4(c) ose (d) mund të mbajë një interes financiar të drejtpërdrejtë ose një interes material jo të drejtpërdrejtë tek një klient auditimi, me kusht që:

- (a) Anëtari i familjes të ketë marrë interesin financiar për shkak të të drejtave të punësimit, për shembull, përmes skemave të pensionit ose pjesëmarrjes në opsion me aksione dhe, kur është e nevojshme, firma adreson kërcënimin e krijuar nga interesi financiar; dhe
- (b) Anëtari i familjes shet ose heq dorë sa më shpejt të jetë e mundur nga interesi financiar, kur anëtari i familjes ka ose fiton të drejtën për ta bërë këtë, ose në rastin e një opsioni të aksioneve, të drejtën për të ushtruar opsionin.

Interesat Financiare në një Entitet që Kontrollon një Klient Auditimi

K510.6 Kur një entitet ka një interes kontrollues te një klient auditimi dhe klienti është material për entitetin, as firma, as një firmë rrjeti, as një anëtar i grupit të auditimit dhe as një anëtar i drejtpërdrejtë i familjes së këtij individi nuk duhet të ketë një interes financiar të drejtpërdrejtë ose interes material jo të drejtpërdrejtë në këtë entitet.

Interesat Financiare të Mbajtura si Administrator i Besuar

K510.7 Paragrafi K510.4 do të zbatohet gjithashtu për një interes financiar tek një klient auditimi, i mbajtur në një trust për të cilin firma, firma e rrjetit ose individi vepron si administratort i besuar, përveç nëse:

- (a) Asnjëri nga sa më poshtë është një përfitues i trustit: administratori i besuar, anëtari i grupit të auditimit, ose ndonjë nga individët e drejtpërdrejtë të familjes, firma ose një firmë rrjet;
- (b) Tek klienti i auditimit të mbajtur nga trusti nuk është material për trustin;

- (c) Trusti nuk është në gjendje të ushtrojë ndikim të rëndësishëm mbi klientin e auditimit; dhe
- (d) Asnjë nga sa më poshtë nuk mund të ndikojë në mënyrë të konsiderueshme në ndonjë vendim investimi që përfshin një interes financiar tek klienti i auditimit: administratori i besuar, anëtar i grupit të auditimit dhe asnjë nga anëtarët e drejtpërdrejtë të familjes të atij individit, firmës ose një firme rrjeti.

Interesat Financiare të Përbashkëta me një Klient të Auditimit

- K510.8**
- (a) Një firmë, firmë rrjet ose një anëtar i grupit të auditimit, ose një anëtar i drejtpërdrejtë i familjes së atij individit nuk duhet të mbajë një interes financiar tek një entitet ku një klient i auditimit ka gjithashtu, një interes financiar në atë entitet, përveç nëse:
 - (i) Interesat financiare janë jo materiale për firmën, firmën e rrjetit, anëtarin e grupit të auditimit dhe anëtarin e drejtpërdrejtë të familjes së tij, si dhe për klientin e auditimit, kur kjo është e mundur; ose
 - (ii) Klienti i auditimit nuk mund të ushtrojë influencë të konsiderueshme mbi entitetin.
 - (b) Para se një individ, i cili ka një interes financiar, siç është përshkruar në paragrafin K510.8(a), të mund të bëhet anëtar i grupit të auditimit, individit ose anëtarit i drejtpërdrejtë i familjes së tij ose do të:
 - (i) zgjidhë interesin; ose
 - (ii) zgjidhë një pjesë të interesit, të mjaftueshme, në mënyrë që interesi i mbetur të mos jetë më material.

Interesat Financiare të Marra në Mënyrë të Paqëllimshme

- K510.9**
- Nëse një firmë, një firmë rrjet, ose ortak apo një punonjës i firmës ose i firmës rrjet, ose një anëtar i drejtpërdrejtë i familjes së atij individit, përfiton një interes financiar të drejtpërdrejtë ose një interes financiar material jo të drejtpërdrejtë, në një klient të auditimit, për shembull, nëpërmjet një trashëgimie, dhurate apo si rezultat i një shkrirjeje, ose në rrethana të ngjashme dhe interesi, përndryshe sipas këtij seksioni, nuk do të ishte i lejuar të mbahej, atëherë:
- (a) Nëse interesi është marrë nga firma, ose një firmë rrjet, ose nga një anëtar i grupit të auditimit, ose një anëtar i drejtpërdrejtë i familjes së individit, interesi financiar duhet të zgjidhet menjëherë, ose në rastin kur interesi financiar është një interes material jo i drejtpërdrejtë ai duhet të zgjidhet deri në një nivel të mjaftueshëm, të atillë që interesi i mbetur të mos jetë më material; ose
 - (a) (i) Nëse interesi është marrë nga një individ, i cili nuk është një anëtar i grupit të auditimit, ose nga një anëtar i drejtpërdrejtë i familjes së individit, interesi financiar

do të zgjidhet sa më shpejt të jetë e mundur, ose në rastin kur interesi financiar është një interes material jo i drejtpërdrejtë ai duhet të zgjidhet deri në një nivel të mjaftueshëm, të atillë që interesi i mbetur të mos jetë më material; dhe

(ii) Në pritje të zgjidhjes së interesit financiar, kur kjo kërkohet, firma do të adresojë rrezikun e krijuar.

Interesat Financiare – Rrethana të Tjera

Anëtar i Drejtpërdrejtë i Familjes

510.10 A1 Një kërcënim i egoizmit, familjaritetit ose frikësimit mund të krijohet kur një anëtar i grupit të auditimit, ose një anëtar i drejtpërdrejtë i familjes së këtij individit, ose firma, ose një firmë rrjet, ka një interes financiar në një entitet, kur një drejtor, një zyrtar ose pronar kontrolluesi klientit të auditimit, dihet gjithashtu, që ka një interes financiar në këtë entitet.

510.10 A2 Faktorët përkatës për vlerësimin e nivelit të një kërcënimi të tillë, përfshijnë:

- Rolin e individit në grupin e auditimit.
- Faktin nëse pronësia e entitetit është e ngushtë apo e gjerë.
- Faktin nëse interesi i jep investitorit mundësinë për të kontrolluar ose për të influencuar ndjeshëm mbi entitetin.
- Materialiteti i interesit financiar.

510.10 A3 Një shembull i një veprimi që mund të eliminojë një kërcënim të tillë të egoizmit, familjaritetit ose frikësimit, do të ishte largimi nga grupi i auditimit i anëtarit të grupit të auditimit që ka interes financiar.

510.10 A4 Një shembull i një veprimi që mund të jetë një masë mbrojtëse për adresimin e një kërcënimi të tillë të egoizmit do të ishte angazhimi i një rishikuesi të përshtatshëm për të rishikuar punën e anëtarit të grupit të auditimit.

Anëtar i Afërt i Familjes

510.10 A5 Një kërcënim i egoizmit mund të krijohet nëse një anëtar i grupit të auditimit di se një anëtar i afërt i familjes ka një interes financiar të drejtpërdrejtë ose një interes financiar jo të drejtpërdrejtë material në klientin e auditimit.

510.10 A6 Faktorët përkatës për vlerësimin e nivelit të një kërcënimi të tillë, përfshijnë:

- Natyrën e marrëdhënies midis anëtarit të grupit të auditimit dhe anëtarit të afërt të familjes.
- Faktin nëse interesi financiar është i drejtëdrejtë apo jo i drejtpërdrejtë.
- Materialiteti i interesit financiar për anëtarin e afërt të familjes.

510.10 A7 Shembuj të veprimeve që mund të eliminojnë një kërcënim të tillë të egoizmit përfshijnë:

- Zgjidhja, sa më shpejt të jetë e mundur, e të gjithë interesave financiare nga anëtari i afërt i familjes, ose zgjidhja e pjesshme e një interesi financiar jo të drejtpërdrejtë, deri në nivelin që interesi i mbetur të mos jetë më material.
- Largimin e individit nga grupi i auditimit.

510.10 A8 Një shembull veprimi që mund të jetë një masë mbrojtëse për të adresuar një interes të tillë të egoizmit, është angazhimi i një rishikuesi të përshtatshëm për të rishikuar punën e anëtarit të grupit të auditimit.

Individët e Tjerë

510.10 A9 Një kërcënim i egoizmit mund të krijohet nëse një anëtar i grupit të auditimit është në dijeni se një interes financiar tek klienti i auditimit mbahet nga individë të tillë, si:

- Ortakët dhe të punësuarit profesionalë të firmës ose firmës rrjet, përveç atyre që nuk u lejohet të mbajnë interesa të tillë financiare sipas paragrafit K510.4, apo anëtarëve të drejtpërdrejtë të familjes së tyre.
- Individët me një marrëdhënie të ngushtë personale me një anëtar të grupit të auditimit.

510.10 A10 Faktorët përkatës për vlerësimin e nivelit të një kërcënimi të tillë, përfshijnë:

- Strukturën organizative, të shfrytëzimit dhe të raportimit të firmës.
- Natyrën e marrëdhënies midis individit dhe anëtarit të grupit të auditimit.

510.10 A11 Një shembull i një veprimi që mund të eliminojë një kërcënim të tillë të egoizmit është largimi nga grupi i auditimit i anëtarit të grupit të auditimit me marrëdhënie personale.

510.10 A12 Shembuj të veprimeve që mund të jenë masa mbrojtëse për adresimin e një kërcënimi të tillë të egoizmit, përfshijnë:

- Përrjashtimin e anëtarit të grupit të auditimit nga çdo vendimarrje e rëndësishme në lidhje me angazhimin e auditimit.
- Angazhimin e një rishikuesi të përshtatshëm për të bërë rishikimin e punës së anëtarit të grupit të auditimit.

Plani i Përfitimit të Pensionit të një Firme ose Firmës Rrjet

510.10 A13 Një kërcënim i egoizmit mund të krijohet nëse një plan i përfitimit të pensionit tek një firmë ose firmë rrjet ka një interes financiar të drejtpërdrejtë ose një interes jo të drejtpërdrejtë tek një klient i auditimit.

SEKSIONI 511**HUATË DHE GARANCITË****Hyrje**

- 511.1 Firmave ju kërkohet të jenë në pajtueshmëri me parimet themelore, të jenë të pavarura dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të dhënë në Seksionin 120 për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet ndaj pavarësisë.
- 511.2 Një hua ose një garanci e një huaje me një klient të auditimit, mund të krijojë një kërcënim të egoizmit. Ky seksion përcakton kërkesat specifike dhe materialin për zbatimin e kuadrit konceptual në të tilla rrethana.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim**Të Përgjithshme**

- 511.3 A1 Ky seksion përmban referenca ndaj “materialitetit” të një huaje ose garancie. Për të përcaktuar nëse një hua ose garanci e tillë është materiale për një individ, mund të merret parasysh vlera neto e kombinuar e individit dhe anëtarëve të drejtpërdrejtë të familjes së individit.

Huatë dhe Garancitë me një Klient Auditimi

K511.4 Një firmë, një firmë rrjet, një anëtar i grupit të auditimit, ose ndonjëri nga anëtarët e drejtpërdrejtë të familjes së individit nuk do të japin ose garantojnë një hua për një klient të auditimit, përveç nëse huaja ose garancia nuk është materiale për:

- (a) Firmën, firmën rrjet ose, sipas rastit, për individin që jep huanë ose garancinë; dhe
- (b) Klientin.

Huatë dhe Garancitë me një Klient Auditimi që është një Bankë ose Institucion i Ngjashëm

K511.5 Një firmë, një firmë rrjet, një anëtar i grupit të auditimit apo një anëtar i drejtpërdrejtë i familjes së atij individit nuk do të pranojë një hua ose një garanci të një huaje nga një klient që është një bankë ose një institucion i ngjashëm, përveç nëse huaja ose garancia është dhënë sipas procedurave, kushteve dhe kërkesave normale të kredidhënies.

511.5 A1 Shembuj të huave, përfshijnë huamarrjet për blerje shtëpie, zbulimet bankare, huatë për blerje veturash dhe për tepricat e kartave të kreditit.

511.5 A2 Edhe nëse huaja ose garancia është dhënë sipas procedurave, kushteve dhe kërkesave normale të kredidhënies, huaja mund të krijojë një kërcënim të egoizmit nëse ajo është materiale për klientin e auditimit apo për firmën që e merr atë.

511.5 A3 Një shembull i një veprimi që mund të ishte një masë mbrojtëse për të adresuar një kërcënim të tillë të egoizmit, do të ishte rishikimi i punës nga një rishikues i përshtatshëm, i cili nuk është një anëtar i grupit të auditimit, nga një firmë rrjet që nuk është një përfitues i huasë.

Depozitat ose Llogaritë e Brokerimit

K511.6 Një firmë, një firmë rrjet, një anëtar i grupit të auditimit ose një anëtar i drejtpërdrejtë i familjes së atij individi nuk duhet të ketë depozita ose llogari brokerimi me një klient auditimi, që është një bankë ose një institucion i ngjashëm, përveç nëse depozita ose llogaria mbahet nën kushtet dhe kërkesat normale tregtare.

Huatë dhe Garancitë me një Klient Auditimi që nuk është një Bankë ose Institucion i Ngjashëm

K511.7 Një firmë, një firmë rrjet, një anëtar i grupit të auditimit ose një anëtar i drejtpërdrejtë i familjes së ngushtë të këtij individi nuk duhet të pranojë një hua ose një garanci huaje nga një klient auditimi, i cili nuk është një bankë ose institucion i ngjashëm, përveç nëse huaja ose garancia e dhënë është jo materiale për:

- (a) Firmën, firmën e rrjetit, ose, sipas rastit, për individin që merr huanë ose garancinë; dhe
- (b) Klientin.

SEKSIONI 520**MARRËDHËNIET E BIZNESIT****Hyrje**

- 520.1 Firmave ju kërkohet të jenë në pajtueshmëri me parimet themelore, të jenë të pavarura dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të dhënë në Seksionin 120 për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet ndaj pavarësisë.
- 520.2 Një marrëdhënie e ngushtë biznesi me një klient të auditimit ose drejtimin e tij, mund të krijojë një kërcënim të egoizmit ose të frikësimit. Ky seksion përcakton kërkesat specifike dhe materialin përkatës për zbatimin e kuadrit konceptual në këto rrethana.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim**Të Përgjithshme**

- 520.3 A1 Ky seksion përmban referenca ndaj “materialitetit” të një interesi financiar dhe “rëndësisë” së një marrëdhënieje biznesi. Për të përcaktuar nëse një interes i tillë financiar është material për një individ, mund të merret parasysh vlera neto e kombinuar e individit dhe anëtarëve të drejtpërdrejtë të familjes të individit.
- 520.3 A2 Shembuj të një marrëdhënieje të ngushtë biznesi që lind nga një marrëdhënie tregtare ose interesa të përbashkëta financiare, përfshijnë:
- Ekzistencën e një interesi financiar në një sipërmarrje të përbashkët me klientin ose me një pronar kontrollues, drejtor, zyrtar ose individë të tjerë, të cilët kryejnë veprimtari të drejtimit të lartë për atë klient.
 - Marrëveshjet për të kombinuar një apo më shumë shërbime ose produkte të firmës ose të një firme rrjet, me një ose më shumë shërbime apo produkte të klientit dhe tregtimi i paketës me referim tek të dyja palët.
 - Marrëveshjet e shpërndarjes ose të marketingut, sipas të cilave firma shpërndan ose tregon produktet apo shërbimet e klientit ose klienti shpërndan apo tregon produktet ose shërbimet e firmës ose një firmë rrjet.

Marrëdhëniet e Biznesit me Firmën, Firmën e Rrjetit, një Anëtar të Grupit të Auditimit ose Anëtar të Familjes së Ngushtë

- K520.4** Një firmë, një firmë rrjet ose një anëtar i grupit të auditimit nuk do të ketë një marrëdhënie të ngushtë biznesi me një klient të auditimit ose me drejtimin e tij, përveç nëse çdo interes financiar është jomaterial dhe marrëdhëniet e biznesit është e parëndësishme për klientin ose drejtimin e tij, dhe firmën, firmën e rrjetit ose anëtarin e grupit të auditimit, kur kjo është e zbatueshme.

520.4 A1 Një marrëdhënie e ngushtë biznesi midis një anëtari të grupit të auditimit, ose një anëtari të drejtpërdrejtë të familjes së atij individi, dhe klientit të auditimit apo drejtimit të tij, mund të krijojë kërcënime të egoizmit ose kërcënime të frikësimit.

Interesat e Përbashkëta në Entitetet që Zotërohen Ngushtësisht (nga pak Ortakë)

K520.5 Një firmë, një firmë rrjet, një anëtar i grupit të auditimit ose ndonjëri nga anëtarët e drejtpërdrejtë të familjes së individit nuk do të kenë një marrëdhënie biznesi që përfshin mbajtjen e një interesi në një entitet të zotëruar ngushtësisht, kur klienti i auditimit ose një drejtor apo zyrtar i klientit, ose ndonjë grup i tyre, mban gjithashtu, një interes në atë entitet, përveç nëse:

- (a) Marrëdhënia e biznesit është e parëndësishme për firmën, firmën rrjet, ose sipas rastit për individin dhe për klientin;
- (b) Interesi financiar është jo material për investitorin ose grupin e investitorëve; dhe
- (c) Interesi financiar nuk i jep investitorit, ose grupit të investitorëve, mundësinë për të kontrolluar entitetin e zotëruar ngushtësisht (nga pak ortakë).

Blerja e Mallrave dhe Shërbimeve

520.6 A1 Blerja e mallrave dhe shërbimeve nga një klient i auditimit nga një firmë ose një firmë rrjet, nga një anëtar i grupit të auditimit, ose një anëtar i drejtpërdrejtë i familjes së këtij individi, në përgjithësi nuk krijon një kërcënim për pavarësinë, po qe se transaksioni është bërë në rjedhën normale të biznesit dhe në mënyrë të lirë. Megjithatë, këto transaksioneve mund të jenë të një natyre apo shkalle të atillë që mund të krijojnë një kërcënim të egoizmit.

520.6 A2 Shembuj të veprimeve që mund të eliminojnë kërcënime të tilla të egoizmit, përfshijnë:

- Eliminimin ose reduktimin e madhësisë së transaksionit.
- Largimin e individit nga grupi i auditimit.

SEKSIONI 521**MARRËDHËNIET FAMILJARE DHE PERSONALE****Hyrje**

- 521.1 Firmave ju kërkohet të jenë në pajtueshmëri me parimet themelore, të jenë të pavarura dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të dhënë në Seksionin 120 për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet ndaj pavarësisë.
- 521.2 Marrëdhëniet familjare ose personale me stafin e klientit mund të krijojnë një kërcënim të egoizmit, familjaritetit ose frikësimit. Ky seksion përcakton kërkesat specifike dhe materialin përkatës për zbatimin e kuadrit konceptual në këto rrethana.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim**Të Përgjithshme**

- 521.3 A1 Marrëdhëniet familjare dhe personale midis një anëtari të grupit të auditimit ose një drejtori, apo zyrtari ose disa të punësuarve (në varësitë rolit të tyre) të klientit të auditimit mund të krijojnë një kërcënim të egoizmit, të familjaritetit ose të frikësimit.
- 521.3 A2 Faktorët përkatës për vlerësimin e nivelit të një kërcënimi të tillë, përfshijnë:
- Përgjegjësitë individuale të grupit të auditimit.
 - Rolin e anëtarit të familjes ose të individëve të tjerë brenda klientit dhe afërsia e marrëdhënies.

Anëtar i Drejtpërdrejtë i Familjes së një Anëtari të Grupit të Auditimit

- 521.4 A1 Një kërcënim i egoizmit, familjaritetit ose frikësimit krijohet kur një anëtar i drejtpërdrejtë i familjes së anëtarit të grupit të auditimit është një punonjës në një pozicion ku mund të ushtrojë influencë të rëndësishme mbi pozicionin financiar, performancën financiare ose flukset e parasë të klientit.
- 521.4 A2 Faktorët përkatës për vlerësimin e nivelit të një kërcënimi të tillë, përfshijnë:
- Pozicionin që mbahet nga anëtari i drejtpërdrejtë i familjes.
 - Rolin e anëtarit të grupit të auditimit.
- 521.4 A3 Një shembull i një veprimi që mund të eliminojë një kërcënim të tillë të egoizmit, familjaritetit ose frikësimit është largimi i individit nga grupi i auditimit.
- 521.4 A4 Një shembull i një veprimi që mund të jetë një masë mbrojtëse për adresimin e një kërcënimi të tillë të egoizmit, familjaritetit ose frikësimit është strukturimi i përgjegjësive të grupit të auditimit në mënyrë që anëtari i grupit të auditimit të mos merret me çështjet që janë përgjegjësi e anëtarit të drejtpërdrejtë të familjes.

- K521.5** Një individ nuk do të marrë pjesë si një anëtar i grupit të auditimit kur një anëtar i drejtpërdrejtë i familjes së individit:
- (a) Është një drejtor ose zyrtar i klientit të auditimit;
 - (b) Është një punonjës në një pozicion që ushtron influencë të rëndësishme mbi përgatitjen e regjistrave kontabël ose të pasqyrave financiare, për të cilat firma do të shprehë një opinion; ose
 - (c) Ishte në një pozicion të tillë gjatë periudhës së mbuluar nga angazhimi apo pasqyrat financiare.

I afërt i Familjes së një Anëtari të Grupit të Auditimit

521.6 A1 Një kërcënim i egoizmit, familjaritetit ose frikësimit krijohet kur një anëtar i afërt i familjes së një anëtari të grupit të auditimit është:

- (a) Një drejtor ose zyrtar i klientit të auditimit; ose
- (b) Një punonjës në një pozicion që ushtron influencë të rëndësishme mbi përgatitjen e regjistrave kontabël ose të pasqyrave financiare të klientit, për të cilat firma do të shprehë një opinion.

521.6 A2 Faktorët përkatës për vlerësimin e nivelit të një kërcënimi të tillë, përfshijnë:

- Natyrën e marrëdhënies midis anëtarit të grupit të auditimit dhe anëtarit të afërt të familjes.
- Pozicioni që mbahet nga anëtari i afërt i familjes.
- Roli i anëtarit të grupit të auditimit.

521.6 A3 Një shembull i një veprimi që mund të eliminojë një kërcënim të tillë të egoizmit, familjaritetit ose frikësimit është largimi i individit nga grupi i auditimit.

521.6 A4 Një shembull i një veprimi që mund të jetë një masë mbrojtëse për adresimin e një kërcënimi të tillë të egoizmit, familjaritetit ose frikësimit është strukturimi i përgjegjësive të grupit të auditimit në mënyrë që anëtari i grupit të auditimit të mos merret me çështjet që janë përgjegjësi e anëtarit të afërt të familjes.

Marrëdhënie të Tjera të një Anëtari të Grupit të Auditimit

K521.7 Një grup auditimi do të konsultohet në përputhje me politikat dhe procedurat e firmës, nëse një anëtar i grupit të auditimit ka marrëdhënie të ngushta me një person që nuk është një anëtar i drejtpërdrejtë ose i afërt i familjes, por është:

- (a) Një drejtor ose zyrtar i klientit; ose
- (b) Një i punësuar në një pozitë që ushtron influencë të rëndësishme mbi përgatitjen e regjistrave kontabël ose të pasqyrave financiare të klientit, për të cilat firma do të shprehë një opinion.

521.7 A1 Faktorët përkatës për vlerësimin e nivelit të një kërcënimi të egoizmit, familjaritetit ose frikësimit, të krijuar nga një marrëdhënie e tillë, përfshijnë:

- Natyrën e marrëdhënies midis individit dhe anëtarit të grupit të auditimit.
- Pozicionin që individi mban tek klienti.
- Rolin e anëtarit të grupit të auditimit.

521.7 A2 Një shembull i një veprimi që mund të eliminojë një kërcënim të tillë të egoizmit, të familjaritetit ose të frikësimit, është largimi i individit nga grupi i auditimit.

521.7 A3 Një shembull i një veprimi që mund të jetë një masë mbrojtëse për adresimin e një kërcënimi të tillë të egoizmit, familjaritetit ose frikësimit, është strukturimi i përgjegjësive të grupit të auditimit në mënyrë që anëtari i grupit të auditimit të mos merret me çështjet që janë brenda përgjegjesisë së individit me të cilin anëtari i grupit të auditimit ka një marrëdhënie të afërt.

Marrëdhëniet e Ortakëve dhe Punonjësve të Firmës

K521.8 Ortakët dhe punonjësit e firmës do të konsultohen në përputhje me politikat dhe procedurat e firmës në qoftë se ata vihen në dijeni të një marrëdhënieje personale ose familjare midis:

- (a) Një ortaku apo punonjësi të firmës ose firmës rrjet, që nuk është një anëtar i grupit të auditimit; dhe
- (b) Një drejtori ose zyrtari të klientit të auditimit apo të një punonjësi të klientit të auditimit në një pozicion që ushtron influencë të rëndësishme mbi përgatitjen e regjistrave kontabël ose të pasqyrave financiare të klientit, për të cilat firma do të shprehë një opinion.

521.8 A1 Faktorët përkatës për vlerësimin e nivelit të një kërcënimi të egoizmit, familjaritetit ose frikësimit, të krijuar nga një marrëdhënie e tillë, përfshijnë:

- Natyrën e marrëdhënies që ekziston midis ortakut apo punonjësit të firmës dhe drejtorit ose zyrtarit apo punonjësit të klientit.
- Shkalla e ndërveprimit të ortakut ose punonjësit të firmës me grupin e auditimit.
- Pozicionin e ortakut apo punonjësit brenda firmës.
- Pozicionin që individi mban tek klienti.

521.8 A2 Shembuj të veprimeve që mund të jenë masa mbrojtëse për adresimin e kërcënimeve të tilla të egoizmit, familjaritetit ose frikësimit janë:

- Strukturimi i përgjegjësive të ortakut ose të punonjësit për të zvogëluar çdo influencim të mundshëm mbi angazhimin e auditimit.
- Angazhimi i një rishikuesi të përshtatshëm për të rishikuar punën e kryer.

SEKSIONI 522**SHËRBIMET E KOHËVE TË FUNDIT NË NJË KLIENT TË AUDITIMIT****Hyrje**

- 522.1 Firmave ju kërkohet të jenë në pajtueshmëri me parimet themelore, të jenë të pavarura dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të dhënë në Seksionin 120 për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet ndaj pavarësisë.
- 522.2 Fakti që një anëtar i grupit të auditimit ka shërbyer së fundmi si drejtor ose zyrtar, ose si punonjës i klientit të auditimit, mund të krijojë një kërcënim të egoizmit, vetërishikimit ose familjaritetit. Ky seksion përcakton kërkesat specifike dhe materialin përkatës për zbatimin e kuadrit konceptual në këto rrethana.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim**Shërbimi Gjatë Periudhës së Mbuluar nga Raporti i Auditimit**

- K522.3** Grupi i auditimit nuk do të përfshijë një individ, i cili gjatë periudhës së mbuluar nga raporti i auditimit:
- (a) Ka shërbyer si drejtor ose zyrtar i klientit të auditimit; ose
 - (b) Ka qenë një punonjës në një pozicion që ushtron influencë të rëndësishme mbi përgatitjen e regjistrave kontabël ose të pasqyrave financiare të klientit, për të cilat firma do të shprehë një opinion.

Shërbimi Para Periudhës së Mbuluar nga Raporti i Auditimit

- 522.4 A1 Një kërcënim i egoizmit, vetërishikimit ose familjaritetit mund të krijohet kur, para periudhës së mbuluar nga raporti i auditimit, një anëtar i grupit të auditimit:
- (a) Ka shërbyer si drejtor ose zyrtar i klientit të auditimit; ose
 - (b) Ka qenë një punonjës në një pozicion që ushtron influencë të rëndësishme mbi përgatitjen e regjistrave kontabël ose të pasqyrave financiare të klientit, për të cilat firma do të shprehë një opinion.

Për shembull, një kërcënim do të mund të krijohej nëse një vendim i marrë ose punë e kryer nga individ i në periudhën e mëparshme, kur ishte i punësuar nga klienti, do të vlerësohet në periudhën aktuale si pjesë e angazhimit aktual të auditimit.

- 522.4 A2 Faktorët përkatës për vlerësimin e nivelit të këtyre kërcënimeve, përfshijnë:

- Pozicioni që individi ka mbajtur tek klienti i auditimit.
- Periudha e kohës që ka kaluar që nga momenti kur individi i ndërpreu marrëdhëniet me klientin.
- Roli i anëtarit të grupit të auditimit.

522.4 A3 Një shembull i një veprimi që mund të jetë një masë mbrojtëse për adresimin e kërcënimeve të tilla të egoizmit, vetërishikimit ose familjaritetit është angazhimi i një rishikuesi të përshtatshëm për të rishikuar punën e kryer nga anëtari i grupit të auditimit.

SEKSIONI 523

SHËRBIMI SI NJË DREJTOR OSE ZYRTAR I NJË KLIENTI TË AUDITIMIT

Hyrje

- 523.1 Firmave ju kërkohet të jenë në pajtueshmëri me parimet themelore, të jenë të pavarura dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të dhënë në Seksionin 120 për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet ndaj pavarësisë.
- 523.2 Shërbimi si një drejtor ose zyrtar i një klienti të auditimit krijon kërcënime vetërisht dhe të egoizmit. Ky seksion përcakton kërkesat specifike dhe materialin përkatës për zbatimin e kuadrit konceptual në këto rrethana.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Shërbimi si Drejtor ose Zyrtar

- K523.3** Një ortak ose i punësuar i firmës ose një firme rrjet nuk do të shërbejë si një drejtor ose zyrtar i një klienti të auditimit të firmës.

Shërbimi si Sekretar i kompanisë

- K523.4** Një ortak apo punonjës i firmës ose i një firme rrjet nuk do të shërbejë si sekretar i kompanisë për një klient të auditimit, përveç nëse:

- (a) Kjo praktikë lejohet sipas ligjit vendas, nga rregullat profesionale ose të praktikës;
- (b) Menaxhimi merr vetë të gjitha vendimet përkatëse; dhe
- (c) Detyrat dhe aktivitetet e kryera do të kufizohen në ato të natyrës rutinë dhe administrative, të tilla si përgatitja e procesverbaleve të mbledhjeve dhe mbajtja e deklaratave ligjore.

- 523.4 A1 Pozicioni i Sekretarit të kompanisë ka implikime të ndryshme nëjuridiksione të ndryshme. Detyrat mund të variojnë që nga detyra administrative, të tilla si menaxhimi i personelit, mbajtja e të dhënave të kompanisë dhe regjistrave, deri tek detyra të tjera, siç janë dhënia e sigurisë së kompania vepron në pajtim me rregulloret apo dhënia e këshillave mbi çështjet e qeverisjes së korporatave. Në përgjithësi, ky pozicion shikohet se nënkupton një lidhje të ngushtë me entitetin. Për këtë arsye, një kërcënim krijohet nëse një ortak ose punonjës i firmës ose firmës rrjet shërben si sekretar i kompanisë për një klient auditimi. (Më shumë informacion në lidhje me ofrimin e shërbimeve të josigurisë për një klient të auditimi është dhënë në Seksionin 600, *Ofrimi i shërbimeve të josigurisë për një klient auditimi.*)

SEKSIONI 524

PUNËSIMI TEK KLIENTI I AUDITIMIT

Hyrje

- 524.1 Firmave ju kërkohet të jenë në pajtueshmëri me parimet themelore, të jenë të pavarura dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të dhënë në Seksionin 120 për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet ndaj pavarësisë.
- 524.2 Marrëdhëniet e punës me një klient auditimi mund të krijojnë kërcënimet e egoizmit, familjaritetit ose frikësimit. Ky seksion përcakton kërkesat specifike dhe materialin përkatës për zbatimin e kuadrit konceptual në këto rrethana.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Të Gjithë Klientët e Auditimit

524.3 A1 Një kërcënim i familiaritetit ose frikësimit mund të krijohet nëse ndonjënga individët e mëposhtëm kanë qenë anëtarë të grupit të auditimit ose ortakë të firmës ose firmës rrjet:

- Një drejtor ose zyrtar i klientit të auditimit.
- Një punonjës në një pozicion që ushtron influencë të rëndësishme mbi përgatitjen e regjistrave kontabël ose të pasqyrave financiare të klientit, për të cilat firma do të shprehë një opinion.

Kufizimet për një Ish Ortak ose Anëtar të Grupit të Auditimit

K524.4 Firma do të sigurohet se nuk vazhdon të ekzistojë një lidhje e rëndësishme midis firmës ose firmës rrjet dhe:

- (a) Një ish ortaku, i cili i është bashkuar një klienti të auditimit të firmës; ose
- (b) Një ish anëtar i të grupit të auditimit, i cili i është bashkuar klientit të auditimit, nëse cilido prej tyre është bashkuar klientit të auditimit si:
 - (i) Një drejtor ose zyrtar; ose
 - (ii) Një punonjës në një pozicion që ushtron influencë të rëndësishme mbi përgatitjen e regjistrave kontabël ose të pasqyrave financiare të klientit, për të cilat firma do të shprehë një opinion.

Një lidhje e rëndësishme midis firmës ose firmës rrjet dhe individit vijon të mbetet, përveç nëse:

- (a) Individit nuk ka të drejtë për ndonjë përfitim ose pagesë nga firma, ose firma rrjet që nuk janë në përputhje me marrëveshje të fiksuara në mënyrë të parapërcaktuar;

- (b) Çdo shumë që i detyrohet individit nuk është materiale për firmën ose firmën rrjet; dhe
- (c) Individit nuk do të vazhdojë të marrë pjesë ose të duket se do të marrë pjesë në aktivitetet e biznesit të firmës ose aktivitetet profesionale.
- 524.4 A1 Edhe nëse përmbushen kërkesat e paragrafit K524.4, përsëri mund të lindë një kërcënim i familjaritetit ose frikësimit.
- 524.4 A2 Një kërcënim i familjaritetit ose frikësimit mund të krijohet nëse një ish ortak i firmës ose firmës rrjet, i është bashkuar më parë një entitetinë një nga pozicionet e përshkuara në paragrafin 524.3 A1 dhe entitetimë pas bëhet një klient i auditimit i firmës.
- 524.4 A3 Faktorët përkatës për vlerësimin e nivelit të këtyre kërcënimeve, përfshijnë:
- Pozicionin që individit ka marrë tek klienti i auditimit.
 - Ndonjë përfshirje që individit do të ketë në grupin e auditimit.
 - Periudha e kohës që ka kaluar që nga momenti i fundit kur individit ishte anëtar i grupit të auditimit ose ortak i firmës apo i firmës rrjet.
 - Pozicioni i mëparshëm i individit brenda grupit të auditimit apo firmës, apo firmës rrjet, për shembull, nëse individit ka qenë përgjegjës për mbajtjen e kontakteve të rregullta me drejtuesit, ose personat e ngarkuar me qeverisjen e klientit.
- 524.4 A4 Shembuj të veprimeve që mund të jenë masa mbrojtëse për adresimin e kërcënimeve të tilla të familjaritetit ose frikësimit përfshijnë:
- Modifikimin e planit të auditimit.
 - Caktimin në grupin e auditimit e atyre individëve të cilët kanë përvojë të mjaftueshme në lidhje me individët që i janë bashkuar klientit.
 - Angazhimin e një rishikuesi të përshtatshëm për të rishikuar punën e ish anëtarit të grupit të auditimit.

Anëtarët e Grupit të Auditimit që Hyjnë në Marrëdhënie Pune me një Klient

- K524.5** Një firmë ose një firmë rrjet do të ketë politika dhe procedura që ju kërkojnë anëtarëve të grupit të auditimit të njoftojnë firmën ose firmën rrjet kur hyjnë në negociata punësimi me një klient auditimi.
- 524.5 A1 Një kërcënim i egoizmit krijohet kur një anëtar i grupit të auditimit merr pjesë në angazhimin e auditimit duke ditur se anëtari i grupit të auditimit do t'i ose mund t'i bashkohet klientit në të ardhmen.

524.5 A2 Një shembull i një veprimi që mund të eliminojë një kërcënim të tillë të egoizmit do të ishte largimi i individit nga grupi i auditimit.

524.5 A3 Një shembull i një veprimi që mund të jetë një masë mbrojtëse për adresimin e një kërcënimi të tillë të egoizmit është angazhimi i një rishikuesi të përshtatshëm për të rishikuar gjykime të rëndësishme të bëra nga ai individ kur ishte pjesë e grupit.

Klientët e Auditimit që Janë Entitete me Interes Publik

Ortakët Kryesorë të Auditimit

K524.6 Subjekt i paragrafit K524.8, në qoftë se një individ i cili ka qenë ortak kryesor i auditimit i bashkohet një klienti të auditimit që është një entitet me interes publik, siç është:

- (a) Një drejtor ose zyrtar; ose
- (b) Një punonjës në një pozicion që ushtron influencë të rëndësishme mbi përgatitjen e regjistrave kontabël ose të pasqyrave financiare të klientit, për të cilat firma do të shprehë një opinion,

pavarësia kompromentohet përveç nëse, pasi individ i nuk vijon të jetë më ortak kryesor i auditimit:

- (i) Klienti i auditimit ka publikuar pasqyrat financiare të audituara që mbulojnë një periudhë prej jo më pak se dymbëdhjetë muaj; dhe
- (ii) Individ i nuk ka qenë një anëtar i grupit të auditimit në lidhje me auditimin e këtyre pasqyrave financiare.

Ortak Drejtues i Lartë ose Menaxher i Lartë i Firmës (Drejtori Ekzekutiv ose ekuivalenti i tij)

K524.7 Subjekt i paragrafit K524.8, në qoftë se një individ, i cili ka qenë ortaku drejtues i lartë (senior) ose menaxher i lartë i firmës (Drejtori Ekzekutiv ose ekuivalenti i tij) i bashkohet një klienti të auditimit që është një entitet me interes publik, në pozicione të tilla si:

- (a) Një drejtor ose zyrtar i entitetit; ose
- (b) Një punonjës në një pozicion që ushtron influencë të rëndësishme mbi përgatitjen e regjistrave kontabël ose të pasqyrave financiare mbi të cilat firma do të shprehë një opinion,

pavarësia kompromentohet, përveç nëse kanë kaluar dymbëdhjetë muaj që nga koha kur individ i ishte ortaku senior ose menaxher i lartë i firmës (Drejtori Ekzekutiv ose ekuivalenti i tij).

Kombinimet e Biznesit

K524.8 Si përjashtim nga paragrafët K524.6 and K524.7, pavarësia nuk kompromentohet në qoftë se, rrethanat që jepen në këto paragrafe, lindin si rrjedhojë e një kombinimi biznesi dhe:

- (a) Pozicioni nuk ka qenë fituar në kuadrin e kombinimit të biznesit
- (b) Çdo përfitim ose pagesë që i detyrohej ish-ortakut nga firma ose firma rrjet, është shlyer në mënyrë të plotë, përveç nëse ka qenë bërë në përputhje me marrëveshjet e fiksuara të paracaktuara dhe çdo shumë borxh ndaj ortakut nuk është materiale sipas rastit për firmën ose firmën rrjet;
- (c) Ish ortakut nuk do vazhdojë të marrë pjesë ose të duket se merr pjesë në aktivitetet e biznesit ose në aktivitetet profesionale të firmës; dhe
- (d) Firma diskuton për pozicionin e mbajtur nga ish ortakut me klientin e auditimit me personat e ngarkuar me qeverisjen.

SEKSIONI 525**CAKTIMET E PËRKOHSHE TË PERSONELIT****Hyrje**

- 525.1 Firmave ju kërkohet të jenë në pajtueshmëri me parimet themelore, të jenë të pavarura dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të dhënë në Seksionin 120, për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet ndaj pavarësisë.
- 525.2 Huazimi i personelit për një klient të auditimit mund të krijojë një kërcënim të vetërishikimit, favorizimit ose familjaritetit. Ky seksion përcakton kërkesat specifike dhe materialin përkatës për zbatimin e kuadrit konceptual në këto rrethana.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim**Të Përgjithshme**

- 525.3 A1 Shembuj të veprimeve që mund të jenë masa mbrojtëse për adresimin e kërcënimeve të krijuara nga huazimi i personelit nga një firmë ose firmë rrjet, për një klient të auditimit përfshijnë:
- Kryerjen e një rishikimi shtesë të punës së kryer nga personeli i huazuar, për të adresuar një kërcënim të vetërishikimit.
 - Mospërfshirjen e personelit të huazuar në grupin e auditimit për të adresuar një kërcënim të familjaritetit ose favorizimit.
 - Mosdhënien e përgjegjësisë së auditimit për personelin e huazuar për ndonjë funksion ose aktivitet që personeli ka kryer gjatë caktimit të tij si personel i përkohshëm për të adresuar një kërcënim të vetërishikimit.
- 525.3 A2 Kur nga huazimi i personelit nga një firmë ose firmë rrjet për një klient të auditimit krijohen kërcënimet të familjaritetit dhe favorizimit, të atilla që firma ose firma rrjet lidhet shumë ngushtë me pikëpamjet dhe interesat e drejtimit, shpesh nuk ka masa mbrojtëse në dispozicion.
- K525.4** Një firmë ose firmë rrjet nuk do të huazojë personel një klienti të auditimit, përveç nëse:
- (a) Një ndihmë e tillë jepet vetëm për një periudhë të shkurtër kohe;
 - (b) Personeli i firmës nuk përfshihet në dhënien e shërbimeve të josigurisë, të cilat nuk do të ishin të lejuara sipas Seksionit 600 dhe nënseksioneve të tij; dhe
 - (c) Personelit nuk i caktohen përgjegjësi menaxhimi dhe klienti i auditimit është përgjegjës për drejtimin dhe mbikëqyrjen e veprimtarive të personelit.

SEKSIONI 540**LIDHJA E GJATË E PERSONELIT TË LARTË (PËRFSHIRË ROTACIONIN E ORTAKUT) ME NJË KLIENT TË AUDITIMIT****Hyrje**

- 540.1 Firmave ju kërkohet të jenë në pajtueshmëri me parimet themelore, të jenë të pavarura dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të dhënë në Seksionin 120 për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet ndaj pavarësisë.
- 540.2 Kur një individ është i përfshirë në një angazhim auditimi për një periudhë kohe të gjatë, mund të krijohen kërcënime të egoizmit dhe familjaritetit. Ky seksion përcakton kërkesat specifike dhe materialin përkatës për zbatimin e kuadrit konceptual në këto rrethana.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim**Të Gjithë Klientët e Auditimit**

- 540.3 A1 Edhe pse njohja e një klienti të auditimit dhe mjedisit të tij është thelbësor për cilësinë e auditimit, një kërcënim familjariteti mund të krijohet si rezultat i lidhjes së gjatë të një individi, si anëtar i grupit të auditimit, me:
- Klientin e auditimit dhe operacionet e tij;
 - Drejtimin e lartë të klientit të auditimit; ose
 - Pasqyrat financiare mbi të cilat firma do të shprehë një opinion ose informacionin financiar, që formon bazën e pasqyrave financiare.
- 540.3 A2 Një kërcënim i egoizmit mund të krijohet si rezultat i shqetësimit të një individi për humbjen e një klienti të vjetër ose të një interesi për të mbajtur një marrëdhënie të ngushtë personale me një anëtar të drejtimit të lartë ose me personat e ngarkuar me qeverisjen. Një kërcënim i tillë mund të influencojë në mënyrë të papërshtatshme gjykimin e individit.
- 540.3 A3 Faktorët përkatës për vlerësimin e nivelit të këtyre kërcënimeve të familjaritetit ose egoizmit, përfshijnë:
- Në lidhje me individin:
 - Kohëzgjatja e përgjithshme e marrëdhënies së individit me klientin, përfshirë faktin nëse kjo lidhje kishte ekzistuar ndërkohë që individi ishte në një firmë të mëparshme.
 - Sa kohë individi ka qenë një anëtar i grupit të angazhimit, si dhe natyra e roleve të kryera.
 - Masa në të cilën puna e individit ka qenë drejtuar, rishikuar dhe mbikëqyrur nga një personel më i lartë.

- Masa në të cilën individi, për shkak të vjetërsisë të tij, ka aftësinë të influencojë rezultatit e auditimit, për shembull duke marrë vendime të rëndësishme ose duke drejtuar punën e anëtarëve të tjerë të grupit të angazhimit.
- Afërsia e marrëdhënies personale të individit me drejtimin e lartë ose personat e ngarkuar me qeverisjen.
- Natyra, shpeshësia dhe shtrirja e ndërveprimit midis individit dhe drejtimit të lartë ose personave të ngarkuar me qeverisjen.

(b) Në lidhje me klientin e auditimit:

- Natyra ose kompleksiteti i çështjeve kontabël dhe të raportimit financiar të klientit dhe fakti nëse ato kanë ndryshuar.
- Fakti nëse ka patur ndryshime të kohëve të fundit në drejtimin e lartë ose personat e ngarkuar me qeverisjen.
- Fakti nëse ka patur ndonjë ndryshim strukturor në organizatën e klientit që ndikon në natyrën, shpeshësinë dhe shtrirjen e ndërveprimeve të individit me drejtimin e lartë ose me personat e ngarkuar me qeverisjen.

540.3 A4 Kombinimi i dy ose më shumë faktorëve mund të rrisë ose të zvogëlojë rëndësinë e kërcënimeve. Për shembull, kërcënimet e familjaritetit të krijuara me kalimin e kohës nga marrëdhënia gjithnjë e më e ngushtë midis një individi dhe një anëtari të drejtimit të lartë të klientit, do të zvogëloheshin me largimin e këtij anëtari të drejtimit të lartë të klientit.

540.3 A5 Një shembull i një veprimi që mund të eliminojë kërcënimet e familjaritetit dhe të egoizmit të krijuara nga përfshirja e një individi në një angazhim të auditimit për një periudhë kohe të gjatë, do të ishte rotacioni i individit nga grupi i auditimit.

540.3 A6 Shembuj të veprimeve që mund të jenë masa mbrojtëse për adresimin e këtyre kërcënimeve të familjaritetit dhe egoizmit përfshijnë:

- Ndryshimin e rolit të individit në grupin e auditimit ose të natyrës dhe shtrirjes së detyrave që kryen individi.
- Angazhimin e një rishikuesi të përshtatshëm, i cili nuk ishte anëtar i grupit të auditimit për rishikimin e punës së individit.
- Kryerjen në mënyrë të rregullt të rishikimeve të pavarura të jashtme ose të brendshme të cilësisë së angazhimit.

K540.4 Nëse një firmë vendos se niveli i kërcënimeve mund të adresohet vetëm me anë të rotacionit të individit nga grupi i auditimit, firma do të përcaktojë një periudhë të përshtatshme kohe gjatë së cilës individi nuk do të:

- (a) Jetë anëtar i grupit të angazhimit për angazhimin e auditimit;
- (b) Ofrojë kontroll të cilësisë për angazhimin e auditimit; ose
- (c) Ushtrrojë influencë të drejtpërdrejtë në rezultatin e angazhimit të auditimit.

Kjo periudhë do të jetë e mjaftueshme për të lejuar adresimin e kërcënimeve të familjaritetit dhe egoizmit. Në rastin e një entiteti me interes publik do të zbatohen gjithashtu paragrafët K540.5 –K540.20.

Klientët e Auditimit që janë Entitete me Interes Publik

K540.5 Në përputhje me paragrafët K540.7 deri në K540.9, në lidhje me auditimin e një entiteti me interes publik, një individ nuk do të kryejë asnjë nga rolet e mëposhtme, ose një kombinim të këtyre roleve, për më shumë se shtatë vjet (periudha “time-on”):

- (a) Ortak i angazhimit;
- (b) Individ i caktuar si përgjegjës për rishikimin e kontrollit të cilësisë së angazhimit; ose
- (c) Ndonjë rol tjetër kryesor si ortak kryesor i auditimit.

Pas këtyre 7 vjetëve, individ i do të ketë një periudhë ndërprerje (“cooling-off”) në përputhje me dispozitat e paragrafeve K540.11 deri në K540.19.

K540.6 Për llogaritjen e periudhës shtatë-vjeçare, numërimi i viteve nuk do të rinisë përveç nëse individ i ndalon së shërbyeri në një nga pozicionet e përcaktuara në paragrafin K540.5(a) deri në (c) për një periudhë minimale kohe. Kjo periudhë minimale është periudha në vijim e barabartë me të paktën periudhën e ndërprerjes të përcaktuar në përputhje me paragrafet K540.11 deri në K540.13, siç zbatohet për pozicionin në të cilin individ i shërbeu në vitin para ndërprerjes së kësaj përfshirjeje.

540.6 A1 Për shembull, një individ i cili ka shërbyer si ortak i angazhimit për katër vite të ndjekura nga tre vite pushim, mund të shërbejë si ortak kryesor i angazhimit për tre vite të tjera (që plotësojnë shtatë vite kumulative). Pas kësaj, ky individ duhet të bëjë një periudhë ndërprerjenë përputhje me paragrafin K540.14.

K540.7 Si përjashtim për paragrafin K540.5, ortakët kryesorë të auditimit vazhdimësia e të cilëve është veçanërisht e rëndësishme për cilësinë e auditimit, mundet që në raste të rralla, për shkak të rrethanave jashtë kontrollit të firmës, dhe me pëlqimin e personave të ngarkuar me qeverisjen, të lejohen të shërbejnë edhe një vit shtesë si ortakë kryesorë të auditimit, për sa kohë që kërcënimi për pavarësinë mund të eliminohet ose të zvogëlohet në një nivel të pranueshëm.

540.7 A1 Për shembull, një ortak kryesor i auditimit mund të vazhdojë në atëherë në grupin e auditimit për deri në një vit shtesë në rrethanat kur, për shkak të ngjarjeve paparashikuara, nuk ka qenë e mundur të bëhet një rotacion i kërkuar, siç mund të ishte rasti, për shkak të sëmundjes serioze të ortakut të angazhimit të parashikuar. Në këto rrethana, firma duhet të diskutojë me personat e ngarkuar me qeverisjen për arsyet, pse rotacioni i planifikuar nuk mund të bëhet dhe për nevojën për ndonjë masë mbrojtëse për të zvogëluar ndonjë kërcënim të krijuar.

K540.8 Në qoftë se një klient i auditimit bëhet një entitet me interes publik, në përcaktimin e afatit të rotacionit, një firmë do të mbajë parasysh kohën gjatë të cilës individ i ka shërbyer klientit të auditimit, si një ortak kryesor i auditimit, përpara se klienti të bëhet një entitet me interes publik. Në qoftë se individ i ka shërbyer klientit të auditimit, si një ortak kryesor i auditimit për pesë vjet me radhë ose më pak, kur klienti bëhet entitet me interes publik, numri i viteve që individ mund të vazhdojë të shërbejë klientit në këtë rol para rotacionit nga angazhimi, është shtatë vjet minus numrin e viteve të shërbyera më parë. Si një përjashtim nga paragrafi K540.5, në qoftë se individ i ka shërbyer klientit të auditimit si një ortak kryesor i auditimit për gjashtë ose më shumë vjet me radhë, kur klienti bëhet një entitet me interes publik, individ mund të vazhdojë të shërbejë në këtë kapacitet, me pëlqimin e personave të ngarkuar me qeverisjen, për një maksimum prej dy vite të tjera para rotacionit të tij nga angazhimi.

K540.9 Kur një firmë ka vetëm disa njerëz me njohuritë dhe përvojën e nevojshme për të shërbyer si ortakë kryesorë të auditimit në auditimin e një entiteti me interes publik, rotacioni i ortakëve kryesorë të auditimit mund të mos jetë një masë mbrojtëse në dispozicion. Si një përjashtim nga paragrafi K540.5, në qoftë se një organ rregullator i pavarur në juridiksionin përkatës, ka bërë një përjashtim për rotacionin e ortakut në rrethana të tilla, një individ, në përputhje me këtë përjashtim, mund të mbetet një ortak kryesor i auditimit për më shumë se shtatë vjet. Kjo me kusht që organi rregullator i pavarur të ketë specifikuar zbatimin e kërkesave të tjera, siç është për shembull kohëzgjatja që ortak kryesor i auditimit mund të jetë i përjashtuar nga rotacioni ose një rishikim i rregullt i jashtëm i pavarur.

Konsiderata të Tjera në Lidhje me Kohën e Shërbimit (“Time-On”)

K540.10 Kur vlerëson kërcënimet e krijuara nga lidhja e gjatë e një individ menjë angazhim auditimi, një firmë do të vlerësojë veçanërisht rolet e ndërmarra si dhe kohëzgjatjen e lidhjes së individit me angazhimin e auditimit përpara se individ të bëhet një ortak kryesor i auditimit.

540.10 A1 Mund të ketë situata në të cilat firma, gjatë zbatimit të kuadrit konceptual, arrin në përfundimin se nuk është e përshtatshme që një

individ i cili është një ortak kryesor i auditimit, të vazhdojë në atë rol, edhe pse kohëzgjatja e shërbimit si ortak kryesor i auditimit është më pak se shtatë vjet.

Periudha e Ndërprerjes

K540.11 Në qoftë se individ i ka vepruar si ortak i angazhimit për shtatë vjet meradhë, periudha e ndërprerjes do të jetë pesë vite të njëpasnjëshme.

K540.12 Kur individ është caktuar si përgjegjës për rishikimin e kontrollit të cilësisë të angazhimit dhe ka vepruar në këtë kapacitet për shtatë vjet, periudha e ndërprerjes do të jetë tre vite të njëpasnjëshme.

K540.13 Në qoftë se individ i ka vepruar si një ortak kryesor i auditimit në kapacitete të ndryshme nga ato të përcaktuara në paragrafët K540.11 dhe K540.12 për shtatë vjet rresht, periudha e ndërprerjes do të jetë dy vite të njëpasnjëshme.

Shërbimi në një kombinim të roleve si ortak kryesor i auditimit

K540.14 Në qoftë se individ i ka vepruar në një kombinim të roleve si ortak kryesor i auditimit dhe ka shërbyer si ortak i angazhimit për katërore më shumë vite rresht, periudha e ndërprerjes do të jetë tre vite të njëpasnjëshme.

K540.15 Në përputhje me paragrafin K540.16(a), nëse individ i ka vepruar në një kombinim të roleve si ortak kryesor i auditimit dhe ka shërbyeri ortaku kryesor i auditimit përgjegjës për rishikimin e kontrollit të cilësisë për katër ose më shumë vjet, periudha e ndërprerjes do të jetë tre vite të njëpasnjëshme.

K540.16 Në qoftë se një individ ka vepruar në një kombinim të roleve të ortakut të angazhimit dhe rishikimit të kontrollit të cilësisë së angazhimit për katër ose më shumë vjet, periudha e ndërprerjes:

- (a) Si një përjashtim i paragrafit K540.15, do të jetë pesë vite të njëpasnjëshme kur individ i ka qenë ortak i angazhimit për tre ose më shumë vjet; ose
- (b) Do të jetë tre vite të njëpasnjëshme në rastin e një kombinimi tjetër.

K540.17 Në qoftë se individ i ka vepruar në çfarëdo kombinimi të roleve si ortak kryesor i auditimit, të ndryshme nga ato të adresuara në paragrafët K540.14 deri në K540.16, periudha e ndërprerjes do të jetë dy vite të njëpasnjëshme.

Shërbimi tek një Firmë e Mëparshme

K540.18 Kur përcaktohet numri i viteve që një individ ka qenë një ortak kryesor i auditimit siç tregohet në paragrafin K540.5, kohëzgjatja e marrëdhënies, kur është e nevojshme, do të përfshijë kohën gjatë së

cilës individi ka qenë ortak kryesor i auditimit në atë angazhim të një firmë e mëparshme.

Periudha më të Shkurtra të Ndërprerjes të Vendosura nga Ligji ose Rregullat

K540.19 Kur një organ legjislativ ose rregullator (ose një organizatë e autorizuarose e njohur nga një organ legjislativ ose rregullator) ka përcaktuar një periudhë ndërprerje për një ortak të angazhimit të më pak se pesë vite të njëpasnjëshme, më e larta e kësaj periudhe ose tre vjet mund të zëvendësohet për periudhën e ndërprerjes prej pesë vitesh të njëpasnjëshme të specifikuar në paragrafët K540.11, K540.14 dhe K540.16 (a), me kusht që periudha e zbatueshme (“time-on”) të mos kalojë shtatë vjet.

Kufizimet në Veprimtaritë Gjatë Periudhës së Ndërprerjes

K540.20 Gjatë periudhës përkatëse të ndërprerjes, individi nuk do të:

- (a) Jetë anëtar i grupit të auditimit dhe as të kryejë kontroll të cilësisë për angazhimin e auditimit;
- (b) Këshillohet me grupin e auditimit ose klientin në lidhje me çështje, transaksione, ose ngjarje teknike ose specifike të industrisë që ndikojnë në angazhimin e auditimit (të ndryshme nga diskutimet me grupin e auditimit të kufizuar në punën e ndërmarrë ose përfundimet e arritura në vitin e fundit të periudhës “time-on” të individit, kur kjo është e lidhur me auditimin);
- (c) Jetë përgjegjës për udhëheqjen ose koordinimin e shërbimeve profesionale të dhëna nga firma ose një firmë e rrjetit për klientin e auditimit, ose për mbikëqyrjen e marrëdhënies së firmës ose një firme rrjet me klientin e auditimit;
- (d) Ndërmarrë ndonjë rol ose veprimtari tjetër që nuk përmendet më lart, në lidhje me klientin e auditimit, duke përfshirë ofrimin e dhënien e shërbimeve të josigurisë që do të rezultonte në një individ:
 - (i) Që ka ndërveprim të shpeshtë ose të rëndësishëm me drejtimin e lartë ose personat e ngarkuar me qeverisjen; ose
 - (ii) Që ushtron influencë të drejtpërdrejtë mbi rezultatin e angazhimit të auditimit.

540.20 A1 Dispozitat e paragrafit K540.20 nuk kanë për qëllim t’i ndalojnë individit ndërmarrjen e një roli lidhës në firmë, ose në një firmë rrjet, siç janë drejtuesi i lartë ose menaxheri i lartë (drejtori ekzekutivose ekuivalenti i tij).

SEKSIONI 600**DHËNIA E SHËRBIMEVE TË JOSIGURISË PËR NJË KLIENT TË AUDITIMIT****Hyrje**

- 600.1 Firmave ju kërkohet të jenë në pajtueshmëri me parimet themelore, të jenë të pavarura, dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të dhënë në Seksionin 120, për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet ndaj pavarësisë.
- 600.2 Firmat dhe firmat rrjet, mund të japin për klientët e tyre të auditimit një gamë të gjerë të shërbimeve të josigurisë, të cilat janë në përputhje me aftësitë dhe ekspertizën e tyre. Dhënia e shërbimeve të josigurisë për klientët e auditimit, mund të krijojë kërcënime ndaj pajtueshmërisë me parimet themelore si dhe kërcënime ndaj pavarësisë.
- 600.3 Ky seksion përcakton kërkesat specifike dhe materialin përkatës për zbatimin e kuadrit konceptual për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet ndaj pavarësisë kur jepen shërbime të josigurisë për klientët e auditimit. Nënseksionet në vijim përcaktojnë kërkesa specifike dhe materialin përkatës për zbatim kur një firmë ose firmë rrjet jep disa shërbime të josigurisë, për klientët e auditimit, si dhe japin indikacion për llojet e kërcënimeve që mund të krijohen si rrjedhojë e këtyre shërbimeve. Disa nga nënseksionet përfshijnë kërkesa që ndalojnë shprehimisht një firmë ose një firmë rrjet në dhënien e disa shërbimeve për një klient të auditimit, në disa rrethana, pasi kërcënimet e krijuara nuk mund të adresohen me anë të zbatimit të masave mbrojtëse.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim**Të Përgjithshme**

- K600.4** Përpara se një firmë ose një firmë rrjet të pranojë një angazhim për të dhënë një shërbim të josigurisë për një klient të auditimit, firma do të vlerësojë nëse dhënia e një shërbimi të tillë do të krijojë një kërcënim ndaj pavarësisë.
- 600.4 A1 Kërkesat dhe materiali i aplikimit në këtë seksion ndihmojnë firmëntë analizojë disa lloje të shërbimeve të josigurisë dhe kërcënimet e lidhura që mund të krijohen nëse firma ose një firmë rrjet jep shërbime të josigurisë për një klient të auditimit.
- 600.4 A2 Praktikat e reja të biznesit, evoluimi i tregjeve financiare dhe ndryshimet në teknologjinë e informacionit, janë midis zhvillimeve që e bëjnë pamundur të hartohet një listë gjithëpërfshirëse të shërbimeve të josigurisë që mund të jepen për një klient të auditimit. Si rrjedhojë, Kodi nuk përfshin një listë gjithëpërfshirëse të të gjitha shërbimeve të josigurisë që mund të jepen për një klient të auditimit.

Vlerësimi i Kërcënimeve

600.5 A1 Faktorët përkatës për vlerësimin e nivelit të kërcënimeve të krijuara nga dhënia e një shërbimi të josigurisë për një klient të auditimit, përfshijnë:

- Natyrën, fushëveprimin dhe qëllimin e shërbimit.
- Shkallën e mbështetjes që do të vendoset në rezultatin e shërbimit si pjesë e auditimit.
- Mjedisin ligjor dhe rregullator në të cilin jepet shërbimi.
- Faktin nëse rezultati i shërbimit do të ndikojë çështjet e pasqyruara në pasqyrat financiare mbi të cilat firma do të shprehë një opinion, dhe nëse po:
 - Shkallën në të cilën rezultati i shërbimit do të ketë një ndikim material në pasqyrat financiare.
 - Shkallën e subjektivitetit të përfshirë në përcaktimin e shumave përkatëse ose të trajtimit për çështjet e pasqyruara në pasqyrat financiare.
- Nivelin e ekspertizës së drejtimit dhe punonjësve të klientit në lidhje me llojin e shërbimit të dhënë.
- Shkallën e përfshirjes së klientit në përcaktimin e çështjeve të rëndësishme të gjykimit.
- Natyrën dhe shtrirjen e ndikimit të shërbimit, nëse ka të tillë, në sistemet që gjenerojnë informacionin, i cili përbën një pjesë të rëndësishme të:
 - Regjistrimeve kontabël ose të pasqyrave financiare të klientit mbi të cilat firma do të shprehë një opinion.
 - Kontrolleve të brendshme mbi raportimin financiar.
- Faktin nëse klienti është një entitet me interes publik. Për shembull, dhënia e një shërbimi të josigurisë për një klient të auditimit që është entitet me interes publik, mund të perceptohet se rezulton në një kërcënim të një niveli më të lartë.

600.5 A2 Nënseksionet 601 deri në 610 përfshijnë shembuj të faktorëve shtesë që janë të rëndësishëm për vlerësimin e nivelit të kërcënimeve të krijuara nga dhënia e shërbimeve të josigurisë të përcaktuara në ato nënseksione.

Materialiteti në Lidhje me Pasqyrat Financiare

600.5 A3 Nënseksionet 601 deri në 610 i referohen materialitetit në lidhje me pasqyrat financiare të klientit të auditimit. Koncepti i materialitetit në lidhje me një auditim trajtohet në SNA 320, *Materialiteti në planifikimin dhe kryerjen e një auditimi*, dhe në lidhje me një rishikim, në SNAR 2400 (i rishikuar), *Angazhimet për rishikimin e pasqyrave*

financiare historike. Përcaktimi i materialitetit përfshin ushtrimin e gjykimit profesional dhe ndikohet nga faktorët cilësorë dhe sasiorë. Ai gjithashtu, ndikohet nga perceptimi i nevojave të përdoruesve të informacionit financiar.

Shërbime Shumëfishe të Dhëna për të Njëjtin Klient të Auditimit

600.5 A4 Një firmë ose firmë rrjet mund të japë shërbime shumëfishe të josigurisë për një klient të auditimit. Në këto rrethana, vlerësimi i ndikimit të kombinuar të kërcënimeve të krijuara nga ofrimi i këtyre shërbimeve është i përshtatshëm për vlerësimin nga firma të këtyre kërcënimeve.

Adresimi i Kërcënimeve

600.6 A1 Nënseksionet 601 deri në 610 përfshijnë shembuj të veprimeve, përfshirë masat mbrojtëse, të cilat mund të adresojnë kërcënimet ndaj pavarësisë, të krijuara nga dhënia e atyre shërbimeve të josigurisë, që nuk janë në një nivel të pranueshëm. Lista e këtyre shembujve nuk është gjithëpërfshirëse.

600.6 A2 Disa nga nënseksionet përfshijnë kërkesa që shprehimisht e ndalojnë një firmë ose një firmë rrjet të japë disa shërbime për një klient të auditimit në rrethana të caktuara, pasi kërcënimet e krijuara nuk mund të adresohen duke zbatuar masat mbrojtëse.

600.6 A3 Paragrafi 120.10 A2 përfshin një përshkrim të masave mbrojtëse. Në lidhje me dhënien e shërbimeve të josigurisë për klientët e auditimit, masat mbrojtëse janë veprime individuale ose në kombinim, që firma ndërmerr për të zvogëluar në mënyrë efektive kërcënimet në një nivel të pranueshëm. Në disa situata, kur një kërcënim krijohet nga ofrimi i një shërbimi të josigurisë për një klient të auditimit, masat mbrojtëse mund të mos jenë të disponueshme. Në këto situata, zbatimi i kuadrit konceptual të përcaktuar në Seksionin 120 kërkon që firma të refuzojë ose të ndërpresë shërbimin e josigurisë ose angazhimin e auditimit.

Ndalimi i Marrjes Përsipër të Përgjegjësive të Drejtimit

K600.7 Një firmë ose firmë e rrjetit nuk do të marrë përsipër përgjegjësi drejtuese për një klient të auditimit.

600.7 A1 Përgjegjësitë drejtuese përfshijnë kontrollin, udhëheqjen dhe drejtimin e një entiteti, përfshirë vendimmarrjen në lidhje me blerjen, përdorimin dhe kontrollin e burimeve njerëzore, financiare, teknologjike, fizike dhe jomateriale.

600.7 A2 Dhënia e një shërbimi të josigurisë për një klient të auditimit mund të krijojë kërcënime të vetërishtimit ose të egoizmit nëse firma ose një firmë e rrjetit merr përsipër përgjegjësi drejtuese gjatë kryerjes së një shërbimi. Marrja përsipër e një përgjegjësie drejtuese krijon gjithashtu një kërcënim të familjaritetit si dhe mund të krijojë një kërcënim të

favorizimit, pasi firma ose një firmë e rrjetit lidhet tepër ngushtë me pikëpamjet dhe interesat e drejtimit.

600.7 A3 Përcaktimi nëse një aktivitet është përgjegjësi e drejtimit, varet nga rrethanat dhe kërkon ushtrimin e gjykimit profesional. Shembuj të aktiviteteve që do të konsideroheshin si përgjegjësi e drejtimit përfshijnë:

- Hartimin e politikave dhe drejtimin strategjik.
- Punësimin dhe largimin e punonjësve.
- Drejtimin dhe marrjen e përgjegjësisë për veprimet e punonjësve në lidhje me punën e tyre për entitetin.
- Autorizimin e transaksioneve.
- Kontrollin dhe menaxhimin e llogarive bankare dhe të investimeve.
- Vendimin se cilat rekomandime të firmës ose një firme rrjet do të zbatohen.
- Raportimi në emër të drejtimit tek personat e ngarkuar me qeverisjen.
- Marrjen përsipër të përgjegjësisë për:
 - Përgatitjen dhe paraqitjen e drejtë të pasqyrave financiare në përputhje me kuadrin e zbatueshëm të raportimit financiar.
 - Hartimin, implementimin, monitorimin dhe mbajtjen e kontrollit të brendshëm.

600.7 A4 Dhënia e këshillave dhe rekomandimeve për të ndihmuar drejtimin e një klienti të auditimit në realizimin e përgjegjësive të tij nuk është marrje përsipër e përgjegjësive të drejtimit. (Shih paragrafët K600.7 deri në 600.7 A3).

K600.8 Për të shmangur marrjen përsipër të përgjegjësive të drejtimit, kur ofron ndonjë shërbim të josigurisë për një klient të auditimit, firma do të bindet se drejtimi i klientit bën të gjitha gjykimet dhe merr të gjitha vendimet që janë përgjegjësi e duhur e drejtimit. Kjo përfshin sigurinë se drejtimi i klientit:

- (a) Cakton një individ, i cili zotëron aftësi, njohuri dhe ka përvojë të përshtatshme për të qenë përgjegjës në çdo kohë për vendimet e klientit dhe për të mbikëqyrur shërbimet. Një individ i tillë, mundësisht brenda drejtimit të lartë, duhet të kuptojë:
 - (i) Objektivat, natyrën dhe rezultatet e shërbimeve; dhe
- (ii) Përgjegjësitë përkatëse të klientit dhe firmës ose firmës rrjet.

Sidoqoftë, individit nuk i kërkohet të zotërojë ekspertizë për të kryer ose rikryer shërbimet.

- (b) Siguron mbikëqyrje të shërbimeve dhe vlerëson përshtatshmërinë e rezultateve të shërbimit të kryer për qëllimin e klientit.
- (c) Pranon përgjegjësinë për veprimet që duhet të ndërmerren, nëse ka të tilla, të cilat lindin nga rezultatet e shërbimeve.

Ofrimi i Shërbimeve të Josigurisë për një Klient të Auditimit, i cili më Vonë Bëhet Entitet me Interes Publik

K600.9 Një shërbim i josigurisë i ofruar, aktualisht ose më parë, nga një firmë ose një firmë rrjet, për një klient të auditimit kompromenton pavarësinë e firmës kur klienti bëhet një entitet me interes publik, përveç nëse:

- (a) Shërbimi i mëparshëm i josigurisë përputhet me dispozitat e këtij seksioni që kanë të bëjnë me klientët e auditimit që nuk janë entitete me interes publik;
- (b) Shërbimet e josigurisë që janë aktualisht në zhvillim, dhe që nuk lejohen në këtë seksion për klientët e auditimit që janë entitete me interes publik, kanë përfunduar përpara se klienti të bëhet një entitet me interes publik, ose sa më shpejt që të jetë e mundur pasi klienti është bërë entitet me interes publik; dhe
- (c) Firma adreson kërcenimet e krijuara të cilat nuk janë në një nivel të pranueshëm.

Konsiderata për Disa Entitete të Lidhura

K600.10 Ky seksion përfshin kërkesat që ndalojnë firmat dhe firmat rrjet, të marrin përsipër përgjegjësi të drejtimit ose të ofrojnë disa shërbime të josigurisë për klientët e auditimit. Si përjashtim nga këto kërkesa, një firmë ose firmë rrjet, mund të marrë përsipër përgjegjësi të drejtimit ose të ofrojë disa shërbime të josigurisë, të cilat përndryshe do të ishin të ndaluara për entitetet e lidhura të klientit mbi pasqyrat financiar të të cilit, firma do të shprehë një opinion:

- (a) Një entitet që ka kontroll të drejtpërdrejtë ose të tërthortë mbi klientin;
- (b) Një entitet me interes të drejtpërdrejtë financiar tek klienti, nëse ky entitet ka ndikim të rëndësishëm mbi klientin dhe interesi tek klienti është material për këtë entitet; ose
- (c) Një entitet që është nën kontroll të përbashkët me klientin, me kusht që të plotësohen të gjitha kushtet e mëposhtme:
- (i) Firma ose një firmë rrjet, nuk shpreh një opinion mbi pasqyrat financiare të entitetit të lidhur;

- (ii) Firma ose një firmë rrjet nuk merr përsipër një përgjegjësi të drejtimit, në mënyrë direkte apo të tërthortë, për entitetin, mbi pasqyrat financiare të të cilit firma do të shprehë një opinion;
- (iii) Shërbimet nuk krijojnë një kërcënim të vetërishikimit, pasi rezultatet e shërbimeve nuk do t'i nënshtrohen procedurave të auditimit; dhe
- (iv) Firma adreson kërcënimet e tjera të krijuara nga dhënia e këtyre shërbimeve, të cilat nuk janë në një nivel të pranueshëm.

NËNSEKSIONI 601 – SHËRBIME TË KONTABILITETIT DHE REGJISTRIMEVE KONTABËL

Hyrje

- 601.1 Dhënia e shërbimeve të kontabilitetit dhe regjistrimeve kontabël për një klient të auditimit mund të krijojë një kërcënim të vetërishikimit.
- 601.2 Përveç kërkesave specifike dhe materialit për zbatim në këtë nënseksion, kërkesat dhe materiali për zbatim në paragrafet 600.1 deri në K600.10 janë të përshtatshme për zbatimin e kuadrit konceptual kur ofrohen shërbime të kontabilitetit dhe regjistrimeve kontabël për një klient të auditimit. Ky nënseksion përfshin kërkesat që ndalojnë firmat dhe firmat rrjet, të japin disa shërbime të kontabilitetit dhe regjistrimeve kontabël për klientët e auditimit në rrethana të caktuara, për shkak se kërcënimet e krijuara nuk mund të adresohen nëpërmjet zbatimit të masave mbrojtëse.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Të Gjithë Klientët e Auditimit

- 601.3 A1 Shërbimet e kontabilitetit dhe të regjistrimeve kontabël përfshijnë një shumëllojshmëri shërbimesh, si për shembull:
- Përgatitja e regjistrave kontabël dhe pasqyrave financiare.
 - Regjistrimi i transaksioneve.
 - Shërbimet e përgatitjes së listëpagesave.
- 601.3 A2 Drejtimi është përgjegjës për përgatitjen dhe paraqitjen e drejtëtë pasqyrave financiare në përputhje me kuadrin e zbatueshëm të raportimit financiar. Këto përgjegjësi përfshijnë:
- Përcaktimin e politikave kontabël dhe trajtimin kontabël në përputhje me këto politika.
 - Përgatitjen ose ndryshimin e dokumenteve bazë ose të dhënave fillestare, në formë elektronike apo në forma të tjera, evidentimin e kryerjes së një transaksioni. Shembujt përfshijnë:

- Urdhërat e blerjes.
- Të dhënat e listëpagesave.
- Urdhërat e klientëve.
- Inicimin ose ndryshimin e regjistrimeve në ditar.
- Përcaktimin ose miratimin e klasifikimit të llogarisë për transaksionet.

- 601.3 A3 Procesi i auditimit bën të nevojshëm dialogun midis firmës dhe drejtimit të klientit të auditimit, i cili mund të përfshijë:
- Zbatimin e standardeve të kontabilitetit ose të politikave dhe kërkesave për dhënie të informacioneve shpjeguese në pasqyrat financiare.
 - Vlerësimin e përshtatshmërisë së kontrolleve financiare dhe kontabël dhe të metodave të përdorura në përcaktimin e shumave të deklaruara të aktiveve dhe detyrimeve.
 - Propozimin e rregullimeve për regjistrimet në ditar.

Këto aktivitete janë konsideruar të jenë një pjesë normale e procesit të auditimit dhe në përgjithësi, nuk krijojnë kërcënime për sa kohë që klienti është përgjegjës për marrjen e vendimeve lidhur me përgatitjen e regjistrimeve kontabël dhe të pasqyrave financiare.

- 601.3 A4 Në mënyrë të ngjashme, klienti mund të kërkojë asistencë teknike, mbi çështje të tilla si zgjidhja e problemeve të rakordimit të llogarive ose analizimit dhe përmbledhjes së informacionit për raportimin tek rregullatorët. Përveç kësaj, klienti mund të kërkojë këshilla teknike për çështje kontabël, të tilla si konvertimi i pasqyrave financiare ekzistuese nga një kuadër i raportimit financiar në një kuadër tjetër. Shembujt përfshijnë:

- Pajtueshmërinë me politikat kontabël të grupit.
- Kalimi në një kuadër të ndryshëm të raportimit financiar, siç mund të jenë Standardet Ndërkombëtare të Raportimit Financiar.

Këto shërbime përgjithësisht, nuk krijojnë kërcënime po qe se as firma dhe as firma rrjet, nuk kanë marrë një përgjegjësi të drejtimit për klientin.

Shërbimet e Kontabilitetit dhe të Regjistrimeve Kontabël të një Natyre Rutinë ose Mekanike

- 601.4 A1 Shërbimet kontabël dhe të regjistrimeve që janë të një natyre rutinë apo mekanike, kërkojnë pak ose aspak gjykim profesional. Disa shembujt të këtyre shërbimeve përfshijnë:

- Përgatitjen e llogaritjeve të listëpagesave ose raporteve, bazuar në të dhënat e iniciuara për aprovim dhe pagesë nga klienti.

- Regjistrimin e transaksioneve të përsëritura, për të cilat shumat janë lehtësisht të përcaktueshme me anë të dokumentave dhe të dhënave origjinale, të tilla si një faturë e shërbimeve ku klienti ka përcaktuar ose miratuar klasifikimin e duhur në llogari.
- Llogaritjen e amortizimit për aktivet fikse kur klienti përcakton politikën kontabël dhe vlerëson jetën e dobishme dhe vlerat e mbetura.
- Postimin e transaksioneve të koduara nga klienti në librin kryesor.
- Postimin e regjistrimeve të aprovuara prej klientit nga ditari në bilancin verifikues.
- Përgatitjen e pasqyrave financiare bazuar në informacionin e bilancit verifikues të aprovuar nga klienti dhe përgatitjen e shënimeve shtesë të bazuara në të dhënat e aprovuara nga klienti.

Klientët e Auditimit që Nuk janë Entitete me Interes Publik

K601.5 Një firmë ose një firmë rrjet nuk do t'i japë një klienti të auditimit që nuk është një entitet me interes publik shërbime të kontabilitetit dhe të regjistrimeve kontabël, përfshirë përgatitjen e pasqyrave financiare për të cilat firma do të shprehë një opinion ose të përgatitjes së informacionit financiar që formon bazën e pasqyrave financiare, përveç nëse:

- (a) Shërbimet janë të një natyre rutinë apo mekanike; dhe
- (b) Firma adreson kërcënimet e krijuara nga dhënia e shërbimeve të tilla, të cilat nuk janë në një nivel të pranueshëm.

601.5 A1 Shembuj të veprimeve që mund të jenë masa mbrojtëse për adresimin e kërcënimeve të vetërishikimit, të krijuara nga dhënia e shërbimeve të kontabilitetit dhe të regjistrimeve kontabël të një natyre rutinë dhe mekanike përfshijnë:

- Caktimin për kryerjen e këtyre shërbimeve të individëve që nuk janë anëtarë të grupit të auditimit.
- Përdorimin e një rishikuesi me ekspertizë të përshtatshme që nuk ka qenë anëtar i grupit të auditimit, për të rishikuar punën e auditimit ose shërbimin e kryer.

Klientët e Auditimit që janë Entitete me Interes Publik

K601.6 Sipas paragrafit K601.7, një firmë ose firmë rrjet nuk do të japë shërbime të kontabilitetit ose regjistrimeve kontabël për një klient të auditimit që është një entitet me interes publik, nëse këto shërbime përfshijnë përgatitjen e pasqyrave financiare mbi të cilat firma do të shprehë një opinion, ose informacion financiar i cili përbën bazën e këtyre pasqyrave financiare.

K601.7 Si një përjashtim nga paragrafi K601.6, një firmë ose një firmë rrjet mund të japë shërbim të kontabilitetit ose regjistrimeve kontabël që janë të një natyre rutinë apo mekanike për sektorët ose entitetet e lidhura të

një klienti që është entitet me interes publik, nëse anëtarët e personelit që japin shërbimet nuk janë anëtarë të grupit të auditimit dhe:

- (a) Sektorët ose entitetet e lidhura për të cilat jepet shërbimi janë bashkërisht jomateriale për pasqyrat financiare mbi të cilat firma do të shprehë një opinion; ose
- (b) Shërbimet janë të lidhura me çështjet që janë bashkërisht jomateriale për pasqyrat financiare të sektorit ose entitetit të lidhur.

NËNSEKSIONI 602 – SHËRBIMET ADMINISTRATIVE

Hyrje

- 602.1 Si rregull, dhënia e shërbimeve administrative për një klient të auditimit, nuk krijon një kërcënim.
- 602.2 Përveç materialit specifik të aplikimit në këtë nënseksion, kur jepen shërbime administrative, janë të përshtatshme për zbatimin e kuadrit konceptual, kërkesat dhe materiali për zbatim që jepen në paragrafet 600.1 deri në K600.10.

Materiali për Zbatim

Të Gjithë Klientët e Auditimit

- 602.3 A1 Shërbimet administrative përfshijnë ndihmën e klientëve të auditimit me detyrat e tyre rutinë apo mekanike brenda rrjedhës normale të operacioneve. Shërbime të tilla kërkojnë pak ose aspak gjykim profesional dhe janë të një natyre sekretariale.
- 602.3 A2 Shembuj të shërbimeve administrative përfshijnë:
- Shërbimet e përpunimit të teksteve.
 - Përgatitjen e formularëve administrativë ose ligjorë për apovim nga klienti.
 - Dorëzimin e këtyre formularëve sipas udhëzimeve të klientit.
 - Monitorimin e datave të paraqitjes së deklaratave të detyrueshme dhe këshillimin e një klienti të auditimit në lidhje me këto data.

NËNSEKSIONI 603 – SHËRBIMET E VLERËSIMIT

Hyrje

- 603.1 Kryerja e shërbimeve të vlerësimit për një klient të auditimit mund të krijojë një kërcënim të vetërishikimit ose të favorizimit.
- 603.2 Përveç kërkesave specifike dhe materialit për zbatim në këtë nënseksion, kur jepen shërbime të vlerësimit për një klient të auditimit, janë të përshtatshme për zbatimin e kuadrit konceptual, kërkesat dhe materiali për zbatim që jepet në paragrafet 600.1 deri në K600.10. Ky nënseksion përfshin kërkesat që ndalojnë firmat dhe firmat rrjet të japin disa shërbime të vlerësimit për klientë të auditimit në disa rrethana

për shkak se kërcënimet nuk mund të adresohen nëpërmjet zbatimit të masave mbrojtëse.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Të Gjithë Klientët e Auditimit

603.3 A1 Një vlerësim përfshin bërjen e supozimeve në lidhje me zhvillimet e ardhshme, zbatimin e duhur të metodologjive dhe të teknikave, dhe kombinimin e të dyjave, për të llogaritur një vlerë të caktuar, ose një varg të vlerave, për një aktiv, një detyrim ose për një biznes në tërësi.

603.3 A2 Nëse një firmë ose një firmë rrjet kërkohet të kryejë një vlerësim për të ndihmuar një klient të auditimit në lidhje me raportimin e detyrimeve të tij tatimore ose për qëllime të planifikimit tatimor dhe rezultate të vlerësimit nuk do të kenë një efekt të drejtpërdrejtë në pasqyrat financiare, do të zbatohet materiali për zbatim i dhënë në paragrafet 604.9 A1 deri në 604.9 A5, që lidhet me këto shërbime.

603.3 A3 Faktorët përkatës për vlerësimin e nivelit të kërcënimeve të vetërishikimit ose favorizimit të krijuara nga dhënia e shërbimeve të vlerësimit për një klient të auditimit përfshijnë:

- Përdorimin dhe qëllimin e raportit të vlerësimit.
- Faktin nëse raporti i vlerësimit do të bëhet publik.
- Shkallën e përfshirjes së klientit në përcaktimin dhe aprovimin e metodologjisë së vlerësimit dhe çështje të tjera të rëndësishme të gjykimit.
- Shkallën e subjektivitetit të natyrshëm në elementin përkatës, për vlerësimet që përfshijnë metodologji standarde ose të përcaktuara.
- Faktin nëse vlerësimi do të ketë një efekt material në pasqyrat financiare.
- Shtrirjen dhe qartësinë e informacioneve shpjeguese në lidhje me vlerësimin e dhënë në pasqyrat financiare.
- Shkallën e varësisë në ngjarjet e ardhshme të një natyre që mund të krijojë paqëndrueshmëri të rëndësishme të vetvetishme në shumat e përfshira.

603.3 A4 Shembuj të veprimeve që mund të jenë masa mbrojtëse për të adresuar kërcënimet përfshijnë:

- Përdorimi i profesionistëve që nuk janë anëtarë të grupit të auditimit, për të kryer shërbimin, mund të adresojë kërcënimet e vetërishikimit dhe të favorizimit.
- Angazhimi i një rishikuesi të përshtatshëm, i cili nuk ka qenë i përfshirë në dhënie të shërbimit të vlerësimit, për të rishikuar punën e auditimit apo të shërbimit të kryer, mund të adresojë kërcënimet e vetërishikimit.

Klientët e Auditimit që Nuk janë Entitete me Interes Publik

- K603.4** Një firmë ose një firmë rrjet, nuk do të japë shërbime të vlerësimit për një klient të auditimit që është një entitet me interes publik në qoftë se:
- (a) Vlerësimi përfshin një shkallë të rëndësishme të subjektivitetit; dhe
 - (b) Vlerësimi do të ketë efekt material në pasqyrat financiare për të cilat firma do të shprehë një opinion.

603.4 A1 Disa vlerësime nuk përfshijnë një shkallë të konsiderueshme të subjektivitetit. Kjo ka të ngjarë të ndodhë kur supozimet themelore janë të përcaktuara ose me ligj ose me rregullore, apo pranohen gjerësisht dhe kur teknikat dhe metodologjitë që do të përdoren bazohen në standarde përgjithësisht të pranuar ose të përshkruara me ligj ose rregulla. Në rrethana të tilla, rezultatet e një vlerësimi të kryer nga dy ose më shumë palë nuk ka të ngjarë të jenë materialisht të ndryshme.

Klientët e Auditimit që Janë Entitete me Interes Publik

- K603.5** Një firmë ose një firmë rrjet nuk do të japë një shërbim të vlerësimit për një klient të auditimit që është entitet me interes publik, nëse shërbimi i vlerësimit do të kishte një efekt material, individualisht ose në tërësi, mbi pasqyrat financiare mbi të cilat firma do të shprehë një opinion.

NËNSEKSIONI 604 – SHËRBIMET TATIMORE**Hyrje**

- 604.1 Kryerja e shërbimeve tatimore për një klient të auditimit mund të krijojë kërcënimet e vetërishtimit dhe të favorizimit.
- 604.2 Përveç kërkesave specifike dhe materialit për zbatim në këtë nënseksion, kur ofrohen shërbime tatimore për një klient të auditimit, janë të përshtatshme për zbatimin e kuadrit konceptual, kërkesat dhe materiali për zbatim që jepen në paragrafët 600.1 deri në K600.10. Ky nënseksion përfshin kërkesa që ndalojnë firmat dhe firmat rrjet të japin disa shërbime tatimore për klientët e auditimit në disa rrethana për shkak se kërcënimet e krijuara nuk mund të adresohen nëpërmjet masave mbrojtëse.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim**Të Gjithë Klientët e Auditimit**

- 604.3 A1 Shërbimet tatimore përfshijnë një gamë të gjerë shërbimesh, ku bëjnë pjesë:
- Përgatitja e deklaratave tatimore.
 - Llogaritjet e tatimeve me qëllime të përgatitjes së regjistrimeve në ditar.

- Shërbimet e planifikimit të tatimeve dhe shërbime të tjera tatimore këshillimore.
- Shërbimet tatimore që përfshijnë vlerësime.
- Asistenca në zgjidhjen e mosmarrëveshjeve tatimore.

Ndonëse ky seksion merret me çdo lloj të shërbimeve tatimore të listuara më sipër, në praktikë, këto aktivitete të përfshira në dhënien e shërbimeve tatimore, shpesh janë të ndërlidhura.

604.3 A2 Faktorët që janë të përshtatshëm për vlerësimin e nivelit të kërcënimevetë krijuara nga kryerja e shërbimeve tatimore për një klient të auditimit, përfshijnë:

- Karakteristikat e veçanta të angazhimit.
- Nivelin e ekspertizës tatimore të punonjësve të klientit.
- Sistemin me të cilin organet tatimore vlerësojnë dhe administrojnë tatimin në fjalë dhe roli i firmës ose firmës rrjet në këtë proces.
- Komplexiteti i regjimit tatimor përkatës dhe shkalla e gjykimit të nevojshëm që përdoret për zbatimin e tij.

Përgatitja e Deklaratës Tatimore

Të Gjithë Klientët e Auditimit

604.4 A1 Dhënia e shërbimeve të përgatitjes së deklaratës tatimore zakonisht nuk krijon një kërcënim.

604.4 A2 Shërbimet e përgatitjes së deklaratave tatimore përfshijnë:

- Ndhimën që ju jepet klientëve në raportimin e detyrimeve të tyre tatimore përmes hartimit dhe plotësimit të informacionit, përfshirë shumën e tatimit për t'u paguar (zakonisht në format të standardizuar) që kërkohet të dorëzohet pranë autoriteteve tatimore përkatëse.
- Këshillimin mbi trajtimin në deklaratën tatimore të transaksioneve të ndodhura në të kaluarën dhe përgjigjen në emër të klientit të auditimit ndaj kërkesave të autoriteteve tatimore për informacione shtesë dhe analiza (për shembull, dhënien e shpjegimeve dhe mbështetjen teknike për metodën e zgjedhur).

604.4 A3 Shërbimet e përgatitjes së deklaratave tatimore në përgjithësi janë të bazuara në informacionet historike dhe kryesisht përfshijnë analizën dhe paraqitjen e këtyre informacioneve historike sipas ligjit tatimor ekzistues, përfshirë precedentët dhe praktikën e vendosur. Mëtej, deklaratimet tatimore janë subjekt i procesit të rishikimeve apo miratimeve nga autoriteti tatimor, kur ai e gjykon të përshtatshme.

Llogaritjet Tatimore për Qëllime të Përgatitjes së Regjistrimeve Kontabël në Ditar

Të Gjithë Klientët e Auditimit

- 604.5 A1 Përgatitja e llogaritjeve për detyrimet (ose aktivet) tatimore aktuale dhe të shtyra për një klient të auditimit për qëllime të përgatitjes së regjistrimeve kontabël në ditar, të cilat më pas do të auditohen nga firma, krijon një kërcënim të vetërishikimit.
- 604.5 A2 Përveç faktorëve në paragrafin 604.3 A2, një faktor tjetër që është i përshtatshëm për vlerësimin e nivelit të kërcënimit të krijuar gjatë përgatitjes së llogaritjeve të tilla për një klient të auditimit, është fakti nëse llogaritja mund të ketë një efekt material në pasqyrat financiare mbi të cilat firma do të shprehë një opinion.

Klientët e Auditimit që Nuk janë Entitete me Interes Publik

- 604.5 A3 Shembuj të veprimeve që mund të jenë masa mbrojtëse për të adresuar një kërcënim të tillë të vetërishikimit, kur klienti i auditimit nuk është entitet me interes publik, përfshijnë:
- Përdorimin e profesionistëve të cilët nuk janë anëtarë të grupit të auditimit, për kryerjen e shërbimit.
 - Angazhimin e një rishikuesi me ekspertizë të përshtatshme, i cili nuk është një anëtar i grupit të auditimit, për të rishikuar punën e auditimit ose shërbimin e kryer.

Klientët e Auditimit që Janë Entitete me Interes Publik

K604.6 Një firmë ose një firmë rrjet nuk do të përgatitë llogaritjet tatimore për detyrimet (ose aktivet) tatimore aktuale apo të shtyra për një klient të auditimit që është një entitet me interes publik, për qëllime të përgatitjes së regjistrimeve kontabël në ditar, të cilat janë materiale në pasqyrat financiare për të cilat firma do të shprehë një opinion.

604.6 A1 Shembujt e veprimeve që mund të jenë masat mbrojtëse që jepen në paragrafin 604.5 A3 për adresimin e kërcënimeve të vetërishikimit, janë gjithashtu, të zbatueshme për përgatitjen e llogaritjeve tatimore, për një klient të auditimit që është një entitet me interes publik, për detyrimet (ose aktivet) tatimore aktuale ose të shtyra, të cilat janë jomateriale për pasqyrat financiare mbi të cilat firma duhet të shprehë një opinion.

Shërbimet e Planifikimit të Tatimeve dhe Shërbime të Tjera Tatimore Këshillimore

Të Gjithë Klientët e Auditimit

- 604.7 A1 Dhënia e shërbimeve të planifikimit tatimor dhe shërbimeve të tjera tatimore këshillimore mund të krijojë një kërcënim vetërishikimi ose të favorizimit.
- 604.7 A2 Shërbimet e planifikimit tatimor dhe shërbime të tjera tatimore këshillimore përfshijnë një gamë të gjerë shërbimesh, të tilla si

këshillimi i klientit për mënyrën sesi duhet ta strukturojë biznesin e tij në një mënyrë tatimore efiçente ose këshillimin e tij për zbatimin e një ligji ose të një rregulloreje të re tatimore.

604.7 A3 Përveç paragrafit 604.3 A2, faktorët që janë të përshtatshëm për vlerësimin nivelit të kërcënimeve të vetërishikimit ose favorizimit të krijuara nga dhënia e shërbimeve të planifikimit të tatimeve dhe shërbimeve të tjera tatimore këshillimore për klientët e auditimit, përfshijnë:

- Shkallën e subjektivitetit që ka përcaktimi i trajtimit të duhur për këshillën tatimore në pasqyrat financiare.
- Faktin nëse trajtimi tatimor është i mbështetur nga një rregullim privat, ose përndryshe, ka qenë interpretuar qartë nga autoriteti tatimor përpara përgatitjes së pasqyrave financiare.
Për shembull, nëse këshillat e dhëna si rezultat i shërbimeve të planifikimit tatimor dhe shërbimeve të tjera këshillimore tatimore:
 - Janë të mbështetura në mënyrë të qartë nga autoritetet tatimore ose precedentë të tjerë.
 - Janë një praktikë e krijuar.
 - Kanë një bazë në ligjin e tatimeve që ka të ngjarë të mbizotërojë.
- Shkalla në të cilën rezultati i këshillës tatimore do të ketë një efekt material në pasqyrat financiare.
- Fakti nëse efektiviteti i këshillës tatimore varet nga trajtimi kontabël ose paraqitjen në pasqyrat financiare dhe ekziston dyshimi për përshtatshmërinë e trajtimit kontabël ose paraqitjen sipas kuadrit përkatës të raportimit financiar.

604.7 A4 Shembuj të veprimeve që mund të jenë masa mbrojtëse për adresimin e kërcënimeve të tilla përfshijnë:

- Angazhimi i profesionistëve të cilët nuk janë anëtarë të grupit të auditimit për të kryer shërbimin mund të adresojë kërcënimet e vetërishikimit dhe të favorizimit.
- Angazhimi i një rishikuesi të përshtatshëm, i cili nuk ka qenë i përfshirë në dhënie të shërbimit të rishikimit të punës së auditimit ose shërbimit të kryer, mund të adresojë një kërcënim të vetërishikimit.
- Marrja e interpretimeve paraprake nga autoritetet tatimore mund të adresojë kërcënimet e vetërishikimit ose të favorizimit.

Kur Efektiviteti i Këshillës Tatimore Varet nga një Trajtim i Veçantë Kontabël ose Paraqitje në Pasqyrat Financiare

K604.8 Një firmë ose firmë rrjet nuk do të japë shërbime të planifikimit të tatimeve dhe shërbime të tjera tatimore këshillimore për një klient të auditimit kur efektiviteti i këshillave tatimore varet nga një trajtim i veçantë kontabël ose paraqitje në pasqyrat financiare dhe:

- (a) Grupi i auditimit ka dyshime të arsyeshme për përshtatshmërinë e trajtimit përkatës kontabël ose për paraqitjen sipas kuadrit përkatës të raportimit financiar; dhe
- (b) Rezultati ose pasojat e këshillës tatimore do të kenë një efekt material në pasqyrat financiare për të cilat firma do të shprehë një opinion.

Shërbimet Tatimore që Përfshijnë Vlerësimet

Të Gjithë Klientët e Auditimit

- 604.9 A1 Dhënia e shërbimeve të vlerësimit tatimor për një klient të auditimit mund të krijojë kërcënime të vetërishikimit ose të favorizimit.
- 604.9 A2 Një firmë ose një firmë rrjet mund të kryejë një vlerësim për qëllime tatimore vetëm kur rezultati i vlerësimit nuk do të ketë një efekt të drejtpërdrejtë në pasqyrat financiare (që do të thotë se pasqyrat financiare janë të ndikuara vetëm përmes regjistrimeve kontabël në ditar që lidhen me tatimet). Kjo përgjithësisht nuk do të krijojë kërcënime për pavarësinë, nëse një efekti në pasqyrat financiare është i parëndësishëm, apo vlerësimi i nënshtrohet rishikimit të jashtëm nga një autoritet tatimor apo autoritet rregullator i ngjashëm.
- 604.9 A3 Nëse vlerësimi që është kryer për qëllime tatimore nuk i nënshtrohet një rishikimi të jashtëm dhe efekti në pasqyrat financiare është material, Përveç paragrafit 604.3 A2, faktorët e mëposhtëm janë gjithashtu të përshtatshëm për vlerësimin e nivelit të kërcënimeve të vetërishikimit ose të favorizimit të krijuara nga dhënia e këtyre shërbimeve për një klient të auditimit:
- Shkalla në të cilën metodologjia e vlerësimit është e mbështetur nga ligji apo rregulli tatimor, nga precedentët e tjerë ose nga praktika e krijuar.
 - Shkalla e subjektivitetit të natyrshëm në vlerësim.
 - Besueshmëria dhe shtrirja e të dhënave bazë.
- 604.9 A4 Shembuj të veprimeve që mund të jenë masa mbrojtëse për adresimin e kërcënimeve përfshijnë:
- Përdorimi i profesionistëve të cilët nuk janë anëtarë të grupit të auditimit për të kryer shërbimin, mund të adresojë kërcënimet e vetërishikimit ose të favorizimit.
 - Angazhimi i një rishikuesi të përshtatshëm i cili nuk ka qenë i përfshirë në dhënie të shërbimit për të rishikuar punën e auditimit ose shërbimin e kryer, mund të adresojë një kërcënim të vetërishikimit.
 - Marrja e interpretimeve paraprake ose e këshillave nga autoritetet tatimore mund të adresojë kërcënimet e vetërishikimit ose të favorizimit.

604.9 A5 Një firmë ose firmë rrjet mundet gjithashtu, të kërkohet të kryejë një vlerësim tatimor për të ndihmuar klientin për raportimin e detyrimeve të tij tatimore, ose për qëllime të planifikimit tatimor, ku rezultati i vlerësimit do të ketë një efekt të drejtpërdrejtë në pasqyrat financiare.

Në situata të tilla, në lidhje me shërbimet e vlerësimit, do të zbatohen kërkesat dhe materiali për zbatim i dhënë në nënseksionin 603.

Asistenca në Zgjidhjen e Mosmarrëveshjeve Tatimore

Të Gjithë Klientët e Auditimit

604.10 A1 Dhënia e asistencës për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve tatimore për një klient të auditimit mund të krijojë një kërcënim të vetërishikimit ose të favorizimit.

604.10 A2 Një mosmarrëveshje tatimore mund të arrijë një pikë kur organetatimore kanë njoftuar klientin se kanë hedhur poshtë argumentete klientit në një çështje të caktuar dhe qoftë autoriteti tatimor ashtu edhe klienti e referojnë çështjen për ta zgjidhur përmes një procedimi formal, për shembull, para një gjykate.

604.10 A3 Përveç paragrafit 604.3 A2, faktorët që janë të përshtatshëm për vlerësimin e kërcënimeve të vetërishikimit ose të favorizimit të krijuara nga asistenca në zgjidhjen e mosmarrëveshjeve tatimore, për një klient të auditimit, përfshijnë:

- Rolin e drejtimit në zgjidhjen e mosmarrëveshjes.
- Shkallën në të cilën rezultati i mosmarrëveshjes do të ketë një efekt material në pasqyrat financiare për të cilat firma do të shprehë një opinion.
- Faktin nëse këshilla e dhënë është objekt i mosmarrëveshjes tatimore.
- Shkallën në të cilën çështja është e mbështetur në ligjin apo rregullimin tatimor, në precedentët e tjerë, apo në praktikën e vendosur.
- Faktin nëse çështja do të shqyrtohet në mënyrë publike.

604.10 A4 Shembuj të veprimeve që mund të jenë masa mbrojtëse për adresimin e kërcënimeve, përfshijnë:

- Përdorimi i profesionistëve të cilët nuk janë anëtarë të grupit të auditimit për kryerjen e shërbimit, mund të adresojë kërcënimet e vetërishikimit dhe të përkrahjes.
- Angazhimi i një rishikuesi të përshtatshëm, i cili nuk ka qenë i përfshirë në dhënie të shërbimit, për të për të rishikuar punën e auditimit ose shërbimin e kryer mund të adresojë një kërcënim të vetërishikimit.

Zgjidhja e Çështjeve Tatimore që Përfshin Rolin si një Avokat Mbrojtës

K604.11 Një firmë ose firmë rrjet nuk do të japë shërbime tatimore që përfshijnë asistencën në zgjidhjen e mosmarrëveshjeve tatimore për një klient të auditimit, në qoftë se:

- (a) Shërbimet tatimore përfshijnë rolin si avokat mbrojtës për një klient të auditimit përpara një gjykate, për zgjidhjen e një çështje jotatimore; dhe
- (b) Shumat e përfshira janë materiale për pasqyrat financiare për të cilat firma do të shprehë një opinion.

604.11 A1 Paragrafi K604.11 nuk e përjashton një firmë ose firmë rrjet nga kryerja e një roli të vazhdueshëm këshillues në lidhje me çështjen që është objekt shqyrtimi para një gjykate, siç është për shembull:

- Përgjigjja ndaj kërkesave të veçanta për informacion.
- Dhënia e informacionit për llogaritë faktike ose dëshmisë për punën e kryer.
- Ndihma për klientin në analizimin e çështjeve tatimore që lidhen me çështjen.

604.11 A2 Çfarë nënkupton “një gjykatë” do të varet nga mënyra sesi trajtohen procedurat tatimore në juridiksionin e caktuar.

NËNSEKSIONI 605 – SHËRBIMET E AUDITIMIT TË BRENDSHËM

Hyrje

605.1 Dhënia e shërbimeve të auditimit të brendshëm për një klient të auditimit, mund të krijojë një kërcënim të vetëshikimit.

605.2 Përveç kërkesave specifike dhe materialit për zbatim në këtë nënseksion, kërkesat dhe materiali për zbatim i dhënë në paragrafet 600.1 deri në K600.10 janë gjithashtu të përshtatshëm për zbatimin e kuadrit konceptual gjatë dhënies së shërbimeve të auditimit të brendshëm për një klient të auditimit. Ky nënseksion përfshin kërkesa që ndalojnë firmat dhe firmat rrjet nga dhënia e disa shërbimeve të auditimit të brendshëm për klientët e auditimit në disa rrethana, për shkak se kërcënimet e krijuara nuk mund të adresohen nëpërmjet masave mbrojtëse.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Të Gjithë Klientët e Auditimit

605.3 A1 Shërbimet e auditimit të brendshëm përfshijnë asistencën e klientit të auditimit në kryerjen e aktiviteteve të auditimit të brendshëm.

Aktivitetet e auditimit të brendshëm mund të përfshijnë:

- Monitorimin e kontrollit të brendshëm – rishikimet e kontroleve, monitorimin e funksionimit të tyre dhe dhënien e rekomandimeve përmirësuese për to.
- Ekzaminimin e informacionit financiar dhe atij të shfrytëzimit nëpërmjet:
 - Rishikimit të mjeteve të përdorura për të identifikuar, matur, klasifikuar dhe raportuar informacionin financiar dhe atë të shfrytëzimit.
 - Investigimin në mënyrë specifike e elementëve individualë, përfshirë testimin e hollësishtë të transaksioneve, të tepricave dhe procedurave.
- Rishikimin për sa i përket ekonomisë, efikasitetit dhe efektivitetit të veprimtarive të shfrytëzimit, përfshirë aktivitetet jofinanciare të një entiteti.
- Rishikimin e pajtueshmërisë me:
 - Ligjet, rregullat dhe me kërkesa të tjera të jashtme.
 - Politikat, direktivat dhe kërkesa të tjera të brendshme të drejtimit.

605.3 A2 Objekti dhe objektivat e aktiviteve të auditimit të brendshëm ndryshojnë shumë dhe varen nga madhësia dhe struktura e entitetit dhe kërkesat e drejtimit dhe të personave të ngarkuar me qeverisjen.

K605.4 Kur jep shërbime të auditimit të brendshëm për një klient të auditimit, firma do të krijojë bindjen se:

- (a) Klienti cakton një burim të përshtatshëm dhe kompetent, mundësisht brenda grupit të drejtimit të lartë, i cili:
 - (i) Do të jetë përgjegjës gjatë gjithë kohës për aktivitetet e auditimit të brendshëm; dhe
 - (ii) Pranon përgjegjësinë për hartimin, zbatimin, dhe mbajtjen në funksionim të kontrollit të brendshëm.
- (b) Drejtimi i klientit ose personat e ngarkuar me qeverisjen, vlerësojnë dhe miratojnë objektin, rrezikun dhe shpeshhtësinë e shërbimeve të auditimit brendshëm;
- (c) Drejtimi i klientit vlerëson mjaftueshmërinë e shërbimeve të auditimit të brendshëm dhe faktet që rezultojnë nga performanca e tyre;
- (d) Drejtimi i klientit vlerëson dhe përcakton se cilat nga rekomandimet e dala nga shërbimet e auditimit të brendshëm do të zbatohen dhe menaxhohen në procesin e zbatimit; dhe
- (d) Drejtimi i klientit raporton tek personat e ngarkuar me qeverisjen për gjetjet e rëndësishme dhe rekomandimet që rezultojnë nga shërbimet e auditimit të brendshëm.

605.4 A1 Paragrafi K600.7 përjashton një firmë ose firmë rrjet nga marrja përsipër e përgjegjësisë të drejtimit. Kryerja e një pjesë të rëndësishme të aktiviteteve të auditimit të brendshëm të klientit, rrit mundësinë që personeli i firmës, ose firmës rrjet, i cili jep shërbimet e auditimit të brendshëm, të marrë përgjegjësi të drejtimit.

605.4 A2 Shembuj të shërbimeve të auditimit të brendshëm që përfshijnë marrjene përgjegjësisë të drejtimit përfshijnë:

- Përcaktimin e politikave të auditimit të brendshëm ose drejtimin strategjik të aktiviteteve të auditimit të brendshëm.
- Drejtimin dhe marrjen e përgjegjësisë për veprimet e punonjësve të auditimit të brendshëm të entitetit.
- Marrjen e vendimeve që përcaktojnë se cilat prej rekomandimeve të dala nga aktivitetet e auditimit të brendshëm do të zbatohen.
- Raportimin, në emër të drejtimit, të rezultateve të aktiviteteve të auditimit të brendshëm, për personat e ngarkuar me qeverisjen.
- Kryerjen e procedurave që janë pjesë e kontrollit të brendshëm, të tilla si rishikimi dhe miratimi i ndryshimeve në të drejtat e hyrjes në të dhënat e punonjësve.
- Marrjen e përgjegjësisë për hartimin, zbatimin dhe mbajtjen në funksionim të kontrollit të brendshëm.
- Kryerjen e shërbimeve të auditimit të brendshëm nga jashtë, të cilat përfshijnë të gjitha ose një pjesë të konsiderueshme të funksionit të auditimit të brendshëm, ku firma ose firma rrjet është përgjegjëse për përcaktimin e objektit të punës së auditimit të brendshëm dhe mund të ketë përgjegjësi për një ose më shumë nga çështjet e sipërpërmendura.

605.4 A3 Kur një firmë përdor punën e një funksioni të auditimit të brendshëm, SNA-të kërkojnë kryerjen e procedurave që shërbejnë për të vlerësuar mjaftueshmërinë e kësaj pune. Po kështu, kur një firmë ose një firmë rrjet, pranon një angazhim për të dhënë shërbime të auditimit të brendshëm për një klient të auditimit, rezultatet e këtyre shërbimeve mund të përdoren në kryerjen e auditimit të jashtëm. Kjo krijon një kërcënim të vetërishikimit, për shkak të mundësisë që grupi i auditimit do të përdorë rezultatet e shërbimit të auditimit të brendshëm pa:

- (a) vlerësuar më parë rezultatet; ose
- (b) ushtruar të njëjtin nivel të skepticizmit profesional që do të kishte qenë ushtruar po qe se puna e auditimit të brendshëm do të kryhej nga individë, që nuk janë anëtarë të firmës.

605.4 A4 Faktorët që janë të përshtatshëm për vlerësimin e nivelit të një kërcënimi të tillë të vetërishikimit, përfshijnë:

- Materialitetin e shumave përkatëse në pasqyrat financiare.

- Rrezikon e anomalisë së pohimeve të lidhura me shumat në pasqyrat financiare.
- Shkallën e besueshmërisë që grupi i auditimit do të vendosë mbi punën e shërbimit të auditimit të brendshëm, përfshirë atë gjatë një auditimi të jashtëm.

605.4 A5 Një shembull i një veprimi që mund të jetë një masë mbrojtëse për adresimin e këtyre kërcënimeve është përdorimi i profesionistëve, të cilët nuk janë anëtarë të grupit të auditimit, për të kryer shërbimin.

Klientët e Auditimit që Janë Entitete me Interes Publik

K605.5 Një firmë ose një firmë rrjet nuk do të japë shërbime të auditimit të brendshëm për një klient të auditimit që është një entitet me interes publik, në qoftë se shërbimet lidhen me:

- Një pjesë të rëndësishme të kontrolleve të brendshëm mbi raportimin financiar;
- Sistemet kontabël financiare që gjenerojnë informacionet, të cilat veçmas ose të bashkuara, janë materiale për regjistrat kontabël të klientit ose pasqyrat financiare për të cilat firma do të shprehë një opinion; ose
- Shumat ose informacionet shpjeguese janë, veçmas ose së bashku, materiale për pasqyrat financiare për të cilat firma do të shprehë një opinion.

NËNSEKSIONI 606 – SHËRBIMET E SISTEMEVE TË TEKNOLOGJISË SË INFORMACIONIT (TI-së)

Hyrje

606.1 Dhënia e shërbimeve për sistemet e teknologjisë së informacionit(TI) për një klient të auditimit mund të krijojnë një kërcënim të vetërishikimit.

606.2 Përveç kërkesave specifike dhe materialit për zbatim në këtë nënseksion, kërkesat dhe materiali për zbatim në paragrafët 600.1 deri në K600.10 janë të përshtatshme për zbatimin e kuadrit konceptual kur jepen shërbime të TI-së për një klient të auditimit. Ky nënseksion përfshin kërkesa të cilat ju ndalojnë firmave ose firmave rrjet, të japin shërbime të caktuara të TI-së për klientët e auditimit në disa rrethana, për shkak se kërcënimet e krijuara nuk mund të adresohen me anë të masave mbrojtëse.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Të Gjithë Klientët e Auditimit

606.3 A1 Shërbimet në lidhje me sistemet e TI-së përfshijnë projektimin ose zbatimin e sistemeve hardware ose software. Sistemet e TI-së mund të:

- (a) Bashkojnë të dhënat bazë;
- (b) Formojnë një pjesë të kontrollit të brendshëm mbi raportimin financiar; ose
- (c) Gjenerojnë informacione që ndikojnë në regjistrat kontabël ose në pasqyrat financiare, përfshirë informacionet shpjeguese të lidhura.

Megjithatë, sistemet e TI-së mund të përfshijnë gjithashtu, çështje të palidhura me regjistrat kontabël të klientit të auditimit, me kontrollin e brendshëm mbi raportimin financiar ose pasqyrat financiare.

606.3 A2

Paragrafi K600.7 përjashton një firmë ose firmë rrjet nga marrja përsipër e përgjegjësi të drejtimit. Shërbimet e sistemeve të mëposhtme të TI-së supozohet se nuk krijojnë një kërcënim për aq kohë sa personeli i firmës nuk do të marrë një përgjegjësi të drejtimit:

- (a) Hartimi ose zbatimi i sistemeve të TI-së, që janë të palidhura me kontrollin e brendshëm mbi raportimin financiar;
- (b) Hartimi dhe zbatimi i sistemeve të TI-së, që nuk gjenerojnë informacione, të cilat formojnë një pjesë të rëndësishme të regjistrave kontabël ose të pasqyrave financiare;
- (c) Zbatimi i programeve të kontabilitetit që “shiten” ose të raportimit të informacionit financiar, të cilat nuk janë zhvilluar nga firma ose firma rrjet, nëse përshtatshmëria e kërkuar për të përmbushur nevojat e klientit nuk është i rëndësishëm; dhe
- (d) Vlerësimi dhe bërja e rekomandimeve në lidhje me një sistem të TI-së të hartuar, zbatuar apo përdorur nga një dhënës tjetër i shërbimit ose klientit.

K606.4

Kur jep shërbime në lidhje me sistemet e TI-së për një klient të auditimit, firma do të krijojë bindjen se:

- (a) Klienti e njih përgjegjësinë e tij për vënien në zbatim dhe monitorimin e sistemit të kontrolleve të brendshme;
- (b) Klienti ja cakton përgjegjësinë për të marrë të gjitha vendimet e drejtimit në lidhje me hartimin dhe zbatimin e sistemeve hardware ose software, një punonjësi kompetent, mundësisht brenda nivelit të lartë drejtues;
- (c) Klienti merr të gjitha vendimet e drejtimit në lidhje me procesin e hartimit dhe zbatimit;
- (d) Klienti vlerëson mjaftueshmërinë dhe rezultatet e hartimit dhe zbatimit të sistemit; dhe
- (e) Klienti është përgjegjës për operimin e sistemit (hardware ose software) dhe për të dhënat që përdor ose prodhon.

606.4 A1 Faktorët që janë të përshtatshëm për vlerësimin e nivelit të kërcënimit të vetërishikimit të krijuar nga dhënia e shërbimeve lidhur me sistemet TI-së për një klient të auditimit përfshijnë:

- Natyrën e shërbimit.
- Natyrën e sistemeve të TI-së dhe shkallën në të cilën ato ndikojnë ose ndërveprojnë me regjistrat kontabël ose pasqyrat financiare të klientit.
- Shkallën e besueshmërisë që do të vendoset mbi sistemet e veçanta të TI-së si pjesë e auditimit.

606.4 A2 Një shembull i një veprimi që mund të jetë një masë mbrojtëse për adresimin e një kërcënimi të tillë të vetërishikimit është përdorimi i profesionistëve, të cilët nuk janë anëtarë të grupit të auditimit, për kryerjen e shërbimit.

Klientët e Auditimit që Janë Entitete me Interes Publik

K606.5 Një firmë ose një firmë rrjet nuk do të japë për një klient të auditimit që është një entitet me interes publik, shërbime që kanë të bëjnë me hartimin ose zbatimin e sistemeve të TI-së, të cilat:

- (a) Formojnë një pjesë të rëndësishme të kontrollit të brendshëm mbi raportimin financiar; ose
- (b) Gjenerojnë informacion që është i rëndësishëm për të dhënat kontabël të klientit ose pasqyrat financiare për të cilat firma do të shprehë një opinion.

NËNSEKSIONI 607 – SHËRBIMET E MBËSHTETJES GJYQËSORE

Hyrje

607.1 Dhënia e disa shërbimeve të mbështetjes gjyqësore për një klient të auditimit mund të krijojë një kërcënim të vetërishikimit ose të favorizimit.

607.2 Përveç materialit për zbatim specifik në këtë nënseksion, kërkesat dhe materiali për zbatim në paragrafet 600.1 deri në K600.10 janë të përshtatshme për zbatimin e kuadrit konceptual kur jepen shërbime të mbështetjes gjyqësore për një klient të auditimit.

Materiali për Zbatim

Të Gjithë Klientët e Auditimit

607.3 A1 Shërbimet e mbështetjes gjyqësore mund të përfshijnë aktivitete të tilla si:

- Asistenca me menaxhimin dhe ruajtjen e dokumenteve.
- Të vepruarit si një dëshmitar, përfshirë rolin si ekspert provash.

- Llogaritja e dëmeve apo shumave të tjera që mund të bëhen të arkëtueshme ose të pagueshme si rezultat i procesit gjyqësor apo mosmarrëveshje të tjera ligjore.
- 607.3 A2 Faktorët që janë të përshtatshëm për vlerësimin e nivelit të kërcënimevetë krijuara nga dhënia e shërbimeve të mbështetjes gjyqësore, për një klient të auditimit, përfshijnë:
- Mjedisin ligjor dhe rregullator në të cilin jepet shërbimi, për shembull, fakti nëse një ekspert zgjidhet dhe caktohet nga një gjykatë.
 - Natyra dhe karakteristikat e shërbimit.
 - Shkalla në të cilën rezultati i shërbimit të mbështetjes gjyqësore do të ketë një efekt material në pasqyrat financiare mbi të cilat firma do të shprehë një opinion.
- 607.3 A3 Një shembull i një veprimi, që mund të jetë një masë mbrojtëse për adresimin e një kërcënimi të tillë të vetërishikimit ose përkrahjes është përdorimi i një profesionisti, i cili nuk është anëtar i grupit të auditimit, për kryerjen e shërbimit.
- 607.3 A4 Nëse një firmë ose firmë rrjet jep një shërbim të mbështetjes gjyqësore për një klient të auditimit dhe shërbimi përfshin llogaritjen e dëmeve ose shumave të tjera që ndikojnë në pasqyrat financiare mbi të cilat firma do të shprehë një opinion, janë të zbatueshme kërkesat dhe materiali për zbatim i dhënë në Nënseksionin 603 lidhur me shërbimet e vlerësimit.

NËNSEKSIONI 608 – SHËRBIMET LIGJORE

Hyrje

- 608.1 Dhënia e shërbimeve ligjore për një klient të auditimit mund të krijojë një kërcënim të vetërishikimit ose të favorizimit.
- 608.2 Përveç kërkesave specifike dhe materialit për zbatim në këtë nënseksion, kërkesat dhe materiali për zbatim në paragrafet 600.1 deri në K600.10 janë gjithashtu, të përshtatshme për zbatimin e kuadrit konceptual gjatë dhënies së një shërbimi ligjor për një klient të auditimit. Ky nënseksion përfshin kërkesa që ndalojnë firmat të japin disa shërbime ligjore për klientë të auditimit në disa rrethana për shkak se kërcënimet nuk mund të adresohen nëpërmjet masave mbrojtëse.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Të Gjithë Klientët e Auditimit

- 608.3 A1 Shërbimet ligjore përkufizohen si çdo shërbim për të cilin personi që jep shërbimet ose:
- (a) Ka trajnimin e nevojshëm ligjor për ushtrimin në praktikë të interpretimit të çështjeve ligjore; ose

- (b) Duhet të jetë pranuar për të ushtruar në praktikë trajtimin e çështjeve ligjore para gjykatave të juridiksionit në të cilën duhet të jepen këto shërbime.

Të Vepruarit në një Rol Këshillues

608.4 A1 Në varësi të juridiksionit, shërbimet e këshillave ligjore mund të përshijnë një gamë të gjerë dhe të larmishëm të fushave të shërbimit, qoftë shërbimet e korporatave dhe ato tregtare për klientët e auditimit, të tilla si:

- Mbështetja kontraktore.
- Mbështetja për një klient të auditimit në ekzekutimin e një transaksioni.
- Shkrirjet dhe blerjet.
- Mbështetje e ndihmë për departamentet ligjore të brendshëm të klientit.
- Due diligenca ligjore dhe ristrukturim.

608.4 A2 Faktorët që janë të përshtatshëm për vlerësimin e nivelit të kërcënimevetë vetërishikimit ose të favorizimit të krijuara nga dhënia e shërbimeve ligjore këshilluese për një klient të auditimit përfshijnë:

- Materialitetin e çështjeve të caktuara në lidhje me pasqyrat financiare të klientit.
- Komplexitetin e çështjes ligjore dhe shkalla e gjykimit të nevojshëm për dhënien e shërbimit.

608.4 A3 Shembuj të veprimeve që mund të jenë masa mbrojtëse për adresimin e kërcënimeve përfshijnë:

- Përdorimi i profesionistëve, të cilët nuk janë anëtarë të grupit të auditimit, për kryerjen e shërbimit mund të adresojë një kërcënim të rishikimit ose të përkrahjes.
- Angazhimin e një rishikuesi të përshtatshëm, i cili nuk ka qenë përfshirë në shërbim për rishikimin e punës së auditimit ose të shërbimit të kryer mund adresojë një kërcënim të vetërishikimit.

Pozita e Këshilltarit të Përgjithshëm

K608.5 Një ortak ose punonjës i firmës ose një firmë rrjet nuk do të kryejë detyrën e këshilltarit të përgjithshëm për çështjet ligjore të një klienti të auditimit.

608.5 A1 Pozita e këshilltarit të përgjithshëm është në përgjithësi, një pozitë drejtimit të lartë me përgjegjësi të gjerë për çështjet ligjore të një kompanie.

Të Vepruarit në një Rol Mbështetës

- K608.6** Një firmë ose një firmë rrjet nuk do të veprojë në një rol mbështetës për një klient të auditimit për zgjidhjen e një mosmarrëveshjeje ose të një padie gjyqësore, kur shumat e përfshira janë materiale për pasqyrat financiare mbi të cilat firma do të shprehë një opinion.
- 608.6 A1 Shembuj të veprimeve që mund të jenë masa mbrojtëse për adresimin e një kërcënimi të vetërishikimit të krijuar kur një firmë vepron në një rol mbështetës për një klient të auditimit, kur shumat e përfshira nuk janë materiale për pasqyrat financiare mbi të cilat firma do të shprehë një opinion, përfshijnë:
- Përdorimin e profesionistëve, të cilët nuk janë anëtarë të grupit të auditimit për kryerjen e shërbimit.
 - Angazhimin e një rishikuesi të përshtatshëm, i cili nuk ka qenë i përfshirë në dhënien e shërbimit, për të rishikuar punën e kryer ose shërbimin e dhënë.

NËNSEKSIONI 609 – SHËRBIMET E REKRUTIMIT**Hyrje**

- 609.1 Dhënia e shërbimeve të rekrutimit për një klient të auditimit mund të krijojë një kërcënim të egoizmit, familjaritetit ose frikësimit.
- 609.2 Përveç kërkesave specifike dhe materialit për zbatim në këtë nënseksion, kërkesat dhe materiali për zbatim në paragrafet 600.1 deri në K600.10 janë të përshtatshëm për zbatimin e kuadrit konceptual kur jepen shërbime të rekrutimit për një klient të auditimit. Ky nënseksion përfshin kërkesa, të cilat i ndalojnë firmat dhe firmat rrjet, të japin shërbime të caktuara të rekrutimit për klientët e auditimit në disa rrethana, për shkak se kërcënimet e krijuara nuk mund të adresohen nëpërmjet masave mbrojtëse.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim**Të Gjithë Klientët e Auditimit**

- 609.3 A1 Shërbimet e rekrutimit mund të përfshijnë aktivitete të tilla si:
- Hartimi i përshkrimit të punës.
 - Zhvillimi i një procesi për identifikimin dhe përzgjedhjen e kandidatëve të mundshëm.
 - Kërkimi i kandidatëve.
 - Shqyrtimi i kandidatëve të mundshëm për pozicionin, duke:
 - Rishikuar kualifikimet ose aftësitë profesionale të aplikantëve dhe vlerësuar përshtatshmërinë e tyre për pozicionin.
 - Kryer kontrollin e referencave për kandidatët e mundshëm.

- Intervistuar dhe përzgjedhur kandidatët e përshtatshëm, dhe këshilluar për kompetencën e tyre.
- Përcaktimi i kushteve të punësimit dhe detajeve të negociimit, si paga, oraret dhe shpërblimet e tjera.

609.3 A2 Paragrafi K600.7 përjashton një firmë ose firmë rrjet nga marrja përsipër e një roli të drejtimit. Dhënia e shërbimeve të mëposhtme nuk krijon një kërcënim për sa kohë që personeli i firmës nuk merr përsipër një përgjegjësi të drejtimit:

- Rishikimi i kualifikimeve profesionale, të një numri aplikantësh dhe dhënia e këshillave mbi përshtatshmërinë e tyre për pozicionin.
- Marrja në intervistë e kandidatëve dhe dhënia e këshillave mbi kompetencat e kandidatit për pozicionet e kontabilitetit financiar, ato administrative apo të kontrollit.

K609.4 Kur një firmë ose një firmë rrjet, jep shërbime të rekrutimit për një klient të auditimit, firma do të krijojë bindjen se:

- (a) Klienti cakton një punonjës kompetent, mundësisht brenda drejtimit të lartë, me përgjegjësinë për të marrë të gjitha vendimet e menaxhimit në lidhje me punësimin e kandidatit për postin; dhe
- (b) Klienti merr të gjitha vendimet e menaxhimit në lidhje me procesin e punësimit, duke përfshirë:
 - Përcaktimin e përshtatshmërisë së kandidatëve të ardhshëm dhe përzgjedhjen e kandidatëve të përshtatshëm për pozicionin.
 - Përcaktimin e kushteve të punësimit dhe detajeve të negociimit, si paga, oraret dhe shpërblimet e tjera.

609.5 A1 Faktorët që janë të përshtatshëm për vlerësimin e nivelit të kërcënimevetë egoizmit, familjaritetit ose frikësimit, të krijuara nga dhënia e shërbimeve të rekrutimit për një klient të auditimit, përfshijnë:

- Natyrën e ndihmës së kërkuar.
- Rolin e individit që do të rekrutohet.
- Konfliktet e interesit ose marrëdhëniet që mund të ekzistojnë midis kandidatëve dhe firmës që jep këshillat ose shërbimin.

609.5 A2 Një shembull i një veprimi që mund të jetë një masë mbrojtëse për adresimin e këtyre kërcënimeve të egoizmit, familjaritetit, ose frikësimit është angazhimi i profesionistëve të cilët nuk janë anëtarë të grupit të auditimit për kryerjen e shërbimit.

Shërbimet e Rekrutimit që Janë të Ndaluara

K609.6 Kur jep shërbime të rekrutimit për një klient të auditimit, firma ose firma rrjet nuk do të veprojë si negociues në emër të klientit.

K609.7 Një firmë ose një firmë rrjet nuk do të japë një shërbim të rekrutimit për një klient të auditimit, në qoftë se ky shërbim lidhet me:

- (a) Kërkimin e kandidatëve; ose
- (b) Marrjen përsipër të kontrollit të referencave për kandidatët perspektivë,

në lidhje me pozicionet e mëposhtme:

- (i) Një drejtor ose zyrtar i entitetit; ose
- (ii) Një anëtar i drejtimit të lartë në një pozicion që ushtron influencë të konsiderueshme mbi përgatitjen e regjistrave financiare të klientit ose të pasqyrave financiare mbi të cilat firma do të shprehë një opinion.

NËNSEKSIONI 610 – SHËRBIMET FINANCIARE TË KORPORATËS

Hyrje

- 610.1 Dhënia e shërbimeve financiare të korporatës për një klient të auditimit, mund të krijojë një kërcënim të vetërishikimit ose të përkrahjes.
- 610.2 Përveç kërkesave specifike dhe materialit për zbatim në këtë nënseksion, kërkesat dhe materiali për zbatim në paragrafet 600.1 deri në K600.10 janë të përshtatshme për zbatimin e kuadrit konceptual kur jepen shërbime financiare të korporatës për një klient të auditimit. Ky nënseksion përfshin kërkesa të cilat ndalojnë firmat të japin disa shërbime financiare të korporatës në disa rrethana për shkakse kërcënimet e krijuara nuk mund të adresohen nëpërmjet masave mbrojtëse.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Të Gjithë Klientët e Auditimit

- 610.3 A1 Shembuj të shërbimeve financiare të korporatës, që mund të krijojnë kërcënime të vetërishikimit ose përkrahjes përfshijnë:
- Ndhima e një klienti të auditimit në zhvillimin e strategjive të korporatës.
 - Identifikimi i objektivave të mundshme për klientin e auditimit për të blerë.
 - Dhënia e këshillave mbi transaksionet e shitjes.
 - Ndhima për transaksion të rritjes së financimit.
 - Dhënia e këshillave për strukturimin.
 - Dhënia e këshillave mbi strukturimin e një transaksioni financiar të korporatës ose të marrëveshjeve financiare që do të kenë një ndikim të drejtpërdrejtë mbi shumat që do të raportohen në pasqyrat financiare mbi të cilat firma do shprehë një opinion.

- 610.3 A2 Faktorët që janë të përshtatshëm për vlerësimin e nivelit të kërcënimevetë tilla të krijuara nga dhënia e shërbimeve financiare të korporatës, përfshijnë:
- Nivelin e subjektivitetit të përfshirë në përcaktimin e trajtimit të përshtatshëm të rezultatit ose të pasojave të këshillimit financiar të korporatës në pasqyrat financiare.
 - Shkalla në të cilën:
 - Rezultati i këshillimit të financimit të korporatës do të ketë një ndikim të drejtpërdrejtë në shumat e regjistruara në pasqyrat financiare.
 - Shumat janë materiale në pasqyrat financiare.
 - Fakti nëse efektiviteti i këshillimit financiar të korporatës varet nga një trajtim ose paraqitje e veçantë kontabël në pasqyrat financiare dhe ka dyshim në lidhje me përshtatshmërinë e trajtimit ose paraqitjes kontabël, sipas kuadrit përkatës të raportimit financiar.
- 610.3 A3 Shembuj të veprimeve që mund të jenë masa mbrojtëse për adresimin e kërcënimeve përfshijnë:
- Përdorimi i profesionistëve të cilët nuk janë anëtarë të grupit të auditimit për të kryer shërbimin mund të adresojnë kërcënimet e vetërishikimit ose të përkrahjes.
 - Angazhimin e një rishikuesi të përshtatshëm, i cili nuk ka qenë i përfshirë në dhënie të shërbimit, për të rishikuar punën e auditimit ose shërbimin e kryer mund të adresojë një kërcënim të vetërishikimit.

Shërbimet e Financimit të Korporatës që Janë të Ndaluara

- K610.4** Një firmë ose një firmë rrjet nuk do të japë shërbime të financimit të korporatave për një klient të auditimit, të cilat përfshijnë promovimin, trajtimin ose nënshkrimin e aksioneve të klientit të auditimit.
- K610.5** Një firmë ose firmë rrjet nuk do të japë këshilla të financimit të korporatës për një klient të auditimit kur efektiviteti i këtyre këshillave varet nga një trajtim kontabël i veçantë ose nga paraqitja në pasqyrat financiare mbi të cilat firma do të shprehë një opinion, dhe:
- (a) Grupi i auditimit ka dyshime të arsyeshme në lidhje me përshtatshmërinë e trajtimit kontabël ose të paraqitjes sipas kuadrit përkatës të raportimit financiar; dhe
 - (b) Rezultati ose pasojat e këshillave të financimit të korporatës do të kenë një efekt material në pasqyrat financiare mbi të cilat firma do të shprehë një opinion.

SEKSIONI 800**RAPORTET MBI PASQYRAT FINANCIARE PËR QËLLIME TË VEÇANTA QË PËRFSHIJNË NJË KUFIZIM NË PËRDORIM DHE SHPËRNDARJE (ANGAZHIMET E AUDITIMIT DHE TË RISHIKIMIT)****Hyrje**

- 800.1 Firmave ju kërkohet të jenë në pajtueshmëri me parimet themelore, të jenë të pavarura dhe zbatojnë kuadrin konceptual të dhënë në Seksionin 120, për identifikimin, vlerësimin dhe adresimin e kërcënimeve ndaj pavarësisë.
- 800.2 Ky seksion bën disa modifikime të Pjesës 4A, të cilat janë të lejuara në disa rrethana, që përfshijnë auditimet e pasqyrave financiare për qëllime të veçanta, ku raporti përfshin një kufizim në përdorim dhe shpërndarje. Në këtë seksion, një angazhim për të lëshuar një raport të kufizuar në përdorim dhe në shpërndarje për rrethanat e paraqitura në paragrafin K800.3 referohet si një “angazhim auditimi i pranueshëm”.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim**Dispozita të Përgjithshme**

K800.3 Kur një firmë synon të lëshojë një raport mbi auditimin e pasqyrave financiare për qëllime të veçanta, i cili përfshin një kufizim në përdorim dhe shpërndarje, kërkesat e pavarësisë të përcaktuara në Pjesën 4A do të jenë të pranueshme për modifikimet që lejohen nga ky Seksion, por vetëm nëse:

- (a) Firma komunikon me përdoruesit e synuar, në lidhje me kërkesat e modifikuara për pavarësinë që do të zbatohen për kryerjen e shërbimit; dhe
- (b) Përdoruesit e synuar të raportit e kuptojnë qëllimin dhe kufizimet e raportit dhe qartësisht bien dakord për zbatimin e modifikimeve.

800.3 A1 Përdoruesit e synuar të raportit mund të sigurojnë një njohje të qëllimit dhe kufizimeve të raportit, duke marrë pjesë ose në mënyrë direkte, ose në mënyrë indirekte, nëpërmjet përfaqësuesit të tyre, i cili ka autoritetin për të vepruar për përdoruesit e synuar, në përcaktimin e natyrës dhe të objektit të angazhimit. Në secilin rast kjo pjesëmarrje ndihmon firmën për të komunikuar me përdoruesit e synuar për çështje të pavarësisë, duke përfshirë rrethanat që janë të përshtatshme për zbatimin e kuadrin konceptual. Kjo i lejon firmës të marrë pëlqimin e përdoruesve të synuar për kërkesat e modifikuara për pavarësinë.

K800.4 Kur përdoruesit e synuar përbëjnë një klasë të përdoruesve, të cilët nuk kanë qenë të identifikueshëm në mënyrë specifike sipas emrit në kohën kur u përcaktuan kushtet e angazhimit, këta përdorues duhet të bëhen më pas me dije nga firma në lidhje me kërkesat për pavarësinë të pranuar nga përfaqësuesit e tyre.

800.4 A1 Për shembull, kur përdoruesit e synuar përbëjnë një klasë të përdoruesvetë tillë si huadhënësit në një marrëveshje kredie të sindikuar (kolektive), firma mund të përshkruajë kërkesat e modifikuara për pavarësinë në një letër angazhimi drejtuar përfaqësuesit të huadhënësve. Përfaqësuesi më tej mund ta vërë letrën e firmës për angazhimin në dispozicion të anëtarëve të grupit të përdoruesve, duke përmbyshur kështu kërkesën që firma të vërë në dijeni këta përdorues për kërkesat e modifikuara për pavarësinë të pranuar nga përfaqësuesi.

K800.5 Kur firma kryen një angazhim auditimi të pranueshëm, çdo modifikim i Pjesës 4A do të kufizohet tek ato të dhëna në paragrafet K800.7 deri në K800.14. Firma nuk do t'i zbatojë këto modifikime kur një auditim të pasqyrave financiare kërkohet nga ligji ose rregulli.

K800.6 Nëse firma lëshon gjithashtu, një raport auditimi që nuk përfshin një kufizim në përdorim dhe në shpërndarje për të njëjtin klient, firma do të zbatojë Pjesën 4A për atë angazhim të auditimit.

Entitetet me Interes Publik

K800.7 Kur firma kryen një angazhim auditimi të lejuar, ajo nuk është e nevojshme të zbatojë kërkesat e pavarësisë të përcaktuara në Pjesën 4A të cilat zbatohen vetëm për angazhimet e auditimit për entitetet me interes publik.

Entitetet e Lidhura

K800.8 Kur firma kryen një angazhim auditimi të lejuar, referencat për klientin e auditimit nuk përfshijnë entitetet e tij të lidhura. Megjithatë, kur grupi i auditimit ka dijeni ose ka arsye për të besuar se një marrëdhënieose rrethanë që përfshin një entitet të lidhur të klientit ka lidhje me vlerësimin e pavarësisë të firmës, grupi i auditimit do ta përfshijë këtë entitet të lidhur kur ai identifikon dhe vlerëson kërcënimet për pavarësinë.

Rrjetet dhe Firmat Rrjet

K800.9 Kur firma kryen një angazhim auditimi të lejuar, nuk është e nevojshme të zbatohen kërkesat specifike lidhur me firmat rrjet që jepen në Pjesën 4A. Megjithatë, kur firma ka dijeni ose ka arsye të besojë se kërcënimet ndaj pavarësisë janë krijuar nga ndonjë interes ose marrëdhënie e një firme rrjet, firma do të vlerësojë dhe drejtojë këtë kërcënim.

Interesat Financiare, Huatë dhe Garancitë, Marrëdhëniet e Afërta të Biznesit dhe Marrëdhëniet Familjare e Personale

- K800.10** Kur firma kryen një angazhim auditimi të lejuar:
- (a) Dispozitat përkatëse të dhëna në seksionet 510, 511, 520, 521, 522, 524 dhe 525 duhet të zbatohen vetëm për anëtarët e grupit të angazhimit, anëtarët e drejtpërdrejtë të familjes së tyre dhe anëtarët e afërt të familjes;
 - (b) Firma do të identifikojë, vlerësojë dhe adresojë çdo kërcënim ndaj pavarësisë të krijuar nga interesat dhe marrëdhëniet, të përshkruara në seksionet 510, 511, 520, 521, 522, 524 dhe 525, midis klientit të auditimit dhe anëtarëve të mëposhtëm të grupit të auditimit:
 - (i) Atyre, të cilët japin këshillime në lidhje me çështje teknike ose të veçanta të sektorit të ekonomisë, për transaksionet ose ngjarjet; dhe
 - (ii) Atyre, të cilët bëjnë kontrollin e cilësisë për angazhimin, duke përfshirë ata që kryejnë rishikimin për kontrollin e cilësisë së angazhimit; dhe
 - (c) Firma do të vlerësojë dhe adresojë çdo kërcënim, që grupi i angazhimit ka arsye të besojë se është krijuar nga interesat dhe marrëdhëniet midis klientit të auditimit dhe të tjerëve brenda firmës, të cilët mund të influencojnë në mënyrë të drejtpërdrejtë rezultatet e angazhimit të auditimit.
- 800.10 A1 Të tjerët brenda firmës, të cilët mund të ndikojnë drejtpërdrejt rezultatet e angazhimit të auditimit, përfshijnë ata që rekomandojnë shpërblimin ose të cilët bëjnë mbikëqyrjen e drejtpërdrejtë, menaxhimin apo edhe të tjera mbikëqyrje mbi ortakun e angazhimit të auditimit, në lidhje me kryerjen e angazhimit të auditimit, përfshirë individin në të gjitha nivelet e hierarkisë më të lartë mbi ortakun e angazhimit, me anë të individit, i cili është drejtuesi i lartë i firmës ose ortaku drejtues (Drejtori ekzekutiv ose ekuivalenti i tij).
- K800.11** Kur firma kryen një angazhim auditimi të lejuar, firma do të vlerësojë dhe adresojë çdo kërcënim, që grupi i angazhimit ka arsye të besojë se është krijuar nga interesat financiare në klientin e auditimit të mbajturanga individët, siç përshkruhet në paragrafët K510.4(c) dhe (d), K510.5, K510.7 dhe 510.10 A5 dhe A9.
- K800.12** Kur firma kryen një angazhim auditimi të lejuar, firma, në zbatimin e dispozitave të përcaktuara në paragrafët K510.4(a), K510.6 dhe K510.7 për interesat e firmës, nuk do të mbajë një interes financiar material, të drejtpërdrejtë apo një interes financiar jo të drejtpërdrejtë në klientin e auditimit.

Punësimi tek një Klient i Auditimit

K800.13 Kur firma kryen një angazhim auditimi të lejuar, firma do të vlerësojë dhe adresojë çdo kërcënim të krijuar nga një marrëdhënie punësimi, siç përshkruhet në paragrafët K524.3A1 deri 524.5A3.

Dhënia e Shërbimeve të Josigurisë

K800.14 Nëse firma kryen një angazhim auditimi të lejuar dhe jep një shërbim të josigurisë për klientin e auditimit, firma do të veprojë në pajtim me seksionet 410 deri në 430 dhe seksionin 600, duke përfshirë nënseksionet e tij, të cilat janë subjekt i trajtimit nga paragrafët K800.7 deri në K800.

**PJESA 4B – PAVARËSIA PËR ANGAZHIMET E SIGURISË
TË NDRYSHME NGA ANGAZHIMET E
AUDITIMIT DHE RISHIKIMIT**

	Faqe
Seksioni 900 Zbatimi i Kuadrit Konceptual të Pavarësisë për Angazhimet e Sigurisë të Ndryshme nga Angazhimet e Auditimit dhe Rishikimit	198
Seksioni 905 Honoraret	206
Seksioni 906 Dhuratat dhe Mikpritja	209
Seksioni 907 Paditë Gjyqësore Aktuale ose të Paralajmëruara	210
Seksioni 910 Interesat Financiare	211
Seksioni 911 Huatë dhe Garancitë	215
Seksioni 920 Marrëdhëniet e Biznesit	217
Seksioni 921 Marrëdhëniet Familjare dhe Personale	219
Seksioni 922 Shërbimet e Kohëve të Fundit me një Klient të Sigurisë	222
Seksioni 923 Shërbimi si Drejtor ose Zyrtar tek një Klient i Sigurisë	223
Seksioni 924 Punësimi tek një Klient i Sigurisë	224
Seksioni 940 Lidhja e Gjatë e Personelit me një Klient të Sigurisë	226
Seksioni 950 Kryerja e Shërbimeve të Josigurisë për Klientët e Sigurisë të Ndryshëm nga Klientët e Angazhimeve të Auditimit dhe Rishikimit	228
Seksioni 990 Raportet që Përfshijnë një Kufizim në Përdorim dhe Shpërndarje (Angazhimet e Sigurisë të Ndryshme nga Angazhimet e Auditimit dhe Rishikimit)	232

PJESA 4B – PAVARËSIA PËR ANGAZHIMET E SIGURISË TË NDRYSHME NGA ANGAZHIMET E AUDITIMIT DHE RISHIKIMIT

SEKSIONI 900

ZBATIMI I KUADRIT KONCEPTUAL PËR PAVARËSINË PËR ANGAZHIMET E SIGURISË TË NDRYSHME NGA ANGAZHIMET E AUDITIMIT DHE RISHIKIMIT

Hyrje

Të Përgjithshme

- 900.1 Kjo Pjesë zbatohet për angazhimet e sigurisë të ndryshme nga angazhimet e auditimit dhe rishikimit (referuar në këtë Pjesë si “angazhime të sigurisë”). Shembuj të angazhimeve të tilla përfshijnë:
- Një auditim të elementëve, llogarive apo zërave specifike të një pasqyre financiare.
 - Siguria për performancën mbi treguesit kryesore të performancës së një kompanie.
- 900.2 Në këtë Pjesë, termi “profesionist kontabël” i referohet profesionistit kontabël individual në praktikën publike dhe firmave të tyre.
- 900.3 SNKC 1 kërkon që një firmë të përcaktojë politika dhe procedura të projektuara për t’i dhënë asaj siguri të arsyeshme se firma, personeli i saj dhe kur është e zbatueshme, persona të tjerë subjekt i kërkesave të pavarësisë, mbajnë pavarësinë kur kërkohet nga standardet përkatëse të etikës. SNAS-të përcaktojnë përgjegjësitë për partnerët e angazhimit dhe për grupet e angazhimit në nivel angazhimi. Shpërndarja e përgjegjësisë brenda një firme do të varet nga madhësia, struktura dhe organizimi i saj. Shumë nga dispozitat e Pjesës 4B nuk përshkruajnë përgjegjësi specifike të individëve brenda firmës për veprimet që lidhen me pavarësinë, por i referohen “firmës” për lehtësi në referim. Firmat caktojnë përgjegjësi për një veprim të veçantë të një individi ose grupi individësh (siç është një grup i sigurisë) në përputhje me SNKC1. Për më tepër, një profesionist kontabël individual mbetet përgjegjës për pajtueshmërinë me çdo dispozitë që aplikohet për aktivitetet, interesat dhe marrëdhëniet e profesionistit kontabël.
- 900.4 Pavarësia është e lidhur me parimet e objektivitetit dhe integritetit. Ajo përfshin:
- (a) Pavarësinë në të menduar - Gjendja e të menduarit, e cila lejon shprehjen e një konkluzioni pa u ndikuar nga influencat që kompromentojnë gjykimin profesional, me anën e të cilës bëhet e mundur që një individ të veprojë me integritet dhe të ushtrojë objektivitetin dhe skepticizmin profesional.

- (b) Pavarësia në dukje - Shmangia e fakteve dhe rrethanave që janë kaq të rëndësishme, saqë një palë e tretë e arsyeshme dhe e informuar do të kishte të ngjarë të arrinte në përfundimin se është kompromentuar integriteti, objektiviteti ose skepticizmi profesional i një firme apo i një anëtari të grupit të sigurisë.

Në këtë Pjesë, referimi për një individ apo një firmë si “i/e pavarur” nënkupton që individit ose firma janë në pajtueshmëri me dispozitat e kësaj Pjese.

- 900.5 Kur kryejnë angazhime të sigurisë, Kodi kërkon që firmat të jenë në pajtueshmëri me parimet themelore dhe të jenë të pavarura. Kjo Pjesë përcakton kërkesat specifike dhe materialin për zbatim mbi mënyrën e zbatimit të kuadrit konceptual për ruajtjen e pavarësisë kur kryhen angazhimet të tilla. Kuadri konceptual që jepet në Seksionin 120 zbatohet për pavarësinë njëjloj siç zbatohet për parimet themelore të dhëna në Seksionin 110.
- 900.6 Kjo Pjesë përshkruan:
- (a) Faktet dhe rrethanat, përfshirë aktivitetet, interesat dhe marrëdhëniet profesionale, që krijojnë ose mund të krijojnë kërcënime ndaj pavarësisë.
- (b) Veprimet e mundshme, përfshirë masat mbrojtëse, që mund të jenë të përshtatshme për adresimin e këtyre kërcënimeve; dhe
- (c) Disa situata ku kërcënimet nuk mund të eliminoohen ose kur nuk ka masa mbrojtëse për reduktimin e kërcënimeve në një nivel të pranueshëm.

Përshkrimi i Angazhimeve të Tjera të Sigurisë

- 900.7 Angazhimet e sigurisë janë projektuar për të rritur nivelin e besueshmërisë së përdoruesve të synuar mbi rezultatin e vlerësimit ose matjes së një çështjeje në shqyrtim (në fjalë) kundrejt kriterëve. Në një angazhim të sigurisë, firma shpreh një konkluzion të projektuar për rritjen e nivelit të besueshmërisë së përdoruesve të synuar (të ndryshëm nga pala përgjegjëse) mbi rezultatin e vlerësimit ose matjes së çështjes në shqyrtim kundrejt kriterëve. Kuadri i Sigurisë përshkruan elementët dhe objektivat e një angazhimi të sigurisë dhe identifikon angazhimet ku zbatohen SNAS-të. Për një përshkrim të elementëve dhe objektiveve të një angazhimi të sigurisë, referoju Kuadrit të Sigurisë.
- 900.8 Rezultati i vlerësimit ose matjes së një çështjeje në shqyrtim është informacioni që rezulton nga zbatimi i kriterëve kundrejt çështjes që shqyrtohet. Termi “informacioni për çështjen në shqyrtim” përdoret për të treguar rezultatin e vlerësimit apo të matjes së një çështjeje që shqyrtohet. Për shembull, Kuadri i Sigurisë shprehet se një pohim për efektivitetin e kontrollit të brendshëm (informacioni për çështjen në fjalë) rrjedh nga zbatimi i një kuadri për vlerësimin e efektivitetit të

kontrollit të brendshëm, siç mund të ishin për shembull COSO¹ ose CoCo² (kriteret), për kontrollin e brendshëm, një proces (çështja në fjalë).

- 900.9 Angazhimet e sigurisë mund të jenë të bazuara në pohime ose të raportohen drejtpërdrejt. Në të dy rastet, ato përfshijnë tre palë të veçanta: një firmë, një palë përgjegjëse dhe përdoruesit e synuar.
- 900.10 Në një angazhim të sigurisë të bazuar në pohim, vlerësimi ose matja e çështjes në fjalë bëhet nga pala përgjegjëse. Informacioni për çështjen në fjalë është në formën e një pohimi të bërë nga pala përgjegjëse, i cili ju vihet në dispozicion përdoruesve të synuar.
- 900.11 Në një angazhim të sigurisë që raportohet drejtpërdrejt, firma:
- (a) Kryen drejtpërdrejt vlerësimin apo matjen e çështjes në fjalë; ose
 - (b) Merr nga pala përgjegjëse që ka kryer vlerësimin apo matjen, një paraqitje, që nuk ju është vënë në dispozicion përdoruesve të synuar. Informacioni për çështjen në fjalë ju jepet përdoruesve të synuar në raportin e sigurisë.

Raportet që Përfshijnë një Kufizim në Përdorim dhe Shpërndarje

- 900.12 Një raport i sigurisë mund të përfshijë një kufizim në përdorim dhe në shpërndarje. Nëse është kështu dhe nëse përmbushen kushtet e përcaktuara në Seksionin 990, atëherë kërkesat për pavarësi që jepen në këtë Pjesë mund të modifikohen sipas Seksionit 990.

Angazhimet e Auditimit dhe Rishikimit

- 900.13 Standardet e pavarësisë për angazhimet e auditimit dhe të rishikimit jepen në Pjesën 4A – *Pavarësia për Angazhimet e Auditimit dhe Rishikimit*. Në qoftë se një firmë kryen një angazhim sigurie, ashtu edhe një angazhim auditimit apo rishikim për të njëjtin klient, për firmën, një firmë rrjeti dhe për anëtarët e grupit të auditimit apo rishikimit, do të vazhdojnë të zbatohen kërkesat që jepen në Pjesën 4A.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Të Përgjithshme

- K900.14** Një firmë që kryen një angazhim të sigurisë do të jetë e pavarur.
- K900.15** Një firmë do të zbatojë kuadrin konceptual që jepet në Seksionin 120 për identifikimin, vlerësimin dhe adresimin e kërcënimeve ndaj pavarësisë në lidhje me një angazhim të sigurisë.

¹ “Kudri i Integruar i Kontrollit të Brendshëm – The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission.

² Udhëzime mbi Vlerësimin e Kontrollit të Brendshëm – Parimet CoCo- Criteria of Control Board, The Canadian Institute of Chartered Accountants.

Firmat e Rrjetit

K900.16 Kur një firmë ka arsye të besojë se interesat dhe marrëdhëniet e një firme rrjet krijojnë një kërcënim ndaj pavarësisë së firmës, firma do të vlerësojë dhe adresojë çdo njërin nga këto kërcënime.

900.16 A1 Firmat rrjet trajtohen në paragrafët 400.50 deri te 400.54 A1.

Entitetet e Lidhura

K900.17 Kur grupi i sigurisë është në dijeni apo ka arsye të besojë se një marrëdhënie apo rrethanë që përfshin një entitet të lidhur me klientin esigurisë, lidhet me vlerësimin e pavarësisë së firmës nga klienti, grupi i sigurisë do ta përfshijë këtë entitet të lidhur kur identifikon, vlerëson dhe adreson kërcënimet ndaj pavarësisë.

Llojet e Angazhimeve të Sigurisë

Angazhimet e Sigurisë që bazohen në Pohime

K900.18 Kur kryhet një angazhim i sigurisë i bazuar në pohime:

- (a) Anëtarët e grupit të sigurisë dhe firma duhet të jenë të pavarur nga klienti i sigurisë (pala përgjegjëse për informacionin rreth çështjes në fjalë, e cila mund të jetë përgjegjëse edhe për çështjen në fjalë) siç përcaktohet në këtë Pjesë. Kërkesat e pavarësisë që jepen në këtë Pjesë ndalojnë disa marrëdhënie midis anëtarëve të grupit të sigurisë dhe (i) drejtorëve ose zyrtarëve, dhe (ii) individëve tek klienti në një pozicion që ushtron ndikim të rëndësishëm mbi informacionin për çështjen në fjalë.
- (b) Firma do të zbatojë kuadrin konceptual që jepet në Seksionin 120 për marrëdhëniet me individët tek klienti në një pozicion që ushtron ndikim të rëndësishëm mbi çështjen në fjalë të angazhimit; dhe
- (c) Firma do të vlerësojë dhe adresojë çdo kërcënim për të cilin firma ka arsye të besojë se krijohet nga interesat dhe marrëdhëniet e firmës rrjet.

K900.19 Kur kryhen angazhime të sigurisë që bazohen në pohime, ku pala përgjegjëse është përgjegjëse për informacionin për çështjen në fjalë, por jo për çështjen në fjalë:

- (a) Anëtarët e grupit të sigurisë dhe firma duhet të jenë të pavarur nga pala përgjegjëse për informacionin për çështjen në fjalë (klienti i sigurisë); dhe
- (b) Firma do të vlerësojë dhe adresojë çdo kërcënim për të cilin ajo ka arsye të besojë se krijohet nga interesat dhe marrëdhëniet midis një anëtarit të grupit të sigurisë, firmës, një firme rrjet dhe palës përgjegjëse për çështjen në fjalë.

K900.19 A1 Në shumicën e angazhimeve të sigurisë të bazuar në pohim, pala përgjegjëse është përgjegjëse si për informacionin e çështjes në fjalë, ashtu edhe për çështjen në fjalë. Megjithatë, në disa angazhime, pala përgjegjëse mund të mos jetë përgjegjëse për çështjen në fjalë. Një shembull i tillë, mund të jetë rasti kur firma është angazhuar për të kryer një angazhim të sigurisë në lidhje me një raport që ka përgatitur një konsulent i çështjeve mjedisore në lidhje me praktikën e qëndrueshmërisë të një kompanie, për t'u shpërndarë tek përdoruesit e synuar. Në këtë rast, konsulenti për çështjet e mjedisit është pala përgjegjëse për informacionin për çështjen në fjalë, por kompania është përgjegjëse për çështjen në fjalë (praktikat e qëndrueshmërisë).

Angazhimet e Sigurisë që Raportohen Drejtpërdrejt

K900.20 Kur kryhet një angazhim i sigurisë që raportohet drejtpërdrejt:

- (a) Anëtarët e grupit të sigurisë dhe firma do të jenë të pavarura nga klienti i sigurisë (pala përgjegjëse për çështjen në fjalë); dhe
- (b) Firma do të vlerësojë dhe adresojë çdo kërcënim ndaj pavarësisë për të cilin ajo ka arsye të besojë se krijohet nga interesat dhe marrëdhëniet e firmës rrjet.

Palët Përgjegjëse të Shumëfishta

900.21 A1 Në disa angazhime të sigurisë, të bazuara në pohime apo të raportuara drejtpërdrejt, mund të ketë disa palë përgjegjëse. Për të përcaktuar nëse është e nevojshme që në këto angazhime zbatohen dispozitat e kësaj Pjese për çdo palë përgjegjëse, firma mundet të marrë parasysh disa çështje. Këto çështje përfshijnë faktin nëse një interes ose marrëdhënie midis firmës, ose një anëtar i grupit të sigurisë dhe një palë përgjegjëse e caktuar, do të krijonte një kërcënim për pavarësinë që nuk është i vogël dhe i parëndësishëm në kontekstin e informacionit për çështjen në fjalë. Ky përcaktim do të marrë parasysh faktorët e mëposhtëm:

- (a) Materialitetin e informacionit për çështjen në fjalë (ose të çështjes në fjalë) për të cilin pala përgjegjëse e caktuar është përgjegjëse.
- (b) Shkallën e interesit publik që shoqëron angazhimin.

Nëse firma arrin në përfundimin që kërcënimi për pavarësinë i krijuar nga ndonjë interes apo marrëdhënie e tillë me një palë përgjegjëse të caktuar, do të ishte i vogël dhe i parëndësishëm për atë palë përgjegjëse mund të mos jetë e nevojshme të zbatohen të gjitha dispozitat e këtij seksioni.

[Paragrafët 900.22 deri 900.29 janë lënë qëllimisht bosh]

Periudha Gjatë së cilës Kërkohet Pavarësia

K900.30 Pavarësia, sikurse kërkohet nga kjo Pjesë, do të mbahet:

- (a) Gjatë periudhës së angazhimit; dhe
- (b) Gjatë periudhës së mbuluar nga informacioni për çështjen në fjalë.

900.30 A1 Periudha e angazhimit fillon kur grupi i sigurisë nis të kryejë shërbimet e sigurisë në lidhje me angazhimin përkatës. Periudha e angazhimit përfundon kur lëshohet raporti i sigurisë. Kur angazhimi është i një natyre të përsëritur, ai përfundon në datën më të vonë të njoftuar nga secila palë se marrëdhënia profesionale ka përfunduar apo të lëshimit të raportit përfundimtar të sigurisë.

K900.31 Kur një entitet bëhet një klient i sigurisë gjatë ose pas periudhës së mbuluar nga informacioni për çështjen në fjalë mbi të cilin firma dotë shprehë një konkluzion, firma do të përcaktojë nëse krijohet ndonjëkërcënim për pavarësinë nga:

- (a) Marrëdhëniet financiare ose të biznesit me klientin e sigurisë gjatë ose pas periudhës së mbuluar nga informacioni për çështjen në fjalë, por përpara pranimit të angazhimit të sigurisë; ose
- (b) Shërbimet e mëparshme të dhëna për klientin e sigurisë.

K900.32 Kërcënimet ndaj pavarësisë krijohen nëse për klientin e sigurisë është kryer një shërbim i josigurisë gjatë ose pas periudhës së mbuluar nga informacioni për çështjen në fjalë, por përpara se grupi i sigurisë fillon të kryejë shërbimet e sigurisë dhe shërbimi nuk do të lejohej gjatë periudhës së angazhimit. Në këto rrethana firma do të vlerësojë dhe adresojë çdo kërcënim për pavarësinë të krijuar nga ky shërbim. Nëse kërcënimet nuk janë në një nivel të pranueshëm, firma do ta pranojë angazhimin e sigurisë vetëm nëse kërcënimet janë zvogëluar në një nivel të pranueshëm.

900.32 A1 Shembuj të veprimeve që mund të jenë masa mbrojtëse për adresimin e këtyre kërcënimeve, janë:

- Përdorimi i profesionistëve, që nuk janë anëtarë të grupit të sigurisë, për kryerjen e shërbimit.
- Angazhimi i një rishikuesi të përshtatshëm për rishikimin e punës së sigurisë dhe josigurisë, sipas rastit.

K900.33 Nëse një shërbim i josigurisë që nuk do të lejohej gjatë periudhës së angazhimit, nuk ka përfunduar dhe nuk është e mundur të përfundohet ose të ndërpritet para fillimit të shërbimeve profesionale në lidhje me angazhimin e sigurisë, firma do të pranojë vetëm angazhimin e sigurisë nëse:

- (a) Firma është e bindur që:

- (i) Shërbimi i josigurisë do të përfundojë brenda një periudhe kohe të shkurtër; ose
- (ii) Klienti ka marrëveshje për të kaluar shërbimin tek një ofrues tjetër brenda një periudhe kohe të shkurtër;
- (b) Firma zbaton masa mbrojtëse kur është e nevojshme gjatë periudhës së shërbimit; dhe
- (c) Firma diskuton çështjen me personat e ngarkuar me qeverisjen.

[Paragrafët 900.34 deri 900.39 janë lënë qëllimisht bosh]

Dokumentimi i Përgjithshëm mbi Pavarësinë për Angazhimet e Sigurisë të Ndryshme nga Angazhimet e Auditimit dhe Rishikimit

K900.40 Një firmë do të dokumentojë konkluzionet lidhur me pajtueshmërinë më këtë Pjesë dhe thelbin e ndonjë diskutimi të rëndësishëm në mbështetje të këtyre konkluzioneve. Në veçanti:

- (a) Kur janë zbatuar masa mbrojtëse për adresimin e një kërcënimi, firma do të dokumentojë natyrën e kërcënimit dhe masat mbrojtëse të vendosura ose të zbatuara; dhe
- (b) Kur një kërcënim kërkon një analizë domethënëse dhe firma arrin në konkluzionin se kërcënim i ka qenë në një nivel të pranueshëm, firma do të dokumentojë natyrën e kërcënimit dhe arsyetimin e bërë në lidhje me konkluzionin.

900.40 A1 Dokumentimi jep evidencë për gjykimet e bëra nga firma për formimin e konkluzioneve në lidhje me pajtueshmërinë me këtë Pjesë. Megjithatë, mungesa e dokumentimit nuk është një tregues i faktit nëse një firmë e ka konsideruar ose jo një çështje të caktuar dhe as nëse ajo është e pavarur.

[Paragrafët 900.41 deri 900.49 janë lënë qëllimisht bosh]

Shkelja e një Dispozite mbi Pavarësinë për Angazhimet e Sigurisë të Ndryshme nga Angazhimet e Auditimit dhe Rishikimit

Kur një Firmë Identifikon një Shkelje

K900.50 Nëse firma arrin në përfundimin se ka ndodhur një shkelje e kërkesave të kësaj Pjesë, firma do të:

- (a) Ndërpresë, pezullojë ose eliminojë interesin apo marrëdhënien që ka shkaktuar shkeljen;
- (b) Vlerësojë rëndësinë e shkeljes dhe ndikimin që ajo ka në objektivitetin e firmës dhe aftësinë e saj për të lëshuar një raport të sigurisë.
- (c) Përcaktojë nëse mund të ndërmerren veprime të cilat adresojnë në mënyrë të kënaqshme pasojat e shkeljes.

Kur bën një përcaktim të tillë, firma do të përdorë gjykimin profesional

dhe do të marrë parasysh faktin nëse një palë e tretë e informuar dhe e arsyeshme, do të kishte të ngjarë të arrinte në përfundimin se objektiviteti i firmës do të ishte kompromentuar në një mënyrë të atillë që firma nuk do të mund të lëshonte një raport të sigurisë.

K900.51 Nëse firma përcakton që nuk mund të ndërmerren veprime që adresojnë në mënyrë të kënaqshme pasojat e shkeljes, firma do të informojë sa më shpejt të jetë e mundur palët që kanë angazhuar firmën, ose sipas rastit personat e ngarkuar me qeverisjen. Firma gjithashtu, do të ndërmarrë hapat e nevojshme për të ndërprerë angazhimin e sigurisë nëpërputhje me kërkesat ligjore apo rregullatore përkatëse të zbatueshme për ndërprerjen e një angazhimi të sigurisë.

K900.52 Nëse firma përcakton se mund të ndërmerren veprime për të adresuar në mënyrë të kënaqshme pasojat e shkeljes, firma do të diskutojë për shkeljen dhe për veprimet që ajo ka ndërmarrë ose propozon të ndërmarrë, me palët që kanë angazhuar firmën, ose sipas rastit, me personat e ngarkuar me qeverisjen. Firma do të diskutojë për shkeljen dhe për veprimin e propozuar në kohën e duhur, duke mbajtur parasysh rrethanat e angazhimit dhe shkeljen.

K900.53 Në qoftë se pala që ka angazhuar firmën ose personat e ngarkuar me qeverisjen, mendojnë se veprimi i propozuar nga firma në përputhje me paragrafin K900.50(c) nuk trajton në mënyrë të përshtatshme pasojat e shkeljes, firma do të ndërmarrë hapat e nevojshme për të ndërprerë angazhimin e sigurisë në përputhje me kërkesat përkatëse të zbatueshme ligjore apo rregullatore që trajtojnë ndërprerjen e një angazhimi të sigurisë.

Dokumentimi

K900.54 Në pajtim me kërkesat në paragrafët K900.50 deri te K900.53, firma do të dokumentojë:

- (a) Shkeljen;
- (b) Veprimet e ndërmarrë;
- (c) Vendimet kryesore të marra; dhe
- (d) Të gjitha çështjet e diskutuara me palën që ka angazhuar firmën ose personat e ngarkuar me qeverisjen.

K900.55 Nëse firma vijon me angazhimin e sigurisë, ajo do të dokumentojë:

- (a) Konkluzionin se, në gjykimin profesional të firmës, nuk është kompromentuar objektiviteti; dhe
- (b) Arsyetimin përse veprimi i ndërmarrë ka adresuar në mënyrë të kënaqshme pasojat e shkeljes, në mënyrë që firma të mund të lëshojë një raport të sigurisë.

SEKSIONI 905**HONORARET****Hyrje**

905.1 Firmave ju kërkohet të jenë në pajtueshmëri me parimet themelore, të jenë të pavarura dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të dhënë në Seksionin 120 për identifikimin, vlerësimin dhe adresimin e kërcënimeve ndaj pavarësisë.

905.2 Natyra dhe niveli i honorareve apo llojeve të tjera të shpërblimit mund të krijojnë një kërcënim të interesit vetjak apo të frikësimit. Ky seksion përcakton kërkesat specifike dhe materialin për zbatim lidhur me zbatimin e kuadrit konceptual në rrethana të tilla.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim**Honoraret— Madhësia Relative**

905.3 A1 Kur shuma totale e honorareve nga një klient i sigurisë, nga një firmë që shpreh një konkluzion në një angazhim sigurie, përfaqëson një pjesëtë madhe të totalit të honorareve të kësaj firme, varësia nga ky klient dhe shqetësimi i humbjes së tij, krijojnë një kërcënim të interesit vetjakose të frikësimit.

905.3 A2 Faktorët që janë të përshtatshëm në vlerësimin e nivelit të këtyre kërcënimeve, përfshijnë:

- Strukturën e shfrytëzimit të firmës.
- Faktin nëse firma ka kohë që e vazhdon veprimtarinë apo është e re.
- Rëndësia sasiore dhe/ose cilësore e klientit për firmën.

905.3 A3 Shembull i një veprimi që mund të jetë masë mbrojtëse për adresimin e një kërcënimi të tillë të interesit vetjak apo frikësimit, është rritja e bazës së klientëve në firmë me qëllim reduktimin e varësisë nga klienti i sigurisë.

905.3 A4 Një kërcënim i interesit vetjak apo i frikësimit krijohet gjithashtu, edhe kur honoraret e pagesave të gjeneruara nga një klient i sigurisë përfaqësojnë një pjesë të madhe të të ardhurave nga klientët e një ortaku individual.

905.3 A5 Shembuj të veprimeve që mund të jenë masa mbrojtëse për adresimin e kërcënimeve të tilla të interesit vetjak apo të frikësimit, përfshijnë:

- Rritjen e bazës së klientëve të ortakut për reduktimin e varësisë nga klienti i sigurisë.
- Angazhimin e një rishikuesi të përshtatshëm, i cili nuk është anëtar i grupit të sigurisë, për rishikimin e punës.

Honoraret e Pagesës – Të Vonuara në Shlyerje

- 905.4 A1 Një kërcënim i interesit vetjak mund të krijohet nëse një pjesë e madhe honorareve nuk është paguar përpara lëshimit të raportit të sigurisë, nëse ka, për periudhën pasuese. Përgjithësisht pritet që firma të kërkojë pagesën e këtyre honorareve përpara lëshimit të një raporti të tillë. Kërkesat dhe materiali për zbatim i dhënë në Seksioni 911 në lidhje me huatë dhe garancitë, mundet gjithashtu, të zbatohet në situatat kur ekziston një honorar i tillë i papaguar.
- 905.4 A2 Shembuj të veprimeve që mund të jenë masa mbrojtëse për adresimin e kërcënimeve të tilla të interesit vetjak përfshijnë:
- Marrjen e pagesave pjesore nga honoraret e pashlyera.
 - Angazhimin e një rishikuesi të përshtatshëm, që nuk ka marrë pjesë në angazhimin e sigurisë, për rishikimin e punës së kryer.
- 905.5 Nëse një pjesë domethënëse e honorareve të pashlyera nga një klient i sigurisë, mbeten të papaguara për një kohë të gjatë, firma do të vlerësojë faktin:
- (a) Nëse honoraret e pashlyera mund të ekuivalentohen me një kredi dhënë klientit; dhe faktin
 - (b) Nëse për firmën është e përshtatshme të rrimërohet apo të vazhdojnë angazhimin e sigurisë.

Honoraret e Kushtëzuara

- 905.6 A1 Honoraret e kushtëzuara janë honorare që llogariten mbi një bazë të paracaktuar e lidhur me rezultatin e një transaksioni ose rezultatin e shërbimeve të kryera nga firma. Një honorar i kushtëzuar i tarifuar përmes një ndërmjetësi është një shembull i një honorari të kushtëzuar indirekt. Në këtë seksion, një honorar nuk do të konsiderohet i kushtëzuar nëse është caktuar nga një gjykatë ose një autoritet tjetër publik.
- K905.7** Një firmë nuk do të tarifojë, direkt ose indirekt, një honorar të kushtëzuar për një angazhim sigurie.
- K905.8** Një firmë nuk do të tarifojë, direkt ose indirekt, një honorar të kushtëzuar për një shërbim josigurie që i është dhënë një klienti të sigurisë, nëse rezultati i shërbimit të josigurisë dhe për rrjedhojë, shuma e honorarit, do të varen nga një gjykim i ardhshëm ose aktual i lidhur me një çështje që është materiale për informacionin mbi çështjen kryesore të angazhimit të sigurisë.
- K905.9 A1 Paragrafët K905.7 dhe K905.8 e parandalojnë një firmë që ajo të hyjë në marrëveshje të tilla me honorare të kushtëzuara me një klient të sigurisë. Edhe pse një marrëveshje me honorare të kushtëzuara nuk

përfshihet kur jepen shërbime josigurie, përsëri mund të krijohet një kërcënim për interesin vetjak.

K905.9A2 Faktorët që janë të përshtatshëm në vlerësimin e nivelit të këtyre kërcënimeve, përfshijnë:

- Intervalin e shumave të mundshme të honorareve.
- Faktin nëse një autoritet i përshtatshëm përcakton rezultatin mbi të cilin varet honorari i kushtëzuar.
- Paraqitjen për përdoruesit e synuar, e informacionit mbi punën e kryer nga firma dhe i bazës së shpërblimit.
- Natyrën e shërbimit.
- Efektin e ngjarjes ose transaksionit mbi informacionin për çështjen në fjalë.

905.9 A3 Shembuj të veprimeve që mund të jenë masa mbrojtëse për adresimin e kërcënimit të interesit vetjak përfshijnë:

- Angazhimin e një profesionisti të përshtatshëm, i cili nuk është përfshirë në kryerjen e shërbimit të josigurisë, për rishikimin e punës përkatëse të sigurisë.
- Marrjen në avancë të një marrëveshjeje të shkruar me klientin, për bazën e shpërblimit.

SEKSIONI 906**DHURATAT DHE MIKPRITJA****Hyrje**

- 906.1** Firmave ju kërkohet të jenë në pajtueshmëri me parimet themelore, të jenë të pavarura dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të dhënë në Seksionin 120 për identifikimin, vlerësimin dhe adresimin e kërcënimeve ndaj pavarësisë.
- 906.2** Pranimi i dhuratave apo mikpritjes nga një klient i sigurisë mund të krijojë kërcënime të interesit vetjak, të familjaritetit apo të frikësimit. Ky seksion përcakton një kërkesë specifike dhe një material të përshtatshëm për zbatimin e kuadrit konceptual në rrethana të tilla.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

- K906.3** Një firmë apo një anëtar i grupit të sigurisë nuk do të pranojë dhurata dhe mikpritje nga një klient i sigurisë, përveç nëse vlera është e vogël dhe krejt e parëndësishme.
- K906.3 A1** Kur një firmë apo një anëtar i grupit të sigurisë ofron ose pranon një nxitje për ose nga një klient i sigurisë, aplikohen kërkesat dhe materialipër zbatim i dhënë në Seksionin 304 dhe papajtueshmëria me këto kërkesa mund të krijojë kërcënime ndaj pavarësisë.
- K906.3 A2** Kërkesat e dhëna në Seksionin 340 lidhur me ofrimin ose pranimin e nxitjeve nuk e lejojnë një firmë apo anëtar të grupit të sigurisë të pranojë dhurata dhe mikpritje aty ku qëllimi është influencimi i papërshtatshëm i sjelljes, edhe nëse vlera është e vogël dhe krejt e parëndësishme.

SEKSIONI 907**PADITË GJYQËSORE AKTUALE OSE TË PARALAJMËRUARA****Hyrje**

907.1 Firmave ju kërkohet të jenë në pajtueshmëri me parimet themelore, të jenë të pavarura dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të dhënë në Seksionin 120 për identifikimin, vlerësimin dhe adresimin e kërcënimeve ndaj pavarësisë.

907.2 Kur ndodh ose ka të ngjarë të ndodhë një çështje gjyqësore me një klient të sigurisë, krijohen kërcënime të interesit vetjak dhe të frikësimit. Ky seksion përcakton materialin përkatës për zbatimin e kuadrin konceptual në rrethana të tilla.

Materiali për Zbatim**Të Përgjithshme**

907.3 A1 Marrëdhënia midis drejtimit të klientit dhe anëtarëve të grupit tësigurisë duhet të karakterizohet nga një sinqeritet i plotë dhe informimi plotë në lidhje me të gjitha aspektet e operacioneve të klientit. Paditëgjyqësore aktuale apo të kërcënuara midis klientit të sigurisë dhe firmës apo një anëtari të grupit të sigurisë mund të rezultojnë në pozicione kundërshtuese. Këto pozicione kundërshtuese mund të ndikojnë në vullnetin e drejtimit për të dhënë informacione të plota dhe krijojnë kërcënime të interesit vetjak dhe të frikësimit.

907.3 A2 Faktorët që janë të përshtatshëm në vlerësimin e nivelit të këtyre kërcënimeve, përfshijnë:

- Materialitetin e padisë gjyqësore.
- Faktin nëse padia gjyqësore ka të bëjë me një angazhim të mëparshëm të sigurisë.

907.3 A3 Nëse padia gjyqësore përfshin një anëtar të grupit të sigurisë, një shembull i një veprimi që mund të eliminonte kërcënime të tilla të interesit vetjak dhe të frikësimit do të ishte largimi i këtij individi nga grupi i sigurisë.

907.3 A4 Një shembull i një veprimi që mund të jetë një masë mbrojtëse për adresimin e kërcënimeve të tilla të interesit vetjak dhe të frikësimit është angazhimi i një rishikuesi të përshtatshëm për rishikimin e punës së kryer.

SEKSIONI 910**INTERESAT FINANCIARE****Hyrje**

- 910.1** Firmave ju kërkohet të jenë në pajtueshmëri me parimet themelore, të jenë të pavarura dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të dhënë në Seksionin 120 për identifikimin, vlerësimin dhe adresimin e kërcënimeve ndaj pavarësisë.
- 910.2** Mbajtja e një interesi financiar tek një klient i sigurisë mund të krijojë një kërcënim të interesit vetjak. Ky seksion përcakton kërkesat specifike dhe materialin përkatës për zbatimin e kuadrit konceptual në rrethana të tilla.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim**Të Përgjithshme**

- 910.3 A1** Një interes financiar mund të mbahet drejtpërdrejt ose indirekt përmes një ndërmjetësi, siç mund të jetë një mjet investimi i përbashkët, një pasuri e paluajtshme ose një trust. Kur pronari përfitues ka kontroll mbi ndërmjetësin ose aftësi për të influencuar vendimet e tij të investimit, Kodi e përshkruan këtë si një interes financiar të drejtpërdrejtë. Nga ana tjetër, kur pronari përfitues nuk ka kontroll mbi ndërmjetësin ose nuk ka aftësi për të influencuar vendimet e tij të investimit, Kodi e përshkruan këtë si një interes financiar indirekt.
- 910.3 A2** Ky seksion përmban referenca për “materialitetin” e një interesi financiar. Në përcaktimin nëse një interes i tillë është material për një individ, mund të merren në konsideratë pasuria neto e përbashkët e individit dhe anëtarëve të drejtpërdrejtë të familjes.
- 910.3 A3** Faktorët që janë të përshtatshëm në vlerësimin e nivelit të kërcënimit të interesit vetjak të krijuar nga mbajtja e një interesi financiar tek një klient i sigurisë përfshijnë:
- Rolin e individit që ka interesa financiare.
 - Faktin nëse interesi financiar është i drejtpërdrejtë ose jo i drejtpërdrejtë.
 - Materialitetin e interesit financiar.

Interesat Financiarë të Mbajtur nga Firma, Anëtarët e Grupit të Sigurisë dhe Anëtarët e Drejtpërdrejtë të Familjes

- K910.4** Një interes financiar i drejtpërdrejtë ose një interes financiar material jo i drejtpërdrejtë tek një klient i sigurisë nuk do të mbahet nga:

- (a) Firma; ose
- (b) Një anëtar i grupit të sigurisë apo nga ndonjë nga anëtarët e drejtpërdrejtë të familjes të këtij individi.

Interesat financiare në një Entitet që Kontrollon një Klient të Sigurisë

K910.5 Kur një entitet ka një interes kontrollues në një klient të sigurisë dhe kur klienti është material për entitetin, as firma, as anëtari i grupit të sigurisë, dhe as ndonjë anëtar i drejtpërdrejtë i familjes së këtij individi, nuk do të mbajë asnjë interes financiar të drejtpërdrejtë ose jo të drejtpërdrejtë në këtë entitet.

Interesat Financiare të Mbajtura si një Administrator i Besuar (Trustee)

K910.6 Paragrafi K910.4 do të zbatohet gjithashtu për një interes financiar në një klient të sigurisë, të mbajtur në një trust për të cilin firma ose individi vepron si një administrator i besuar, përveç nëse:

- (a) Asnjëri nga sa jepen në vijim nuk është një përfitues i trustit: administratori i besuar, anëtari i grupit të sigurisë apo ndonjë familjar i drejtpërdrejtë i këtij individi, ose firma;
- (b) Interesi në klientin e sigurisë, i mbajtur nga trusti, nuk është material për trustin;
- (c) Trusti nuk është në gjendje të ushtrojë influencë të rëndësishme mbi klientin e sigurisë; dhe
- (d) Asnjëri nga sa jepen në vijim nuk mund të influencojë në mënyrë të rëndësishme ndonjë vendim investimi që përfshin një interes financiar në klientin e sigurisë: administratori i besuar, anëtari i grupit të sigurisë apo ndonjë familjar i drejtpërdrejtë i këtij individi, ose firma.

Interesat Financiarë të Marra në Mënyrë të Paqëllimshme

K910.7 Nëse një firmë, një anëtar i grupit të sigurisë, ose çdo familjar i drejtpërdrejtë i atij individi, merr një interes financiar të drejtpërdrejtë ose një interes financiar material jo të drejtpërdrejtë, tek një klient i sigurisë, për shembull, nëpërmjet një trashëgimie, dhurate apo si rezultat i një shkrirje (bashkimi), apo në rrethana të ngjashme, dhe një interes i tillë nuk lejohet të mbahet sipas këtij seksioni, atëherë:

- (a) Nëse interesi është marrë nga firma, interesi financiar duhet të zgjidhet menjëherë, ose në rastin e një interesi financiar jo të drejtpërdrejtë duhet ta zgjidhë deri në një shumë të mjaftueshme të atillë që interesi i mbetur të mos jetë më material; ose
- (b) Nëse interesi është marrë nga një anëtar i grupit të sigurisë, ose një anëtar i drejtpërdrejtë i familjes së atij individi, individi i cili ka marrë interesin financiar duhet që menjëherë ta zgjidhë atë,

ose në rastin e një interesi financiar material jo të drejtpërdrejtë duhet ta zgjidhë deri në një shumë të mjaftueshme të atillë që interesi i mbetur të mos jetë më material.

Interesat Financiarë – Rrethana të Tjera

Familjarët e Afërt

910.8 A1 Një kërcënim i interesit vetjak mund të krijohet kur një anëtar i grupit të sigurisë është në dijeni se një anëtar i ngushtë i familjes ka një interes financiar të drejtpërdrejtë apo një interes financiar jo të drejtpërdrejtë material tek klienti i sigurisë.

910.8 A2 Faktorët e rëndësishëm në vlerësimin e nivelit të një kërcënimi të tillë përfshijnë:

- Natyrën e marrëdhënies midis anëtarit të grupit të sigurisë dhe anëtarit të afërt të familjes.
- Nëse interesi financiar është i drejtpërdrejtë ose jo.
- Materialitetin e interesit financiar të anëtarit të afërt të familjes.

910.8 A3 Shembuj të veprimeve që mund të eliminojnë një kërcënim të tillë të interesit vetjak përfshijnë:

- Zgjidhjen, nga anëtari i afërt i familjes, sa më shpejt të jetë e mundur, e të gjitha interesave financiare ose e një pjese të mjaftueshme të një interesi financiar jo të drejtpërdrejtë, në mënyrë të atillë që interesi i mbetur nuk do të ishte më material.
- Largimin e individit nga grupi i sigurisë.

910.8 A4 Shembull i një veprimi që mund të jetë një masë mbrojtëse për adresimin e një kërcënimi të tillë të interesit vetjak është angazhimi i një rishkuesi të përshtatshëm për rishikimin e punës së anëtarët të grupit të sigurisë.

Individë të Tjerë

910.8 A5 Kërcënim i interesit vetjak mund të krijohet nëse një anëtar i grupit të sigurisë është në dijeni që tek klienti i sigurisë po mbahet një interes financiar nga individë si:

- Ortakët dhe profesionistët e punësuar të firmës, përveç atyre që në mënyrë specifike nuk u lejohet të mbajnë interesa të tillë financiare sipas paragrafit K910.4, ose anëtarët e drejtpërdrejtë të familjes së tyre.
- Individët me një marrëdhënie të ngushtë personale me një anëtar të grupit të sigurisë.

910.8 A6 Shembull i një veprimi që mund të eliminojë një kërcënim të tillë të interesit vetjak është largimi nga grupi i sigurisë, i anëtarit të grupit që ka marrëdhënien personale.

910.8 A7 Shembuj veprimi që mund të jenë masa mbrojtëse për adresimin e një kërcënimi të tillë të interesit vetjak përfshijnë:

- Përfshirjen e anëtarit të grupit të sigurisë nga çdo vendimmarrje e rëndësishme në lidhje me angazhimin e sigurisë.
- Angazhimin e një profesionisti të përshtatshëm për rishikimin e punës së anëtarit të grupit të sigurisë.

SEKSIONI 911**HUATË DHE GARANCITË****Hyrje**

- 911.1** Firmave ju kërkohet të jenë në pajtueshmëri me parimet themelore, të pavarura dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të dhënë në Seksionin 120 për identifikimin, vlerësimin dhe adresimin e kërcënimeve ndaj pavarësisë.
- 911.2** Një hua ose garanci huaje me një klient të sigurisë mund të krijojë një kërcënim të interesit vetjak. Ky seksion përcakton kërkesat specifike dhe materialin përkatës për zbatimin e kuadrit konceptual në rrethana të tilla.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim**Të Përgjithshme**

- 911.3 A1** Ky seksion përmban referenca për “materialitetin” e një huaje apo garancie. Në përcaktimin nëse një hua apo garanci e tillë është materiale për një individ, do të merren parasysh pasuria neto e përbashkët e individit dhe anëtarëve të drejtpërdrejtë të familjes së individit.

Huatë dhe Garancitë me një Klient Sigurie

- K911.4** Firma, anëtar i grupit të sigurisë apo një familjar i drejtpërdrejtë i këtij individit, nuk duhet të ketë hua apo garanci huaje me një klient të sigurisë, përveç kur huaja ose garancia është jomateriale për të dyja mëposhtë:
- (a) Firmën ose individin që ka huanë ose garancinë, sipas rastit; dhe
 - (b) Klientin.

Huatë dhe Garancitë me një Klient të Sigurisë që Është një Bankë apo Institucion i Ngjashëm me të

- K911.5** Firma, anëtar i grupit të sigurisë apo një familjar i drejtpërdrejtë i këtij individit, nuk duhet të pranojë një hua apo një garanci huaje nga një klient i sigurisë që është një bankë apo institucion i ngjashëm, vetëm nëse huaja ose garancia është bërë sipas procedurave, kushteve dhe termave normale të huadhënies.
- 911.5 A1** Shembuj të huave përfshijnë huatë hipotekore, overdraftet bankare, huatë për makina dhe balancat e kartës së kreditit.
- 911.5 A2** Edhe nëse firma merr një hua nga një klient i sigurisë që është bankë apo institucion i ngjashëm, sipas procedurave, kushteve dhe termave normale të huadhënies, huaja mund të krijojë një kërcënim të interesit vetjak nëse ajo është materiale për klientin e sigurisë apo për firmën që merr huanë.

911.5 A3 Shembull i një veprimi që mund të jetë një masë mbrojtëse për adresimin e një kërcënimi të tillë të interesit vetjak, do të ishte rishikimi i punës nga një rishikues i përshtatshëm, që nuk është anëtar i grupit të sigurisë dhe nuk është as përfituesi i huasë.

Depozitat ose Llogaritë e Ndërmjetësimit (Brokerimi)

K911.6 Firma, anëtar i grupit të sigurisë apo një anëtar i drejtpërdrejtë i familjes së këtij individ, nuk duhet të kenë depozita ose llogari ndërmjetësimi me një klient të sigurisë, i cili është një bankë, ndërmjetësues ose një institucion i ngjashëm, vetëm nëse depozita ose llogaria mbahet sipas kushteve tregtare normale.

Huatë dhe Garancitë me një Klient të Sigurisë që nuk Është Bankë apo Institucioni Ngjashëm me të

K911.7 Firma, anëtar i grupit të sigurisë apo një anëtar i drejtpërdrejtë i familjes së këtij individ nuk do të pranojnë hua ose garanci nga një klient i sigurisë që nuk është bankë apo institucion i ngjashëm me të, vetëm nëse huaja apo garanica është jomateriale për të dyja mëposhtë:

- (a) Firmën ose individin që ka huanë ose garancinë, sipas rastit; dhe
- (b) Klientin.

SEKSIONI 920

MARRËDHËNIET E BIZNESIT

Hyrje

- 920.1 Firmave ju kërkohet të jenë në pajtueshmëri me parimet themelore, të pavarura dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të dhënë në Seksionin 120 për identifikimin, vlerësimin dhe adresimin e kërcënimeve ndaj pavarësisë.
- 920.2 Një marrëdhënie e ngushtë biznesi me një klient të sigurisë ose me drejtimin e tij mund të krijojë një kërcënim të interesit vetjak apo të frikësimit. Ky seksion përcakton kërkesat specifike dhe materialin përkatës për zbatimin e kuadrin konceptual në rrethana të tilla.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Të Përgjithshme

920.3 A1 Ky seksion përmban referenca për “materialitetin” e një interesi financiar dhe “rëndësinë” e një marrëdhënieje biznesi. Në përcaktiminnëse një interes financiar i tillë është material për një individ, do të merren parasysh pasuria neto e përbashkët e individit dhe anëtarëve të drejtpërdrejtë të familjes së individit.

920.3 A2 Shembuj të marrëdhënieve të ngushta të biznesit që vijnë nga marrëdhëniet tregtare ose nga interesat financiare të përbashkët përfshijnë:

- Ekzistencën e një interesi financiar në një sipërmarrje të përbashkët me klientin ose me një pronar kontrollues, drejtorin, zyrtarin ose individë të tjerë, të cilët kryejnë veprimtari të drejtimit të lartë për atë klient.
- Marrëveshjet për të kombinuar një apo më shumë shërbime ose produkte të firmës me një ose më shumë shërbime apo produkte të klientit dhe tregtimi i paketës me referim për të dyja palët.
- Marrëveshjet e shpërndarjes ose të marketingut sipas të cilave firma shpërndan ose tregon produktet ose shërbimet e klientit, ose klienti shpërndan ose tregon produktet ose shërbimet e firmës.

Firma, Grupi i Sigurisë ose Marrëdhënia e Biznesit me Familjarin e Drejtpërdrejtë

K920.4 Një firmë ose një anëtar i grupit të sigurisë nuk duhet të ketë marrëdhënie të ngushta biznesi me një klient të sigurisë ose drejtimin e tij, vetëm nëse interesi financiar është jomaterial dhe marrëdhënia e biznesit është e parëndësishme për klientin apo drejtimin e tij, si edhe për firmën apo anëtarin e grupit të sigurisë, sipas rastit.

920.4 A1 Mund të krijohet një kërcënim i interesit vetjak ose i frikësimit nëse ekziston një marrëdhënie biznesi e ngushtë midis klientit të sigurisë ose drejtimin të tij me familjarin e drejtpërdrejtë të një anëtarit të grupit të sigurisë.

Blerja e Mallrave dhe Shërbimeve

920.5 A1 Blerja e mallrave dhe shërbimeve të një klienti të sigurisë nga ana e firmës, e anëtarit të grupit të dhënies së sigurisë, ose e një anëtarit të drejtpërdrejtë të familjes së atij individi, në përgjithësi nuk krijon një kërcënim për pavarësinë, nëse transaksioni është bërë në rrjedhën normale të biznesit dhe sipas parimit të palëve të lira. Megjithatë, këto transaksione mund të jenë të një natyre apo shkalle të tillë që ato mund të krijojnë një kërcënim të interesit vetjak.

920.5 A2 Shembuj të veprimeve që mund të eliminojnë të tilla kërcënime të interesit vetjak përfshijnë:

- Eliminimin ose reduktimin e madhësisë së transaksionit.
- Largimin e individit nga grupi i sigurisë.

SEKSIONI 921**MARRËDHËNIET FAMILJARE DHE PERSONALE****Hyrje**

- 921.1 Firmave ju kërkohet të jenë në pajtueshmëri me parimet themelore, të pavarura dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të dhënë në Seksionin 120 për identifikimin, vlerësimin dhe adresimin e kërcënimeve ndaj pavarësisë.
- 921.2 Marrëdhëniet familjare ose personale me personelin e klientit mund të krijojnë një kërcënim të interesit vetjak, të familjaritetit apo të frikësimit. Ky seksion përcakton kërkesat specifike dhe materialin përkatës për zbatimin e kuadrit konceptual në rrethana të tilla.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim**Të Përgjithshme**

- 921.3 A1 Një kërcënim i interesit vetjak, familjaritetit apo frikësimit mund të krijohet nga marrëdhëniet familjare ose personale midis një anëtari të grupit të sigurisë dhe një drejtori ose zyrtari, ose në varësi të rolit të tyre, punonjës të caktuar të klientit të sigurisë.
- 921.3 A2 Faktorët e rëndësishëm në vlerësimin e nivelit të kërcënimeve të tilla përfshijnë:
- Përgjegjësitë e individit në grupin e sigurisë.
 - Rolin e familjarit ose individit tjetër brenda klientit dhe afërsinë e marrëdhënies.

Familjari i Drejtëpërdrejtë i një Anëtari të Grupit të Sigurisë

- 921.4 A1 Një kërcënim i interesit vetjak, familjaritetit apo frikësimit krijohet kur një familjar i drejtëpërdrejtë i një anëtari të grupit të sigurisë është një punonjës në një pozicion që ushtron ndikim të rëndësishëm mbi çështjen kryesore të angazhimit.
- 921.4 A2 Faktorët e rëndësishëm në vlerësimin e nivelit të kërcënimeve të tilla përfshijnë:
- Pozicioni që mbahet nga familjari i drejtëpërdrejtë.
 - Roli i anëtarit të grupit të sigurisë.
- 921.4 A3 Shembull i një veprimi që mund të eliminojë kërcënimeve të tilla të interesit vetjak, familjaritetit apo frikësimit është largimi i individit nga grupi i sigurisë.
- 921.4 A4 Shembull i një veprimi që mund të jetë një masë mbrojtëse për adresimin e kërcënimeve të tilla të interesit vetjak, familjaritetit apo frikësimit është strukturimi i përgjegjësive të grupit të sigurisë në mënyrë që anëtari i grupit të sigurisë të mos trajtojë çështjet që janë brenda përgjegjësisë së familjarit të drejtëpërdrejtë.

K921.5 Një individ nuk do të jetë anëtar i grupit të sigurisë kur ndonjë prej familjarëve të tij të drejtpërdrejtë:

- (a) Është drejtor apo zyrtar i klientit të sigurisë;
- (b) Është një punonjës në një pozicion që ushtron ndikim të rëndësishëm mbi informacionin e çështjes në fjalë të angazhimit të sigurisë; ose
- (c) Ka qenë në një pozicion të tillë gjatë çdo periudhe të mbuluar nga angazhimi ose informacioni i çështjes në fjalë.

Familjari i Afërt i një Anëtar i Grupit të Sigurisë

921.6 A1 Një kërcënim i interesit vetjak, familjaritetit apo frikësimit krijohet kurnjë familjar i afërt i një anëtar i grupit të sigurisë është:

- (a) Drejtor apo zyrtar i klientit të sigurisë; ose
- (b) Një punonjës në një pozicion që ushtron ndikim të rëndësishëm mbi informacionin e çështjes në fjalë të angazhimit të sigurisë; ose

921.6 A2 Faktorët e rëndësishëm në vlerësimin e nivelit kërcënimeve të tilla përfshijnë:

- Natyrën e marrëdhënies midis anëtarit të grupit të sigurisë me familjarin e afërt.
- Pozicioni i mbajtur nga familjari i afërt.
- Roli i anëtarit të grupit të sigurisë.

921.6 A3 Shembull i një veprimi që mund të eliminojë të tilla kërcënime të interesit vetjak, familjaritetit apo frikësimit është largimi i këtij individinga grupi i sigurisë.

921.6 A4 Shembull i një veprimi që mund të jetë një masë mbrojtëse për adresimin e kërcënimeve të tilla të interesit vetjak, familjaritetit apo frikësimit është strukturimi i përgjegjësive të grupit të sigurisë në mënyrë që anëtar i grupit të sigurisë të mos trajtojë çështjet që janë brenda përgjegjësisë së familjarit të afërt.

Marrëdhënie të Tjera të Ngushta të Anëtarit të Grupit të Sigurisë

K921.17 Një anëtar i grupit të sigurisë duhet të konsultohet në përputhje me politikat dhe procedurat e firmës nëse anëtar i grupit të sigurisë kanë marrëdhënie të ngushtë me një individ që nuk është familjar i drejtpërdrejtë apo i afërt, por që është:

- (a) Drejtor apo zyrtar i klientit të sigurisë; ose
- (b) Një punonjës në një pozicion që ushtron ndikim të rëndësishëm mbi informacionin e çështjes në fjalë të angazhimit të sigurisë.

921.7 A1 Faktorët e rëndësishëm në vlerësimin e nivelit kërcënimeve të tilla të interesit vetjak, familjaritetit dhe frikësimit të krijuar nga marrëdhënie të tilla përfshijnë:

- Natyrën e marrëdhënies midis individit dhe anëtarit të grupit të sigurisë.
- Pozicionin që ka individi tek klienti.
- Rolin e anëtarit të grupit të sigurisë.

921.7 A2 Shembull i një veprimi që mund të eliminojë të tilla kërcënime të interesit vetjak, familjaritetit apo frikësimit është largimi i individit nga grupi i sigurisë.

921.7 A3 Shembull i një veprimi që mund të jetë një masë mbrojtëse për adresimin e të tilla kërcënimeve të interesit vetjak, familjaritetit apo frikësimit është strukturimi i përgjegjësive të grupit të sigurisë në mënyrë që anëtari i grupit të sigurisë të mos trajtojë çështjet që janë brenda përgjegjësive të individit me të cilin anëtari i grupit të sigurisë ka marrëdhënie të ngushtë.

Marrëdhëniet e Ortakëve dhe Punonjësve të Firmës

921.8 A1 Një kërcënim i interesit vetjak, familjaritetit apo frikësimit mund të krijohet nga një marrëdhënie personale dhe familjare midis:

- (a) Një ortaku ose punonjësi të firmës që nuk është anëtar i grupit të sigurisë; dhe
- (b) Një drejtori ose zyrtari të klientit të sigurisë ose një punonjës në një pozicion që ushtron ndikim të rëndësishëm mbi informacionin e çështjes kryesore të angazhimit të sigurisë.

921.8 A2 Faktorët e rëndësishëm në vlerësimin e nivelit kërcënimeve të tilla përfshijnë:

- Natyrën e marrëdhënies midis ortakut apo punonjësit të firmës me drejtorin, oficerin apo punonjës të klientit.
- Shkallën e ndërveprimit të partnerit apo punonjësit të firmës me grupin e sigurisë.
- Pozicionin e ortakut dhe punonjësit brenda firmës.
- Rolin e individit brenda klientit.

921.8 A3 Shembuj të veprimeve që mund të jenë masa mbrojtëse për adresimin e të tilla kërcënimeve të interesit vetjak, familjaritetit apo frikësimit përfshijnë:

- Strukturimi i përgjegjësive të ortakut apo punonjësit për të reduktuar çdo ndikim të mundshëm mbi angazhimin e sigurisë.
- Angazhimi i një rishikuesi të përshtatshëm për rishikimin e punës përkatëse të sigurisë.

SEKSIONI 922

SHËRBIMET E KOHËVE TË FUNDIT ME NJË KLIENT TË SIGURISË

Hyrje

922.1 Firmave ju kërkohet të jenë në pajtueshmëri me parimet themelore, të pavarura dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të dhënë në Seksionin 120 për identifikimin, vlerësimin dhe adresimin e kërcënimeve ndaj pavarësisë.

922.2 Nëse një anëtar i grupit të sigurisë ka shërbyer së fundmi si drejtor, oficer apo punonjës për klientin e sigurisë, mund të krijohet një kërcënim të interesit vetjak, të vetërishikimit ose të familjaritetit. Ky seksion përcakton kërkesat specifike dhe materialin përkatës për zbatimin e kuadrit konceptual në rrethana të tilla.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Shërbimi gjatë Periudhës së Mbuluar nga Raporti i Sigurisë

K922.3 Mund të krijohet një kërcënim i interesit vetjak, vetërishikimit apo familjaritetit nëse, gjatë periudhës së mbuluar nga raporti i sigurisë, një anëtar i grupit të sigurisë:

- (a) Ka shërbyer si drejtor ose oficer për klientin e sigurisë; ose
- (b) Ka qenë një punonjës në një pozicion që ushtron ndikim të rëndësishëm mbi informacionin e çështjes kryesore të angazhimit të sigurisë.

Shërbimi Para Periudhës së Mbuluar nga Raporti i Sigurisë

922.4 A1 Mund të krijohet një kërcënim i interesit vetjak, vetërishikimit apo familjaritetit nëse, përpara periudhës së mbuluar nga raporti i sigurisë, një anëtar i grupit të sigurisë:

- (a) Ka shërbyer si drejtor ose oficer për klientin e sigurisë; ose
- (b) Ka qenë një punonjës në një pozicion që ushtron ndikim të rëndësishëm mbi informacionin e çështjes në fjalë të angazhimit të sigurisë.

Për shembull, do të krijohej një kërcënim nëse një vendim i marrë ose puna e bërë nga individit në periudhën e mëparshme, ndërkohe që ishte i punësuar tek klienti, të vlerësohej në periudhën aktuale si pjesë e angazhimit aktual të sigurisë.

922.4 A2 Faktorët e rëndësishëm në vlerësimin e nivelit të kërcënimeve të tilla përfshijnë:

- Pozicionin që individit ka mbajtur tek klienti.

- Kohën që ka kaluar që nga momenti kur individi është larguar nga klienti.
- Rolin e anëtarit në grupin e sigurisë.

Rëndësia e kërcënimeve do të vlerësohet dhe kur është e nevojshme duhet të zbatohen masat mbrojtëse për të eliminuar kërcënimet ose për t'i zvogëluar ato në një nivel të pranueshëm. Një shembull i një mase mbrojtëse të tillë do të ishte kryerja e rishikimit të punës së kryer nga individi si pjesë e grupit të sigurisë.

922.4 A3

Shembull i veprimit që mund të jetë një masë mbrojtëse për adresimin e të tilla kërcënimeve të interesit vetjak, vetërishikimit apo familjariteti është angazhimi i një rishikuesi të përshtatshëm për rishikimin e punës së kryer nga anëtari i grupit të sigurisë.

SEKSIONI 923

SHËRBIMI SI DREJTOR OSE ZYRTAR TEK NJË KLIENT I SIGURISË

Hyrje

- 923.1 Firmave ju kërkohet të jenë në pajtueshmëri me parimet themelore, të pavarura dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të dhënë në Seksionin 120 për identifikimin, vlerësimin dhe adresimin e kërcënimeve ndaj pavarësisë.
- 923.2 Shërbimi si drejtor ose zyrtar tek një klient i sigurisë krijon një kërcënim të interesit vetjak dhe të vetërishikimit. Ky seksion përcakton kërkesat specifike dhe materialin përkatës për zbatimin e kuadrit konceptual në rrethana të tilla.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Shërbimi si Drejtor ose Zyrtar

- K923.3** Një ortak ose punonjës i firmës nuk duhet të shërbejë si një drejtor apo zyrtar tek një klient i firmës së sigurisë.

Shërbimi si Sekretar i Kompanisë

- K923.4** Një ortak ose punonjës i firmës nuk do të shërbejë si Sekretar i Kompanisë për një klient të firmës së sigurisë, vetëm nëse:
- (a) Kjo praktikë është specifikisht e lejuar nga ligjet, rregullat profesionale apo praktika lokale;
 - (b) Të gjitha vendimet merren nga drejtimi; dhe
 - (c) Detyrat dhe aktivitetet e kryera janë të limituara dhe të një natyre rutinë dhe administrative, të tilla si mbajtja e procesverbaleve dhe mbajtja e deklaratave statutore.

- 923.4 A1 Pozicioni i Sekretarit të Kompanisë ka implikime të ndryshme në juridiksione të ndryshme. Detyrat mund të variojnë nga: detyra administrative (të tilla si menaxhimi i personelit dhe mbajtja e regjistrimeve dhe regjistrave të kompanisë) në detyra po aq të larmishme sa sigurimi se kompania është në pajtueshmëri me rregullat dhe dhënia e këshillave mbi çështje të qeverisjes së korporatës. Në përgjithësi, ky pozicion nënkupton një bashkëpunim të ngushtë me entitetin. Si i tillë, krijohet një kërcënim kur një ortak apo punonjës i firmës shërben si Sekretar i Kompanisë për një klient të sigurisë. (Më shumë informacion mbi shërbimet të josigurisë për një klient të sigurisë jepet në Seksionin 950, *Kryerja e Shërbimeve JoSigurisë për Klientët e Sigurisë*)

SEKSIONI 924

PUNËSIMI TEK NJË KLIENT I SIGURISË

Hyrje

- 924.1 Firmave ju kërkohet të jenë në pajtueshmëri me parimet themelore, të pavarura dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të dhënë në Seksionin 120 për identifikimin, vlerësimin dhe adresimin e kërcënimeve ndaj pavarësisë.
- 924.2 Marrëdhëniet e punësimit tek një klient i sigurisë mund të krijojnë një kërcënim të interesit vetjak, të familjaritetit apo të frikësimit. Ky seksion përcakton kërkesat specifike dhe materialin përkatës për zbatimin e kuadrit konceptual në rrethana të tilla.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Të Përgjithshme

924.3 A1 Kërcënimet e familjaritetit ose të frikësimit mund të krijohen nëse ndonjë nga individët e mëposhtëm ka qenë anëtar i grupit) të sigurisë ose ortak i firmës:

- Një drejtor ose zyrtar i klientit të sigurisë.
- Një i punësuar në një pozicion që ushtron ndikim të rëndësishëm mbi informacionin për çështjen në fjalë të angazhimit të sigurisë.

Kufizimet për Ortakët ose Anëtarët e Mëparshëm të Grupit të Sigurisë

K924.4 Nëse një ortak i mëparshëm i është bashkuar klientit të sigurisë së një firme ose nëse një anëtar i mëparshëm e grupit të sigurisë i është bashkuar klientit të sigurisë si:

- (a) Një drejtor ose zyrtar; ose
- (b) Një punonjës në një pozicion që ushtron ndikim të rëndësishëm mbi informacionin e çështjes në fjalë të angazhimit të sigurisë, individi nuk do të vazhdojë të marrë pjesë në bizneset apo aktivitetet profesionale të firmës.

K924.4 A1 Edhe nëse ndonjëri nga individët e përshkruar në paragrafin K924.4i është bashkuar klientit të sigurisë në një pozicion të tillë dhe nuk vazhdon të marrë pjesë në bizneset apo aktivitetet profesionale të firmës, përsëri mund të krijohet një kërcënim i interesit vetjak dhe i frikësimit.

K924.4 A2 Një kërcënim i interesit vetjak dhe frikësimit mund të krijohet gjithashtu nëse një ish-ortak i firmës i është bashkuar një entiteti në një nga pozicionet e përshkruar në paragrafin 924.3 A1 dhe entiteti më pas bëhet një klient sigurie i firmës.

K924.4 A3 Faktorët e rëndësishëm në vlerësimin e nivelit të kërcënimeve të tilla përfshijnë:

- Pozicionin që individi ka zënë tek klienti.
- Çdo përfshirje që individi do të ketë në grupin e sigurisë.
- Periudhen kohore që ka kaluar që nga momenti i fundit kur individi ishte anëtar i grupit të sigurisë ose ortak i firmës.
- Pozicionin e mëparshëm të individit brenda grupit të sigurisë apo firmës. Një shembull është nëse individi ka qenë përgjegjës për mbajtjen e kontakteve të rregullta me drejtuesit e klientit ose personat e ngarkuar me qeverisjen.

K924.4 A4 Shembuj veprimesh që mund të shërbejnë si masa mbrojtëse për adresimin e të tilla kërcënimeve të familjaritetit dhe të frikësimitpërfshijnë:

- Bërjen e marrëveshjeve të tilla që individi të mos lejohet të ketë asnjë të drejtë në përfitimet apo pagesat nga firma, përveç nëse këto janë në kuadrin e marrëveshjeve të paracaktuara dhe të fiksuara.
- Bërjen e marrëveshjeve të tilla që çfarëdo shume që firma u detyrohet individëve nuk është materiale për firmën.
- Modifikimin e planit për angazhimin e sigurisë.
- Caktimin e individëve në grupin e sigurisë, të cilët kanë përvojë të mjaftueshme në lidhje me individin që i është bashkuar klientit.
- Angazhimin e një rishikuesi të përshtatshëm për të rishikuar punën e ish-anëtarit të grupit të sigurisë.

Anëtarët e Grupit të Sigurisë që Hyjnë në Negociata Punësimi me një Klient

K924.5 Një firmë duhet të ketë politika dhe procedura që u kërkojnë anëtarëve të grupit të sigurisë të njoftojnë firmën kur futen në negociata punësimi me një klient të sigurisë.

K924.5 A1 Një kërcënim i interesit vetjak krijohet kur një anëtar i grupit të sigurisëmerr pjesë në angazhime të sigurisë duke ditur që anëtarit i grupit të sigurisë mund, ose do t'i bashkohet klientit në të ardhmen.

924.5 A2 Një shembull i veprimit që mund të eliminojë të tillë kërcënim të interesit vetjak është largimi i individit nga angazhimi i sigurisë.

924.5 A3 Shembull i një veprimi që mund të shërbejë si masë mbrojtëse për adresimin e të tilla kërcënimeve të interesit vetjak është angazhimi i një rishikuesi të përshtatshëm për rishikimin e çdo gjykimi thelbësor të bërë nga anëtarit i grupit të sigurisë kur ai ishte pjesë e grupit.

SEKSIONI 940**LIDHJA E GJATË E PERSONELIT ME NJË KLIENT
TË SIGURISË****Hyrje**

- 940.1 Firmave ju kërkohet të jenë në pajtueshmëri me parimet themelore, të pavarura dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të dhënë në Seksionin 120 për identifikimin, vlerësimin dhe adresimin e kërcënimeve ndaj pavarësisë.
- 940.2 Kur një individ është përfshirë në një angazhim të sigurisë të një natyre të përsëritur për një kohe të gjatë, mund të krijohen kërcënime të familjaritetit dhe interesit vetjak. Ky seksion përcakton kërkesat specifike dhe materialin përkatës për zbatimin e kuadrit konceptual në rrethana të tilla.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim**Të Përgjithshme**

- 940.3 A1 Një kërcënim familjariteti mund të krijohet si rezultat i lidhjes së gjatë të një individi me:
- Klientin e sigurisë;
 - Drejtimin e lartë të klientit të sigurisë; ose
 - Çështjen kryesore dhe informacionin e çështjes kryesore të angazhimit të sigurisë.
- 940.3 A2 Një kërcënim i interesit vetjak mund të krijohet si rezultat i shqetësimit të një individi për humbjen e një klienti të vjetër të sigurisë ose një interesi në mbajtjen e një marrëdhënieje personale të afërt me një anëtar të drejtimit të lartë ose person të ngarkuar me qeverisjen. Një kërcënim i tillë mund të ndikojë gjykimin e individit në mënyrë të papërshtatshme.
- 940.3 A3 Faktorët të rëndësishëm për vlerësimin e nivelit të një kërcënimi të tillët familjaritetit dhe interesit vetjak përfshijnë:
- Natyren e angazhimit të sigurisë.
 - Sa gjatë ka qëndruar individi si anëtar i grupit të sigurisë, si drejtues i lartë në grup dhe natyrën e roleve të kryera, përfshirë nëse një marrëdhënie e tillë ekzistonte kur individi ishte pjesë e një firme të mëparshme.
 - Shkallën në të cilën puna e individit është drejtuar, rishikuar dhe mbikëqyrur nga një personel më i lartë.
 - Shkallën në të cilën individi, për shkak të pozicionit si drejtues i

lartë, ka aftësi të ndikojë rezultatin e angazhimit të sigurisë, për shembull, duke marrë vendime të rëndësishme apo duke drejtuar punën e anëtarëve të tjerë të grupit të angazhimit.

- Afërsinë e marrëdhënies personale të individit me klientin e sigurisë ose, nëse është e zbatueshme, me drejtimin e lartë.
- Natyrën, shpeshtësinë dhe shtrirjen e bashkëveprimit midis individit dhe klientit të sigurisë.
- Faktin nëse natyra apo kompleksiteti i çështjes në fjalë ose informacionit të çështjes në fjalë ka ndryshuar.
- Faktin nëse ka patur ndryshime kohët e fundit tek individit apo individët që janë pala përgjegjëse ose, nëse është e zbatueshme, tek drejtimi i lartë.

940.3 A4 Kombinimi i dy ose më shumë faktorëve mund të rrisë ose zvogëlojë nivelin e kërcënimeve. Për shembull, kërcënimet e familjaritetit të krijuara përgjatë kohës nga marrëdhënia gjithnjë e më e afërt midisnjë individit dhe klientit të sigurisë, do të reduktoheshin nga largimi i individit që është palë përgjegjëse.

940.3 A5 Shembull i një veprimi që mund të eliminojë kërcënimet e familjaritetit dhe interesit vetjak në lidhje me një angazhim specifik do të ishte rotacioni i individit jashtë grupit të sigurisë.

940.3 A6 Shembuj të veprimeve që mund të shërbejnë si masa mbrojtëse për adresimin e të tilla kërcënimeve të familjaritetit dhe interesit vetjak përfshijnë:

- Ndryshimin e rolit të individit në grupin e sigurisë ose të natyrës dhe shtrirjes së detyrave që kryen individit.
- Angazhimin i një rishikuesi të përshtatshëm që nuk ka qenë anëtar i grupit të angazhimit, për rishikimin e punës së individit.
- Kryerjen e rishikimeve të rregullta dhe të pavarura, të brendshme apo të jashtme, të cilësisë së angazhimit.

K940.4 Nëse një firmë vendos se niveli i kërcënimeve të krijuara mund të adresohet vetëm nëpërmjet rotacionit të individit jashtë grupit të sigurisë, firma do të përcaktojë një periudhë kohore të përshtatshme gjatë së cilës individit nuk duhet të:

- (a) Jetë anëtar i grupit të angazhimit për angazhimin e sigurisë;
- (b) Kryejë kontroll cilësie për angazhimin e sigurisë; ose
- (c) Ushtrijë ndikim direkt mbi rezultatin e angazhimit të sigurisë.

Periudha kohore duhet të jetë e mjaftueshme për të lejuar adresimin e kërcënimeve të familjaritetit dhe interesit vetjak.

SEKSIONI 950

KRYERJA E SHËRBIMEVE TË JOSIGURISË PËR KLIENTËT E SIGURISË TË NDRYSHËM NGA KLIENTËT E ANGAZHIMEVE TË AUDITIMIT DHE RISHIKIMIT

Hyrje

- 950.1 Firmave ju kërkohet të jenë në pajtueshmëri me parimet themelore, të pavarura dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të dhënë në Seksionin 120 për identifikimin, vlerësimin dhe adresimin e kërcënimeve ndaj pavarësisë.
- 950.2 Firmat mund të ofrojnë një gamë të shërbimeve të josigurisë për klientet e tyre të sigurisë, në përputhje me aftësitë dhe ekspertizën e tyre. Kryerja e disa shërbimeve të caktuara të josigurisë për klientët e sigurisë mund të krijojë kërcënime për pajtueshmërinë me parimet themelore dhe kërcënime ndaj pavarësisë. Ky seksion përcakton kërkesat specifike dhe materialin përkatës për zbatimin e kuadrit konceptual në rrethana të tilla.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Të Përgjithshme

- K950.3** Para se firma të pranojë një angazhim për të dhënë një shërbim të josigurisë për një klient të sigurisë, ajo duhet të përcaktojë nëse dhënia e një shërbimi të tillë do të krijojë një kërcënim për pavarësinë.
- 950.3 A1 Kërkesat dhe materiali për zbatim në këtë seksion ndihmojnë firmën në analizimin e disa llojeve të shërbimeve të josigurisë dhe kërcënimeve përkatëse që mund të krijohen kur një firmë pranon ose ofron shërbime josigurie për një klient të sigurisë.
- 950.3 A2 Praktikata e reja të biznesit, evoluimi i tregjeve financiare dhe ndryshimet në teknologjinë e informacionit janë disa nga zhvillimet që e bëjnë pamundur hartimin e një liste gjithëpërfshirëse të shërbimeve të josigurisë që mund t'i ofrohen një klienti të sigurisë. Si rezultat, Kodi nuk përfshin një listë shteruese të të gjitha shërbimeve të josigurisë që mund t'i ofrohen një klienti të sigurisë.

Vlerësimi i Kërcënimeve

- 950.4 A1 Faktorët e rëndësishëm në vlerësimin e nivelit të kërcënimeve të krijuara nga ofrimi i shërbimeve të josigurisë për një klient të sigurisë përfshijnë:
- Natyrën, objektin dhe qëllimin e shërbimit.
 - Shkallën e besueshmërisë që do të vendoset në rezultatin e shërbimit si pjesë e angazhimit të sigurisë.

- Mjedisin ligjor dhe rregullator në të cilin jepet shërbimi.
- Faktin nëse rezultati i shërbimit do të ndikojë çështjet e reflektuara në çështjen kryesore ose informacionin e çështjes kryesore të angazhimit të sigurisë, dhe nëse po:
 - Shkallën në të cilën rezultati i shërbimit do të ketë një efekt material apo të konsiderueshem mbi çështjen kryesore të angazhimit të sigurisë.
 - Shkallen e përfshirjes së klientit të sigurisë në përcaktimin e çështjeve të rëndësishme për gjykim.
- Nivelin e ekspertizës së drejtimit dhe punonjësve të klientit në lidhje me llojin e shërbimeve të ofruara.

Materialiteti në Lidhje me Informacionin e një Klienti të Sigurisë

950.4 A2 Koncepti i materialitetit në lidhje me informacionin e një klienti të sigurisë adresohet në *Standardin Ndërkombëtar mbi Angazhimet e Sigurisë (SNAS) 3000 (i Rishkuar), Angazhimet e Sigurisë së Ndryshme nga Auditimet dhe Rishikimet e Informacionit Financiar Historik*. Përcaktimi i materialitetit përfshin ushtrimin e gjykimit profesional dhe ndikohet nga faktorë sasiorë, si dhe nga faktorë cilësorë. Ai ndikohet gjithashtu edhe nga perceptimet e nevojave për informacione financiare dhe informacione të tjera të përdoruesve.

Shërbime JoSigurie të Shumëfishta të Ofruara për të Njëtin Klient të Sigurisë

950.4 A3 Një firmë mund t'i ofrojë shërbime josigurie të shumëfishta një klientit të sigurisë. Në këto rrethana, efekti i kombinuar i kërcënimeve të krijuara gjatë dhënies së këtyre shërbimeve është i rëndësishëm për vlerësimin e kërcënimeve nga firma.

Adresimi i Kërcënimeve

950.5 A1 Paragrafi 120.10 A2 përfshin një përshkrim të masava mbrojtëse. Në lidhje me ofrimin e shërbimeve të josigurisë për klientët e sigurisë, masat mbrojtëse janë veprime, individuale ose të kombinuara, që firma ndërmerr për zvogëlimin efektiv të kërcënimeve ndaj pavarësisë në një nivel të pranueshëm. Në disa situata, kur një kërcënim krijohet nga kryerja e një shërbimi për një klient të sigurisë, masat mbrojtëse mund të mos jenë në dispozicion. Në rrethana të tilla, zbatimi i kuadrit konceptual të dhënë në Seksionin 120 kërkon që firma të refuzojë ose të ndërpresë shërbimin e josigurisë ose angazhimin e sigurisë.

Ndalimi i Marrjes Përsipër të Përgjegjësive të Drejtimit.

K950.6 Firma nuk duhet të marrë përsipër një përgjegjësi të drejtimit të lidhur me çështjen kryesore ose informacionin e çështjes kryesore të një angazhimi të sigurisë të dhënë nga firma. Nëse firma merr përsipër

një përgjegjësi të drejtimit si pjesë e çfarëdo shërbimi tjetër të kryer për klientin e sigurisë, firma do të sigurojë se përgjegjësia nuk është elidhur me çështjen kryesore ose informacionin e çështjes kryesore të angazhimit të sigurisë të ofruar nga firma.

950.6 A1 Përgjegjësitë e drejtimit përfshijnë kontrollin, udhëheqjen dhe drejtimin e një entiteti, përfshirë marrjen e vendimeve lidhur me blerjen, shpërndarjen dhe kontrollin e burimeve njerëzore, financiare, teknologjike, fizike dhe jo materiale.

950.6 A2 Dhënia e një shërbimi të josisurisë për një klient të sigurisë krijon kërcënime të vetërishtshkimit dhe të interesit vetjak nëse firma pranon një përgjegjësi të drejtimit kur kryen shërbimin. Në lidhje me dhëniene një shërbimi të lidhur me çështjen kryesore ose informacionin e çështjes kryesore të një angazhimi të sigurisë të ofruar nga firma, marrja përsipër e një përgjegjësie të drejtimit krijon gjithashtu një kërcënim familjariteti dhe mund të krijojë një kërcënim të favorizimit (përkrahjes) pasi firma bëhet tepër e lidhur me këndvështrimet dhe interesat e drejtimit.

950.6 A3 Përcaktimi nëse një aktivitet është një përgjegjësi e drejtimit varet nga rrethanat dhe kërkon ushtrimin e gjykimit profesional. Shembujtë aktiviteteve që do të konsiderohen si një përgjegjësi e drejtimit përfshijnë:

- Përcaktimin e politikave dhe drejtimit strategjik.
- Punësimin apo largimin e punonjësve.
- Drejtimin dhe marrjen e përgjegjësive për veprimet e punonjësve në lidhje me punën e punonjësve për entitetin.
- Autorizimin e transaksioneve.
- Kontrollin ose menaxhimin e llogarive bankare apo investimeve.
- Marrjen e vendimeve se cilat prej rekomandimeve të firmës ose të palëve të tjera të treta duhen zbatuar.
- Raportimin tek personat e ngarkuar me qeverisjen në emër të drejtimit.
- Marrjen përsipër të përgjegjësive për hartimin, zbatimin, monitorimin dhe ruajtjen e kontrollit të brendshëm.

950.6 A4 Këshillimi dhe rekomandimet që ndihmojnë drejtimin e një klienti të sigurisë në shkarkimin e përgjegjësive të tij, nuk është marrje përsipër e një përgjegjësie të drejtimit. (Ref.: Paragrafët K950.6 deri në 950.6 A3)

K950.7 Për të shmangur marrjen përsipër të një përgjegjësie të drejtimit kur ofrohen shërbime të josisurisë për një klient të sigurisë që janë të

lidhura me çështjen kryesore ose informacionin e çështjes kryesore, firma do të sigurohet se drejtimi i klientit bën të gjitha gjykimet dhe merr vendimet përkatëse që janë përgjegjësi e vetë drejtimit. Kjo përfshin sigurimin që drejtimi i klientit:

- (a) Cakton një individ që zotëron aftësitë, njohuritë dhe eksperiencën e përshtatshme për të qenë përgjegjës në çdo kohë për vendimet e klientit dhe mbikëqyrjen e shërbimeve. Një individ i tillë, mundësisht brenda drejtimit të lartë, do të kuptonte:
 - (i) Objektivat, natyrën dhe rezultatet e shërbimeve; dhe
 - (ii) Përgjegjësitë përkatëse të klientit dhe firmës.

Gjithsesi, individit nuk i kërkohet që të zotërojë ekspertizën për kryerjen ose ri-kryerjen e shërbimeve.
- (b) Siguron mbikëqyrje të shërbimeve dhe vlerëson përshtatshmërinë e rezultateve të shërbimeve të kryera për qëllimin e klientit; dhe
- (c) Pranon përgjegjësinë për veprimet, nëse ka, që do të ndërmerren sipas rezultateve të shërbimeve.

Konsiderata të Tjera Lidhur me Dhënien e Shërbimeve Specifike të JoSigurisë

950.8 A1 Një kërcënim i vetërishikimit mund të krijohet nëse firma është e përfshirë në përgatitjen e informacionit për një çështje, e cila më pas bëhet informacion për çështjen kryesore të angazhimit të sigurisë. Shembuj të shërbimeve të josigurisë që mund të krijojnë një kërcënim të tillë të vetërishikimit kur jepen shërbime të lidhura me informacionin e çështjes kryesore të një angazhimi të sigurisë, përfshijnë:

- (a) Zhvillimin dhe përgatitjen e informacionit të ardhshëm dhe më pas dhënien e sigurisë mbi këtë informacion.
- (b) Kryerjen e një vlerësimi që bën pjesë në informacionin e çështjes kryesore të një angazhimi të sigurisë.

SEKSIONI 990**RAPORTET QË PËRFSHIJNË NJË KUFIZIM NË PËRDORIM DHE SHPËRNDARJE (ANGAZHIME E SIGURISË TË NDRYSHME NGA ANGAZHIMET E AUDITIMIT DHE RISHIKIMIT)****Hyrje**

- 990.1 Firmave ju kërkohet të jenë në pajtueshmëri me parimet themelore, të pavarura dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të dhënë në Seksionin 120 për identifikimin, vlerësimin dhe adresimin e kërcënimeve ndaj pavarësisë.
- 990.2 Ky seksion përcakton disa modifikime në Pjesën 4B që lejohen në disa rrethana të caktuara për angazhimet e sigurisë, ku raporti përfshin një kufizim në përdorim dhe shpërndarje. Në këtë seksion, një angazhim për lëshimin e një raporti të sigurisë së kufizuar në përdorim dhe shpërndarje, në rrethanat e përcaktuara në paragrafin K990.3, referohet gjithashtu si një “angazhim sigurie i pranueshëm”.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim***Të Përgjithshme***

K990.3 Kur një firmë synon të lëshojë një raport mbi një angazhim të sigurisë, i cili përfshin një kufizim në përdorim dhe shpërndarje, kërkesat për pavarësi të përcaktuara në Pjesën 4B janë të pranueshme për modifikimet e lejuara nga ky seksion, por vetëm nëse:

- (a) Firma komunikon me përdoruesit e synuar të raportit lidhur me kërkesat e modifikuara për pavarësi që do të zbatohen në dhënien e këtij shërbimi; dhe
- (b) Përdoruesit e synuar të raportit kuptojnë qëllimin, informacionin e çështjes kryesore dhe kufizimet e raportit dhe në mënyrë të qartë (eksplicite) bien dakord për zbatimin e modifikimeve.

990.3 A1 Përdoruesit e synuar të raportit mund të arrijnë një kuptim të qëllimit, informacionit të çështjes kryesore dhe kufizimeve të raportit përmes pjesëmarrjes, në mënyrë të drejtpërdrejtë ose jo të drejtpërdrejtë me anë të një përfaqësuesi që ka autoritetin të veprjë për përdoruesit e synuar, në përcaktimin e natyrës dhe objektit të angazhimit. Në secilin rast, pjesëmarrja e ndihmon firmën të komunikojë me përdoruesit e synuar për çështje të pavarësisë, përfshirë rrethanat që janë të rëndësishme për zbatimin e kuadrin konceptual. Gjithashtu, pjesëmarrja i lejon firmës të marrë miratimin e përdoruesve të synuar për kërkesat e modifikuara për pavarësinë.

K990.4 Kur përdoruesit e synuar janë një klasë përdoruesish të paidentifikueshëm në mënyrë specifike me emër në kohën kur vendosen termat e angazhimit, firma më pas duhet t'i njoftojë këta përdorues mbi kërkesat e modifikuara për pavarësi të rëna dakord me përfaqësuesit e tyre.

990.4 A1 Për shembull, kur përdoruesit e synuar janë një klasë përdoruesish të tillë si huadhënësit në një marrëveshje huaje sindikaliste, firma mund të përshkruajë kërkesat e modifikuara për pavarësi në një letër angazhimi drejtuar përfaqësuesit të huadhënësve. Më pas përfaqësuesi ua vë në dispozicion letrën e angazhimit anëtarëve të grupit të huadhënësve, kjo në përmbushje të kërkesës për njoftimin nga firma të këtyre përdoruesve mbi kërkesat e modifikuara për pavarësi të rëna dakord me përfaqësuesin.

K990.5 Kur firma kryen një angazhim për dhënie sigurie të pranueshme, çdo modifikim në Pjesën 4B duhet të kufizohet në përputhje me modifikimet e dhëna në paragrafët K990.7 dhe K990.8.

K990.6 Nëse firma lëshon gjithashtu një raport dhënie sigurie që nuk përfshin një kufizim në përdorim dhe shpërndarje për të njëjtin klient, firma do të zbatojë Pjesën 4B për angazhimin e sigurisë.

Interesat Financiare, Huatë dhe Garancitë, Marrëdhëniet e Ngushta të Biznesit, Familjare dhe Personale

K990.7 Kur firma kryen një angazhim të sigurisë së pranueshme:

- (a) Dispozitat përkatëse të dhëna në Seksionet 910, 911, 920, 921, 922 dhe 924 nevojitet të zbatohet vetëm për anëtarët e grupit të angazhimit dhe familjarët e tyre të drejtpërdrejtë dhe të afërt;
- (b) Firma do të identifikojë, vlerësojë dhe adresojë çdo kërcënim ndaj pavarësisë të krijuar nga marrëdhëniet dhe interesat, siç përcaktohet në Seksionet 910, 911, 920, 921, 922 dhe 924, midis klientit të sigurisë dhe anëtarëve të mëposhtëm të grupit të angazhimit;
 - (i) Ata që japin konsulencë lidhur me çështje teknike apo specifike të industrisë, transaksione apo ngjarje; dhe
 - (ii) Ata që kryejnë kontrollin e cilësisë për angazhimin, përfshirë ata që kryejnë rishikimin e kontrollit të cilësisë së angazhimit; dhe
- (c) Firma do të vlerësojë dhe adresojë çdo kërcënim për të cilin grupi i angazhimit ka arsye të besojë se është krijuar nga interesat dhe marrëdhëniet midis klientit të sigurisë dhe të tjerëve brenda firmës që mund të ndikojnë në mënyrë të drejtpërdrejtë rezultatin

e angazhimit të sigurisë, siç përcaktohet në Seksionet 910, 911, 920, 921, 922 dhe 924.

900.7 A1 Persona të tjerë brenda firmës që mund të ndikojnë në mënyrë të drejtpërdrejtë rezultatin e angazhimit të sigurisë, përfshijnë ata që rekomandojnë shpërblimin ose që kryejnë mbikëqyrje direkte, drejtim apo lloj tjetër mbikëqyrjeje, për ortakun e angazhimit të sigurisë në lidhje me kryerjen e angazhimit të sigurisë.

K990.8 Kur firma kryen një angazhim të sigurisë të pranueshme, firma nuk do të mbajë një interes financiar material të drejtpërdrejtë ose jo tek klienti i sigurisë.

FJALORI TERMAVE, PËRFSHIRË LISTËN E SHKURTIMEVE

Në Kodin Ndërkombëtar të Etikës për Profesionistët Kontabël (përfshirë Standardet Ndërkombëtare të Pavarësisë), njëjësi do të interpretohet se e përfshin shumësin si dhe anasjelltas dhe termat e mëposhtëm kanë kuptimet e përcaktuara për to si në vijim.

Në këtë Fjalor, shpjegimet e termave të përkufizuar jepen me shkrim të rregullt; shkrimi i pjerrët përdoret për shpjegimet e termave të përshkruar që kanë një kuptim specifik në pjesë të caktuara të Kodit ose për shpjegime shtesë të termave të përkufizuar. Gjithashtu jepen edhe referenca për termat që përshkruhen në Kod.

Acceptable level **Nivel i pranueshëm** – Një nivel në të cilin një profesionist kontabël, duke përdorur testin e një pale të tretë të arsyeshme dhe të mirë informuar, ka të ngjarë të arrijë në përfundimin se profesionisti kontabël është në përputhje me parimet themelore.

Advertising **Reklamimi** - Komunikimi për publikun i informacioneve që lidhen me shërbimet apo aftësitë profesionale që ofrojnë profesionistët kontabël në praktikën publike me qëllim sigurimin e biznesit profesional.

Appropriate reviewer **Rishikues i përshtatshëm** – Një rishikues i përshtatshëm është një profesionist me njohuritë, aftësitë, eksperiencën dhe autoritetin e nevojshëm për të rishikuar, në mënyrë objektive, punën përkatëse të kryer ose shërbimin e dhënë. Një individ i tillë mund të jetë një profesionist kontabël.

Ky term përshkruhet nga paragrafin 300.8 A4.

Assurance client **Klient i sigurisë** - Pala përgjegjëse që është personi (ose personat), që:
 (a) Në një angazhim që bazohet në raportimin e drejtpërdrejtë, ka përgjegjësinë për çështjen në fjalë (që shqyrtohet); ose
 (b) Në një angazhim që bazohet në pohim, ka përgjegjësinë lidhur me informacionet për çështjen në fjalë (që shqyrtohet) dhe mund të jetë përgjegjës edhe për çështjen në fjalë.

Assurance engagement **Angazhim i sigurisë** – Një angazhim në të cilin një profesionist kontabël në praktikën publike shpreh një konkluzion që synon të përmirësojë nivelin e besimit të përdoruesve të synuar, me përjashtim të palës që është përgjegjëse, për rezultatet e vlerësimit apo të matjes së një çështje në fjalë sipas një kriteri të dhënë.

(Për udhëzime mbi angazhimet e dhënies së sigurisë, shiko *Kuadri Ndërkombëtar të Angazhimeve për Dhënien e Sigurisë* të publikuar nga Bordi i Standardeve Ndërkombëtare të Auditimit dhe Sigurisë. *Kuadri Ndërkombëtar i Angazhimeve për Dhënien e Sigurisë* përshkruan elementët dhe objektivat e një angazhimi të sigurisë dhe identifikon angazhimet për të cilat zbatohen *Standardet Ndërkombëtare të Auditimit* (SNA); *Standardet Ndërkombëtare të Rishikimit të Angazhimeve* (SNRA) dhe *Standardet Ndërkombëtare të Angazhimeve të Sigurisë* (SNAS).

Assurance team Grupi i sigurisë –

- (a) Të gjithë anëtarët e grupit të angazhimit për angazhimin e sigurisë;
- (b) Gjithë të tjerët brenda një firme, të cilët mund të ndikojnë në mënyrë të drejtpërdrejtë në rezultatin e angazhimit të sigurisë, ku përfshihen:
 - (i) Personat që rekomandojnë kompensimin ose që japin mbikëqyrje apo drejtim të drejtpërdrejtë, ose çdo monitorim tjetër për një ortak të angazhimit të sigurisë, lidhur me kryerjen e këtij angazhimi të sigurisë.
 - (ii) Personat të cilët japin konsulencë për çështje teknike apo sektorë specifikë të ekonomisë, transaksione apo ngjarje, që kanë të bëjnë me angazhimin e sigurisë; dhe
 - (iii) Personat të cilët kryejnë kontrollin e cilësisë për angazhimet e sigurisë, përfshirë ata të cilët kryejnë angazhimet e rishikimit të kontrollit të cilësisë për angazhimin e sigurisë.

Audit **Auditim** – Në Pjesën 4A, termi “auditim” zbatohet njëlloj si “rishikim”.

Audit client Klienti i Auditimit - Një entitet në lidhje me të cilin një firmë kryen një angazhim auditimi. Kur klienti është një entitet i listuar, klienti i auditimit do të përfshijë gjithmonë entitetet e lidhura me të. Kur klienti i auditimit nuk është një entitet i listuar, klienti i auditimit përfshin ato entitete të lidhura mbi të cilat klienti ka kontroll të drejtpërdrejtë apo të tërthortë. (*Shiko gjithashtu paragrafin K400.20.*)

Në Pjesën 4A, termi “klient auditimi” zbatohet njëlloj si “klient rishikimi”.

Audit engagement Angazhimi i Auditimit - Një angazhim i dhënies së sigurisë së arsyeshme, në të cilën një profesionist kontabël në praktikën publike shpreh një opinion për faktin nëse pasqyrat financiare janë përgatitur, në të gjitha aspektet materiale (ose japin një pamje të vërtetë dhe të drejtë, ose janë paraqitur në mënyrë të drejtë, në të gjitha aspektet materiale), në përputhje me një kuadër të zbatueshëm të raportimit financiar, si për shembull një angazhim i kryer në pajtim me *Standardet Ndërkombëtare të Auditimit*. Këtu përfshihet një Auditim Ligjor, i cili është një auditim që kërkohet nga legjislacioni ose rregullore të tjera.

Në Pjesën 4A, termi “angazhim auditimi” zbatohet njëlloj si “angazhim rishikimi”.

Audit report Raporti i auditimit - në Pjesën 4A, termi “raport auditimi” zbatohet njëlloj si “raport rishikimi”.

Audit team Grupi i auditimit

- (a) Të gjithë anëtarët e grupit të angazhimit për angazhimin e auditimit;
- (b) Gjithë të tjerët brenda një firme që mund të ndikojnë në mënyrë të drejtpërdrejtë në rezultatin e angazhimit të auditimit, duke përfshirë:
 - (i) Personat të cilët rekomandojnë kompensimin ose që japin mbikëqyrje ose drejtim të drejtpërdrejtë, apo bëjnë monitorime të tjera për ortakun e angazhimit në lidhje me kryerjen e angazhimit të auditimit, përfshirë edhe ata individë që ndodhen në të gjitha nivelet hierarkike mbi ortakun e angazhimit deri te individi, i cili është ortaku ose Partneri Drejtues më i lartë (Drejtori Ekzekutiv ose ekuivalenti i tij);
 - (ii) Personat të cilët japin konsulencë në lidhje me çështje teknike ose specifike për sektorin, transaksione ose ngjarje për angazhimin; dhe
 - (iii) Personat të cilët kryejnë kontrollin e cilësisë për angazhimin, përfshirë ata që kryejnë angazhimet e rishikimit të kontrollit të cilësisë për angazhimin; dhe
- (c) Të gjithë ata individë në firmën e rrjetin, të cilët mund të ndikojnë në mënyrë të drejtpërdrejtë në rezultatin e angazhimit të auditimit.

Në Pjesën 4A, termi “grup auditimi” zbatohet njëjloj si “grup rishikimi”.

Close family Familjar i ngushtë – Një prind, fëmijë apo motër/vëlla, që nuk është anëtar i drejtpërdrejtë i familjes.

Conceptual framework Kuadër konceptual – *Ky term përshkruhet në Seksionin 120.*

Contingent fee Honorar i kushtëzuar (paracaktuar) - Një honorar që llogaritet mbi një bazë të paracaktuar, i cili lidhet me përfundimin apo rezultatin e një transaksioni apo rezultatin e shërbimeve të kryera nga firma. Një honorar që caktohet nga gjykata apo nga një autoritet tjetër publik nuk është një honorar i kushtëzuar.

Cooling-off period Periudha e ndërprerjes – *Ky term përshkruhet në paragrafin K540.5 për qëllime të paragrafëve K540.11 deri K540.19.*

Direct financial interest	Interes financiar i drejtpërdrejtë – Një interes financiar: (a) Që zotërohet drejtpërdrejt nga apo është nën kontrollin e një individi ose të një entiteti (përfshirë ato interesa që menaxhohen në mënyrë diskrete nga të tjerët); ose (b) Që sjell përfitim, i cili zotërohet përmes një mjeti investimi kolektiv, pasurie të patundshme, trusti apo ndërmjetësve të tjerë, mbi të cilët individi apo entiteti ka kontroll ose aftësinë për të influencuar vendimet për investimet.
Director or officer	Drejtor ose zyrtar – Personat e ngarkuar me qeverisjen e një entiteti ose që veprojnë në një kapacitet ekuivalent, pavarësisht nga titulli i tyre, të cilët mund të ndryshojnë nga njëri juridiksion në tjetrin.
Eligible audit engagement	Ortak i përshtatshëm për auditim – <i>Ky term përshkruhet në paragrafin 800.2 për qëllime të Seksionit 800.</i>
Eligible assurance engagement	Ortak i përshtatshëm për dhënie sigurie – <i>Ky term përshkruhet në paragrafin 990.2 për qëllime të Seksionit 900.</i>
Engagement partner	Ortaku i angazhimit – Ortaku apo person tjetër në firmë që është përgjegjës për angazhimin dhe kryerjen e tij, dhe për raportin që lëshohet në emër të firmës, i cili, kur kërkohet një gjë e tillë, ka autoritetin e duhur nga një organizëm profesional, ligjor apo rregullator.
Engagement period (Audit and Review)	Periudhë angazhimi (Angazhimi Auditimi dhe Rishikimi) - Periudha e angazhimit fillon kur grupi i auditimit nis të performojë auditimin. Periudha e auditimit mbaron me lëshimin e raportit të auditimit. Kur angazhimi është i një natyre të përsëritur, ai mbaron me njoftimin nga
Engagements)	cilado palë që marrëdhënia profesionale ka mbaruar ose me lëshimin e raportit përfundimtar të auditimit, cilado qoftë më e vona prej tyre.
Engagement period (Assurance Engagements Other than Audit and Review Engagements)	Periudhë angazhimi (Angazhim i Sigurisë i Ndryshëm nga Angazhimet e Auditimit dhe Rishikimit) – Periudha e angazhimit fillon kur grupi i sigurisë nis të kryejë shërbimet e sigurisë në lidhje me angazhimin e veçantë. Periudha e angazhimit përfundon me lëshimin e raportit të sigurisë. Kur angazhimi është i një natyre të përsëritur, ai mbaron me njoftimin nga secila palë që marrëdhënia profesionale ka mbaruar ose me lëshimin e raportit përfundimtar të sigurisë, cilado qoftë më e vona prej tyre.
Engagement quality control review	Angazhim për rishikimin e kontrollit të cilësisë – Një proces i projektuar për të dhënë një vlerësim objektiv, përpara ose në datën e lëshimit të raportit, lidhur me gjykimet e rëndësishme të bëra nga grupi i angazhimit dhe me konkluzionet e arritura në formulimin e raportit.

Engagement team **Grupi i angazhimit** – Të gjithë ortakët dhe personeli që është ngarkuar për të kryer angazhimin dhe çdo individ i angazhuar nga firma ose nga rrjeti i firmave, që kryejnë procedurat e dhënies së sigurisë për angazhimin. Këtu përjashtohen ekspertët e jashtëm të angazhuar nga firma ose nga rrjeti i firmave.

Termi “grup angazhimi” përjashton gjithashtu dhe individët brenda funksionit të auditimit të brendshëm të klientit të cilët japin ndihmë direkte në një angazhim auditimi kur audituesi i jashtëm respekton kërkesat e SNA 610 (rishikuar 2013) “*Përdorimi i punës së audituesve të brendshëm*”.

Existing accountant **Profesionist kontabël ekzistues** – Një profesionist kontabël në praktikën publike, që aktualisht ka marrë një emërim auditimi ose po kryen për një klient shërbime kontabël, tatimore, të konsulencës ose shërbime të tjera profesionale të ngjashme.

External expert **Ekspert i jashtëm** – Një individ (i cili nuk është një ortak ose anëtar i personelit profesional, përfshirë personelin e përkohshëm të firmës ose rrjetit të firmave) ose organizatë që zotëron aftësitë, njohuritë dhe përvojën në një fushë të ndryshme nga ajo e kontabilitetit apo auditimit, puna e të cilit në këtë fushë është përdorur për të ndihmuar profesionistin kontabël të sigurojë evidencën e mjaftueshme dhe të përshtatshme.

Financial interest **Interes Financiar** - Një pjesëmarrje (interes) në kapital apo në instrumentet e tjera të letrave me vlerë, obligacioneve, huave apo detyrimeve të tjera të një entiteti, përfshirë të drejtat dhe detyrimet për të marrë interesa dhe derivativet e tyre të lidhura drejtpërdrejtë me këtë pjesëmarrje.

Financial statements **Pasqyrat Financiare** – Një paraqitje e strukturuar e informacioneve financiare historike, përfshirë shënimet përkatëse, me qëllim për të komunikuar burimet ekonomike ose detyrimet e një entiteti në një moment të kohës ose ndryshimet në to për një periudhë kohe të përcaktuar sipas kuadrit të raportimit financiar. Shënimet përkatëse zakonisht përfshijnë një përmbledhje të politikave më të rëndësishme kontabël dhe informacione të tjera shpjeguese. Termi mund të lidhet me një paketë të plotë të pasqyrave financiare, por mund t’i referohet gjithashtu një pasqyre financiare të vetme, për shembull një bilanc, ose një pasqyrë të të ardhurave e shpenzimeve dhe shënimet përkatëse shpjeguese.

Financial statements on which the firm will express an opinion **Pasqyrat financiare mbi të cilat firma shpreh një opinion** – Në rastin e një entiteti individual janë pasqyrat financiare të këtij entiteti. Në rastin e pasqyrave financiare të konsoliduara, të referuara gjithashtu si pasqyrat financiare të grupit, janë pasqyrat financiare të konsoliduara.

- Firm** **Firmë** –
- (a) Një profesionist kontabël praktikues i vetëm, ortakëri ose shoqëri e profesionistëve kontabël;
 - (b) Një entitet që kontrollon këto palë; përmes pronësisë, drejtimit ose mjeteve të tjera; dhe
 - (c) Një entitet i kontrolluar nga këto palë, përmes pronësisë, drejtimit ose mjeteve të tjera.

Paragrafët 400.4 dhe 900.3 shpjegojnë se si fjala “firmë” përdoret për adresimin e përgjegjësive së profesionistëve kontabël dhe të firmave për pajtueshmëri me Pjesët 4A dhe 4B, përkatësisht.

Fundamental principles **Parimet themelore** - Ky term përshkruhet në paragrafët 110.1 A1. Secili prej parimeve themelore shpjegohet, me rradhë, në paragrafët e mëposhtëm:

<i>Integriteti</i>	<i>K111.1</i>
<i>Objektiviteti</i>	<i>K112.1</i>
<i>Kompetenca profesionale dhe kujdesi i duhur</i>	<i>K113.1</i>
<i>Konfidencialiteti</i>	<i>K114.1</i>
<i>Sjellja profesionale</i>	<i>K115.1</i>

Historical financial information **Informacioni financiar historik** – Informacion i shprehur në terma financiare në lidhje me një entitet të caktuar, që buron kryesisht nga sistemi kontabël i entitetit, për ngjarjet ekonomike të ndodhura në periudhat e kaluara ose rreth kushteve ekonomike apo rrethanave që kanë ekzistuar në momente të caktuara në të kaluarën.

Immediate family **Familjar i drejtpërdrejtë** – Një bashkëshort (ose ekuivalenti) apo një person në ngarkim.

Independence **Pavarësia** – Pavarësia përfshin:

- (a) **Independence of mind - Pavarësia e të menduarit** – gjendje e të menduari që lejon dhënien e një opinioni pa u ndikuar nga influencat që kompromentojnë gjykimin profesional, duke e lejuar kështu një individ të veprojë me integritet dhe të ushtrojë objektivitetin dhe skepticizmin profesional.
- (b) **Independence in appearance – Pavarësia në dukje** – Mënjanimi i fakteve dhe rrethanave që janë kaq të rëndësishme sa që një palë e tretë e arsyeshme dhe e informuar, e cila i peshon të gjitha faktet dhe rrethanat specifike, do të arrinte në përfundimin se integriteti, objektiviteti ose skepticizmi profesional i një firme apo të një anëtari të grupit të angazhimit janë kompromentuar.

Siç përcaktohet në paragrafët 400.5 dhe 900.4, referencat për një individ ose firmë që janë të “pavarur” nënkuptojnë që individit ose firma është në pajtueshmëri me Pjesët 4A dhe 4B, sipas zbatueshmërisë së tyre.

Indirect financial interest	Interes financiar i tërthortë – Një interes financiar përfitimet e të cilit zotërohen përmes një mjeti investimi të përbashkët, pasuri të paluajtshme, trust apo ndërmjetës të tjerë, mbi të cilet individit ose entitetit nuk ka kontroll mbi ose aftësi të influencojë vendimet e investimit.
Inducement	Nxitja – Një objekt, situatë ose veprim që përdoret si mënyrë për ndikimin e sjelljes së një individit tjetër, por jo domosdoshmërisht me qëllimin e ndikimit të papërshtatshëm të sjelljes së këtij individit. <i>Nxitjet mund të variojnë nga veprime të vogla mikëpritjeje midis kolegëve të biznesit (për profesionistët kontabël në biznes), ose midis profesionistëve kontabël dhe klientëve ekzistues apo të mundshëm (për profesionistët kontabël në praktikën publike), e deri tek veprimet që rezultojnë në papajtueshmëri me ligjet dhe rregulloret. Një nxitje mund të marrë forma nga më të ndryshmet, për shembull:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Dhuratat.</i> • <i>Mikëpritja.</i> • <i>Argëtimi.</i> • <i>Donacionet politike ose bamirëse.</i> • <i>Thirrjet për miqësi dhe besnikëri.</i> • <i>Punësim apo mundësi të tjera komerciale.</i> • <i>Trajtim preferencial, të drejta apo privilegje.</i>
Key audit partner	Ortaku kryesor i auditimit - Ortaku i angazhimit, përgjegjës për rishikimin e kontrollit të cilësisë së angazhimit dhe ortakë të tjerë të auditimit, nëse ka, në grupin e angazhimit që marrin vendime të rëndësishme apo bëjnë gjykimet mbi çështje të rëndësishme në lidhje me auditimin e pasqyrave financiare mbi të cilat firma do të shprehë një opinion. Në varësi të rrethanave dhe rolit të individëve në auditim, “ortakët e tjerë të auditimit” mund të përfshijnë, për shembull, ortakët e auditimit përgjegjës për filialet apo ndarjet e rëndësishme.
Listed entity	Entitet i listuar – Një entitet, aksionet, pjesët e kapitalit apo detyrimet e të cilit janë të kuotuar apo të listuar në një bursë të njohur ose tregtohen sipas rregullave të një burse të njohur apo një organizmi tjetër ekuivalent.
May	Mundet – <i>Ky term përdoret në Kod për të paraqitur lejen për kryerjen e një veprimi të përcaktuar në disa rrethana të caktuara, përfshirë të qenurit përjashtim ndaj një kërkesë. Nuk përdoret për të treguar mundësinë.</i>
Might	Mund – <i>Ky term përdoret në Kod për të paraqitur mundësinë e lindjes së një çështjeje, ndodhjes së një ngjarjeje ose ndërmarrjes së një rrjedhe veprimi. Termi nuk përdoret ndonjë nivel të veçantë mundësie ose ndodhjeje kur përdoret bashkë me një kërcënim, duke qenë se vlerësimi i nivelit të një kërcënimi varet nga faktet dhe rrethanet e çdo çështjeje, ngjarjeje apo rrjedhe veprimi të veçantë.</i>

- Network** **Rrjet** – Një strukturë e madhe që:
- synon kooperimin; dhe
 - në mënyrë të qartë synon fitimin ose ndarjen e kostove, pronësisë, kontrollit apo menaxhimit të përbashkët, strategji biznesi të përbashkët, përdorimin e një emri të përbashkët, ose të një pjese të rëndësishme të burimeve profesionale.
- Network firm** **Rrjeti i firmave** - Një firmë apo entitet që i përket një rrjeti.
Për informacion të mëtejshëm, shiko paragrafët 400.50 A1 deri te 400.54 A1.
- Non-compliance with laws and regulations (Professional)** **Papajtueshmëria me ligjet dhe rregulloret (Profesionistët Kontabël në Biznes)** – Papajtueshmëria me ligjet dhe rregulloret (“papajtueshmëria”) përfshin akte veprimi apo mosveprimi të qëllimshëm apo të paqëllimshëm, që janë në kundërshtim me ligjet ose rregullat ekzistuese, të cilat kryhen nga palët e mëposhtme:
- Accountants in Business)**
- Organizata punësuese e profesionistit kontabël;
 - Personat e ngarkuar me qeverisjen e organizatës punësuese;
 - Drejtimi i organizatës punësuese; ose
 - Individë të tjerë që punojnë për apo nën drejtimin e organizatës punësuese.
- Ky term përshkruhet në paragrafin 260.5 A1.*
- Non-compliance with laws and regulations (Professional Accountants in Public Practice)** **Papajtueshmëria me ligjet dhe rregulloret (Profesionistët Kontabël në Praktikën Publike)** – Papajtueshmëria me ligjet dhe rregulloret (“papajtueshmëria”) përfshin akte veprimi apo mosveprimi të qëllimshëm apo të paqëllimshëm, që janë në kundërshtim me ligjet dhe rregulloret ekzistuese, të cilat kryhen nga palët e mëposhtme:
- Një klient;
 - Personat e ngarkuar me qeverisjen e klientit;
 - Drejtimi i klientit; ose
 - Individë të tjerë që punojnë për apo nën drejtimin e klientit.
- Ky term përshkruhet në paragrafin 360.5 A1.*
- Office** **Zyrë** – Një nëngrup i dallueshëm, qoftë ky i organizuar sipas linjës geografike ose sipas praktikës së shërbimeve.
- Predecessor accountant** **Kontabilisti paraardhës** – Një profesionist kontabël në praktikën publike që më së fundmi ka mbajtur një emërim si auditues ose ka kryer shërbime kontabël, tatimore, konsulence apo shërbime të ngjashme për një klient ku nuk ka kontabilist ekzistues.

Professional accountant **Profesionist kontabël** - Një individ, i cili është një anëtar i një organizmi anëtar të IFAC-ut

Në Pjesën 1, termi “profesionist kontabël” i referohet profesionistëve kontabël individualë në biznes dhe profesionistëve kontabël në praktikën publike dhe firmave të tyre.

Në Pjesën 2, termi “profesionist kontabël” i referohet profesionistëve kontabël në biznes.

Në Pjesët 3, 4A dhe 4B, termi “profesionist kontabël” i referohet profesionistëve kontabël në praktikën publike dhe firmave të tyre.

Professional accountant in business **Profesionist kontabël në biznes** - Një profesionist kontabël që punon në fusha të tilla si tregtia, industria, shërbimet, sektori publik, arsimi, sektori jofitimprurës, ose në organizmat rregullatore ose profesionale, i cili mund të jetë një i punësuar, i kontraktuar, partner, drejtor (ekzekutiv apo joekzekutiv), pronar-menaxher ose vullnetar.

Professional accountant in public practice **Profesionist kontabël në praktikën publike** – Një profesionist kontabël, pavarësisht klasifikimit funksional (për shembull, në auditim, shërbime tatimore apo konsulencë) në një firmë që jep shërbime profesionale.

Termi “profesionist kontabël në praktikën publike” përdoret gjithashtu për t’iu referuar një firme të profesionistëve kontabël që ushtrojnë profesionin në praktikën publike.

Professional activity **Aktivitet profesional** – Një aktivitet që kërkon aftësi në fushën e kontabilitetit dhe fusha të tjera të lidhura, i cili ndërmerret nga një profesionist kontabël, përfshirë kontabilitetin, auditimin, tatim-taksat, konsulencën menaxheriale dhe drejtimin financiar.

Professional services **Shërbimet profesionale** - Shërbimet profesionale që kryhen për klientët.

Proposed accountant **Kontabilisti i propozuar** – Një profesionist kontabël në praktikën publike që po shqyrton pranimin e një emërimi si auditues apo të një angazhimi për të kryer shërbime kontabiliteti, takse, konsulencë apo shërbime profesionale të ngjashme për një klient të mundshëm (ose në disa raste, për një klient ekzistues).

Public interest entity **Entitet me interes publik**

(a) Një entitet i listuar, ose

(b) Një entitet:

(i) I përkufizuar nga rregullat ose legjislacioni si entitet me interes publik; ose

- (ii) Për të cilin kërkohet nga ligji ose rregullat që auditimi të kryhet në pajtim me të njëjtat kërkesa për pavarësinë që zbatohen për auditimin e entiteteve të listuara. Këto rregulla mund të shpallen nga ndonjë rregullator i caktuar, përfshirë një rregullator auditimi.

Entitete të tjera mund të konsiderohen gjithashtu se janë entitete me interes publik, sipas paragrafit 400.8.

Reasonable and informed third party - Reasonable and informed third party test

Pala e tretë e arsyeshme dhe e informuar – Testi i palës së tretë të arsyeshme dhe të informuar – *Testi i palës së tretë të arsyeshme dhe të informuar është një konsiderim nga ana e profesionistit kontabël nëse të njëjtat konkluzione ka të ngjarë të arrihen nga një palë tjetër. Një konsiderim i tillë bëhet nga perspektiva e një pale të tretë të arsyeshme dhe të informuar, që peshon të gjitha faktet dhe rrethanat e rëndësishme për të cilat profesionisti kontabël është në dijeni ose në mënyrë të arsyeshme pritet që të jetë në dijeni, në kohën kur janë arritur konkluzionet. Pala e tretë e arsyeshme dhe informuar nuk ka nevojë të jetë një profesionist kontabël, por duhet të zotërojë njohuritë dhe eksperiencën përkatëse për të kuptuar dhe vlerësuar përshtatshmërinë e konkluzioneve të profesionistit kontabël në mënyrë të paanshme.*

Këto terma përshkruhen në paragrafin K120.5 A4.

Related entity

Entitet i Lidhur - Një entitet që ka me klientin njërën nga marrëdhëniet e mëposhtme:

- (a) Një entitet që ka kontroll direkt apo të tërthortë mbi klientin nëse klienti është i rëndësishëm për këtë entitet;
- (b) Një entitet që ka interes të drejtpërdrejtë financiar tek klienti, kur entiteti ka influencë të konsiderueshme mbi klientin dhe interesi tek klienti është material për këtë entitet;
- (c) Një entitet, tek i cili klienti ka kontroll direkt ose të tërthortë;
- (d) Një entitet, tek i cili klienti ose një entitet i lidhur me klientin sipas pikës (c) më lart, ka një interes financiar të drejtpërdrejtë, i cili i jep atij influencë të konsiderueshme mbi entitetin dhe interesi është material si për klientin ashtu edhe për entitetin e tij të lidhur në (c); dhe
- (e) Një entitet i cili është nën një kontroll të përbashkët me klientin (këtu e në vijim një “entitet motër”) po qe se entiteti motër dhe klienti janë që të dy materiale për entitetin që kontrollon si klientin ashtu edhe entitetin motër.

Review client

Klienti i rishikimit – Një entitet në lidhje me të cilin një firmë kryen një angazhim rishikimi.

Review engagement **Angazhim rishikimi** – Një angazhim i sigurisë që kryhet në pajtim me *Standardet Ndërkombëtare të Angazhimeve të Rishikimit* ose ekuivalentet e tyre, në të cilin një profesionist kontabël në praktikën publike shpreh një përfundim për faktin nëse bazuar në procedurat të cilat nuk japin të gjithë evidencën që do të kërkohej në një auditim, ka tërhequr vëmendjen e kontabilistit ndonjë gjë që do ta bënte atë të besojë se pasqyrat financiare nuk janë përgatitur, në të gjitha aspektet materiale, në përputhje me një kuadër të zbatueshëm të raportimit financiar.

Review team **Grupi i rishikimit**

(a) Të gjithë anëtarët e grupit të angazhimit për rishikimin; dhe

(b) Të gjithë të tjerët brenda një firme që mund të ndikojnë drejtpërdrejt në rezultatin e angazhimit të rishikimit, duke përfshirë:

(i) Ata të cilët rekomandojnë kompensimin ose që japin drejtpërdrejt mbikëqyrje, menaxhim, apo të tjera monitorime të ortakut të angazhimit në lidhje me kryerjen e angazhimit të rishikimit, përfshirë edhe ata në të gjitha nivelet hierarkike mbi ortakun e angazhimit deri tek individ, i cili është drejtuesi i lartë ose ortakun menaxhues i firmës (Drejtori Ekzekutiv ose ekuivalenti);

(ii) Ata të cilët japin këshillim në lidhje me çështje teknike ose specifike të sektorit, transaksione apo ngjarje për angazhimin, dhe

(iii) Ata të cilët kryejnë kontrollin e cilësisë për angazhimin, duke përfshirë edhe ata të cilët kryejnë rishikimin për kontrollin e cilësisë të angazhimit, dhe

Të gjithë brenda rrjetit të firmës të cilët mund të ndikojnë drejtpërdrejtë mbi rezultatin e angazhimit të rishikimit.

Safeguards **Masa mbrojtëse** – *Masat mbrojtëse janë veprime, individuale ose të kombinuara, që ndërmerren nga profesionisti kontabël për reduktimin efektiv të kërcënimeve, ndaj pajtueshmërisë me parimet themelore në një nivel të pranueshëm.*

Ky term përkrahëhet në paragrafin 120.10 A2.

Senior professional accountant in business **Profesionist kontabël i lartë (senior) në biznes** – *Profesionistët kontabël senior në biznes janë drejtorë, zyrtarë ose nëpunës të lartë të aftë për të ushtruar ndikim të rëndësishëm mbi dhe për të marrë vendime lidhur me blerjen, shpërndarjen dhe kontrollin e përdorimit të burimeve njerëzore, financiare, teknologjike, fizike dhe jomateriale të organizatës.*

Ky term përkrahëhet në paragrafin 260.11 A1.

Substantial harm	Dëme thelbësore – <i>Ky term përshkruhet në paragrafin 260.5 A3 dhe 360.5 A3.</i>
Special purpose financial statements	Pasqyra financiare për qëllime të veçanta - Pasqyrat financiare të përgatitura në përputhje me një kuadër të raportimit financiar që synon të përmbushë nevojat për informacion financiar të përdoruesve specifikë.
Those charged with governance	Personat e ngarkuar me qeverisjen – Personi(at) ose organizata(t) (për shembull, një i besuar i korporatës) me përgjegjësi për mbikëqyrjen e drejtimit strategjik të entitetit dhe të detyrimeve që lidhen me llogaridhënien e entitetit. Këtu përfshihet mbikëqyrja e proceseve të raportimit financiar. Për disa entitete në disa juridiksione, personat e ngarkuar me qeverisjen mund të përfshijnë personelin drejtues, për shembull anëtarët ekzekutivë të një bordi qeverisës të një entiteti publik ose privat, ose një pronar-menaxher.
Threats	Kërcënimet – <i>Ky term përshkruhet në paragrafin 120.6 A3 dhe përfshin kategoritë e mëposhtme:</i>
	<i>Interesi vetjak</i> 120.6 A3(a)
	<i>Vetë – rishikimi</i> 120.6 A3(b)
	<i>Advokimi/Përkrahja</i> 120.6 A3(c)
	<i>Familjariteti</i> 120.6 A3(d)
	<i>Frikësime</i> 120.6 A3(e)
Time-on period	Periudha Time-on - <i>– Ky term përshkruhet në paragrafin K540.5.</i>

**LISTA E SHKURTIMEVE DHE
STANDARDET E REFERUAR NË KËTË
KOD
LISTA E SHKURTIMEVE**

<i>rtimi</i>	<i>gimi</i>
rance Framework - ri për Dhënie e Sigurisë	ri Ndërkombëtar për Angazhimet e Sigurisë
O	teti i Organizatave Sponsorizuese të Komisionit Treadway
o	nizata e Profesionistëve Kontabël të Miratuar të Kanasasë Kriter Kontrolli
SB	i Standardeve Ndërkombëtarë të Auditimit dhe Sigurisë
A	i Standardeve Ndërkombëtare të Etikës për Profesionistët Kontabël
C	ata Ndërkombëtare e Kontabilistëve
	ardet Ndërkombëtare të Auditimit
ës	ardet Ndërkombëtare për Angazhimet e Sigurisë
Çs	ardet Ndërkombëtare mbi Kontrollin e Cilësisë
Çs	ardet Ndërkombëtare për Angazhimet e Rishikimit

LISTA E STANDARDEVE TË REFERUARA NË KOD

<i>ard</i>	<i>i i Plotë</i>
320	ialiteti në Planifikimin dhe Kryerjen e Auditimit
510 (Rishikuar 2013)	rimi i Punës së Audituesve të Brendshëm
3000 (Rishikuar)	zhime të Sigurisë të Ndryshme nga Auditimi apo Rishikimi i Informacioneve Financiare Historike
C 1	olli i Cilësisë për Firma që Kryejnë Auditim dhe Rishikim të Pasqyrave Financiare dhe Angazhime urisë dhe Shërbime të Ngjashme
C 2400 (Rishikuar)	zhime të Rishikimit të Pasqyrave Financiare Historike

DATA E HYRJES NË FUQI

Përveç rishikimeve konceptuale, Kodi është efektiv. Rishikimet konceptuale do të hyjnë në fuqi më 31 dhjetor 2021. Lejohet miratimi i hershëm.

NDRYSHIME NË KOD

I. OBJEKTIVITETI I INDIVIDIT PËRGJEGJËS PËR KONTROLLIN E CILËSISË (EQR) DHE TE TJERË PËRGJEGJËS PËR KONTROLLIN (PUBLIKUAR MË JANAR 2021)

PJESA 3 – PROFESIONISTËT KONTABËL NË PRAKTIKËN PUBLIKE

SEKSIONI 300

ZBATIMI I KUADRIT KONCEPTUAL – PROFESIONISTËT KONTABËL NË PRAKTIKËN PUBLIKE

Materiali për Zbatim si edhe Kërkesa të Tjera

Identifikimi i Kërcënimeve

[Nën paragrafi (d) në paragrafin ekzistues 300.6 A1 do të zëvendësohet me nën paragrafin (d) më poshtë.]

300.6A1 ...:

- (a) ...
- (b) ...
- (c) ...
- (d) Kërcënimi i familjaritetit kur
 - Një profesionist kontabël ka një anëtar të afërt të familjes i cili është drejtor ose përgjegjës i klientit.
 - Një drejtor ose përgjegjës i klientit, ose një punëmarrës në një pozicion të tillë që mund të shfaqë ndikim domethënës mbi çështjen e angazhimit, duke qenë se së fundmi ka qenë pjesë e angazhimit.
 - Një pjesëtar i grupit të auditimit i cili ka një lidhje të gjatë me klientin e auditimit.
 - Një individ i cili konsiderohet se shërben si rishikues i përshtatshëm, si një mbrojtje ndaj adresimit të një kërcënimi dhe ka një marrëdhënie të afërt me një individ që ka kryer punën.

[Seksioni 325 më poshtë do të shtohet ndaj Seksionit 320]

SEKSIONI 325

OBJEKTIVITETI I ANGAZHIMIT TË NJË RISHIKUESI CILËSIE DHE RISHIKUES TË TJERË TË PËRSHTATSHËM

Hyrja

- 325.1 Profesionistëve kontabël ju kërkohet që të përmbushin parimet themelore dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të parashikuar në Seksionin 120 për të identifikuar, vlerësuar dhe adresuar kërcënimet.
- 325.2 Duke emëruar një përgjegjës të kontrollit të cilësisë i cili është përfshirë në punën që rishikohet ose ka marrëdhënie të afërt me ata që janë përgjegjës për kryerjen e punës, mund të krijohet një kërcënim kundrejt përmbushjes së parimit të objektivitetit.
- 325.3 Ky seksion trajton çështje specifike të rëndësishme për zbatimin e kuadrin konceptual në lidhje me objektivitetin e individit përgjegjës për kontrollin e cilësisë.
- 325.4 Individu përgjegjës për kontrollin e cilësisë shërben dhe si shembulli i një rishikuesi sipas paragrafit 300.8 A4. Si rrjedhojë, materiali për zbatim në këtë seksion mund të zbatohen në rrethanat ku një profesionist kontabël emëron një rishikues të përshtatshëm për të rishikuar punën e kryer si mbrojtës ndaj kërcënimeve të identifikuara.

Materiali për Zbatim

Të përgjithshme

- 325.5A1 Angazhimet cilësore realizohen përmes planifikimit dhe përmbushjes së angazhimeve si edhe raportimit të tyre në përputhje me standardet profesionale, legjisacionin e zbatueshëm si edhe parashikimet e tjera rregullatore. ISQM 1 parashikon përgjegjësitë e firmës në lidhje me sistemin e menaxhimit të cilësisë si edhe detyrimin e firmës në lidhje me përgatitjen dhe zbatimin e përgjigjeve ndaj rreziqeve cilësore të lidhura me performancën e angazhimeve. Këto përgjigje përfshijnë miratimin e politikave dhe procedurave në përgjigje të angazhimeve të rishikimit cilësor në përputhje me ISQM 2.
- 325.5 A2 Një përgjegjës i kontrollit të cilësisë mund të jetë një ortak, një anëtar i firmës ose një anëtar i jashtëm i emëruar nga firma për të ndërmarrë kontrollin e cilësisë.

Identifikimi i Kërcënimeve

- 325.6 A1 Më poshtë renditen shembuj rrethanash kur ndaj objektivitetit të një profesionisti kontabël të emëruar si përgjegjës të kontrollit të cilësisë mund të shfaqen kërcënime:

- (a) Kërcënimi i egoizmit profesional (interesit vetjak)
 - Kur dy ortakë angazhimi veprojnë si përgjegjës të kontrollit të cilësisë për angazhimet përkatëse.
- (b) Kërcënimi i vetë-rishikimit
 - Një kontabilist që vepron si përgjegjës i kontrollit të cilësisë në një angazhim auditimi pasi më herët ka vepruar si ortak angazhimi.
- (c) Kërcënimi i familjaritetit
 - Një kontabilist që vepron si përgjegjës i kontrollit të cilësisë, ka një marrëdhënie të afërt ose është një familjar i afërt ose një person tjetër i përfshirë në angazhim.
 - Kërcënimi i frikësimit

Një kontabilist i cili vepron si përgjegjës i kontrollit të cilësisë për një angazhim ka një marrëdhënie varësie me ortakun përgjegjës për angazhimin.

Vlerësimi i Kërcënimi

325.7 A1 Faktorët me rëndësi në vlerësimin e nivelit të kërcënimeve ndaj objektivitetit të një individi të emëruar si përgjegjës të kontrollit të cilësisë përfshijnë:

- Rolin dhe vjetërsinë e individit.
- Natyrën e marrëdhënies së individit me persona të tjerë të përfshirë në një angazhim.
- Kohëzgjatjen gjatë së cilës individi ka qenë më herët i përfshirë në angazhim dhe rolin e individit.
- Kur individi ka qenë së fundmi i përfshirë në një angazhim përpara se të emërohej si përgjegjës i kontrollit të cilësisë dhe çdo ndryshim relevant i mëtejshëm ndaj rrethanave të angazhimit.
- Natyra dhe kompleksiteti i çështjeve që kërkojnë një vlerësim të konsiderueshëm në çdo angazhim të mëparshëm.

Trajtimi i Kërcënimi

325.8 A1 Shembull i një veprimi që mund të eliminojë një kërcënim nëpërmjet frikësimit është shpërndarja e përgjegjësive të raportimit brenda firmës.

- 325.8 A2 Shembull i një veprimi që mund të përbëjë mbrojtje në kuadër të një kërcënimi të vetë-rishikimit është zbatimi në një kohëzgjatje të mjaftueshme (periudhë pezullimi) përpara se individi që ka qenë në angazhim të emërohet si përgjegjës i kontrollit të cilësisë.

Periudha e pezullimit

- 325.8 A3 SQM 2 i kërkon firmës së auditimit që të miratojë politika ose procedura që parashikojnë, si kusht për vlefshmërinë, një periudhë pezullimi prej dy vitesh përpara se ortaku i angazhuar të marrë rolin e përgjegjësit të kontrollit të cilësisë. Kjo shërben për të mundësuar përputhshmërinë me parimin e objektivitetit dhe performancën së vazhduar të angazhimeve cilësore.
- 325.8 A4 Periudha e pezullimit që kërkohet nga ISQM 2 dallon nga kërkesat për rotacionin e ortakëve sipas Seksionit 540 dhe nuk i ndryshon këto të fundit, të cilat janë hartuar për të trajtuar kërcënimet ndaj pavarësisë krijuar nga marrëdhëniet e gjata me një klient auditimi.

SEKSIONI 540

LIDHJA E GJATË E PERSONELIT (DUKE PËRFSHIRË ROTACIONIN E ORTAKUT) ME NJË KLIENT TË AUDITIMIT

[Paragrafi ekzistues R540.5 do të zëvendësohet me paragrafin R540.5 si më poshtë.]

R540.5 Në përputhje me paragrafët R540.7 – R540.9 që rregullojnë auditimin me interes publik, një person nuk mund të ketë një nga rolet si më poshtë ose një kombinim të këtyre roleve, për një periudhë prej më shumë se 7 vitesh radhazi (periudha në funksion):

- (a) Ortaku i angazhuar;
- (b) Personi i emëruar si përgjegjës për të zbatuar angazhimin e kontrollit të cilësisë; ose
- (c) Çdo funksion tjetër të një ortaku auditimi.

Pas periudhës së angazhimit, personi duhet të kalojë nëpër një periudhë “pezullimi”, në përputhje me parashikimet e paragrafëve R540.11 deri te R540.19.

[Paragrafi ekzistues R540.12 do të zëvendësohet nga paragrafi R540.12 si më poshtë.]

R540.12 Kur individi është emëruar si përgjegjës për kontrollin e cilësisë dhe ka qenë në këtë cilësi për shtatë vite radhazi, periudha e “pezullimit” do të zgjasë tre vite radhazi.

[Paragrafi 540.14 A1 si më poshtë do të zëvendësohet me paragrafin R540.13.]

540.14 A1 Rotacioni i ortakëve sipas këtij seksioni është i ndryshëm dhe nuk ndryshon periudhën e “pezullimit” të kërkuar nga ISQM 2 si kusht përzgjedhjeje përpara se partneti i angazhimit të ndërmarrë rolin e përgjegjës të kontrollit të cilësisë (shiko paragrafin 325.8A4).

PËRGJEGJËSI I KONTROLLIT TË CILËSISË – DATA E HYRJES NË FUQI

Dispozitat që lidhen me objektivitetin e një përgjegjësi të kontrollit të cilësisë dhe përgjegjës të tjerë të lidhur hyjnë në fuqi si më poshtë:

- Për Pjesën 4A: auditimet dhe rishikimet e deklaratave financiare për periudha duke filluar nga ose pas datës 15 Dhjetor 2022.
- Për Pjesën 4B: angazhimet e sigurisë që fillojnë përpara ose pas datës 15 Dhjetor 2022.
- Për të gjitha angazhimet e tjera brenda objektivit të Pjesës 3: fillimi i angazhimeve në ose pas datës 15 Dhjetor 2022.

Miratimi më i hershëm është i lejuar.

**II. NDRYSHIMET E DISPOZITAVE TË KODIT TË
SHËRBIMEVE TE JO SIGURISË (PUBLIKUAR NË PRILL
2021)**

**PJESA 4A - PAVARËSIA NË ANGAZHIMET E AUDITIMIT
DHE RISHIKIMIT**

SEKSIONI 600	256
NËNSEKSIONI 601 – SHËRBIMET KONTABËL DHE MBAJTJA E KONTABILITETIT	266
NËNSEKSIONI602 – SHËRBIMET ADMINISTRATIVE	269
NËNSEKSIONI603 – SHËRBIMET E VLERËSIMIT	270
NËNSEKSIONI604 – SHËRBIMET TATIMORE	272
NËNSEKSIONI605 – SHËRBIMET E AUDITIMIT TË BRENDSHËM.....	281
NËNSEKSIONI606 – SHËRBIMET E SISTEMEVE TË TEKNOLOGJISË INFORMATIVE.....	284
NËNSEKSIONI607 – SHËRBIMET NDIHMËSE PËR PROCESET GJYQESORE	286
NËNSEKSIONI608 – SHËRBIMET JURIDIKE	289
NËNSEKSIONI609 – SHËRBIMET E REKRUTIMIT	292
NËNSEKSIONI610 – SHËRBIMET E FINANCAVE TË KORPORATAVE.....	294

A. NDRYSHIMET VIJUESE

SEKSION 400	297
SEKSION 525	301
SEKSION 950	302
SEKSION 900	306

STANDARDET NDËRKOMBËTARE TË PAVARËSISË

PJESA 4A – PAVARËSI NË ANGAZHIMET E AUDITIMIT DHE RISHIKIMIT

[Neni ekzistues 600 do të zëvendësohet me Nenin 600 si më poshtë.]

SEKSIONI 600

DHËNIA E SHËRBIMEVE TË JO SIGURISË PËR NJË KLIENT TË AUDITIMIT

Hyrja

- 600.1 Firmave iu kërkohet që të veprojnë në përputhje me parimet themelore, të jenë të pavarura dhe të zbatojnë kuadrin konceptual siç parashikohet në Seksionin 120, në lidhje me vlerësimin dhe trajtimin e kërcënimeve ndaj pavarësisë.
- 600.2 Firmat dhe rrjetet e firmave mund të sigurojnë një sërë shërbimesh jo-sigurie ndaj klientëve të tyre të auditimit, në përputhje me aftësitë dhe ekspertizën e tyre. Ofrimi i shërbimeve të jo – sigurisë ndaj klientëve të auditimit mund të krijojë kërcënime në lidhje me përputhshmërinë me parimet themelore si edhe kërcënime ndaj pavarësisë.
- 600.3 Ky seksion parashikon kërkesat dhe materialet e nevojshme në lidhje me zbatimin e kuadrit konceptual për identifikimin, vlerësimin dhe trajtimin e kërcënimeve që lidhen me pavarësinë kur ofrohen shërbime jo-sigurie ndaj klientëve të auditimit. Nën seksionet që pasojnë parashikojnë kërkesa specifike dhe materiale zbatimi që janë me rëndësi kur një firmë ose firmë rrjeti sigurojnë disa lloje shërbimesh jo-sigurie ndaj klientëve të auditimit, dhe përcaktojnë llojin e kërcënimeve që mund të krijohen si rrjedhojë e tyre.
- 600.4 Disa nën seksione përfshijnë kushte që shprehimisht ndalojnë një firmë ose firmë rrjeti që të ofrojë disa shërbime ndaj një klienti auditimi sepse kërcënimet që mund të krijohen nuk mund të eliminohen dhe masat parandaluese të marra nuk mund të zbatohen e të reduktojnë kërcënimet në një nivel të pranueshëm.
- 600.5 Praktikrat e reja të biznesit, evoluimi i tregjeve financiare dhe ndryshimet në teknologji janë disa nga zhvillimet që e bëjnë të pamundur hartimin e një liste gjithëpërfshirëse të shërbimeve të jo-sigurisë që firmat dhe rrjetet e firmave mund të kryejnë për një klient auditimi. Kuadri konceptual dhe parashikimet e përgjithshme në këtë seksion zbatohen kur një firmë i propozon një klienti që të ofrojë shërbime jo-sigurie për të cilat nuk ka kërkesa specifike dhe nuk kërkohen materiale për zbatim.

Kërkesat dhe Materialet për Zbatim

Të Përgjithshme

Parashikime ligjore ose rregullime në lidhje me shërbimet e jo-sigurisë

600.6 A1 Paragrafët R100.6 deri të 100.7 A1 parashikojnë kushte dhe materiale për zbatim që lidhen me përputhshmërinë me Kodin. Nëse në një juridiksion të caktuar ka ligje dhe rregullime që lidhen me parashikimin e shërbimeve të jo-sigurisë ndaj klientëve të auditimit, të cilat ndryshojnë ose shkojnë përtej atyre që janë përcaktuar në këtë seksion, firma që ofron shërbime jo – sigurimi ndaj të cilave këto dispozita zbatohen, duhet të jetë në dijeni të këtyre ndryshimeve dhe parashikojë veprime me të strukturuar.

Rreziku në marrjen përsipër të përgjegjësiave të menaxhimit kur ofrohen shërbime jo – sigurimi

600.7 A1 Kur një firmë ose firmë rrjeti siguron shërbime jo –sigurie ndaj një klienti auditimi, ekziston rreziku që firma ose rrjeti i firmave do të mbartin përgjegjësi menaxhimi, përveç rasteve kur firma dhe rrjeti i firmave është e bindur se kushtet e parashikuara në paragrafin R400.14 janë përmbushur.

Pranimi i një angazhimi për të ofruar shërbime jo - sigurie

R600.8 Përpara se një firmë ose firmë rrjeti të ofrojë shërbime jo – sigurie ndaj një klienti të auditimit, firma do të zbatojë kuadrin konceptual për identifikimin, vlerësimin dhe trajtimin e çdo kërcënimi ndaj pavarësisë që mund të krijohet nga ofrimi i këtij shërbimi.

Identifikimi dhe Vlerësimi i Kërcënimeve

Të gjithë Klientët e Auditimit

600.9 A1 Një përshkrim i kategorive të kërcënimeve që mund të lindin kur një firmë ose firmë rrjeti ofron shërbime jo – sigurie ndaj një klienti të auditimit, siç parashikohet në paragrafin 120.6 A3.

600.9 A2 Faktorët që kanë ndikim në identifikimin e kërcënimeve të ndryshme që mund të krijohen nga mos ofrimi i shërbimit të jo-sigurisë ndaj një klienti të auditimit. Vlerësimi i nivelit të këtyre kërcënimeve përfshin:

- Natyra, qëllimi, përdorimi i synuar dhe objektivi i shërbimit.
- Mënyra në të cilën shërbimi do të ofrohet, si për shembull, personeli që do të përfshihet.
- Ana ligjore dhe rregullatore e ambientit në të cilin do të ofrohet shërbimi.
- Nëse klienti është entitet me interes publik.
- Niveli i ekspertizës së menaxhimit dhe punonjësve të klientit në lidhje me shërbimin e ofruar.

- Shkalla në të cilën klienti përcakton çështje të rëndësishme për gjykim. (Ref: Para.R40013 to R400.14).
- Nëse rezultati i shërbimit do të ndikojë në shënimet shpjeguese ose çështjet e kontabilitetit që reflektohen në pasqyrat financiare, për të cilat firma do të shprehë një opinion dhe nëse kjo ndodh:
 - Pikën deri në të cilën rezultati i shërbimit do të ketë një efekt material mbi pasqyrat financiare.
 - Shkallën e subjektivitetit në përcaktimin e shumave të nevojshme ose trajtimin e atyre çështjeve që reflektohen në pasqyrat financiare.
- Natyra e impaktit të shërbimit dhe masën deri ku arrin impakti i tij, nëse ka një të tillë, kundrejt sistemeve që gjenerojnë informacion që përbën një pjesë domethënëse të:
 - shënimeve shpjeguese të kontabilitetit ose deklaratave financiare të klientit për të cilat firma do të shprehë një opinion.
 - kontrolleve të brendshme ndaj raportimit financiar.
- Shkalla e besueshmërisë për rezultatin e shërbimit si pjesë e auditimit.
- Tarifa që lidhet me dispozitën e shërbimit të jo –sigurisë.

600.9 A3 Nën seksionet 601 – 610 përfshijnë shembuj të faktorëve shtesë që janë me rëndësi në identifikimin e kërcënimeve ndaj pavarësisë të krijuara nga ofrimi i disa shërbimeve të jo-sigurisë dhe vlerësimi i nivelit të këtyre kërcënimeve.

Materialiteti në lidhje me pasqyrat financiare

600.10 A1 Materialiteti është një faktor me rëndësi në vlerësimin e kërcënimeve të krijuara nga ofrimi i një shërbimi jo-sigurie ndaj një klienti auditimi. Nën seksionet 601-610 i referohen materialitetit në lidhje me pasqyrat financiare të një klienti auditimi. Koncepti i materialitetit në lidhje me një auditim parashikohet në ISA 320, *Materialiteti në Planifikimin dhe Kryerjen e një Auditimi, si edhe në lidhje me një rishikim në ISRE 2400 (Rishikuar), Angazhimet në Rishikimin e Deklaratave Historike*. Përcaktimi i materialitetit përfshin ushtrimin e gjykimit profesional dhe ndikohet nga të dy faktorët sasiorë dhe cilësorë. Ai ndikohet gjithashtu nga perceptimet e nevojat e përdoruesve për informacion financiar.

600.10 A2 Aty ku Kodi shprehimisht ndalon parashikimin e shërbimit të jo – sigurisë ndaj një klienti auditimi, një firmë ose firmë rrjeti nuk lejohet të ofrojë këtë shërbim, pavarësisht materialitetit të rezultatit të një shërbimi jo – sigurie në deklaratat financiare për të cilat firma do të japë një opinion.

Dhënia e këshillave dhe rekomandimeve

600.11 A1 Dhënia e këshillave dhe rekomandimeve mund të krijojë një kërcënim vetë-rishikimi. Dhënia e këshillave dhe rekomandimeve krijon një kërcënim për vetë-rishikim që përfshin përcaktimin e paragrafit R600.14. Në rastet kur klienti i auditimit nuk është entitet me interes publik dhe identifikohet një kërcënim vetë-rishikimi, firmës i kërkohet të zbatojë kuadrin konceptual për vlerësimin dhe trajtimin e kërcënimit. Nëse klienti i auditimit është një entitet me interes publik, do të zbatohen paragrafet R600.16 dhe R600.17.

Shërbimet e shumëfishta të jo-sigurisë që i ofrohen të njëjtit klient të auditimit

R600.12 Kur një firmë ose firmë rrjeti ofron shërbime jo-sigurie ndaj një klienti auditimi, përveç kërcënimeve të krijuara nga secili shërbim veçmas, firma duhet të marrë në konsideratë nëse efekti i kombinuar i këtyre shërbimeve përbën ose ndikon në një kërcënim të pavarësisë.

600.12A1 Përveç paragrafit 600.9 A2, faktorë që kanë ndikim në vlerësimin e nivelit të kërcënimeve ndaj pavarësisë, në situatën kur disa shërbime jo-sigurie ofrohen kundrejt një klienti auditimit, mund të përfshijnë:

- Efekti i kombinuar të ofrimit të shumë shërbimeve rrit nivelin e kërcënimit të krijuar nga çdo shërbim, të analizuar individualisht.
- Efekti i kombinuar të ofrimit të shumë shërbimeve rrit nivelin e çdo kërcënimi që rrjedh nga marrëdhënia e përgjithshme me një klient auditimi.

Kërcënimi i vetë-rishikimeve

600.13 A1 Kur një firmë ose firmë rrjeti ofron një shërbim jo-sigurie drejt një klienti auditimi, mund të ekzistojë rreziku që firma ose rrjeti i firmave të auditojë punën e vetes, respektivisht, duke nxitur kështu kërcënimin e një vetë-rishikimi. Një kërcënim vetë-rishikimi ndodh kur një firmë ose firmë rrjeti nuk do të vlerësojë në mënyrën e duhur rezultatet e një gjykimi të mëparshëm të bërë ose të një aktiviteti të kryer nga një individ brenda firmës ose firmës së rrjetit si pjesë e një shërbimi të jo –sigurimit në të cilin një grup auditimi do të bazohet për të krijuar një gjykim si pjesë të auditimit.

R600.14 Përpara se të ofrojë një shërbim jo-sigurie ndaj një klienti auditimi, një firmë ose firmë rrjeti do të përcaktojë nëse parashikimi i atij shërbimi mund të përbëjë një kërcënim vetë-rishikimi, duke vlerësuar nëse ka ndonjë rrezik që:

- (a) Rezultatet e shërbimit do të krijojnë ose ndikojnë mbi shpalosjet kontabël, kontrollet e brendshme mbi raportimin financiar ose deklaratat financiare për të cilat firma do të japë një opinion; dhe
- (b) Gjatë auditimit të deklaratave financiare për të cilat firma do të japë një opinion, një grup auditimi do të vlerësojë dhe do bazohet mbi çdo gjykim të bërë ose aktivitet të firmës ose rrjetit të firmave kur ka ofruar shërbimin.

Klientë auditimi që janë Entitete me Interes Publik

- 600.15 A1 Kur një klient auditimi përbën entitet me interes publik, palët e interesuara kanë më shumë pritshmëri në lidhje me pavarësinë e firmës. Këto pritshmëri më të larta janë të rëndësishme në testimin që përdoret për vlerësimin e një kërcënimi të vetë-rishikimit të krijuar duke ofruar shërbime jo-sigurie ndaj një klienti auditimi që është një entitet me interes publik.
- 600.15 A2 Kur parashikimi i një shërbimi jo-sigurie ndaj një klienti auditimi që është entitet me interes publik krijon një kërcënim vetë-rishikimi, ky kërcënim nuk mund të eliminohet dhe masat mbrojtëse nuk mund të zbatohen për të reduktuar rrezikun e këtij kërcënimi në një nivel të pranueshëm.

Kërcënimet e vetë-rishikimit

- R600.16** Një firmë ose firmë rrjeti nuk do të ofrojë shërbime jo – sigurimi ndaj një klienti auditimi që përbën entitet me interes publik nëse kryerja e këtij shërbimi mund të shkaktojë një kërcënim vetë-rishikimi në lidhje me auditimin e pasqyrave financiare për të cilat firma do të shprehë një opinion (Ref: Para. 600.13 dhe R600.14).

Ofrimi i këshillave dhe rekomandimeve

- R600.17** Si përjashtim ndaj paragrafit R600.16, një firmë ose firmë rrjeti mund të ofrojë këshilla dhe rekomandime ndaj një klienti auditimi që është entitet me interes publik në lidhje me informacionin ose çështjet që lindin përgjatë auditimit, me kushtin që firma:
- (a) Të mos marrë përsipër përgjegjësi menaxhimi (shiko: parag. R400.13 dhe R400.14); dhe
 - (b) Të zbatojë kuadrin konceptual për identifikimin, vlerësimin dhe trajtimin e kërcënimeve, përveç kërcënimeve të vetë-rishikimit, edhe atyre ndaj pavarësisë që mund të krijohen nga ofrimi i këshillimit.
- 600.17 A1 Shembuj këshillimi dhe dhënie rekomandimesh që mund të ofrohen në lidhje me informacionin dhe çështje që lindin përgjatë një auditimi përfshijnë:
- Këshillim mbi standardet ose politikat e raportimit kontabël dhe financiar dhe kërkesat për publikimin e pasqyrave financiare.
 - Këshillim mbi përshtatshmërinë e kontrollit financiar dhe kontabël si edhe metoda të përdorura në përcaktimin e shumave në fjalë në pasqyra financiare dhe dokumente të ngjashme.
 - Propozimin e rregullimeve për regjistrimet në ditar si rrjedhojë e zbulimeve të auditimit.
 - Diskutimi i gjetjeve për kontrollin e brendshëm të raportimeve financiare, proceseve dhe rekomandimeve për përmirësim.
 - Diskutimi mbi zgjidhen e problemeve të dakordimeve kontabël.
 - Këshillim mbi përputhshmërinë me grupin e politikave kontabël.

Trajtimi i Kërcënimeve

Të gjithë Klientët e Auditimit

- 600.18 A1 Paragrafët R120.10 deri në 120.10A2 përfshijnë kërkesa dhe materiale për zbatim të cilat kanë rëndësi në trajtimin e kërcënimeve ndaj pavarësisë, duke përfshirë një përshkrim të masave mbrojtëse.
- 600.18 A2 Kërcënimet ndaj pavarësisë të krijuara nga mos-ofrimi i një shërbimi jo sigurie ose disa shërbimeve ndaj një klienti auditimi varen nga faktet dhe rrethanat e angazhimit të auditimit dhe natyra e shërbimit. Këto kërcënime mund të trajtohen duke zbatuar masa mbrojtëse ose duke rregulluar qëllimin e shërbimit të propozuar.
- 600.18 A3 Shembuj të veprimeve që mund të konsiderohen masa mbrojtëse për trajtimin e këtyre kërcënimeve përfshijnë:
- Angazhimin e profesionistëve që nuk janë pjesë e grupit auditues për kryerjen e shërbimit.
 - Përfshirjen e një rishikuesi të përshtatshëm që nuk ka qenë i përfshirë në ofrimin e shërbimit, kryerjen e auditimit ose shërbimin e ofruar.
 - Marrjen e një autorizimi paraprak mbi rezultatin e shërbimit nga një autoritet kompetent (për shembull autoritetet tatimore).
- 600.18 A4 Masat mbrojtëse mund të mos jenë të disponueshme për reduktimin e kërcënimeve që krijohen nga ofrimi i një shërbimi jo-sigurie për një klient auditimi në një nivel të pranueshëm. Në këtë situatë zbatimi i kuadrit konceptual kërkon nga firma që:
- (a) Të përshtatë qëllimin e shërbimit të propozuar për të eliminuar rrethanat që krijojnë kërcënimet;
 - (b) Të refuzojë ose përfundojë shërbimin që krijon kërcënimet që nuk mund të eliminohen ose reduktohen në një nivel të pranueshëm; ose
 - (c) Të përfundojë angazhimin e auditimit.

Komunikimi me Përgjegjësit e Menaxhimit në lidhje me Shërbimet e Jo-sigurisë

Gjithë klientët e auditimit

- 600.19 A1 Paragrafët 400.40 A1 dhe 400.40 A2 lidhen me komunikimet e firmës me ata që janë përgjegjës me menaxhimin e shërbimeve të jo-sigurisë.

Klientët e Auditimit që janë Entitete me Interes Publik

- 600.20 A1 Paragrafët R600.21 deri të R600.23 përcaktojnë se një firmë duhet të komunikojë me personat e ngarkuar për qeverisjen e një entiteti

me interes publik, përpara se firma ose rrjeti i firmave të sigurojë shërbime jo-sigurie ndaj entiteve brenda strukturës së shoqërisë në të cilën entiteti publik është pjesë në atë masë sa mund të krijojë një kërcënim për pavarësinë e firmës nga entiteti me interes publik. Qëllimi i komunikimit është të mundësojë ata që janë të ngarkuar me menaxhimin e entitetit me interes publik që të bëjnë një mbikëqyrje efektive të pavarësisë së firmës që auditon pasqyrat financiare të entitetit me interes publik.

600.20 A2

Për të mundësuar përmbushjen e këtyre kushteve, një firmë mund të bjerë dakort me ata që janë përgjegjës për menaxhimin e entitetit me interes publik rreth një procesi që parashikon se me kë dhe kur një firmë duhet të komunikojë.

Ky proces mund të:

- Përcaktojë procedurën për parashikimin e informacionit rreth një shërbimi jo-sigurie të propozuar që mund të jetë në baza angazhimi individual, nën një politikë të përgjithshme ose në çdo bazë tjetër.
- Identifikojë entitetet ndaj të cilave do të zbatohet procedura, që mund të përfshijë entitete të tjera me interes publik brenda strukturës së korporatës.
- Identifikojë çdo shërbim që mund t'ju ofrohet entiteve të parashikuara në paragrafin R600.21 pa miratim specifik nga ata që janë ngarkuar me qeverisjen nëse bien dakord si parim i përgjithshëm që këto shërbime nuk konsiderohen të ndaluara në bazë të këtij seksioni dhe nuk përbëjnë kërcënim ndaj pavarësisë së firmës, dhe nëse ndonjë kërcënim i tillë krijohet, do të jetë në një nivel të pranueshëm.
- Të përcaktojë se si ata që janë të ngarkuar me qeverisjen e disa entiteve me interes publik brenda të njëjtës strukturë shoqërie, kanë përdorur këtë autoritet për miratimin e shërbimeve që janë për t'u ofruar.
- Të përcaktojë një procedurë për t'u ndjekur e cila parashikon informacionin e nevojshëm për ata që janë përgjegjës për të vlerësuar nëse një shërbim i propozuar mund të përbëjë një kërcënim ndaj pavarësisë së firmës, ndalohet ose kufizohet nga standarde profesionale, ligje ose rregullore që mund të rezultojnë në shpërndarjen e informacionit sensitiv ose konfidencial.
- Të përcaktojë se si mund të zgjidhen çështjet që nuk parashikohen nga procesi.

R600.21

Përpara se një firmë që auditon deklaratat financiare të një entiteti me interes publik ose një firmë rrjeti të pranojë një angazhim për të ofruar një shërbim jo-sigurie ndaj:

- (A) Një entiteti me interes publik;
- (B) Çdo entiteti që kontrollon direkt ose indirekt atë entitet me interes publik; ose

- (C) Çdo entitet që kontrollohet direkt ose indirekt nga ai entitet me interes publik, përveç se kur është trajtuar dhe është vendosur mbi një proces të rënë dakord më herët me personat e ngarkuar me qeverisjen:
- (a) Të informojë personat e ngarkuar me qeverisjen e entitetit me interes publik se firma ka vendosur që parashikimi i shërbimit:
- (i) Nuk ndalohet; dhe
- (ii) Nuk do të krijojë një kërcënim ndaj pavarësisë së firmës si auditues i entitetit me interes publik ose çdo kërcënim i identifikuar është në një nivel të pranueshëm ose, nëse jo, do të eliminohet ose reduktohet në një nivel të pranueshëm; dhe
- (b) T'ju ofrojë personave përgjegjës për qeverisjen e entiteteve me interes publik informacion, në mënyrë që t'ju jepet mundësia që të bëjnë një vlerësim të informuar në lidhje me ndikimin që ka ofrimi i shërbimit mbi pavarësinë e firmës.

600.21 A1 Shembuj të informacionit që mund t'ju ofrohet personave përgjegjës për menaxhimin e entiteteve me interes publik në lidhje me një shërbim jo-sigurie përfshijnë:

- Natyrën dhe qëllimin e shërbimit që do të ofrohet.
- Bazën dhe shumën e tarifës së propozuar.
- Kur firma ka identifikuar ndonjë kërcënim ndaj pavarësisë që mund të krijohet nga parashikimi i shërbimit të propozuar, baza e vlerësimit të firmës dhe kërcënimet janë në një nivel të pranueshëm ose, nëse jo, veprimet që firma ose rrjeti i firmave do të ndërmarrë për të eliminuar ose reduktuar kërcënimet ndaj pavarësisë në një nivel të pranueshëm.
- Nëse efekti i kombinuar i të ofruarit të shumë shërbimeve krijon kërcënime ndaj pavarësisë ose ndryshon nivelin e kërcënimeve të identifikuara më herët.

R600.22

Një firmë ose firmë rrjeti nuk duhet të ofrojë shërbime jo-sigurie ndaj entiteteve të përcaktuara në paragrafin R600.21, përveç rasteve kur personat që janë të ngarkuar me qeverisjen e entiteteve me interes publik kanë rënë dakord përmes një procesi të miratuar nga personat e ngarkuar me qeverisjen ose në lidhje me një shërbim të veçantë:

- (a) Firma ka arritur në përfundimin se ofrimi i shërbimit nuk do të përbëjë një kërcënim ndaj pavarësisë së firmës si auditues i entitetit me interes publik ose që çdo kërcënim i identifikuar është në një nivel të pranueshëm ose, nëse do të eliminohet ose reduktohet në një nivel të pranueshëm; dhe
- (b) Ka parashikuar ofrimin e shërbimit.

- R600.23** Si përjashtim ndaj paragrafëve R600.21 deri në R600.22, kur një firmë i ndalohet me standardet profesionale të zbatueshme, ligjet ose rregulloret e tjera në zbatim që të ofrojë informacion në lidhje me shërbimin e propozuar të jo-sigurisë ndaj personave të ngarkuar me qeverisjen e entiteteve me interes publik ose kur ofrimi i këtij informacioni do të përbënte shpërndarje të informacionit sensitiv ose konfidencial, firma mund ta ofrojë shërbimin e propozuar nëse:
- (a) Firma e ofron këtë informacion pa shkelur detyrimet e veta ligjore ose profesionale;
 - (b) Firma informon personat përgjegjës për qeverisjen e entitetit me interes publik se ofrimi i shërbimit nuk do të përbëjë kërcënim për pavarësinë e firmës nga entiteti me interes publik, ose çdo kërcënim i identifikuar është në një nivel të pranueshëm ose nëse jo, do të eliminohet ose reduktohet në një nivel të pranueshëm; dhe
 - (c) Personat e ngarkuar me qeverisjen nuk kundërshtojnë konkluzionet e firmës në pikën (b).

- R600.24** Firma ose rrjeti i firmave, pasi ka marrë në konsideratë çdo çështje të ngritur nga personat që merren me qeverisjen e klientit të auditimit që është entitet me interes publik ose nga një entitet sipas paragrafit R600.21 që është marrës i shërbimit të propozuar, do të refuzojë shërbimin e jo-sigurisë nëse:
- (a) Firma ose rrjeti i firmave nuk është e lejuar të ofrojë ndonjë informacion ndaj personave të ngarkuar me qeverisjen e klientit të auditimit që është entitet me interes publik, përveç se kur një situatë e ngjashme është e trajtuar në një proces të rënë dakord me herët me personat e ngarkuar me qeverisjen; ose
 - (b) Personat e ngarkuar me qeverisjen e një klienti auditimi që është entitet me interes publik nuk bien dakord me përfundimin e firmës se ofrimi i shërbimit nuk do të krijojë një kërcënim ndaj pavarësisë së firmës ose se një kërcënim i identifikuar është në një nivel të pranueshëm ose, nëse jo, do të eliminohet ose reduktohet në një nivel të pranueshëm.

Klienti i auditimit që më vonë shndërrohet në Entitet me Interes Publik

- R600.25** Një shërbim jo-sigurie i ofruar aktualisht ose më herët nga një firmë ose firmë rrjeti kundrejt një klienti auditimi cënon pavarësinë e firmës kur klienti shndërrohet në një entitet me interes publik, përveç rasteve kur:
- (a) Shërbimi i mëparshëm i jo-sigurisë përputhet me dispozitat e këtij seksioni që lidhen me klientët e auditimit që nuk janë entitete me interes publik;

- (b) Shërbimet e jo-sigurisë që janë duke u zhvilluar dhe nuk parashikohen nga seksioni në fjalë për klientët e auditimit që janë entitete me interes publik, do të përfundojnë përpara se, ose nëse kjo nuk është e mundur, pasi klienti është shndërruar në entitet me interes publik, sa më shpejt të jetë e mundur;
- (c) Firma dhe personat e ngarkuar me qeverisjen e klientit që shndërrohet në entitet me interes publik do të bien dakord dhe do të ndërmarrin hapa të mëtejshëm për të trajtuar çdo kërcënim ndaj pavarësisë që nuk janë në një nivel të pranueshëm.

600.25 A1 Shembuj të veprimeve që firma mund të rekomandojë ndaj klientit të auditimit përfshijnë, angazhimin e një firme tjetër për:

- Rishikimin ose përsëritjen e punës audituese deri në masën që është e nevojshme.
- Vlerësimin e rezultateve të shërbimit të jo-sigurisë ose përsëritje e shërbimit të jo-sigurisë deri në pikën që është e nevojshme për të lejuar firmën tjetër të mbajë përgjegjësi mbi shërbimin.

Vlerësime për Disa Entitete të Lidhura

- R600.26** Ky seksion parashikon kushte që i ndalojnë firmës ose firmës së rrjetit që të ofrojë disa shërbime jo-sigurie ndaj klientëve të auditimit. Si përjashtim ndaj këtyre kushteve dhe kërkesave, në paragrafin R400.13, një firmë ose firmë rrjeti mund të ndërmarrë përgjegjësi drejtuese ose të ofrojë disa shërbime jo-sigurie që në mënyrë të zakonshme do të konsideroheshin të ndaluara ndaj entiteteve të lidhura me klientin ndaj të cilave firma do të shprehë një opinion mbi pasqyrat financiare, si më poshtë:
- (a) Një entitet ka kontroll të drejtpërdrejt ose jo të drejtpërdrejt mbi klientin;
 - (b) Një entitet me interes financiar të drejtpërdrejt te klienti, nëse ky entitet ka influencë domethënëse mbi klientin dhe interesi i entitetit ndaj klientit në fjalë është material; ose
 - (c) Një entitet që është nën kontroll të përbashkët me klientin, nëse të gjitha kushtet si më poshtë janë përmbushur:
 - (i) Firma ose rrjeti i firmave nuk shpreh një opinion mbi pasqyrat financiare të entitetit të lidhur;
 - (ii) Firma ose rrjeti i firmave nuk ngarkohet me përgjegjësi drejtuese, të drejtpërdrejt ose jo drejtpërdrejt për entitetin për pasqyrat financiare të të cilit firma do të shprehë një opinion;
 - (iii) Shërbimet nuk krijojnë ndonjë kërcënim vetë-rishikimi; dhe
 - (iv) Firma trajton kërcënime të tjera të krijuara duke ofruar shërbime të tilla që nuk janë në një nivel të pranueshëm.

Dokumentacioni

600.27 A1 Dokumentacioni i përfundimeve të nxjerra nga një firmë në lidhje me përputhshmërinë me këtë seksion sipas paragrafëve R400.60 dhe 400.60 A1 mund të përfshijë:

- Elementët kyç të kuptueshmërisë së natyrës së shërbimit të jo-sigurisë për t'u ofruar dhe nëse dhe se si ai shërbim mund të ndikojë pasqyrat financiare për të cilat firma do të shprehë një opinion.
- Natyra e çdo kërcënimi ndaj pavarësisë, që krijohet duke ofruar shërbimin ndaj klientit të auditimit, ku përfshihet dhe situata ku rezultatet e shërbimit do të jenë subjekt i procedurave të auditimit.
- Masa e përfshirjes së menaxhimit në dhënien dhe mbikëqyrjen e shërbimit të propozuar të jo-sigurisë.
- Çdo masë mbrojtëse që zbatohet ose veprime të tjera që ndërmerren për trajtimin e kërcënimeve ndaj pavarësisë.
- Arsytimi e firmës për të përcaktuar se shërbimi nuk është i ndaluar dhe se çdo kërcënim i identifikuar ndaj pavarësisë është në një nivel të pranueshëm.
- Në lidhje me parashikimin e një shërbimi të propozuar jo-sigurie ndaj entiteteve të parashikuara në paragrafin R600.21, hapat e ndërmarrë në përputhje me paragrafët R600.21 deri të R600.23.

NËNSEKSIONI 601 – SHËRBIME TË KONTABILITETIT DHE REGJISTRIMEVE KONTABËL

Prezantimi

601.1 Përveç kërkesave specifike dhe materialit për zbatim në këtë nën seksion, kërkesat dhe materiali për zbatim në paragrafët 600.1 deri 600.27 A1 janë me rëndësi për zbatimin e kuadrit konceptual kur ofrohen shërbime kontabël dhe të mbajtjes së kontabilitetit për klientin e auditimit.

Kërkesa dhe Materiali për Zbatim

Të Përgjithshme

601.2 A1 Menaxhimi është përgjegjës për përgatitjen dhe prezantimin e drejtë të pasqyrave financiare në përputhje me kuadrin e zbatueshëm të raportimit financiar. Këto përgjegjësi përfshijnë:

- Përcaktimin e politikave të kontabilitetit dhe trajtimin kontabël në përputhje me këto politika.

- Përgatitjen ose ndryshimin e dokumenteve bazë ose të dhënave fillestare, në formë elektronike ose formë tjetër, evidentimin e kryerjes së një transaksioni. Shembujt përfshijnë:
 - Urdhrat e blerjes.
 - Të dhënat e listë-pagesave.
 - Porositë e klientëve.
- Regjistrimin fillestar ose ndryshimin e shënimeve në ditarin e llogarive.
- Përcaktimin ose miratimin e klasifikimit kontabël të transaksioneve.

Përshkrimi i shërbimit

601.3 A1 Shërbimet e kontabilitetit dhe regjistrimeve kontabël përfshijnë një gamë të gjerë shërbimesh, duke përfshirë:

- Përgatitjen e regjistrimeve kontabël ose pasqyrave financiare.
- Regjistrimi i transaksioneve.
- Ofrimi i shërbimeve që lidhen me listë-pagesat.
- Zgjidhja e problemeve të rakordimit të llogarive.
- Konvertimi i deklaratave financiare ekzistuese nga një format raportimi financiar në një tjetër.

Kërcënimet e Mundshme që lindin nga Ofrimi i Shërbimeve të Kontabilitetit dhe Regjistrimeve Kontabël

Të gjithë Klientët e Auditimit

601.3 A1 Ofrimi i shërbimeve të kontabilitetit dhe regjistrimeve kontabël ndaj një klienti auditimi krijon një kërcënim vetë-rishikimi kur ekziston rreziku që rezultatet e shërbimeve do të ndikojnë në regjistrimet kontabël ose pasqyrat financiare për të cilat firma do të shprehë një opinion.

Klientët e Auditimi që nuk janë Entitete me Interes Publik

R601.5 Një firmë ose firmë rrjeti nuk do t'i ofrojë një klienti auditimi që nuk është entitet me interes publik shërbime të kontabilitetit dhe regjistrimeve kontabël, duke përfshirë përgatitjen e pasqyrave financiare mbi të cilat firma do të shprehë një opinion ose informacion financiar që krijon bazën e këtyre pasqyrave financiare, përveç rasteve kur:

- (a) Shërbimet janë të një natyre rutinore ose mekanike; dhe
- (b) Firma vlerëson çdo kërcënim që është në një nivel të pranueshëm.

- 601.5A1 Shërbimet e kontabilitetit dhe regjistrimeve kontabël që janë rutinore ose mekanike:
- (a) Përbajnë informacion, të dhëna ose materiale mbi të cilat klienti ka krijuar gjykime dhe ka marrë vendime që mund të jenë të nevojshme.
 - (b) Nuk kërkojnë ose kërkojnë shumë pak gjykim profesional.

601.5A2 Shembuj të shërbimeve që mund të konsiderohen si rutinore ose mekanike përfshijnë:

- Përgatitjen e llogaritjeve të listë-pagesave ose raporteve të bazuara në të dhënat e klientëve për miratim dhe pagesë.
- Regjistrimin e transaksioneve të përsëritura, për të cilat shumat janë lehtësisht të përcaktueshme me anë të dokumenteve dhe të dhënave origjinale, të tilla si një faturë e shërbimeve ku klienti ka përcaktuar ose miratuar klasifikimin e duhur në llogari.
- Llogaritjen e amortizimit për aktivet fikse kur klienti përcakton politikën kontabël dhe vlerëson jetën e dobishme dhe vlerat e mbetura.
- Postimin e transaksioneve të koduara nga klienti në librin kryesor.
- Postimin e regjistrimeve të aprovuara prej klientit nga ditari në bilancin vërtetues.
- Përgatitjen e pasqyrave financiare bazuar në informacionin e bilancit vërtetues të aprovuar nga klienti dhe përgatitjen e shënimeve shtesë të bazuara në të dhënat e aprovuara nga klienti.

Një firmë ose firmë rrjeti mund të ofrojë shërbime të tilla ndaj klientëve të auditimit që nuk janë entitete me interes publik, me kushtin që firma ose rrjeti i firmave të veprojnë në përputhje me parashikimet e paragrafit R400.14, për të garantuar që nuk merr përgjegjësi të drejtimit në lidhje me shërbimin dhe kushtet e paragrafit R601.5(b).

601.5 A3 Shembuj të veprimeve që mund të konsiderohen masa mbrojtëse në trajtimin e një kërcënimi vetë-rishikimi të krijuar gjatë ofrimit të shërbimeve të kontabilitetit dhe regjistrimeve kontabël të një natyre rutinore ose mekanike ndaj një klienti auditimi që nuk është entitet publik, përfshin:

- Angazhimin e profesionistëve që nuk janë pjesë e grupit të auditimit për kryerjen e shërbimit.
- Angazhimin e një rishikuesi me ekspertizë të përshtatshme që nuk ka qenë anëtar i grupit të auditimit, për të rishikuar punën e auditimit ose shërbimin e kryer.

Klientë Auditimi që janë Entitete me Interes Publik

R601.6 Një firmë ose firmë rrjeti nuk do të ofrojë shërbime kontabiliteti dhe regjistrimeve kontabël ndaj një klienti auditimi që është entitet me interes publik.

R601.7 Si një përjashtim nga paragrafi R601.6, një firmë ose një firmë rrjeti mund të përgatisë pasqyra financiare të detyrueshme për një entitet të lidhur me

interes publik sipas nën paragrafëve (c) ose (d) të përcaktimit të një entiteti të lidhur, me kusht që:

- (a) Raporti i auditimit për pasqyrat e grupit financiar të një entiteti me interes publik është publikuar;
- (b) Firma ose rrjeti i firmave nuk merr përgjegjësi të drejtimit dhe zbaton kuadrin konceptual për identifikimin, vlerësimin dhe trajtimin e kërcënimeve ndaj pavarësisë;
- (c) Firma ose firma e rrjetit nuk përgatit regjistrimet e kontabilitetit që janë në themel të pasqyrave financiare të entitetit të lidhur dhe këto pasqyra financiare janë bazuar mbi informacionin e miratuar të klientit; dhe
- (d) Pasqyrat financiare të detyrueshme të entitetit të lidhur nuk do të formojnë bazën e pasqyrave financiare të ardhshme të grupit financiar të atij entiteti me interes publik.

NËNSEKSIONI 602 – SHËRBIMET ADMINISTRATIVE

Hyrja

602.1 Përveç materialit specifik për zbatim të përcaktuar në këtë nën seksion, kushtet dhe materialet për zbatim në paragrafët 600.1 deri 600.27 A1 janë të rëndësishme për zbatimin e kuadrit konceptual gjatë zbatimit të shërbimeve administrative.

Materiali për Zbatim

Përshkrimi i Shërbimit

602.2 A1 Shërbimet administrative përfshijnë dhënien e ndihmës klientëve të auditimit në detyrat e tyre rutinë apo mekanike brenda rrjedhës normale të operacioneve.

602.2 A2 Shembuj të shërbimeve administrative përfshijnë:

- Shërbimet e përpunimit të teksteve dhe formatimit të dokumenteve.
- Përgatitjen e formularëve administrativë ose ligjorë për aprovim nga klienti.
- Dorëzimin e këtyre formularëve sipas udhëzimeve të klientit.
- Monitorimin e datave të paraqitjes së deklaratave të detyrueshme dhe këshillimin e një klienti të auditimit në lidhje me këto data.

Kërcënime Potenciale nga Zbatimi i Shërbimeve Administrative

Të gjithë Klientët e Auditimit

602.3 A1 Ofrimi i shërbimeve administrative ndaj një klienti auditimi zakonisht nuk përbën kërcënim kur këto shërbime janë rutinore dhe kërkojnë pak ose aspak gjykim profesional.

NËNSEKSIONI 603 – SHËRBIMET E VLERËSIMIT

Hyrja

- 603.1 Përveç kërkesave specifike dhe materialit për zbatim në këtë nënseksion, kur ofron shërbime vlerësimi për një klient auditimi, materiali i zbatueshëm dhe kërkesat në paragrafët 600.27 A1 janë të rëndësishme për zbatimin e kuadrit konceptual.

Kërkesat dhe Materialet Zbatuese

Përshkrimi i shërbimit

- 603.2 A1 Një vlerësim përfshin kryerjen e supozimeve në lidhje me zhvillimet e ardhshme, zbatimin e duhur të metodologjive dhe të teknikave, dhe kombinimin e të dyjave, për të llogaritur një vlerë të caktuar, ose një varg të vlerave, për një aktiv, një detyrim ose për një biznes në tërësi.
- 603.2 A2 Nëse një firmë ose një firmë rrjeti kërkohet të kryejë një vlerësim për të ndihmuar një klient të auditimit në lidhje me raportimin e detyrimeve të tij tatimore ose për qëllime të planifikimit tatimor dhe rezultatet e vlerësimit nuk do të kenë një ndikim të drejtpërdrejt në pasqyrat financiare, do të zbatohet materiali për zbatim i dhënë në paragrafët 604.17 A1 deri në 604.19 A1, që lidhet me këto shërbime.

Kërcënimet Potenciale që Lindin nga Zbatimi i Shërbimeve të Vlerësimit

Të gjithë Klientët e Auditimit

- 603.3 A1 Ofrimi i një shërbimi vlerësimi ndaj një klienti auditimi mund të krijojë një kërcënim vetë-rishikimi kur ekziston rreziku se rezultatet e shërbimit mund të kenë ndikim ndaj shënimeve shpjeguese të kontabilitetit ose pasqyrat financiare për të cilat firma do të shprehë një opinion. Ky shërbim mund të përbëjë një kërcënim favorizimi.
- 603.3 A2 Faktorët përkatës për vlerësimin e nivelit të kërcënimeve të vetë-rishikimit ose favorizimit të krijuara nga dhënia e shërbimeve të vlerësimit për një klient të auditimit përfshijnë:
- Përdorimin dhe qëllimin e raportit të vlerësimit.
 - Faktin nëse raporti i vlerësimit do të bëhet publik.
 - Shkallën në të cilën metodologjia e vlerësimit bazohet në ligje ose rregullore, si edhe precedentë ose praktikë të vendosur.
 - Shkallën e përfshirjes së klientit në përcaktimin dhe aprovimin e metodologjisë së vlerësimit dhe çështje të tjera të rëndësishme të gjykimit.

- Shkallën e subjektivitetit të natyrshëm në elementin përkatës, për vlerësimet që përfshijnë metodologji standarde ose të përcaktuara.
- Faktin nëse vlerësimi do të ketë një efekt material në pasqyrat financiare.
- Shtrirjen dhe qartësinë e informacioneve shpjeguese në lidhje me vlerësimin e dhënë në pasqyrat financiare.
- Shkallën e varësisë në ngjarjet e ardhshme të një natyre që mund të krijojë paqëndrueshmëri të rëndësishme të vetvetishme në shumat e përfshira.

Kur evidentohet një kërcënim vetë-rishikimi për një klient auditimi që është entitet me interes publik, zbatohet paragrafi R603.5.

Klientët e Auditimit që nuk janë Entitete me Interes Publik

603.3 A3 Shembuj të veprimeve që mund të konsiderohen mbrojtje në lidhje me vetë-rishikimin ose favorizimin, të krijuara nga ofrimi i një shërbimi vlerësimi për një klient auditimi që nuk është entitet me interes publik, përfshin:

- Angazhimin e profesionistëve që nuk janë pjesë e grupit auditues për të kryer shërbimin, mund të trajtojë kërcënimet e vetë-rishikimit ose favorizimit.
- Pasja e një rishikuesi të përshtatshëm që nuk ka qenë i përfshirë në ofrimin e shërbimit të rishikimit, punës së audituesit ose shërbimit të ofruar mund të trajtojë një kërcënim vetë-rishikimi.

R603.4 Një firmë ose firmë rrjeti nuk do i ofrojë shërbime vlerësimi një klienti auditimi që nuk është entitet me interes publik nëse:

- (a) Vlerësimi përmban një dozë domethënëse subjektiviteti; dhe
- (b) Vlerësimi do të ketë një efekt material mbi pasqyrat financiare mbi të cilat firma do të ofrojë një opinion.

603.4 A1 Disa vlerësime nuk kanë doza të konsiderueshme subjektiviteti. Kjo është e dukshme veçanërisht kur vlerësimet janë të bazuara mbi ligjin dhe aktet rregullatore në fuqi ose kur teknikat dhe metodologjitë për t'u përdorur bazohen në standarde përgjithësisht të pranuar ose të parashikuara nga ligji dhe rregulloret në fuqi. Në këto rrethana rezultatet ose vlerësimi i bërë nga dy ose më shumë palë me gjasa nuk do të jetë ndryshe nga ana materiale.

Klientët e Auditimit që janë Entitete me Interes Publik

Kërcënimet e Vetë-rishikimit

R603.5 Një firmë ose firmë rrjeti nuk do të ofrojë shërbime vlerësimi klienti auditimi që është një entitet me interes publik, nëse parashikimi i këtij shërbimi vlerësimi mund të krijojë një kërcënim vetë-rishikimi (Parag. R600.14 dhe RF600.16).

Kërcënimet e Favorizimit

- 603.5 A1 Shembulli i një veprimi që mund të konsiderohet mbrojtje në trajtimin e një kërcënimi favorizimi të krijuar nga ofrimi i një shërbimi vlerësimi për një klient që është entitet me interes publik, është angazhimi i profesionistëve që janë pjesë e grupit auditues për ofrimin e shërbimit.

NËNSEKSIONI 604 – SHËRBIMET TATIMORE

Hyrja

- 604.1 Përveç kërkesave specifike dhe materialeve për zbatim në këtë nën seksion, kushtet dhe materiali për zbatim në paragrafët 600.1 deri 600.27 A1 janë me rëndësi në zbatimin e kuadrit konceptual kur ofrohet një shërbim tatimor për një klient auditimi.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Përshkrimi i Shërbimit

- 604.2A1 Shërbimet tatimore përfshijnë një gamë të gjerë shërbimesh, ku bëjnë pjesë:

- Përgatitja e deklaratave tatimore.
- Llogaritjet e tatimeve me qëllime të përgatitjes së regjistrimeve në ditat.
- Shërbime të këshillimit financiar.
- Shërbimet e planifikimit tatimor.
- Shërbimet tatimore që përfshijnë vlerësime.
- Asistenca në zgjidhjen e mosmarrëveshjeve tatimore.

- 604.2 A2 Është e mundur që të merren në konsideratë shërbime tatimore në terma më të gjerë siç janë planifikimi tatimor ose pajtueshmëria. Megjithatë këto shërbime shpesh janë të lidhura në praktikë dhe mund të kombinohen me lloje të tjera shërbimesh jo-sigurie që ofrohen nga firma, siç janë shërbimet e firmave financiare. Rrjedhimisht, është jo praktike të kategorizosh në mënyrë të përgjithshme kërcënimet që rrjedhin nga shërbimet tatimore specifike.

Kërcënimet e Mundshme që Rrjedhin nga Ofrimi i Shërbimeve Tatimore

- 604.3 A1 Ofrimi i shërbimeve tatimore një klienti auditimi mund të krijojë një kërcënim vetëshërbimi kur ka një rrezik që rezultatet e shërbimeve do të ndikojnë në të dhënat e kontabilitetit ose deklaratat financiare, mbi të cilat firma do të shprehë një opinion. Këto shërbime mund të krijojnë dhe kërcënime favorizimit.

- 604.3 A2 Faktorët që janë me rëndësi në identifikimin e kërcënimeve ose favorizimeve, krijohen duke ofruar shërbime tatimore te një klienti auditimi dhe vlerësimi i nivelit të këtyre kërcënimeve përfshin:

- Karakteristikat specifike të angazhimit.
- Niveli i ekspertizës tatimore të punëmarrësve të klientit.
- Sistemi nëpërmjet të cilit autoritetet tatimore vlerësojnë dhe administrojnë tatimin në fjalë dhe rolin e firmës ose rrjetit të firmës në këtë proces.
- Komplexiteti i regjimit tatimor relevant dhe shkalla e gjykimit të nevojshëm në zbatimin e tij.

Të Gjithë Klientët e Auditimit

R604.4 Një firmë ose firmë rrjeti nuk do të ofrojë një shërbim tatimor ose të rekomandojë një transaksion ndaj një klienti auditimi nëse shërbimi ose transaksioni lidhet me marketingun, planifikimin ose shprehjen në favor të një trajtimi tatimor që në fillim është rekomanduar, direkt ose indirekt nga firma ose rrjeti i firmave dhe një qëllim domethënës i trajtimit tatimor ose transaksionit është shmangia e taksave, përveç rasteve kur firma ka besim të plotë se trajtimi i propozuar bazohet në ligjin e zbatueshëm ose rregullore që në këtë rast mbizotëron.

604.4 A1 Përveç se kur trajtimi tatimor është i bazuar në legjislacion ose rregullore në fuqi, për të cilat firma ka besim të plotë që do të mbizotërojnë, duke ofruar një shërbim jo-sigurie të përshkruar në paragrafin R604.4 krijohen kërcënime vetë-interesi, vetë-rishikimi, favorizimi të cilat nuk mund të eliminohen dhe masat mbrojtëse nuk mund të zbatohen për reduktimin e këtyre kërcënimeve në një nivel të pranueshëm.

A. Përgatitja e Deklaratës Tatimore

Përshkrimi i Shërbimit

604.5 A1 Shërbimet e përgatitjes së deklaratave tatimore përfshijnë:

- Ndihmën që ju jepet klientëve në raportimin e detyrimeve të tyre tatimore përmes hartimit dhe plotësimit të informacionit, përfshirë shumën e tatimit për t'u paguar (zakonisht në format të standardizuar) që kërkohet të dorëzohet pranë autoriteteve tatimore përkatëse.
- Këshillimi për trajtimin e deklaratave tatimore të transaksioneve të kaluara.
- Përgjigje në emër të klientit të auditimit ndaj kërkesave të autoriteteve tatimore për informacione shtesë dhe analiza (për shembull ofrimi i shpjegimeve dhe mbështetjes teknike për qasjen e ndërmarrë).

Kërcënime Potenciale që lindin nga Përgatitja e Deklaratës Tatimore

Të gjithë Klientët e Auditimit

- 604.6 A1 Ofrimi i shërbimit të përgatitjes së deklaratës se kthimit të tatimeve zakonisht nuk përbën një kërcënim sepse:
- (a) Shërbimet e përgatitjes së deklaratës tatimore bazohen në informacionin historik dhe në parim përfshijnë analizën dhe përgatitjen e këtij informacioni historik sipas legjislacionit të zbatueshëm tatimor, duke përfshirë precedentët dhe praktikën e vendosur; dhe
 - (b) Deklaratat e tatimit janë objekt i çdo procesi rishikimi ose miratimi që autoritetet tatimore konsiderojnë të përshtatshëm.

B. Llogaritjet Tatimore më Qëllimin e Përgatitjes së Regjistrimeve Kontabël në Ditar

Përshkrimi i Shërbimit

- 604.7 A1 Shërbimet e llogaritjeve tatimore përfshijnë përgatitjen e llogaritjeve të detyrimeve tatimore aktuale dhe të shtyra si edhe aktiveve, me qëllim përgatitjen e regjistrimeve kontabël në ditar në mbështetje të aktiveve tatimore ose detyrimeve në pasqyrat financiare të klientit të auditimit.

Kërcënime të Mundshme që lindin nga Shërbimet e Llogaritjes së Taksave

Të gjithë Klientët e Auditimit

- 604.8 A1 Përgatitja e llogaritjeve për tatimet aktuale ose të shtyra (ose aktiveve) për një klient auditimi me qëllim përgatitjen e regjistrimeve kontabël që mbështesin këto ekuilibra, krijon një kërcënim vetë-rishikimi.

Klientët e Auditimit që nuk janë Entitete me Interes Publik

- 604.9 A1 Përveç faktorëve në paragrafin 604.3 A2, një faktor që është i rëndësishëm në vlerësimin e nivelit të kërcënimit të vetë-rishikimit, të krijuar gjatë përgatitjes së llogaritjeve të tilla për një klient auditimi, nuk dihet nëse llogaritja mund të ketë një efekt material në pasqyrat financiare në të cilat firma do shpreh një opinion.

- 604.9 A2 Shembuj veprimesh që mund të përbëjnë masa mbrojtëse për të adresuar një kërcënim ti tillë vetë-rishikimi kur klienti i auditimit nuk është një entitet me interes publik përshijnë:

- Përdorimi i profesionistëve që nuk janë anëtarë të ekipit për të kryer shërbimin.
- Një rishikues i përshtatshëm i cili nuk është përfshirë në ofrimin e shërbimit të rishikimit të punës ose të shërbimit të kryer të auditimit.

Klientët e Auditimit që janë Entitete me Interes Publik

- R604.10** Një firmë ose një firmë rrjeti nuk duhet të përgatisë llogaritjet e detyrimeve (ose aktiveve) tatimore aktuale dhe të shtyra për një klient auditimi që është një entitet me interes publik. (Ref: Para. R600.14 dhe R600.16).

C. Shërbime Këshillimi Tatimor dhe Shërbime të Tjera Planifikimi Tatimor

Përshkrim i Shërbimit

604.11 A1 Këshillimi tatimor dhe shërbimet e planifikimit tatimor përmbajnë një gamë të gjerë shërbimesh siç janë këshillimi i klientit të auditimit mbi strukturimin e punëve në një mënyrë eficiente të trajtimit të tatimeve ose këshillim mbi zbatimin e një ligji tatimor ose rregulloreje.

Kërcënime të Mundshme që lindin nga Ofrimi i Këshillimit dhe Planifikimit Tatimor

Klientët e Auditimit

604.12 A1 Dhënia e shërbimeve të këshillimit dhe planifikimit tatimor një klienti të audituar mund të krijojë një kërcënim vetë-rishikimi kur ekziston rreziku që rezultatet e shërbimeve do të ndikojnë mbi shënimet e kontabilitetit ose pasqyrat financiare për të cilat firma do të shprehë një opinion. Këto shërbime mund të krijojnë dhe një kërcënim favorizimi.

604.12 A2 Ofrimi i këshillimit tatimor dhe planifikimit të shërbimeve tatimore nuk do të krijojë ndonjë kërcënim vetë-rishikimi nëse këto shërbime:

- (a) Mbështeten nga autoritetet tatimore ose precedentë të tjerë;
- (b) Janë bazuar në një praktikë të krijuar (e përdorur gjerësisht dhe që nuk është kundërshtuar nga autoritetet tatimore); ose
- (c) Janë bazuar në legjislacionin tatimor që ka të ngjarë të mbizotërojë.

604.12 A3 Përveç paragrafit 604.3 A2, faktorët që janë me rëndësi për vlerësimin e nivelit të kërcënimeve të vetë-rishikimit ose favorizimit të krijuara nga dhënia e shërbimeve të planifikimit tatimor dhe shërbimeve të tjera tatimore këshillimore për klientët e auditimit, përfshijnë:

- Shkallën e subjektivitetit që ka përcaktimi i trajtimit të duhur për këshillën tatimore në pasqyrat financiare.
- Faktin nëse trajtimi tatimor është i mbështetur nga një rregullim privat, ose përndryshe, ka qenë interpretuar qartë nga autoriteti tatimor përpara përgatitjes së pasqyrave financiare.
- Shkalla deri ku mund të ketë një ndikim material këshillimi tatimor për deklaratat financiare.

Kur identifikohet një kërcënim vetë-rishikimi për një klient auditimi që është entitet me interes publik, zbatohet paragrafi R604.15.

Kur Efektiviteti i Këshillimit Tatimor varet nga një Trajtim i Veçantë Kontabël ose Raportim.

- R604.13** Një firmë ose firmë rrjeti nuk do të japë shërbime tatimore këshillimore dhe planifikimi për një klient të auditimit kur:
- (a) Efektiviteti i këshillave tatimore varet nga një trajtim i veçantë kontabël ose paraqitje në pasqyrat financiare, dhe
 - (b) Grupi i auditimit ka dyshime të arsyeshme për përshtatshmërinë e trajtimit përkatës kontabël ose për paraqitjen sipas kuadrit përkatës të raportimit financiar.

Klientët e Auditimit që nuk janë Entitete me Interes Publik

604.14 A1 Shembuj të veprimeve që mund të shërbejnë si masa mbrojtje për të adresuar kërcënimet e vetë-rishikimit ose favorizimit të krijuara nga ofrimi i këshillimit tatimor dhe shërbimeve të planifikimit tatimor drejt një klienti të auditimit, që nuk është entitet me interes publik përfshijnë:

- Angazhimin e profesionistëve që nuk janë pjesë e grupit auditues në kryerjen e shërbimit që mund të mënjanojë kërcënimet e vetë-rishikimit ose favorizimit.
- Pasja e një rishikuesi të veçantë që nuk ka qenë i përfshirë në ofrimin e shërbimit, rishikimin e punës audituese ose shërbimit të kryer, mund të mënjanojë një kërcënim vetë-rishikimi.
- Pasja e një certifikate që vërteton pagesat ndaj autoriteteve tatimore mund të vlerësojë kërcënimet e vetë-rishikimit ose favorizimit.

Klientët e Auditimit që janë Entitete me Interes Publik

Kërcënimet Vetë-rishikimit

R604.15 Një firmë ose firmë rrjet nuk do të japë shërbime tatimore këshillimore ose planifikimi për një klient të auditimit që është entitet me interes publik nëse ofrimi i këtyre shërbimeve mund të krijojë një kërcënim vetë-rishikimi (Para. R600.14, R600.16, 604.12 A).

Kërcënimet Favorizimi

604.15 A1 Shembuj të veprimeve që mund të jenë mbrojtje për mënjanimin e një kërcënimi favorizimi që krijohet nga ofrimi i shërbimeve tatimore dhe planifikuese ndaj një klienti auditimi që është entitet me interes publik përfshijnë:

- Angazhimin e profesionistëve që nuk janë pjesë e grupit të audituesve në kryerjen e shërbimit.
- Pasja e një certifikate që vërteton pagesat ndaj autoriteteve tatimore.

D. Shërbimet Tatimore që përfshijnë Vlerësimet

Përshkrimi Shërbimit

604.16 A1 Ofrimi i shërbimit tatimor të vlerësimit mund të lindë në një sërë rrethanash, duke përfshirë:

- Transaksionet e bashkimit me përthithje dhe blerjes.
- Ristrukturimet e grupit dhe riorganizimet e shoqërive.
- Studime të transferimit të çmimeve.
- Marrëveshje të shpërblimit bazuar në aksione.

Kërcënime të Mundshme që lindin nga Ofrimi i Shërbimeve Tatimore ku përfshihen Vlerësimet

Të Gjithë Klientët e Auditimit

604.17 A1 Ofrimi i një vlerësimi për qëllime tatimore drejt një klienti auditimi mund të krijojë një kërcënim vetë-rishikimi kur ekziston rreziku që rezultatet e shërbimit do të çenojnë regjistrimet kontabël ose pasqyrat financiare për të cilat firma do të shprehë një opinion. Një shërbim i tillë mund të krijojë një kërcënim favorizimi.

604.17 A2 Kur një firmë ose firmë rrjeti kryen një vlerësim për qëllime tatimore, duke asistuar një klient auditimi në lidhje me detyrimet e tij për raportim tatimor ose për qëllime planifikimi, rezultati i vlerësimit mund:

- (a) Të mos ketë ndikim në shënimet kontabël ose pasqyrat financiare përveç se nëpërmjet regjistrimeve kontabël që lidhen me tatimet. Në këto situata, do të zbatohen kushtet dhe materialet për zbatim që parashikohen nga ky nën seksion.
- (b) Të ndikojë në shënimet kontabël ose pasqyrat financiare në mënyra që nuk kufizohen në të regjistrimet kontabël që lidhen me tatimet, për shembull nëse vlerësimi të çon drejt rivlerësimit të aktiveve. Në këto situata, do të zbatohen kushtet dhe materialet për zbatim që parashikohen nga nën seksioni 603 dhe lidhen me shërbimet e vlerësimeve.

604.17 A3 Kryerja e një vlerësimi me qëllim tatimor për klientët e auditimit nuk do të përbëjë kërcënim vetë-rishikimi nëse:

- (a) Rregullat bazë, janë vendosur me ligj ose me rregullore të pranura gjerësisht; ose
- (b) Teknikat dhe metodologjitë që janë përdorur bazohen mbi standardet e pranura gjerësisht, ose janë parashikuar me ligj, dhe vlerësimi është objekt i rishikimit të jashtëm nga një autoritet tatimor ose autoritet rregullues i ngjashëm.

Klientët e Auditimit që nuk janë Entitete me Interes Publik

- 604.18 A1 Një firmë ose firmë rrjeti mund të kryejë një vlerësim për qëllime tatimore për një klient auditimi që nuk është entitet me interes publik kur rezultatet e vlerësimit ndikojnë vetëm shënimet shpjeguese kontabël ose pasqyrat financiare përmes shënimeve kontabël që lidhen me tatimet. Si rregull kjo nuk do të krijojë kërcënime nëse efekti në pasqyrat financiare nuk është material ose vlerësimi siç përfshihet në deklaratën tatimore ose dokumente të tjera, është objekt i rishikimit të jashtëm nga një autoritet tatimor ose autoritete të tjera rregullatorë.
- 604.18 A2 Nëse vlerësimi që kryhet për qëllime tatimore nuk është objekt i një rishikimi të jashtëm dhe efekti është material në pasqyrat financiare, përveç paragrafit 604.3 A2, faktorët vijues janë me rëndësi në lidhje me identifikimin e kërcënimeve të vetë-rishikimit ose favorizimit të krijuara me ofrimin e këtyre shërbimeve ndaj një klienti auditimi që nuk është entitet me interes publik, dhe vlerëson nivelin e këtyre kërcënimeve:
- Shkalla deri ku metodologjia e vlerësimit mbështetet nga legjislatiioni tatimor, precedentët ose praktika e vendosur.
 - Shkalla e subjektivitetit e pranishme në vlerësim.
 - Besueshmëria dhe periudha kohore e përcaktuar.
- 604.18 A3 Shembuj të veprimeve që mund të jenë mbrojtje në vlerësimin e këtyre kërcënimeve për një klient auditimi që nuk është entitet me interes publik përfshin:
- Angazhimin e profesionistëve që nuk janë pjesë e grupit auditues për kryerjen e shërbimit që mund të trajtojë kërcënime të vetë-rishikimit ose favorizimit.
 - Pasja e një rishikuesi të përshtatshëm që nuk ka qenë i përfshirë në ofrimin e rishikimit të shërbimit, punën e auditimit ose shërbimit të kryer, mund të përbëjë një kërcënim vetë-rishikimi.
 - Pasja e një vërtetimi që provon kryerjen e pagesave ndaj autoriteteve tatimore mund të adresojë kërcënimet e vetë-rishikimit ose favorizimit.

Klientët e Auditimit që janë Entitete me Interes Publik

Kërcënimet e Vetë-rishikimit

- R604.19** Një firmë ose firmë rrjeti nuk do të kryejë ndonjë vlerësim për qëllime tatimore për një klient auditimi që është një entitet me interes publik nëse ofrimi i këtij shërbimi mund të përbëjë një kërcënim vetë-rishikimi (Parag. R600.14, R600.16, 604.17 A3).

Kërcënimet e Favorizimit

- 604.19 A1 Shembuj të veprimeve që mund të konsiderohen mbrojtje ndaj kërcënimeve të favorizimit, të krijuara përmes ofrimit të një vlerësimi për qëllime tatimore për një klient auditimi që nuk është entitet me interes publik përfshijnë:

- Angazhimin e profesionistëve që nuk janë pjesë e grupit auditues për kryerjen e shërbimit.
- Pasja e një certifikate që vërteton kryerjen e pagesave ndaj autoriteteve tatimore.

E. Asistenca në Zgjidhjen e Mosmarrëveshjeve Tatimore

Përshkrimi i Shërbimit

604.20 A1 Një shërbim jo-sigurie për të ofruar asistencë ndaj një klienti auditimi në zgjidhjen e mosmarrëveshjeve tatimore mund të lindë nga një vlerësim i autoriteteve tatimore për llogaritjen dhe trajtimin e tatimeve. Ky shërbim mund të përfshijë për shembull ofrimin e shërbimit kur autoritetet tatimore kanë njoftuar klientin që argumentet mbi një çështje të caktuar janë refuzuar dhe autoritetet tatimore ose klienti e drejtojnë çështjen për zgjidhje në një procedure gjyqësore.

Kërcënimet që Lindin nga Ofrimi i Asistencës në Zgjidhjen e Mosmarrëveshjeve Tatimore

Të Gjithë Klientët e Auditimit

604.21 A1 Ofrimi i ndihmës në zgjidhjen e një mosmarrëveshjeve tatimore për një klient të auditimit, mund të krijojë një kërcënim të vetë-rishikimit kur ekziston rreziku që shërbimi mund të ndikojë në regjistrimet kontabël ose pasqyrat financiare për të cilat firma do të shprehë një opinion. Një shërbim i tillë mund të krijojë një kërcënim favorizimi.

604.22 A1 Përveç asaj që është evidentuar në paragrafin 604.3 A2, faktorët që janë të përshtatshëm për vlerësimin e kërcënimeve të vetë-rishikimit ose të favorizimit të krijuara nga asistenca në zgjidhjen e mosmarrëveshjeve tatimore, për një klient të auditimit, si edhe vlerësimin të këtyre kërcënimeve përfshijnë:

- Rolin që luan drejtimi në zgjidhjen e mosmarrëveshjes.
- Shkallën me të cilën rezultati i mosmarrëveshjes do të ketë një efekt material në pasqyrat financiare për të cilat firma do të shprehë një opinion.
- Faktin nëse këshilla e dhënë nga firma ose rrjeti i firmave është objekt i mosmarrëveshjes tatimore.
- Shkallën në të cilën çështja është e mbështetur në legjislacionin tatimor apo rregullimin tatimor, në precedentët e tjerë, apo në praktikën e vendosur.
- Faktin nëse çështja do të shqyrtohet në mënyrë publike.

Kur një kërcënim vetë-rishikimi evidentohet për një klient auditimi që është entitet me interes publik, do të zbatohet paragrafi R.604.24.

Klientët e Auditimit që nuk janë Entitete me Interes Publik

- 604.23 A1 Shembuj të veprimeve që mund të përbëjnë masa mbrojtëse për të adresuar kërcënimet e vetë-rishikimit ose favorizimit të krijuara duke ndihmuar një klient auditimi që nuk është entitet me interes publik në zgjidhjen e mosmarrëveshjeve tatimore përfshijnë:
- Angazhimi i profesionistëve të cilët nuk janë anëtarë të grupit të auditimit për kryerjen e shërbimit mund të adresojë kërcënimet e vetë-rishikimit ose favorizimit.
 - Angazhimi i një rishikuesi të përshtatshëm, i cili nuk ka qenë i përfshirë në dhënien e shërbimit, për të për të rishikuar punën e auditimit ose shërbimin e kryer mund të adresojë një kërcënim të vetë-rishikimit.

Klientët e Auditimit që janë Entitete me Interes Publik

Kërcënime të vetë-rishikimit

- R604.24** Një firmë ose firmë rrjeti nuk do të ofrojë asistencë në zgjidhjen e mosmarrëveshjeve tatimore ndaj një klienti auditimit që është entitet me interes publik, nëse kjo asistencë mund të krijojë një kërcënim vetë-rishikimi (Parag. R600.14 dhe R600.16).

Kërcënime Favorizimi

- 604.24 A1 Shembull i një veprimi që mund të konsiderohet mbrojtje në trajtimin e një kërcënimi favorizimi për një klient auditimi që është entitet me interes publik, është angazhimi i profesionistëve që nuk janë pjesë e grupit të auditimit në kryerjen e shërbimit.

Zgjidhja e Çështjeve Tatimore duke përfshirë Angazhimin si Avokat përpara një Gjykate

Klientët e Auditimit që nuk janë Entitete me Interes Publik

- R604.25** Një firmë ose firmë rrjeti nuk do të ofrojë shërbime tatimore dhe të angazhohet në zgjidhjen e mosmarrëveshjeve tatimore ndaj një klienti auditimi që nuk është entitet me interes publik nëse:
- (a) Shërbimet përfshijnë angazhimin si avokat për një klient auditimi përpara një gjykate për zgjidhjen e një mosmarrëveshjeje tatimore; dhe
 - (b) Shumat e përfshira janë materiale në pasqyrat financiare mbi të cilat firma do të shprehë një opinion.

Klientët e Auditimit që janë Entitete me Interes Publik

- R604.26** Një firmë ose firmë rrjeti nuk do të ofrojë shërbime tatimore dhe të angazhohet në zgjidhjen e mosmarrëveshjeve tatimore ndaj një klienti auditimi që është entitet me interes publik nëse shërbimet përfshijnë angazhimin si avokat për klientin e auditimit përpara një gjykate.
- 604.27 A1 Paragrafët R604.25 dhe R604.26 nuk përjashtojnë një firmë ose firmë rrjeti nga pasja e një roli këshillues të vazhdueshëm në lidhje me çështjet që janë trajtuar përpara një gjykate, si për shembull:

- Të japim informacion për pyetje specifike.
- Sigurimi i deklaratave ose dëshmime për punën e kryer.
- Ofrimi i shërbimit ndaj klientit në analizimin e çështjeve tatimore të lidhura me rastin.

604.27 A2 Në varësi të juridiksionit të caktuar përcaktohet edhe mënyra e trajtimit të çështjeve tatimore në gjykatë.

NËNSEKSIONI 605 – SHËRBIMET E AUDITIMIT TË BRENDSHËM

Hyrje

605.1 Përveç kërkesave specifike dhe materialit të zbatimit në këtë nën seksion, kërkesat dhe materiali për zbatim në paragrafët 600.1 deri në 600.27 A1 janë të rëndësishme për zbatimin e kuadrit konceptual kur ofrohet një shërbim i auditimit të brendshëm për një klient auditimi.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Përshkrimi i Shërbimit

605.2 A1 Shërbimet e auditimit të brendshëm përfshijnë një gamë të gjerë aktiviteteve dhe mund të përfshijnë ndihmën e klientit të auditimit në kryerjen e një ose më shumë aspekteve të aktiviteteve të tij të auditimit të brendshëm. Aktivitetet e auditimit të brendshëm mund të përfshijnë:

- Monitorimi i kontrollit të brendshëm – rishikimi i kontrolleve, monitorimi i funksionimit dhe rekomandimi i përmirësimeve të tyre.
- Ekzaminimi i informacionit financiar dhe operativ duke:
 - Rishikuar mjetet e përdorura për të identifikuar, matur, klasifikuar dhe raportuar informacionin financiar dhe operativ.
 - Kërkimi specifik për artikujt individualë, duke përfshirë testimin e detajuar të transaksioneve, bilanceve dhe procedurave.
- Rishikimi i ekonomisë, efikasitetit dhe efektivitetit të aktiviteteve operative duke përfshirë aktivitetet jo financiare të një njësie ekonomike.
- Rishikimi i përputhshmërisë me:
 - Ligjet, rregulloret dhe kërkesat e tjera të jashtme.
 - Politikat e menaxhimit, direktivat dhe kërkesat e tjera të brendshme.

605.2 A2 Objekti dhe objektivat e aktiviteteve të auditimit të brendshëm ndryshojnë shumë dhe varen nga madhësia dhe struktura e njësisë ekonomike dhe kërkesat

e atyre që janë të ngarkuar me qeverisjen si dhe nevojat dhe pritshmërinë e menaxhimit. Meqenëse ato mund të përfshijnë çështje që janë operacionale në natyrë, ato nuk lidhen domosdoshmërisht me çështje që do të jenë subjekt i shqyrtimit në lidhje me auditimin e pasqyrave financiare.

Rreziku i marrjes së përgjegjësisë së menaxhimit gjatë ofrimit të një shërbimi të auditimit të brendshëm

- R605.3** Paragrafi R400.13 përjashton një firmë ose një firmë rrjeti që të marrë përsipër përgjegjësinë e menaxhimit. Kur ofron një shërbim të auditimit të brendshëm për një klient auditimi, firma duhet të jetë e kënaqur që:
- (a) Klienti cakton një burim të përshtatshëm dhe kompetent, i cili raporton tek ata që janë të ngarkuar me qeverisjen duke:
 - (i) Qenë përgjegjës gjatë gjithë kohës për aktivitetet e auditimit të brendshëm; dhe
 - (ii) Njohur përgjegjësinë për projektimin, zbatimin, monitorimin dhe ruajtjen e kontrollit të brendshëm;
 - (b) Klienti rishikon, vlerëson dhe miraton qëllimin, rrezikun dhe shpeshhtësinë e shërbimeve të auditimit të brendshëm;
 - (c) Klienti vlerëson përshtatshmërinë e shërbimeve të auditimit të brendshëm dhe gjetjet që rezultojnë nga performanca e tyre;
 - (d) Klienti vlerëson dhe përcakton se cilat rekomandime që rezultojnë nga shërbimet e auditimit të brendshëm duhet të zbatohet dhe menaxhon procesin e zbatimit; dhe
 - (e) Klienti u raporton atyre që janë të ngarkuar me qeverisjen gjetjet dhe rekomandimet e rëndësishme që rezultojnë nga shërbimet e auditimit të brendshëm.
- 605.3 A1 Kryerja e një pjese të aktiviteteve të auditimit të brendshëm të klientit rrit mundësinë që individët brenda firmës ose rrjetit të firmës që ofron shërbime të auditimit të brendshëm të marrin përsipër një përgjegjësi menaxhimi.
- 605.3 A2 Shembuj të shërbimeve të auditimit të brendshëm që përfshijnë marrjen e përgjegjësisë së menaxhimit përfshijnë:
- Përcaktimi i politikave të auditimit të brendshëm ose drejtimi strategjik i aktiviteteve të auditimit të brendshëm.
 - Drejtimi dhe marrja e përgjegjësive për veprimet e punonjësve të auditimit të brendshëm të njësisë.
 - Vendimmarrja mbi rekomandimet që do të zbatohen si rezultat i aktiviteteve të auditimit të brendshëm.
 - Raportimi i rezultateve të aktiviteteve të auditimit të brendshëm tek personat e ngarkuar me qeverisjen në emër të menaxhimit.

- Kryerja e procedurave që janë pjesë e kontrollit të brendshëm, të tilla si shqyrtimi dhe miratimi i ndryshimeve në privilegjet e aksesit të të dhënave të punonjësve.
- Marrja e përgjegjësisë për projektimin, zbatimin, monitorimin dhe ruajtjen e kontrollit të brendshëm.
- Kryerja e shërbimeve të auditimit të brendshëm të kontraktuara nga jashtë, që përfshijnë të gjithë ose një pjesë të konsiderueshme të funksionit të auditimit të brendshëm, ku firma ose rrjeti i firmave është përgjegjëse për përcaktimin e fushës së punës së auditimit të brendshëm; dhe mund të ketë përgjegjësi për një ose më shumë nga çështjet e përmendura më sipër.

Kërcënimet e mundshme që dalin nga ofrimi i Shërbimeve të Auditimit të Brendshëm

Të gjithë klientët e auditimit

- 605.4 A1 Ofrimi i shërbimeve të auditimit të brendshëm për një klient auditimi mund të krijojë një kërcënim vetë-rishikimi kur ekziston rreziku që rezultatet e shërbimeve të ndikojnë në auditimin e pasqyrave financiare për të cilat firma do të shprehë një opinion.
- 605.4 A2 Kur një firmë përdor punën e një funksioni të auditimit të brendshëm në një angazhim auditimi, SNA-të kërkojnë kryerjen e procedurave për të vlerësuar përshtatshmërinë e asaj pune. Në mënyrë të ngjashme, kur një firmë ose një firmë rrjeti pranon një angazhim për të ofruar shërbime të auditimit të brendshëm për një klient auditimi, rezultatet e këtyre shërbimeve mund të përdoren në kryerjen e auditimit të jashtëm. Kjo mund të krijojë një kërcënim vetë-rishikimi sepse është e mundur që ekipi i auditimit të përdorë rezultatet e shërbimit të auditimit të brendshëm për qëllime të angazhimit të auditimit pa:
- (a) Vlerësimin e duhur të këtyre rezultateve; ose
 - (b) Ushtrimin i të njëjtit nivel skepticismi profesional siç do të ushtrohej kur puna e auditimit të brendshëm kryhet nga individë që nuk janë anëtarë të firmës.
- 605.4 A3 Faktorët që janë të rëndësishëm në identifikimin e një kërcënimi të vetë-rishikimit të krijuar nga ofrimi i shërbimeve të auditimit të brendshëm për një klient auditimi dhe vlerësimi i nivelit të një kërcënimi të tillë përfshijnë:
- Materialitetin e shumave të pasqyrave financiare përkatëse.
 - Rreziku i keq deklarimit të pohimeve të lidhura me shumat e pasqyrave financiare.
 - Shkalla e mbështetjes që ekipi i auditimit do të vendosë në punën e shërbimit të auditimit të brendshëm.
- Kur një kërcënim i vetë-rishikimit për një klient auditimi është për një entitet që ka në fokus interesin publik dhe njësia ekonomike është identifikuar, zbatohet paragrafi R605.6.

Kontrolli për klientët e auditimit që nuk janë entitete me interes publik

605.5 A1 Një shembull i një veprimi që mund të jetë një mbrojtje për të trajtuar një kërcënim të vetë-rishikimit të krijuar nga ofrimi i një shërbimi të auditimit të brendshëm për një klient auditimi që nuk është një entitet me interes publik, është përfshirja e profesionistëve që nuk janë anëtarë të ekipit të auditimit për të kryer shërbimin.

Klientët e auditimit që janë entitete me interes publik

R605.6 Një firmë ose një firmë rrjeti nuk duhet të ofrojë shërbime të auditimit të brendshëm për një klient auditimi që është entitet me interes publik nëse ofrimi i shërbimeve të tilla mund të krijojë një kërcënim vetë-rishikimi. (Ref: Para. R600.14 dhe R600.16).

605.6 A1 Shembuj të shërbimeve që janë të ndaluara sipas paragrafit R605.6 përfshijnë shërbimet e auditimit të brendshëm që kanë të bëjnë me:

- Kontrollat e brendshme mbi raportimin financiar.
- Sistemet e kontabilitetit financiar që gjenerojnë informacion për të dhënat kontabël të klientit ose pasqyrat financiare për të cilat firma do të shprehë një opinion.
- Shuma ose dhënie informacionesh shpjeguese që lidhen me pasqyrat financiare për të cilat firma do të shprehë një opinion.

NËNSEKSIONI 606 – SHËRBIMET E SISTEMEVE TË TEKNOLOGJISË INFORMATIVE

Hyrje

606.1 Përveç kërkesave specifike dhe materialit për zbatim në këtë nën seksion, kërkesat dhe materiali i zbatimit në paragrafët 600.1 deri në 600.27 A1 janë të rëndësishme për zbatimin e kuadrit konceptual kur ofrohet një shërbim sistemesh të teknologjisë së informacionit (IT) për një klient auditimi.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Përshkrimi i Shërbimit

606.2 A1 Shërbimet që lidhen me sistemet e IT-së përfshijnë projektimin ose zbatimin e sistemeve harduerike ose softuerike. Sistemet e IT-së mund:

- (a) Të mbledhin të dhëna të përgjithshme burimore;
- (b) Të jenë pjesë e kontrollit të brendshëm mbi raportimin financiar; ose
- (c) Të gjenerojë informacion që ndikon në të dhënat e kontabilitetit ose pasqyrat financiare, duke përfshirë dhënie e informacioneve shpjeguese përkatëse.

Megjithatë, sistemet e IT-së mund të përfshijnë gjithashtu çështje që nuk kanë lidhje me të dhënat e kontabilitetit të klientit të auditimit ose me kontrollin e brendshëm mbi raportimin financiar ose pasqyrat financiare.

Rreziku i marrjes së përgjegjesisë së menaxhimit gjatë ofrimit të një shërbimi të sistemeve IT-së

R606.3 Paragrafi R400.13 përjashton një firmë ose një firmë rrjeti që të marrë përsipër përgjegjësinë e menaxhimit. Kur ofron shërbime të sistemeve të IT-së për një klient auditimi, firma ose firma e rrjetit duhet të jetë e kënaqur që:

- (a) Klienti pranon përgjegjësinë e tij për krijimin dhe monitorimin e një sistemi të kontrolleve të brendshme;
- (b) Klienti ia cakton përgjegjësinë për të marrë të gjitha vendimet e menaxhimit në lidhje me projektimin dhe zbatimin e sistemit të harduerit ose softuerit një punonjësi kompetent, mundësisht pjesë e grupit të drejtuesve kryesorë;
- (c) Klienti merr të gjitha vendimet e menaxhimit në lidhje me procesin e projektimit dhe zbatimit;
- (d) Klienti vlerëson përshtatshmërinë dhe rezultatet e projektimit dhe zbatimit të sistemit; dhe;
- (e) Klienti është përgjegjës për funksionimin e sistemit (harduare ose softuare) dhe për të dhënat që ai përdor ose gjeneron.

Kërcënimet e mundshme që dalin nga ofrimi i shërbimeve të sistemeve IT

Të gjithë klientët e auditimit

606.4 A1 Ofrimi i shërbimeve të sistemeve të IT-së për një klient auditimi mund të krijojë një kërcënim vetë-rishikimi kur ekziston rreziku që rezultatet e shërbimeve të ndikojnë në auditimin e pasqyrave financiare për të cilat firma do të shprehë një opinion.

606.4 A2 Ofrimi i shërbimeve të mëposhtme të sistemeve të IT-së për një klient auditimi zakonisht nuk krijon një kërcënim për sa kohë që individët brenda firmës ose rrjetit të firmave nuk marrin përsipër përgjegjësinë e menaxhimit:

- (a) Projektimi ose zbatimi i sistemeve të IT-së që nuk kanë lidhje me kontrollin e brendshëm mbi raportimin financiar;
- (b) Projektimi ose zbatimi i sistemeve të IT-së që nuk gjenerojnë informacione që përbëjnë pjesë të regjistrave kontabël ose pasqyrave financiare; dhe
- (c) Zbatimi i softueri “standard” të raportimit të kontabilitetit ose informacionit financiar që nuk është zhvilluar nga firma ose rrjeti firmave, nëse personalizimi i kërkuar për të përmbushur nevojat e klientit nuk është i rëndësishëm.

606.4 A3 Faktorët që janë të rëndësishëm në identifikimin e një kërcënimi të vetë-rishikimit të krijuar duke ofruar një shërbim të sistemeve të IT-së një klienti auditimi dhe vlerësimin e nivelit të një kërcënimi të tillë përfshijnë:

- Natyrën e shërbimit.
- Natyrën e sistemeve të IT-së të klientit dhe shkalla në të cilën shërbimi i sistemeve të IT-së ndikon ose ndër vepron me të dhënat e kontabilitetit të klientit, kontrollet e brendshme mbi raportimin financiar ose pasqyrat financiare.
- Shkalla e mbështetjes që do të vendoset në sistemet e veçanta të IT-së si pjesë e auditimit.

Kur është identifikuar një kërcënim i vetë-rishikimit për një klient auditimi që është një njësi ekonomike me interes publik, zbatohet paragrafi R606.6.

Klientët e auditimit që nuk janë entitete me interes publik

606.5 A1 Një shembull i një veprimi që mund të jetë një mbrojtje për të trajtuar një kërcënim të vetë-rishikimit të krijuar nga ofrimi i një shërbimi të sistemeve të IT-së një klienti auditimi që nuk është entitet me interes publik është shfrytëzimi i profesionistëve që nuk janë anëtarë të ekipit të auditimit për të kryer shërbimin.

Klientët e auditimit që janë entitete me interes publik

R606.6 Një firmë ose një firmë rrjeti nuk do të ofrojë shërbime të sistemeve të IT-së për një klient auditimi që është entitet me interes publik nëse ofrimi i shërbimeve të tilla mund të krijojë një kërcënim vetë-rishikimi (Ref: Para. R600.14 dhe R600.16).

606.6 A1 Shembuj shërbimesh që janë të ndaluara për shkak se shkaktojnë një kërcënim të vetë-rishikimit përfshijnë ato që përfshijnë projektimin ose zbatimin e sistemeve të IT-së që:

- Të jetë pjesë e kontrollit të brendshëm mbi raportimin financiar; ose
- Gjeneron informacion për të dhënat e kontabilitetit të klientit ose pasqyrat financiare për të cilat firma do të shprehë një opinion.

NËNSEKSIONI 607 – SHËRBIMET NDIHMËSE PËR PROCESET GJYQESORE

Hyrje

607.1 Përveç kërkesave specifike dhe materialit të zbatimit në këtë nën seksion, kërkesat dhe materiali për zbatim në paragrafët 600.1 deri në 600.27 A1 janë të rëndësishme për zbatimin e kuadrit konceptual kur ofrohet një shërbim mbështetës për çështje gjyqësore për një klient auditimi.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Përshkrimi i Shërbimit

- 607.2 A1 Shërbimet mbështetëse të çështjeve gjyqësore mund të përfshijnë aktivitetet e tilla si:
- Ndihmon me menaxhimin dhe marrjen e dokumenteve.
 - Duke vepruar si dëshmitar, duke përfshirë një dëshmitar ekspert.
 - Llogaritja e dëmeve të vlerësuara ose shumave të tjera që mund të bëhen të arkëtueshme ose të pagueshme si rezultat i një procesi gjyqësor ose mosmarrëveshje tjetër ligjore
 - Shërbime të investigimit dhe verifikimit

Kërcënimet e mundshme që dalin nga ofrimi i shërbimeve mbështetëse për çështje gjyqësore

Të gjithë klientët e auditimit

- 607.3 A1 Ofrimi i shërbimeve mbështetëse për çështjet gjyqësore për një klient auditimi mund të krijojë një kërcënim vetë-rishikimi kur ekziston rreziku që rezultatet e shërbimeve të ndikojnë në të dhënat e kontabilitetit ose pasqyrat financiare për të cilat firma do të shprehë një opinion. Shërbime të tilla mund të krijojnë gjithashtu një kërcënim ligjor.

- 607.4 A1 Faktorët që janë të rëndësishëm në identifikimin e kërcënimeve të vetë-rishikimit ose mbrojtjes të krijuara nga ofrimi i shërbimeve mbështetëse për çështje gjyqësore për një klient auditimi dhe vlerësimi i nivelit të këtyre kërcënimeve përfshijnë:

- Mjedisin ligjor dhe rregullator në të cilin ofrohet shërbimi.
- Natyrën dhe karakteristikat e shërbimit.
- Shkallën në të cilën rezultati i shërbimit mbështetës të çështjeve gjyqësore mund të përfshijë vlerësimin, ose mund të ndikojë në vlerësimin e dëmeve ose shumave të tjera që mund të kenë një efekt material në pasqyrat financiare për të cilat firma do të shprehë një opinion.

Kur identifikohet një kërcënim i vetë-rishikimit për një klient auditimi që është entitet me interes publik njësia ekonomike, zbatohet paragrafi R607.6.

- 607.4 A2 Nëse një firmë ose një firmë rrjeti ofron një shërbim mbështetës për çështje gjyqësore për një klient auditimi dhe shërbimi mund të përfshijë vlerësimin, ose mund të ndikojë në vlerësimin e dëmeve ose shumave të tjera që ndikojnë në pasqyrat financiare për të cilat firma do të shprehë një opinion, zbatohen kërkesat dhe materiali për zbatim të përcaktuara në nën seksionin 603 në lidhje me shërbimet e vlerësimit.

Klientët e auditimit që nuk janë Entitete me Interes Publik

- 607.4 A1 Një shembull i një veprimi që mund të shërbejë si mbrojtje për të trajtuar një kërcënim të vetë-rishikimit ose mbrojtjes të krijuar duke ofruar një mbështetje gjyqësore shërbimi ndaj një klienti auditimi që nuk është

entitet me interes publik, është angazhimi i një profesionisti që nuk është anëtar i grupit të auditimit për të kryer shërbimin.

Klientët e auditimit që janë entitete me interes publik

Kërcënimet e vetë-rishikimit

R607.6 Një firmë ose një firmë rrjeti nuk do të ofrojë shërbime mbështetëse për çështje gjyqësore për një klient auditimi që është një njësi ekonomike me interes publik nëse ofrimi i shërbimeve të tilla mund të krijojë një kërcënim vetë-rishikimi. (Ref: Para. R600.14 dhe R600.16).

607.5 A1 Një shembull i një shërbimi që është i ndaluar për shkak se mund të krijojë një kërcënim për vetë-rishikim është dhënia e këshillave në lidhje me një proces gjyqësor ku ekziston rreziku që rezultati i shërbimit të ndikojë në sasinë e çdo provizioni ose shumë tjetër në pasqyrat financiare për të cilat firma do të shprehë një opinion.

Kërcënimet e favorizimit

607.6 A2 Një shembull i një veprimi që mund të jetë një mbrojtje për të trajtuar një kërcënim favorizimi të krijuar duke ofruar një shërbim mbështetës gjyqësor për një klient auditimi që është një njësi ekonomike me interes publik, po angazhon një profesionist që nuk është anëtar i grupit të auditimit për të kryer shërbimin.

Roli si Dëshmitar

Të gjithë klientët e auditimit

607.7 A1 Një profesionist brenda firmës ose firmës së rrjetit mund të japë dëshmi në një gjykatë si dëshmitar i faktit ose si dëshmitar ekspert.

- (a) Dëshmitar i faktit është një individ që i jep dëshmi në një gjykatë bazuar në njohuritë e tij ose të saj të drejtpërdrejta për faktet ose ngjarjet.
- (b) Një dëshmitar ekspert është një individ që jep dëshmi duke përfshirë opinionet për çështje në një gjykatë bazuar në ekspertizën e atij individi.

607.7 A2 Kërcënimi për pavarësinë nuk krijohet kur një individ, në lidhje me një çështje që përfshin një klient auditimi, vepron si dëshmitar i faktit dhe, gjatë kësaj dëshmie, jep një opinion brenda fushës së ekspertizës së individit në përgjigje të pyetjeve të bëra gjatë dhënies së provave faktike.

607.7 A3 Kërcënimi i favorizimit që krijohet kur veprohet si dëshmitar ekspert në emër një klienti auditimi është në një nivel të pranueshëm nëse një firmë ose një firmë rrjeti është:

- (a) caktuar nga një gjykatë për të vepruar si dëshmitar ekspert në një çështje që përfshin një klient; ose;

- (b) angazhuar për të këshilluar ose vepruar si dëshmitar ekspert në lidhje me një padi në grup (ose një veprim përfaqësues të grupit ekuivalent) me kusht që:
- (i) Klientët e auditimit të firmës përbëjnë më pak se 20% të anëtarëve të klasës ose grupit (në numër dhe në vlerë);
 - (ii) Asnjë klient auditimi nuk është konceptuar që të dominoje klasën ose grupin; dhe
 - (iii) Asnjë klient auditimi nuk është i autorizuar nga klasa ose grupi për të përcaktuar natyrën dhe qëllimin e shërbimeve që do të ofrohen nga firma ose kushtet në të cilat këto shërbime do të ofrohen.

Kontrolli i klientëve që nuk janë entitete me interes publik

606.8 A1 Një shembull i një veprimi që mund të jetë një mbrojtje për të trajtuar një kërcënim mbrojtjeje për një klient auditimi që nuk është entitet me interes publik është shfrytëzimi i një profesionisti për të kryer shërbimin që nuk është dhe nuk ka qenë anëtar i grupit të auditimit.

Klientët e auditimit që janë entitete me interes publik

R607.9 Një firmë ose një firmë rrjeti, ose një individ brenda një firme ose një firme rrjeti, nuk do të veprojë për një klient auditimi që është një entitet me interes publik si dëshmitar ekspert në një çështje, përveç rasteve të përcaktuara në paragrafin 607.7 A3.apply.

NËNSEKSIONI 608 – SHËRBIMET JURIDIKE

Hyrje

608.1 Përveç kërkesave specifike dhe materialit për zbatim në këtë nën seksion, kërkesat dhe materiali për zbatim në paragrafë 600.1 deri në 600.27 A1 janë të rëndësishme për zbatimin e kuadrit konceptual kur ofrohet një shërbim ligjor për një klient auditimi.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Përshkrimi i Shërbimit

- 608.2 A1 Shërbimet ligjore përkufizohen si çdo shërbim për të cilin individi që ofron shërbimet duhet:
- (a) Të ketë trajnimin e nevojshëm ligjor për të praktikuar jurisprudencën; ose
 - (b) Të pranohet për të ushtruar profesionin e avokatit para gjykatave të juridiksionit në të cilin këto shërbime do të ofrohen.
- 608.2 A2 Ky nën seksion trajton në mënyrë specifike:
- Ofrimin e këshillave ligjore.

- Roli si avokat të përgjithshëm
- Roli i avokatit.

Kërcënimet e mundshme që burojnë nga ofrimi i shërbimeve ligjore

Të gjithë klientët e auditimit

608.3 A1 Ofrimi i shërbimeve ligjore për një klient auditimi mund të krijojë një kërcënim vetë-rishikimi kur ekziston rreziku që rezultatet e shërbimeve të ndikojnë në të dhënat e kontabilitetit ose pasqyrat financiare për të cilat firma do të shprehë një opinion. Shërbime të tilla mund të krijojnë gjithashtu një kërcënim ligjor.

A. Ofrimi i Këshillave Juridike

Përshkrimi i Shërbimit

608.4 A1 Në varësi të juridiksionit, dhënia e këshillave ligjore mund të përfshijë një gamë të gjerë dhe të larmishme fushash shërbimi, duke përfshirë shërbimet e korporatave dhe ato tregtare për klientët e auditimit, të tilla si:

- Mbështetje me kontratë.
- Mbështetja e një klienti auditimi në ekzekutimin e një transaksioni.
- Bashkimet me përthithje dhe blerjet.
- Mbështetja dhe asistimi i departamentit të brendshëm ligjor të klientit të auditimit.
- Parandalimi dhe ristrukturimi ligjor.

Kërcënimet e mundshme që burojnë nga dhënia e këshillave ligjore

Të gjithë klientët e auditimit

608.5 A1 Faktorët që janë të rëndësishëm në identifikimin e kërcënimeve të vetë-rishikimit ose mbrojtjes që krijohen nga dhënia e këshillave ligjore për një klient auditimi dhe vlerësimi i nivelit të këtyre kërcënimeve përfshijnë:

- Materialitetin e çështjes specifike në lidhje me pasqyrat financiare të klientit.
- Kompleksitetin e çështjes ligjore dhe shkalla e gjykimit të nevojshëm për të ofruar shërbimin.

Kur është identifikuar një kërcënim i vetë-rishikimit për një klient auditimi që është entitet me interes publik, zbatohet paragrafi R608.7.

608.5 A2 Shembuj të këshillimeve ligjore që mund të krijojnë një kërcënim vetë-rishikimi përfshijnë:

- Vlerësimi i një humbjeje të mundshme që buron nga një padë për këtë qëllim të regjistrimit të një provizioni në pasqyrat financiare të klientit.
- Interpretimi i dispozitave në kontrata që mund të lindin nga detyrimet e pasqyruara në pasqyrat financiare të klientit.

608.5 A3 Negocimi në emër të një klienti auditimi mund të krijojë një kërcënim mbrojtës ose mund të rezultojë në marrjen e një përgjegjësie menaxhimi nga firma apo firma e rrjetit.

Kontrolli i klientëve që nuk janë entitete me interes publik

608.6 A1 Shembuj të veprimeve që mund të përbëjnë masa mbrojtëse për të adresuar kërcënimet e vetë-rishikimit ose mbrotjes të krijuara duke ofruar këshilla ligjore për një klient auditimi që nuk është një entitet me interes publik përfshijnë:

- Shfrytëzimi i profesionistëve që nuk janë anëtarë të ekipit të auditimit për të kryer shërbimin mund të adresojë një kërcënim të vetë-rishikimit ose favorizimit.
- Përfshirja e një rishikuesi të përshtatshëm i cili nuk ka qenë i përfshirë në ofrimin e shërbimit të rishikimit të punës së auditimit ose shërbimin e kryer mund të adresojë një kërcënim të vetë-rishikimit.

Klientët e auditimit që janë entitete me interes publik

Kërcënimet e vetë-rishikimit

R608.7 Një firmë ose një firmë rrjeti nuk duhet të japë këshilla ligjore kundrejt një klienti auditimi që është një njësi ekonomike me interes publik nëse ofrimi i një shërbimi të tillë mund të krijojë një kërcënim vetë-rishikimi. (Ref: Para. R600.14 dhe R600.16).

Kërcënimet Ligjore

608.8 A1 Konsideratat në paragrafët 608.5 A1 dhe 608.5 A3 deri në 608.6 A1 janë gjithashtu të rëndësishme për vlerësimin dhe adresimin e kërcënimeve të mbrojtjes që mund të krijohen duke ofruar këshillim ligjor për një klient auditimi që është një njësi ekonomike me interes publik.

B. Duke vepruar si Këshilltar i Përgjithshëm Ligjor

Të gjithë klientët e auditimit

R608.9 Një ortak ose punonjës i firmës ose i firmës së rrjetit nuk do të shërbejë si Këshilltar i Përgjithshëm i një klienti auditimi.

608.9 A1 Pozicioni i Këshilltarit të Përgjithshëm është zakonisht një drejtues i lartë në pozicion me përgjegjësi të gjerë për punët juridike të një shoqërie.

C. Duke vepruar në Rolin e Avokatisë

Kërcënimet e mundshme që dalin nga veprimi në rolin e avokatisë përpara një gjykate

Kontrolli i klientëve që nuk janë entitete me interes publik

R608.10 Një firmë ose një firmë rrjeti nuk do të veprojë në një rol mbrojtës për një klient auditimi që nuk është një entitet me interes publik në zgjidhjen e një mosmarrëveshjeje ose procesi gjyqësor përpara një

gjykate kur shumat në fjalë janë materiale për pasqyrat financiare.

608.10 A1 Shembuj të veprimeve që mund të përbëjnë masa mbrojtëse për të trajtuar një vetë-rishikim ose kërcënim mbrojtës të krijuar kur veprohet në një rol avokatie për një klient auditimi që nuk është një entitet me interes publik përfshijnë:

- Përfshirjen e profesionistëve që nuk janë anëtarë të ekipit të auditimit për të kryer shërbimin.
- Përfshirja e një rishikuesi të përshtatshëm i cili nuk është i përfshirë në ofrimin e shërbimit të rishikimit të auditimit ose shërbimin e kryer.

Klientët e auditimit që janë entitete me interes publik

R608.11 Një firmë ose një firmë rrjeti nuk do të veprojë në një rol mbrojtës për një klient auditimi që është një entitet me interes publik në zgjidhjen e një mosmarrëveshjeje ose procesi gjyqësor përpara një gjykate.

NËNSEKSIONI 609 – SHËRBIMET E REKRUTIMIT

Hyrje

609.1 Përveç kërkesave specifike dhe materialit për zbatim në këtë nën seksion, kërkesat dhe materiali për zbatim në paragrafët 600.1 deri në 600.27 A1 janë të rëndësishëm për zbatimin e kuadrit konceptual kur ofrohet një shërbim rekrutimi për një klient.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Përshkrimi i Shërbimit

609.2 A1 Shërbimet e rekrutimit mund të përfshijnë aktivitete të tilla si:

- Zhvillimi i një përshkrimi të punës.
- Zhvillimi i një procesi për identifikimin dhe përzgjedhjen e kandidatëve të mundshëm.
- Kërkimi ose përzgjedhja e kandidatëve.
- Ekzaminimi i kandidatëve të mundshëm për rolin e caktuar duke:
 - Rishikuar kualifikimet apo kompetencat profesionale të kandidatëve dhe përcaktimi i përshtatshmërisë së tyre për pozicionin.
 - Kryerja e kontrolleve të referencës së kandidatëve të mundshëm.
 - Intervista dhe përzgjedhja e kandidatëve të përshtatshëm dhe këshillimi për kompetencat e kandidatëve.

- Përcaktimi i kushteve të punësimit dhe negocimit të detajeve të tilla si paga, orët e punës dhe shpërblimet e tjera.

Rreziku i marrjes së përgjegjesisë së drejtimit gjatë ofrimit të një shërbimi rekrutimi

R609.3 Paragrafi R400.13 përjashton një firmë ose një firmë rrjeti që të marrë përsipër përgjegjësinë e drejtimit ose menaxhimit. Kur ofron një shërbim rekrutimi për një klient auditimi, firma duhet të sigurohet që:

- (a) Klienti përcakton përgjegjësinë për të marrë të gjitha vendimet e menaxhimit në lidhje me punësimin e kandidatit për pozicionin tek një punonjës kompetent, mundësisht një pjesëtar i ekipit të drejtuesve kryesorë; dhe
- (b) Klienti merr të gjitha vendimet e menaxhimit në lidhje me procesin e punësimit, duke përfshirë:
 - Përcaktimi i përshtatshmërisë së kandidatëve të mundshëm dhe përzgjedhja e kandidatëve të përshtatshëm për pozicionin.
 - Përcaktimi i kushteve të punësimit dhe negocimit të detajeve, si paga, orët e punës dhe kompensimet e tjera.

Kërcënimet e mundshme që dalin nga ofrimi i shërbimeve të rekrutimit

Të gjithë klientët e auditimit

- 609.4 A1 Ofrimi i shërbimeve të rekrutimit për një klient auditimi mund të krijojë një kërcënim interesi vetjak, familjariteti ose frikësimi.
- 609.4 A2 Ofrimi i shërbimeve të mëposhtme zakonisht nuk krijon një kërcënim për sa kohë që individët brenda firmës ose firmës së rrjetit **nuk** marrin përsipër përgjegjësinë e menaxhimit:
- Rishikimi i kualifikimeve profesionale të një numri kandidatësh dhe këshillimi për përshtatshmërinë e tyre për pozicionin.
 - Intervistat e kandidatëve dhe këshillimi për kompetencën e kandidatit për pozicione kontabiliteti financiar, administrativ ose kontrolli.
- 609.4 A3 Faktorët që janë të rëndësishëm në identifikimin e kërcënimeve të interesit vetjak, familjaritetit ose frikësimit që krijohen nga ofrimi i shërbimeve të rekrutimit për një klient auditimi dhe vlerësimi i nivelit të këtyre kërcënimeve përfshijnë:
- Natyrën e asistencës së kërkuar.
 - Roli i individit që do të rekrutohet.
 - Çdo konflikt interesi ose marrëdhënie që mund të ekzistojë midis kandidatëve dhe firmës që ofron këshillim ose shërbimin.

609.4 A4 Një shembull i një veprimi që mund të përbëjë mbrojtje për të trajtuar një kërcënim të tillë interesi vetjak, familjariteti ose frikësimi është përdorimi i profesionistëve që nuk janë anëtarë të ekipit të auditimit për të kryer shërbimin.

Rekrutimi i Shërbimeve që janë të Ndaluar

R609.5 Kur ofron shërbime rekrutimi për një klient auditimi, firma ose firma e rrjetit nuk do të negociojë në emër të klientit.

R609.6 Një firmë ose një firmë rrjeti nuk duhet t'i ofrojë një shërbim rekrutimi një klienti auditimi nëse shërbimi ka të bëjë me:

- (a) Kërkimin ose përzgjedhjen e kandidatëve;
- (b) Kryerjen e kontroleve të referencës së kandidatëve të mundshëm;
- (c) Rekomandimin i personit që do të emërohet; ose
- (d) Këshillimin për kushtet e punësimit, shpërblimin ose përfitime të ngjashme të një kandidati të caktuar, në lidhje me pozicionet e mëposhtme:
 - (i) Një drejtor ose zyrtar i njësisë ekonomike; ose
 - (ii) Një anëtar i ekipit të drejtuesve kryesorë në një pozicion për të ushtruar ndikim të rëndësishëm në përgatitjen e ditarëve kontabël të klientit ose të pasqyrave financiare për të cilat firma do të shprehë një opinion.

NËNSEKSIONI 610 – SHËRBIMET E FINANCAVE TË KORPORATAVE

Hyrje

610.1 Përveç kërkesave specifike dhe materialit për zbatim në këtë nën seksion, kërkesat dhe materiali për zbatim në paragrafë 600.1 deri 600.27 A1 janë të rëndësishëm për zbatimin e kuadrit konceptual kur ofroni një shërbim financiar të korporatës për një klient auditimi.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Përshkrimi i Shërbimit

- 610.2 A1 Shembuj të shërbimeve të financave të korporatave përfshijnë:
- Asistimi i një klienti auditimi në zhvillimin e strategjive të korporatës.
 - Identifikimi i objektivave të mundshëm që klienti i auditimit duhet të arrijë.
 - Këshillimi mbi çmimin e mundshëm të blerjes ose nxjerrjes jashtë përdorimit të një aktivi.
 - Ndihma në transaksionet e financimit.
 - Dhënia e këshillimeve strukturore.

- Këshillimi për strukturimin e një transaksioni të financimit të korporatës ose për marrëveshjet financiare.

Kërcënimet e mundshme që burojnë nga ofrimi i shërbimeve financiare të korporatave

Të gjithë klientët e auditimit

610.3 A1 Ofrimi i shërbimeve financiare të korporatës për një klient auditimi mund të krijojë një kërcënim vetë-rishikimi kur ekziston rreziku që rezultatet e shërbimeve do të ndikojnë në të dhënat e kontabilitetit ose pasqyrat financiare për të cilat firma do të shprehë një opinion. Shërbime të tilla mund të krijojnë gjithashtu një kërcënim ligjor.

610.4 A1 Faktorët që janë të rëndësishëm në identifikimin e kërcënimeve të vetë-rishikimit ose mbrotjes si pasojë e dhënies së shërbimeve financiare të korporatës për një klient auditimi dhe vlerësimi i nivelit të këtyre kërcënimeve përfshijnë:

- Shkalla e subjektivitetit të përfshirë në përcaktimin e trajtimit të duhur për rezultatin ose pasojat e këshillimeve financiare të korporatës në pasqyrat financiare.
- Shkalla në të cilën:
 - Rezultati i këshillimit financiar të korporatës do të ndikojë drejtpërdrejt në shumat e regjistruara në pasqyrat financiare.
 - Rezultati i shërbimit financiar të korporatës mund të ketë një efekt material në pasqyrat financiare.

Kur identifikohet një kërcënim i vetë-rishikimit për një klient auditimi që është entitet me interes publik, zbatohet paragrafi R610.8.

Shërbimet e financave të korporatave që janë të ndaluara

R610.5 Një firmë ose një firmë rrjeti nuk do të ofrojë shërbime financiare të korporatës që përfshijnë promovimin, tregtimin ose nënshkrimin e aksioneve, borxhit ose instrumenteve të tjera financiare të emetohen nga klienti i auditimit ose këshillimin për investime në aksione të tilla, obligacione apo instrumente të tjera financiare.

R610.6 Një firmë ose një firmë rrjeti nuk duhet të këshillojë në lidhje me shërbimet financiare të korporatës për një klient auditimi kur:

- (a) Efektiviteti i një këshille të tillë varet nga një trajtim kontabël ose paraqitje e veçantë në pasqyrat financiare për të cilat firma do të shprehë një opinion; dhe
- (b) Ekipi i auditimit ka dyshime për përshtatshmërinë e trajtimit ose paraqitjes kontabël të lidhur sipas kuadrit përkatës të raportimit financiar.

Kontrolli klientëve që nuk janë entitete me interes publik

610.7 A1 Shembuj të veprimeve që mund të përbëjnë masa mbrojtëse për të adresuar kërcënimet e vetë-rishikimit ose mbrojtjes që krijohen nga ofrimi i shërbimeve financiare të korporatës për një klient auditimi që nuk është një njësi ekonomike me interes publik përfshijnë:

- Përfshirja e profesionistëve që nuk janë anëtarë të ekipit të auditimit për të kryer shërbimin mund të adresojë kërcënimet e vetë-rishikimit ose avokatisë/favorizimit.
- Përfshirja e një rishikuesi të përshtatshëm i cili ka qenë i përfshirë në ofrimin e shërbimit për të rishikuar punën e auditimit ose shërbimin e kryer mund të adresojë një kërcënim të vetë-rishikimit.

Klientët e auditimit që janë entitete me interes publik

Kërcënimet e vetë-rishikimit

R610.8 Një firmë ose një firmë rrjeti nuk do të ofrojë shërbime financiare të korporatës për një klient auditimi që është një njësi ekonomike me interes publik nëse ofrimi i shërbimeve të tilla mund të krijojë një kërcënim vetë-rishikimi. (Ref: Para. R600.14 dhe R600.16).

Kërcënimet Ligjore

610.8 A1 Një shembull i një veprimi që mund të përbëjë masë mbrojtje për të trajtuar kërcënimet e favorizimit të krijuara duke ofruar shërbime financiare të korporatës për një klient auditimi që është një njësi ekonomike me interes publik është përfshirja e profesionistëve që nuk janë anëtarë të grupit të auditimit në kryerjen e shërbimit në fjalë.

SHËRBIKIMET E JO-SIGURISË – NDRYSHIMET VIJUESE

SEKSIONI 400

ZBATIMI I KUADRIT KONCEPTUAL PËR PAVARËSINË PËR ANGAZHIMET E AUDITIMIT DHE RISHQYRTIMIT

...

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

...

[Paragrafi R400.13 deri R400.14 së bashku me kreun më poshtë do të shtohen pas paragrafit R400.12 ekzistues.]

Ndalimi i marrjes së përgjegjësive drejtuese

R400.13 Një firmë ose një firmë rrjeti nuk do të marrë përsipër përgjegjësinë e drejtimit ose menaxhimit për një klient auditimi.

400.13 A1 Përgjegjësitë e drejtimit përfshijnë kontrollin, udhëheqjen dhe menaxhimin e një njësie ekonomike, duke përfshirë marrjen e vendimeve në lidhje me blerjen, vendosjen dhe kontrollin e burimeve njerëzore, financiare, teknologjike, fizike dhe jomateriale.

400.13 A2 Kur një firmë ose një firmë rrjeti merr një përgjegjësi menaxhimi për një klient auditimi, krijohen kërcënime të vetë-rishikimit, interesit vetjak dhe familjaritetit. Marrja e një përgjegjësie menaxhimi mund të krijojë gjithashtu një kërcënim ligjor, sepse firma ose firma e rrjetit bëhet shumë e lidhur me pikëpamjet dhe interesat e drejtuesve.

400.13 A3 Përcaktimi nëse një aktivitet është përgjegjësi e drejtimit varet nga rrethanat dhe kërkon ushtrim të gjykimit profesional. Shembuj të aktiviteteve që do të konsideroheshin si përgjegjësi të drejtimit përfshijnë:

- Përcaktimi i politikave dhe drejtimit strategjik.
- Punësimi ose shkarkimi i punonjësve.
- Drejtimi dhe marrja e përgjegjësive për veprimet e punonjësve në lidhje me punën e punonjësve për subjektin.
- Autorizimi i transaksioneve.
- Kontrolli ose administrimi i llogarive ose investimeve bankare.
- Përcaktimi se cilat rekomandime të firmës ose firmës së rrjetit ose palëve të tjera të treta do të zbatohen.

- Raportimi tek personat e ngarkuar me qeverisjen në emër të drejtimit.
- Marrja përsipër e përgjegjësisë për:
 - Përgatitjen dhe paraqitjen e drejtë të pasqyrave financiare në përputhje me kuadrin e zbatueshëm të raportimit financiar.
 - Projektimi, zbatimi, monitorimi ose mirëmbajtja e kontrollit të brendshëm.

400.13 A4 Në varësi të pajtueshmërisë me paragrafin R400.14, këshillimi dhe dhënia e rekomandimeve për të ndihmuar ekipin drejtues të një klienti auditimi në përmbushjen e përgjegjësive të tij nuk përbën marrje përsipër të përgjegjësisë së drejtimit. Këshillimi dhe dhënia e rekomandimeve për një klient auditimi mund të krijojë një kërcënim vetë-rishikimi dhe trajtohet në Seksionin 600.

R400.14 Kur kryen një aktivitet profesional për një klient auditimi, firma duhet të sigurohet që ekipi drejtues i klientit ndërmer të gjitha gjykimet dhe vendimet që janë qartësisht përgjegjësi të tyre. Kjo përfshin që firma të sigurohet që menaxhimi i klientit:

- (a) Cakton një individ që zotëron aftësi, njohuri dhe përvojë të përshtatshme për të qenë përgjegjës në çdo kohë për vendimmarrjen e klientit dhe për të mbikëqyrur aktivitetet. Një individ i tillë, mundësisht pjesë e ekipit drejtues kryesorë, kupton:
 - (i) Objektivat, natyrën dhe rezultatet e aktiviteteve; dhe
 - (ii) Përgjegjësitë e klientin, firmën përkatëse ose firmën së rrejtë.

Megjithatë, individit nuk i kërkohet të zotërojë ekspertizën për të kryer ose ri-kryer aktivitetet në fjalë.
- (b) Siguron mbikëqyrjen e aktiviteteve dhe vlerëson përshtatshmërinë e rezultateve të aktiviteteve të kryera për qëllimin e klientit.
- (c) Pranon përgjegjësinë për veprimet, nëse ka, që do të ndërmerren si rezultat i aktiviteteve.

[Paragrafët ekzistues R400.31 deri në 400.31 A2 do të zëvendësohen nga paragrafët R400.31 deri në 400.32 A1 më poshtë.]

R400.31 Nëse një njësi ekonomike bëhet klient auditimi gjatë ose pas periudhës së mbuluar nga pasqyrat financiare për të cilën firma do të shprehë një opinion, firma do të përcaktojë nëse ekziston një kërcënim ndaj pavarësisë që krijohet nga:

- (a) Marrëdhëniet financiare ose të biznesit me klientin e auditimit gjatë ose pas periudhës së mbuluar nga pasqyrat financiare, por përpara pranimit të angazhimit të auditimit; ose
- (b) Shërbimet e ofruara klientit të auditimit nga firma ose një firmë rrjeti në periudhat e mëparshme të pasqyrave financiare.

400.31 A1 Kërcënimet ndaj pavarësisë krijohen nëse një shërbim jo-sigurie i është dhënë një klienti auditimi gjatë ose pas periudhës së mbuluar nga pasqyrat financiare, por përpara se grupi i auditimit të fillojë të kryejë auditimin dhe shërbimi nuk do të lejohej gjatë periudhës së angazhimit.

400.31 A2 Një faktor që duhet marrë në konsideratë në rrethana të tilla është nëse rezultatet e shërbimit të dhënë mund të jenë pjesë ose të ndikojnë në të informacionin kontabël, kontrollet e brendshme mbi raportimin financiar ose pasqyrat financiare për të cilat firma do të shprehë një opinion.

400.31 A3 Shembuj veprimesh që mund të përbëjnë masa mbrojtëse për të adresuar kërcënimet ndaj pavarësisë përfshijnë:

- Mos-caktimi i profesionistëve që kryejnë shërbimin e jo-sigurisë si anëtarë të ekipit të angazhimit.
- Përfshirja e një rishikuesi të përshtatshëm për të rishikuar punën e auditimit ose shërbimin e jo-sigurisë sipas rastit.
- Angazhimi i një firme tjetër jashtë rrjetit për të vlerësuar rezultatet e shërbimit të jo-sigurisë ose caktimi i një firme tjetër jashtë rrjetit për të ri-kryer shërbimin e jo-sigurisë në masën e nevojshme për t'i mundësuar firmës tjetër të marrë përgjegjësinë për shërbimin.

400.31 A4 Një kërcënim ndaj pavarësisë i krijuar nga dhënia e një shërbimi jo-sigurie nga një firmë ose një firmë rrjeti përpara periudhës së angazhimit të auditimit ose përpara periudhës së mbuluar nga pasqyrat financiare për të cilat firma do të shprehë një opinion eliminohet ose reduktohet në një nivel të pranueshëm nëse rezultatet e një shërbimi të tillë janë përdorur ose zbatuar në një periudhë të audituar nga një firmë tjetër.

Klientët e auditimit që janë entitete me interes publik

R400.32 Një firmë nuk do të pranojë emërimin si auditues i një entiteti me interes publik të cilit firma ose firma e rrjetit i ka dhënë një shërbim jo-sigurie përpara këtij emërimi i cili shërbim mund të krijojë një kërcënim vetë-rishikimi në lidhje me pasqyrat financiare për të cilat firma do të shprehë një opinion përveç rasteve kur:

- (a) Ofrimi i këtij shërbimi ndërpritet përpara fillimit të periudhës së angazhimit të auditimit;

- (b) Firma merr masa për të kanalizuar çdo kërcënim ndaj pavarësisë së saj; dhe
- (c) Firma përcakton që, sipas pikëpamjes së një pale të tretë të arsyeshme dhe të informuar, çdo kërcënim ndaj pavarësisë së firmës është eliminuar ose do të eliminohet ose reduktohet në një nivel të pranueshëm.

400.32 A1

Veprimet që mund të konsiderohen nga një palë e tretë e arsyeshme dhe e informuar se eliminojnë ose reduktojnë në një nivel të pranueshëm çdo kërcënim ndaj pavarësisë të krijuar nga dhënia e shërbimeve të jo-sigurisë për një njësi ekonomike me interes publik përpara emërimit si auditues i asaj njësie, përfshijnë:

- Rezultatet e shërbimit i janë nënshtruar procedurave të auditimit gjatë auditimit të pasqyrave financiare të vitit të kaluar nga një firmë paraardhëse.
- Firma angazhon një profesionist kontabël, i cili nuk është anëtar i firmës që shpreh opinion për pasqyrat financiare, për të kryer një rishikim të angazhimit të parë të auditimit të prekur nga kërcënimi i vetë-rishikimit në përputhje me objektivin e një rishikimi të cilësisë së angazhimit.
- Njësia me interes publik angazhon një firmë tjetër jashtë saj rrjetit për:
 - (i) Vlerësimin e rezultateve të shërbimit të jo-sigurisë; ose
 - (ii) Të ri-kryer shërbimin, në masën e nevojshme për t'i mundësuar firmës tjetër të marrë përgjegjësi për rezultatin e shërbimit.

SEKSIONI 525

DETYRIME TË PËRKOSSHME TË PERSONELIT

...

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

[Paragrafi ekzistues R525.4 do të zëvendësohet nga paragrafi R525.4 më poshtë]

- R525.4** Një firmë ose një firmë rrjeti nuk duhet t'i huazojë personel një klienti auditimi, përveç rastit kur firma ose firma e rrjetit sigurohet që:
- (a) Një ndihmë e tillë ofrohet vetëm për një periudhë të shkurtër kohe;
 - (b) Ky personel nuk do të marrë përsipër përgjegjësitë e drejtuesve dhe klienti i auditimit do të jetë përgjegjës për drejtimin dhe mbikëqyrjen e aktiviteteve të këtij personeli;
 - (c) Çdo kërcënim ndaj pavarësisë së firmës ose firmës së rrjetit që lind nga shërbimet profesionale të ndërmarra nga ky personel eliminohet ose zbatohen masa mbrojtëse për të reduktuar këtë kërcënim në një nivel të pranueshëm; dhe
 - (d) Ky personel nuk do të ndërmarrë ose nuk do të përfshihet në shërbime profesionale që firmës ose firmës së rrjetit i ndalohet të kryejë nga ky kod.

PJESA 4B – PAVARËSIA PËR ANGAZHIMET E SIGURISË TË NDRYSHME NGA ANGAZHIMET E AUDITIMIT DHE RISHIKIMIT

[Seksioni ekzistues 950 do të zëvendësohet nga seksioni 950 i përcaktuar më poshtë.]

SEKSIONI 950

DHËNIA E SHËRBIMEVE TË JO-SIGURISË PËR KLIENTËT E SIGURISË

Hyrje

- 950.1 Firmave u kërkohet të respektojnë parimet themelore, të jenë të pavarura dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të përcaktuar në seksionin 120 për të identifikuar, vlerësuar dhe trajtuar kërcënimet ndaj pavarësisë.
- 950.2 Firmat mund të ofrojnë një sërë shërbimesh jo-siguruese për klientët e tyre të sigurimit, në përputhje me aftësitë dhe ekspertizën e tyre. Ofrimi i shërbimeve të caktuara jo-siguruese për klientët e sigurimeve mund të krijojë kërcënime për pajtueshmërinë me parimet themelore dhe kërcënime ndaj pavarësisë.
- 950.3 Ky seksion përcakton kërkesat dhe materialin për zbatim që lidhet me zbatimin e kuadrit konceptual për identifikimin, vlerësimin dhe adresimin e kërcënimeve ndaj pavarësisë kur ofrohen shërbime jo-sigurie për klientët e sigurimit.
- 950.4 Praktikrat e reja të biznesit, evolucioni i tregjeve financiare dhe ndryshimet në teknologji janë disa zhvillime që e bëjnë të pamundur hartimin e një liste gjithëpërfshirëse të shërbimeve jo-siguruese që firmat mund t'i ofrojnë një klienti sigurie. Kuadri konceptual dhe dispozitat e përgjithshme në këtë seksion zbatohen kur një firmë i propozon një klienti të ofrojë një shërbim jo-sigurie për të cilin nuk ka kërkesa specifike dhe materiale zbatimi.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Të Përgjithshme

Rreziku i marrjes së përgjegjësisë të drejtimit gjatë ofrimit të një shërbimi jo-sigurie

- 950.5 A1 Kur një firmë ofron një shërbim jo-sigurie për një klient të shërbimeve të sigurisë, ekziston rreziku që firma të marrë përsipër përgjegjësi drejtimi në lidhje me çështjen themelore dhe, në një angazhim auditimi ose rishikimi, me informacionin për çështjen themelore të angazhimit të sigurisë përveç rasteve kur firma vërteton që janë përmbushur kërkesat në paragrafët R900.13 dhe R900.14.

Pranimi i një angazhimi për të ofruar një shërbim jo-sigurie

R950.6 Përpara se një firmë të pranojë një angazhim për të ofruar një shërbim jo-sigurie për një klient të shërbimeve të sigurisë, firma duhet të zbatojë kuadrin konceptual për të identifikuar, vlerësuar dhe trajtuar çdo kërcënim ndaj pavarësisë që mund të krijohet duke ofruar atë shërbim.

Identifikimi dhe vlerësimi i kërcënimeve

950.7 A1 Një përshkrim i kategorive të kërcënimeve që mund të krijohen kur një firmë ofron një shërbim jo-sigurie për një klient të shërbimeve të sigurisë paraqitet në paragrafin 120.6 A3.

950.7 A2 Faktorët që janë të rëndësishëm në identifikimin dhe vlerësimin e kërcënimeve të ndryshme që mund të krijohen nga dhënia e një shërbimi jo-sigurie për një klient të shërbimeve të sigurisë përfshijnë:

- Natyra, qëllimi, përdorimi i synuar dhe qëllimi i shërbimit.
- Mënyra në të cilën do të ofrohet shërbimi, si p.sh. personeli që do të përfshihet dhe vendndodhja e tyre.
- Mjedisi ligjor dhe rregullator në të cilin jepet shërbimi.
- Nëse klienti është një entitet me interes publik.
- Niveli i ekspertizës së drejtuesve dhe punonjësve të klientit në lidhje me llojin e shërbimit të ofruar.
- Nëse rezultati i shërbimit do të ndikojë në çështjen themelore dhe, në një angazhim vërtetimi (auditimi ose rishikimi), çështjet e pasqyruara në informacionin për çështjen e angazhimit të sigurisë, dhe nëse po:
 - Shkalla në të cilën rezultati i shërbimit do të ketë një efekt material në çështjen themelore dhe, në një angazhim vërtetimi, informacionin për çështjen e angazhimit të sigurisë.
 - Shkalla në të cilën klienti i shërbimeve të sigurisë përcakton çështje të rëndësishme të gjykimit (Ref: Para. R900.13 deri në R900.14).
- Shkalla e mbështetjes që do të vendoset në rezultatin e shërbimit si pjesë e angazhimit të sigurimit.
- Tarifa që lidhet me ofrimin e shërbimit të jo-sigurisë.

Materialiteti në lidhje me informacionin e një klienti të sigurimit

950.8 A1 Materialiteti është një faktor i rëndësishëm në vlerësimin e kërcënimeve të krijuara nga ofrimi i një shërbimi jo-sigurie për një klient të shërbimeve të sigurisë.

Koncepti i materialitetit në lidhje me informacionin për çështjen e një klienti të shërbimeve të sigurisë trajtohet në Standardin Ndërkombëtar për Angazhimet e Sigurisë (ISAE) 3000 (Rishikuar), Angazhimet e Sigurisë të Ndryshme nga Auditimet ose Rishikimet e Informacionit Historik Financiar. Përcaktimi i materialitetit përfshin ushtrimin e gjykimit profesional dhe ndikohet nga faktorë sasiore dhe cilësorë. Ai ndikohet gjithashtu nga perceptimet për nevojat për informacionet financiare ose informacione të tjera të përdoruesve.

Shërbime të shumta jo-siguruese të ofruara për të njëjtin klient të shërbimeve të sigurisë

950.9 A1 Një firmë mund të ofrojë shërbime të shumta jo-siguruese për një klient të shërbimeve të sigurisë. Në këto rrethana, efekti i kombinuar i kërcënimeve të krijuara nga ofrimi i këtyre shërbimeve është i rëndësishëm për vlerësimin e kërcënimeve nga firma.

Kërcënimet e vetë-rishikimit

950.10 A1 Një kërcënim vetë-rishikimi mund të krijohet nëse, në një angazhim vërtetimi, firma përfshihet në përgatitjen e informacionit për çështjen themelore, i cili bëhet më pas informacion për çështjen e një angazhimi sigurie. Shembuj të shërbimeve jo-siguruese që mund të krijojnë kërcënime të tilla të vetë-rishikimit kur ofrojnë shërbime në lidhje me informacionin e çështjes themelore të një angazhimi sigurie përfshijnë:

- (a) Zhvillimin dhe përgatitjen e informacionit të mundshëm dhe më pas nxjerrjen e një raporti sigurie mbi këtë informacion.
- (b) Kryerja e një vlerësimi që lidhet ose është pjesë e informacionit për çështjen e një angazhimi sigurie.

Dhënia e sigurisë për klientë që janë entitet me interes publik

950.11 A1 Pritshmëritë për pavarësinë e një firme rriten kur një firmë ndërmerr një angazhim për dhënie sigurie për një njësi ekonomike me interes publik dhe rezultatet e këtij angazhimi do të jenë:

- (a) Të disponueshëm publikisht, duke përfshirë aksionarët dhe palët e tjera të interesuara; ose
- (b) I jepen një subjekti ose organizate të krijuar me ligj ose rregullore për të mbikëqyrur funksionimin e një sektori ose aktiviteti biznesi.

Marrja në konsideratë e këtyre pritshmërive është pjesë e testit të arsyeshmërisë dhe informimit të palës së tretë që zbatohet kur përcaktohet nëse do t'i ofrohet një shërbim jo-sigurie një klienti sigurie.

950.11 A2 Nëse ekziston një kërcënim vetë-rishikimi në lidhje me një angazhim të ndërmarrë në rrethanat e përshkruara në paragrafin 950.11 A1 (b), firma inkurajohet të deklarojë ekzistencën e këtij kërcënimi të vetë-rishikimit dhe hapat e ndërmarrë për t'ia adresuar atë palës që angazhon firmën ose ata të ngarkuar me qeverisjen e klientit të

shërbimeve të sigurisë dhe të njësisë ekonomike ose organizatën e krijuar me ligj ose rregullore për të mbikëqyrur funksionimin e një sektori biznesi ose aktiviteti të cilit do t'i jepen rezultatet e angazhimit.

Adresimi i Kërcënimeve

- 950.12 A1 Paragrafët 120.10 deri 120.10 A2 përfshijnë një kërkesë dhe material zbatimi që janë të rëndësishëm kur trajtohen kërcënimet ndaj pavarësisë, duke përfshirë një përshkrim të masave mbrojtëse.
- 950.12 A2 Kërcënimet ndaj pavarësisë të krijuara nga dhënia e një shërbimi jo-sigurie ose shërbime të shumta për një klient të shërbimeve të sigurisë ndryshojnë në varësi të fakteve dhe rrethanave të angazhimit të dhënies së sigurisë dhe natyrës së shërbimit. Kërcënime të tilla mund të adresohen duke zbatuar masa mbrojtëse ose duke rregulluar qëllimin e shërbimit të propozuar.
- 950.12 A3 Shembuj veprimesh që mund të përbëjnë masa mbrojtëse për të trajtuar këto kërcënime përfshijnë:
- Përdorimi i profesionistëve që nuk janë anëtarë të ekipit të shërbimeve të dhënies së sigurisë për të kryer shërbimin.
 - Përfshirja e një rishikuesi të përshtatshëm, i cili nuk ishte i përfshirë në ofrimin e shërbimit të rishikimit ose shërbimin e realizuar.
- 950.12 A4 Masat mbrojtëse A4 mund të mos jenë të disponueshme për të reduktuar kërcënimin e krijuar duke ofruar një shërbim jo-sigurie për një klient të shërbimit të sigurisë në një nivel të pranueshëm. Në një situatë të tillë, zbatimi i kuadrit konceptual kërkon që firma të:
- (a) Të rregullojë objektin e shërbimit të propozuar për të eliminuar rrethanat që krijojnë kërcënimin;
 - (b) Të refuzojë ose të përfundojë shërbimin që krijon kërcënimin që nuk mund të eliminohet ose reduktohet në një nivel të pranueshëm; ose
 - (c) Të përfundojë angazhimin e dhënies së sigurisë.

SEKSIONI 900

ZBATIMI I KUADRIT KONCEPTUAL NË PAVARËSINË PËR
ANGAZHIMET E SIGURISË TË NDRYSHME NGA
ANGAZHIMET E AUDITIMIT DHE RISHIKIMIT

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Të përgjithshme

[Paragrafët R900.13 deri R900.14 së bashku me kreun më poshtë do të shtohen pas paragrafit R900.12 ekzistues.]

Ndalimi i marrjes së përgjegjëse të drejtimit

R900.13 Një firmë nuk do të marrë përsipër një përgjegjësi drejtimi në lidhje me çështjen themelore dhe, në një angazhim vërtetimi, informacionin për çështjen e një angazhimi të dhënies së sigurisë së ofruar nga firma. Nëse firma merr përsipër një përgjegjësi drejtimi si pjesë e çdo shërbimi tjetër që i ofrohet klientit të shërbimit të sigurisë, firma duhet të sigurohet që përgjegjësia nuk lidhet me çështjen themelore dhe, në një angazhim vërtetimi, me informacionin për çështjen themelore të angazhimit të firmës për dhënien e sigurisë.

900.13 A1 Përgjegjësitë e drejtimit përfshijnë kontrollin, udhëheqjen dhe menaxhimin e një njësie ekonomike, duke përfshirë marrjen e vendimeve në lidhje me blerjen, vendosjen dhe kontrollin e burimeve njerëzore, financiare, teknologjike, fizike dhe jomateriale.

900.13 A2 Kur një firmë merr përsipër një përgjegjësi drejtimi në lidhje me çështjen themelore dhe, në një angazhim vërtetimi, krijohen informacione mbi çështjen themelore të një angazhimi të sigurisë, cenohen vetë-rishikimi, interesi vetjak dhe familjariteti. Marrja e një përgjegjësie drejtimi mund të krijojë një kërcënim ligjor kur firma bëhet shumë e lidhur me pikëpamjet dhe interesat e drejtuesve.

900.13 A3 Përcaktimi nëse një aktivitet është përgjegjësi drejtimi varet nga rrethanat dhe kërkon ushtrimin e gjykimit profesional. Shembuj të aktiviteteve që do të konsideroheshin si përgjegjësi drejtimi përfshijnë:

- Përcaktimi i politikave dhe drejtimit strategjik.
- Punësimi ose shkarkimi i punonjësve.
- Udhëheqja dhe marrja e përgjegjësive për veprimet e punonjësve në lidhje me punën e punonjësve për entitetin.
- Autorizimi i transaksioneve.
- Kontrolli ose administrimi i llogarive ose investimeve bankare.

- Vendosja se cilat rekomandime të firmës apo të një pale të tretë do të zbatohen
- Raportimi tek personat e ngarkuar me qeverisjen në emër të drejtuesve.
- Marrja e përgjegjësisë për projektimin, zbatimin, monitorimin dhe ruajtjen e kontrollit të brendshëm.

900.13 A4 Duke iu nënshtruar pajtueshmërisë me paragrafin R900.14, dhënia e këshillave dhe rekomandimeve për të ndihmuar drejtuesit e një klienti të shërbimeve të sigurisë në përmbushjen e përgjegjësisë të tij, nuk përbën marrje përsipër të përgjegjësisë të drejtimit.

R900.14 Kur firma kryen një aktivitet profesional për një klient të shërbimeve të sigurisë që lidhet me çështjen themelore dhe, në një angazhim vërtetimi, me informacion për çështjen themelore të angazhimit të dhënies së sigurisë, firma duhet të sigurohet që menaxhimi i klientit ndërmerret të gjitha gjykimet dhe vendimet përkatëse që janë qartësisht përgjegjësi e drejtuesve. Kjo përfshin që menaxhimi i klientit:

- (a) Cakton një individ që zotëron aftësi, njohuri dhe përvojë të përshtatshme për të qenë përgjegjës në çdo kohë për vendimet e klientit dhe për të mbikëqyrur aktivitetet. Një individ i tillë, mundësisht pjesë e ekipit të drejtuesve kryesorë, do të kuptonte:
 - (i) Objektivat, natyra dhe rezultatet e aktiviteteve; dhe
 - (ii) Përgjegjësitë përkatëse të klientit dhe firmës.

Megjithatë, individit nuk i kërkohet të zotërojë ekspertizën për të kryer ose ri-kryer aktivitetet.
- (b) Siguron mbikëqyrjen e aktiviteteve dhe vlerëson përshtatshmërinë e rezultateve të aktivitetit të kryer për qëllimin e klientit; dhe
- (c) Pranon përgjegjësinë për veprimet, nëse ka, që do të ndërmerren si rrjedhojë e rezultateve të aktiviteteve.

[Paragrafët ekzistues 900.13 A1 deri në R900.15 do të rinumërohen përkatësisht si paragrafët 900.14 A1 në R900.16.]

Periodha gjatë së cilës kërkohet pavarësia

...

[Paragrafët ekzistues 900.32 A1 deri R900.33 do të zëvendësohen nga paragrafët 900.32 A1 deri R900.33 më poshtë.]

900.32 A1 Shembuj veprimesh që mund të përbëjnë masa mbrojtëse për të adresuar kërcënime të tilla përfshijnë:

- Përfshirja e profesionistëve që nuk janë anëtarë të ekipit të sigurimit për të kryer shërbimin.
- Një rishikues i përshtatshëm që të rishikojë shërbimin e dhënies së sigurisë ose jo-sigurisë sipas rastit.

R900.33

Nëse një shërbim jo-sigurie që nuk do të lejohej gjatë periudhës së angazhimit nuk është përfunduar dhe nuk është praktike të përfundojë ose të ndërpritet shërbimi përpara fillimit të shërbimeve profesionale në lidhje me angazhimin e dhënies së sigurisë, firma duhet të pranojë angazhimin e dhënies së sigurisë vetëm nëse:

- (a) Firma sigurohet që:
 - (i) Shërbimi i jo-sigurisë do të përfundojë brenda një periudhe të shkurtër kohore; ose
 - (ii) Klienti ka marrëveshje për transferimin e shërbimit në një ofrues tjetër brenda një periudhe të shkurtër kohe;
- (b) Firma zbaton masa mbrojtëse, kur është e nevojshme ,gjatë periudhës së shërbimit; dhe
- (c) Firma e diskuton çështjen me palën që angazhon firmën ose personat e ngarkuar me qeverisjen e klientit të shërimit të dhënies së sigurisë.

[Paragrafët 900.34 A1 deri në 900.34 A2 së bashku me kreun më poshtë do të shtohen përpara paragrafit ekzistues R900.40.]

Komunikimi me Drejtuesit në Qeverisje

900.34 A1 Paragrafët R300.9 deri në 300.9 A2 përcaktojnë kërkesat dhe materialin për zbatim që është i rëndësishëm për komunikimet me një palë që angazhon firmën ose me personat që janë të ngarkuar me qeverisjen e klientit të sigurimit..

900.34 A2 Komunikimi me një palë që angazhon firmën ose me personat që janë të ngarkuar me qeverisjen e klientit të shërbimit të dhënies së sigurisë mund të jetë i përshtatshëm kur kërkohen gjykime të rëndësishme dhe arrihen përfundime, në mënyrë që të adresohen kërcënimet ndaj pavarësisë në lidhje me një angazhim të dhënies së sigurisë, sepse informacioni për çështjen themelore të trajtuar nga angazhimi është rezultat i një shërbimi jo-sigurie të kryer më parë.

DATA EFEKTIVE E SHËRBIMEVE TË JO-SIGURISË

- Seksioni 600 i rishikuar dhe ndryshimet në përputhje me Pjesën 4A do të jenë efektive për auditimet dhe rishikimet e pasqyrave financiare për periudhat që fillojnë më ose pas datës 15 dhjetor 2022.
- Ndryshimet vijuese të Seksioneve 900 dhe 950 në lidhje me angazhimet e e dhënies së sigurisë në lidhje periudhat kohore që mbulohen nga çështjet themelore do të jenë efektive për periudhat që fillojnë më ose pas datës 15 dhjetor 2022; përndryshe, këto ndryshime do të hyjnë në fuqi nga data 15 dhjetor 2022.

Lejohet zbatimi i mëhershëm.

Dispozita kalimtare

Për angazhimet e shërbimeve të jo-sigurisë, që një firmë ose firmë rrjeti ka lidhur me një klient auditimi, ose për angazhime për shërbime jo-sigurie, që një firmë ka lidhur me një klient të shërbimeve të dhënies së sigurisë, përpara datës 15 dhjetor 2022 dhe për të cilën puna tashmë ka filluar, firma ose firma e rrjetit mund të vazhdojë të kryejë këto angazhime sipas dispozitave ekzistuese të Kodit derisa ato dispozita plotësohen në përputhje me kushtet origjinale të angazhimit.

**III. RISHIKIMET E DISPOZITAVE TË KODIT LIDHUR ME
TARIFAT**

**PART 4A - PAVARËSIA PËR ANGAZHIMET E AUDITIMIT
DHE RISHIKIMIT**

SEKSIONI 410	311
NDRYSHIMET VIJUESE DHE KONFORME	
SEKSIONI 120	325
SEKSIONI 270	326
SEKSIONI 320	328
SEKSIONI 330	329
SEKSIONI 400	330
SEKSIONI 905	331

PART 4A – PAVARËSIA PËR ANGAZHIMET E AUDITIMIT DHE RISHIKIMIT

[Seksioni ekzistues 410 do të zëvendësohet nga seksioni 410 më poshtë]

SEKSIONI 410

TARIFAT

Hyrje

- 410.1 Firmave u kërkohet të respektojnë parimet themelore, të jenë të pavarura dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të përcaktuar në seksionin 120 për të identifikuar, vlerësuar dhe trajtuar kërcënimet ndaj pavarësisë.
- 410.2 Seksioni 330 përcakton materialin për zbatim që lidhet me zbatimin e kuadrit konceptual ku niveli dhe natyra e tarifave dhe marrëveshjeve të tjera të shpërblimit mund të krijojnë një kërcënim të interesit vetjak për pajtueshmërinë me një ose më shumë nga parimet themelore. Ky seksion përcakton kërkesat specifike dhe materialin për zbatim që lidhet me zbatimin e kuadrit konceptual për të identifikuar, vlerësuar dhe trajtuar kërcënimet ndaj pavarësisë që rrjedhin nga tarifat e ngarkuara për klientët e auditimit.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Të përgjithshme

- 410.3A1 Tarifat për shërbimet profesionale zakonisht negociohen dhe paguhen nga një klient auditimi dhe mund të krijojnë kërcënim për pavarësinë. Kjo praktikë përgjithësisht njihet dhe pranohet nga përdoruesit e synuar të pasqyrave financiare.
- 410.3 A2 Kur klienti i auditimit është një njësi ekonomike me interes publik, palët e interesuara kanë më shumë pritshmëri në lidhje me pavarësinë e firmës. Duke qenë se transparenca mund të shërbejë për të informuar më mirë pikëpamjet dhe vendimet e atyre që janë të ngarkuar me qeverisjen dhe një gamë të gjerë palësh të interesuara, ky seksion parashikon paraqitjen e informacionit të lidhur me tarifat si për ata që janë të ngarkuar me qeverisjen ashtu edhe për palët e interesuara në përgjithësi në lidhje me klientët e auditimit që janë entitet me interes publik..
- 410.3 A3 Për qëllimet e këtij seksioni, tarifat e auditimit përfshijnë tarifat ose lloje të tjera shpërblimi për një auditim ose rishikim të pasqyrave financiare. Kur flitet për tarifa për auditimin e pasqyrave financiare, ato nuk përfshijnë tarifat për një auditim të pasqyrave financiare për qëllime të veçanta ose një rishikim të pasqyrave financiare. (Ref: Para. R410.23(a), 410.25 A1 dhe R410.31(a))

Tarifat e paguara nga një klient auditimi

- 410.4 A1 Kur tarifat negociohen dhe paguhen nga një klient auditimi, kjo krijon një kërcënim të interesit vetjak dhe mund të krijojë një kërcënim frikësimi për pavarësinë.

410.4 A2 Zbatimi i kuadrit konceptual kërkon që përpara se një firmë ose firmë rrjeti të pranojë një auditim ose ndonjë angazhim tjetër për një klient auditimi, firma të përcaktojë nëse kërcënimet ndaj pavarësisë të krijuara nga tarifat e propozuara për klientin janë në një nivel të pranueshëm. Zbatimi i kuadrit konceptual kërkon gjithashtu që firma të rivlerësojë kërcënime të tilla kur faktet dhe rrethanat ndryshojnë gjatë periudhës së angazhimit për auditimin.

410.4 A3 Faktorët që janë të rëndësishëm në vlerësimin e nivelit të kërcënimeve të krijuara kur tarifat për një auditim ose ndonjë angazhim tjetër paguhen nga klienti i auditimit përfshijnë:

- Niveli i tarifave dhe shkalla në të cilën ato kanë parasysh burimet e kërkuara, duke marrë parasysh prioritetet tregtare dhe të tregut të firmës.
- Çdo lidhje ndërmjet tarifave për auditimin dhe atyre për shërbime të tjera përveç auditimit dhe madhësisë relative të të dy elementeve.
- Shtrirja e çdo varësie ndërmjet nivelit të tarifës dhe rezultatit të shërbimit.
- Nëse tarifa është për shërbimet që do të ofrohen nga firma ose një firmë rrjeti.
- Niveli i tarifës në kuadër të shërbimit që do të ofrohet nga firma ose një firmë rrjeti.
- Struktura operative dhe angazhimet e kompensimit të firmës dhe firmës së rrjetit.
- Rëndësia e klientit, ose e një pale të tretë që i referon klientit, firmës, firmës së rrjetit, partnerit ose zyrës.
- Natyra e klientit, për shembull nëse klienti është një entitet me interes publik.
- Marrëdhënia e klientit me entitetet e ndërlidhura të cilave u ofrohen shërbime të tjera përveç auditimit, për shembull kur njëسيا ekonomike e lidhur është një entitet motër.
- Përfshirja e atyre që janë të ngarkuar me qeverisjen në emërimin e audituesit dhe marrëveshjen për tarifat, dhe theksi që ata dhe drejtuesit e klientit i vendosin cilësisë së auditimit dhe nivelit të përgjithshëm të tarifave.
- Nëse niveli i tarifës përcaktohet nga një palë e tretë e pavarur, si p.sh. një organ rregullator.
- Nëse cilësia e punës audituese të firmës i nënshtrohet rishikimit të një pale të tretë të pavarur, siç është një organ mbikëqyrës.

- 410.4 A4 Kushtet, politikat dhe procedurat e përshkruara në paragrafin 120.15 A3 (veçanërisht ekzistenca e një sistemi të menaxhimit të cilësisë të krijuar dhe zbatuar nga firma në përputhje me standardet e menaxhimit të cilësisë të nxjerra nga IAASB) mund të ndikojnë gjithashtu në vlerësimin nëse kërcënimet ndaj pavarësisë janë në një nivel të pranueshëm.
- 410.4 A5 Kërkesat dhe materiali për zbatim që pasojnë identifikojnë rrethanat që mund të kenë nevojë të vlerësohen më tej kur të përcaktohet nëse kërcënimet janë në një nivel të pranueshëm. Për ato rrethana, materiali për zbatim përfshin shembuj të faktorëve shtesë që mund të jenë të rëndësishëm në vlerësimin e kërcënimeve.

Niveli i tarifave të auditimit

- 410.5 A1 Përcaktimi i tarifave që duhet t'i ngarkohen një klienti auditimi, qoftë për auditim apo shërbime të tjera, është një vendim biznesi i firmës duke marrë parasysh faktet dhe rrethanat që lidhen me atë angazhim specifik duke përfshirë kërkesat e standardeve teknike dhe profesionale.
- 410.5 A2 Faktorët që janë të rëndësishëm në vlerësimin e nivelit të interesit vetjak dhe kërcënimeve të frikësimit të krijuara nga niveli i tarifës së auditimit të paguar nga klienti i auditimit përfshijnë:
- Arsyetimi tregtar i firmës për tarifën e auditimit.
 - Nëse është ushtruar apo po ushtrohet presion i panevojshëm nga klienti për të ulur tarifën e auditimit.
- 410.5 A3 Shembuj të veprimeve që mund të përbëjnë masa mbrojtëse për të adresuar kërcënime të tilla përfshijnë:
- Duke pasur një rishikues të përshtatshëm, i cili nuk merr pjesë në angazhimin e auditimit, që të vlerësojë arsyeshmërinë e tarifës së propozuar duke patur parasysh qëllimin dhe kompleksitetin e angazhimit.
 - Përfshirjen e një rishikuesi të përshtatshëm për të rishikuar punën e kryer dhe i cili nuk ka marrë pjesë në angazhimin e auditimit.

Ndikimi i shërbimeve të tjera që i ofrohen një klienti auditimi

- R410.6** Në varësi të paragrafit R410.7, një firmë nuk do të lejojë që tarifa e auditimit të ndikohet nga ofrimi, nga firma ose një firmë rrjeti, i shërbimeve të tjera përveç auditimit për një klient auditimi.
- 410.6 A1 Tarifa e auditimit zakonisht pasqyron një kombinim çështjesh, të tilla si ato të identifikuar në paragrafin 410.23A1. Megjithatë, ofrimi i shërbimeve të tjera për një klient auditimi nuk është një arsye e duhur në përcaktimin e tarifës së auditimit.
- R410.7** Si përjashtim nga paragrafi R410.6, gjatë përcaktimit të tarifës së auditimit, firma mund të marrë në konsideratë kursimet e kostos

së arritur si a rezultat i përvojës që rrjedh nga ofrimi i shërbimeve të ndryshme nga auditimi për një klient auditimi.

Tarifat e kushtëzuara

- 410.8 A1 Tarifat e kushtëzuara janë tarifa të llogaritura mbi një bazë të paracaktuar në lidhje me rezultatin e një transaksioni ose rezultatin e shërbimeve të kryera. Një tarifë e kushtëzuar e ngarkuar përmes një ndërmjetësi është një shembull i një tarife të kushtëzuar tërthorazi. Në këtë seksion, një tarifë nuk konsiderohet si e kushtëzuar nëse përcaktohet nga një gjykatë ose një autoritet tjetër publik.
- R410.9** Një firmë nuk duhet të ngarkojë drejtpërdrejt ose tërthorazi një tarifë të kushtëzuar për një angazhim auditimi.
- R410.10** Një firmë ose firmë rrjeti nuk do të ngarkojë drejtpërdrejt ose tërthorazi një tarifë të kushtëzuar për një shërbim jo-sigurie të ofruar për një klient auditimi, nëse:
- (a) Tarifa ngarkohet nga firma që shpreh opinion për pasqyrat financiare dhe tarifa është materiale ose pritet të jetë materiale për atë firmë;
 - (b) Tarifa ngarkohet nga një firmë rrjeti që merr pjesë të konsiderueshme të auditimit dhe tarifa është materiale ose pritet të jetë materiale për atë firmë; ose
 - (c) Rezultati i shërbimit të jo-sigurisë, dhe për rrjedhojë shuma e tarifës, varet nga një gjykim i ardhshëm ose aktual në lidhje me auditimin e një shume materiale në pasqyrat financiare.
- 410.10 A1 Paragrafët R410.9 dhe R410.10 përjashtojnë një firmë ose një firmë rrjeti që të hyjë në marrëveshje të caktuara tarifash të kushtëzuara me një klient auditimi. Edhe nëse një marrëveshje për tarifat e kushtëzuara nuk përjashtohet kur ofrohet një shërbim jo-sigurie për një klient auditimi, ai mund të ndikojë sërish në nivelin e kërcënimit të interesit vetjak.
- 410.10 A2 Faktorët që janë të rëndësishëm në vlerësimin e nivelit të një kërcënimi të tillë përfshijnë
- Gama e shumave të mundshme të tarifave.
 - Nëse një autoritet i duhur përcakton rezultatin nga i cili varet tarifa e kushtëzuar.
 - Shpalosja për përdoruesit e synuar të punës së kryer nga firma dhe bazën e shpërblimit.
 - Natyra e shërbimit.
 - Efekti i ngjarjes ose transaksionit në pasqyrat financiare.
- 410.10 A3 Shembuj veprimesh që mund të përbëjnë masa mbrojtëse për të trajtuar një kërcënim të tillë të interesit vetjak përfshijnë:

- Të angazhohet një rishikues të përshtatshëm që të rishikojë punën e kryer dhe i cili nuk ka qenë i përfshirë në dhënien e shërbimit të jo-sigurisë.
- Lidhja e një marrëveshjeje paraprake me shkrim me klientin për bazën e llogaritjes së shpërblimit.

Tarifat totale – Përqindja e tarifave për shërbime të tjera përveç auditimit dhe tarifës së auditimit

- 410.11 A1 Niveli i kërcënimit të interesit vetjak mund të ndikohet kur një pjesë e madhe e tarifave të aplikuara nga firma ose firmat e rrjetit për një klient auditimi vlerësohen duke ofruar shërbime të ndryshme nga auditimi për klientin, për shkak të shqetësimeve për humbjen e mundshme të angazhimit të auditimit ose shërbimeve të tjera. Rrethana të tilla mund të krijojnë gjithashtu një kërcënim frikësimi. Një konsideratë e mëtejshme është një perceptim që firma ose firma e rrjetit fokusohet në marrëdhënien jo audituese, e cila mund të krijojë një kërcënim për pavarësinë e audituesit.
- 410.11 A2 Faktorët që janë të rëndësishëm në vlerësimin e nivelit të këtyre kërcënimeve përfshijnë:
- Raporti i tarifave për shërbime të tjera përveç auditimit, me tarifën e auditimit
 - Kohëzgjatja gjatë së cilës ka ekzistuar një pjesë e madhe e tarifave për shërbime të ndryshme nga auditimi, ndaj tarifës së auditimit
 - Natyrën, qëllimin dhe qëllimet e shërbimeve të ndryshme nga auditimi, duke përfshirë:
 - Nëse janë shërbime të përsëritura.
 - Nëse ligji apo rregullorja i detyron shërbimet të jenë kryer nga firma.
- 410.11 A3 Shembuj veprimesh që mund të përbëjnë masa mbrojtëse për të trajtuar këto kërcënimë të interesit vetjak ose frikësimi përfshijnë:
- Një rishikues i përshtatshëm i cili nuk është i përfshirë në auditim ose në shërbimin tjetër jo-auditimi, me qëllim rishikimin e punës së auditimit.
 - Reduktimi i ofrimit të shërbimeve të ndryshme nga auditimi i ofruar klientit të auditimit.

Tarifat totale – Tarifat e me afat pagese të maturuar

- 410.12 A1 Gjatë periudhës së angazhimit të auditimit niveli i kërcënimit të interesit vetjak mund të ndikohet nëse tarifat e pagueshme nga një klient auditimi për auditimin ose shërbimet e tjera përveç auditimit janë të pashlyera përtej afateve të pagesës.
- 410.12 A2 Në përgjithësi pritet që firma të marrë pagesën e tarifave të tilla përpara se të lëshojë raportin e auditimit.

- 410.12 A3 Faktorët që janë të rëndësishëm në vlerësimin e nivelit të një kërcënimi të tillë të interesit vetjak përfshijnë:
- Rëndësia e tarifave të pashlyera për firmën.
 - Kohëzgjatja gjatë së cilës tarifat janë të pashlyera ose në vonesë.
 - Vlerësimin nga firma i aftësive dhe vullnetit të klientit të auditimit për të paguar tarifat e vonuara.
- 410.12 A4 Shembuj të veprimeve që mund të përbëjnë masa mbrojtëse për të adresuar një kërcënim të tillë përfshijnë:
- Marrja e pagesës së pjesshme të tarifave në vonesë.
 - Një rishikues i përshtatshëm i cili nuk ka marrë pjesë në angazhimin e auditimit për rishikimin e punës audituese.
- R410.13** Kur një pjesë e konsiderueshme e tarifave që duhet të paguhet nga një klient auditimi mbeten të papaguara për një kohë të gjatë, firma duhet të përcaktojë:
- (a) Nëse tarifat në vonesë pagese mund të jenë ekuivalente me një kredi për klientin, rast në të cilin janë të zbatueshme kërkesat dhe materialin për zbatim të përcaktuara në seksionin 511; dhe
 - (b) Nëse është e përshtatshme që firma të rrimërohet ose vazhdojë angazhimin e auditimit.

Tarifat totale – Varësia nga tarifat

Të gjithë klientët e auditimit

- 410.14 A1 Kur për firmën që shpreh opinionin, tarifat totale të gjeneruara nga një klient auditimi, përfaqësojnë një pjesë të madhe të tarifave totale të asaj firme, varësia dhe shqetësimi për humbjen e mundshme të tarifave nga auditimi dhe shërbime të tjera prej këtij klienti, ndikojnë në nivelin e kërcënimit të interesit vetjak dhe krijon një kërcënim frikësimi.
- 410.14 A2 Në llogaritjen e tarifave totale të firmës, firma mund të përdorë informacionin financiar të disponueshëm nga viti financiar i mëparshëm dhe të vlerësojë shumën e tarifës bazuar në atë informacion nëse është e përshtatshme.
- 410.14 A3 Faktorët që janë të rëndësishëm në vlerësimin e nivelit të kërcënimeve të tilla të interesit vetjak dhe frikësimit përfshijnë:
- Strukturën operative e firmës.
 - Nëse firma pritet të krijojë një portofol klientësh në mënyrë të tillë që të zvogëlojë ndonjë element varësie nga klienti i auditimit.

- 410.14 A4 Shembuj të veprimeve që mund të përbëjnë masa mbrojtëse për të adresuar kërcënime të tilla përfshijnë:
- Të kesh një rishikues të përshtatshëm që nuk është anëtar i firmës për rishikimin e punës së auditimit.
 - Reduktimi i fushës së shërbimeve të ndryshme të ofruar klientit të auditimit përveç auditimit.
 - Rritja e bazës së klientëve të firmës për të reduktuar varësinë nga klienti.
 - Rritja e shtrirjes së shërbimeve të ofruara për klientët e tjerë.
- 410.14 A5 Një kërcënim interesi vetjak ose kërcënim i krijohej kur tarifatat gjeneruara nga një firmë prej një klienti auditimi përfaqësojnë një pjesë të madhe të të ardhurave të një ortaku ose një zyre të firmës.
- 410.14 A6 Faktorët që janë të rëndësishëm në vlerësimin e nivelit të kërcënimeve të tilla përfshijnë:
- Rëndësia cilësore dhe sasiore e klientit të auditimit për ortakun ose zyrën.
 - Shkalla në të cilën kompensimi i ortakut, ose i ortakëve në zyrë, varet nga tarifatat e gjeneruara nga klienti.
- 410.14 A7 Shembuj të veprimeve që mund të përbëjnë masa mbrojtëse për të adresuar kërcënime të tilla të interesit vetjak ose frikësimit përfshijnë:
- Angazhimi i një rishikuesi të përshtatshëm i cili nuk ka qenë i përfshirë në angazhimin e auditimit për rishikimin e punës audituese.
 - Masa që kompensimi i ortakut të mos ndikohet ndjeshëm nga tarifatat e gjeneruara nga klienti.
 - Reduktimi i fushës së shërbimeve të tjera përveç auditimit të ofruara nga ortaku ose zyra për klientin e auditimit.
 - Rritja e bazës së klientëve të ortakut ose zyrës për të reduktuar varësinë nga klienti.
 - Rritja e shtrirjes së shërbimeve të ofruara nga ortaku ose zyra për klientët e tjerë.

Klientët e auditimit që nuk janë entitete me interes publik

- R410.15** Kur për secilin prej pesë viteve të njëpasnjëshme tarifatat totale nga një klient auditimi që nuk është entitet me interes publik përfaqësojnë, ose ka të ngjarë të përfaqësojnë, më shumë se 30% të tarifave totale të marra nga firma, firma do të përcaktojë nëse një nga veprimet në vijim mund të përbëjë masë mbrojtëse për të reduktuar kërcënimet e krijuara në një nivel të pranueshëm, dhe nëse po, ta zbatojë atë masë:
- (a) Para se të jepet opinioni i auditimit për vitin e pestë mbi pasqyrat financiare, të ketë një profesionist kontabël, i cili nuk është anëtar i firmës që shpreh opinionin për pasqyrat financiare,

të rishikojë punën e auditimit të vitit të pestë; ose

- (b) Pasi të jetë lëshuar opinionin e auditimit për pasqyrat financiare të vitit të pestë dhe përpara se të jepet opinionin e auditimit për pasqyrat financiare të vitit të gjashtë, të angazhohet një profesionist kontabël i cili rishikon punën e auditimit të vitit të pestë, dhe nuk është anëtar i firmës që shpreh opinionin mbi pasqyrat financiare, ose një organi profesional.

R410.16 Nëse tarifat totale të përshkruara në paragrafin R410.15 vazhdojnë të kalojnë 30%, firma do të përcaktojë çdo vit nëse ndonjë nga veprimet në paragrafin R410.15 të aplikuara për angazhimin e vitit përkatës mund të përbëjë një masë mbrojtjeje për të adresuar kërcënimet e krijuara nga totali i tarifave të marra prej firmës nga klienti, dhe nëse po, ta zbatojë atë masë.

R410.17 Kur dy ose më shumë firma janë të angazhuara për të kryer një auditim të pasqyrave financiare të klientit, përfshirja e firmës tjetër në auditim mund të konsiderohet çdo vit si një veprim i barabartë me atë në paragrafin R410.15 (a), nëse:

- (a) Rrethanat e trajtuara nga paragrafi R410.15 zbatohen për vetëm njërin nga firmat që shpreh opinionin e auditimit; dhe
- (b) Çdo firmë kryen punë të mjaftueshme për të marrë një përgjegjësi të plotë individuale për opinionin e auditimit.

Klientët e auditimit që janë entitete me interes publik

R410.18 Kur për secilin nga dy vitet e njëpasnjëshme tarifat totale nga një klient auditimi që është entitet me interes publik përfaqësojnë, ose ka të ngjarë të përfaqësojnë, më shumë se 15% të tarifave totale të marra nga firma, firma do të përcaktojë nëse, përpara se opinionin e auditimit që lëshohet për pasqyrat financiare të vitit të dytë, një rishikim, në përputhje me objektivin e një rishikimi të cilësisë së angazhimit, i kryer nga një profesionist kontabël i cili nuk është anëtar i firmës që shpreh opinionin për pasqyrat financiare (“rishikim para publikimit”) mund të përbëjë një masë mbrojtjeje për të reduktuar kërcënimet në një nivel të pranueshëm, dhe nëse po, ta zbatojë atë masë.

R410.19 Kur dy ose më shumë firma janë të angazhuara për të kryer një auditim të pasqyrave financiare të klientit, përfshirja e firmës tjetër në auditim mund të konsiderohet çdo vit si një veprim i në koherencë me atë në paragrafin R410.18, nëse:

- (a) Rrethanat e trajtuara nga paragrafi R410.18 zbatohen për vetëm njërin nga firmat që shpreh opinionin e auditimit; dhe
- (b) Çdo firmë kryen punë të mjaftueshme për të marrë një përgjegjësi të plotë individuale për opinionin e auditimit.

R410.20 Në varësi të paragrafit R410.21, nëse rrethanat e përshkruara në paragrafin R410.18 vazhdojnë për pesë vite radhazi, firma do të ndërpresë angazhimin si auditues pasi të jetë lëshuar opinionin i auditimit për vitin e pestë.

R410.21 Si përjashtim nga paragrafi R410.20, firma mund të vazhdojë të jetë e angazhuar si audituese pas pesë vitesh radhazi nëse ka një arsye bindëse për ta bërë këtë duke pasur parasysh interesin publik, me kusht që:

- (a) Firma të konsultohet me një organ rregullator ose profesional në juridiksionin përkatës dhe të marrë miratimin se vazhdimi i firmës si auditues do të ishte në interesin publik; dhe
- (b) Përpara se të publikohet opinionin i auditimit për pasqyrat financiare të vitit të gjashtë dhe të çdo viti pasardhës, firma angazhon një profesionist kontabël, i cili nuk është anëtar i firmës që shpreh opinionin mbi pasqyrat financiare, për të kryer një rishikim paraprak.

410.21 A1 Një faktor që mund të shkaktojë një arsye bindëse është mungesa e firmave alternative të qëndrueshme për të kryer angazhimin e auditimit, duke pasur parasysh natyrën dhe vendndodhjen e biznesit të klientit.

Transparenca e informacionit në lidhje me tarifën për klientët e auditimit që janë subjekte me interes publik

Komunikimi rreth informacionit të lidhur me tarifën me ata që janë të ngarkuar me qeverisjen

410.22 A1 Komunikimi nga firma i informacionit të lidhur me tarifën (si për auditimin ashtu edhe për shërbimet e tjera përveç auditimit) me personat e ngarkuar me qeverisjen ndihmon në vlerësimin e tyre në lidhje me pavarësinë e firmës. Komunikimi efektiv në këtë drejtim lejon gjithashtu një shkëmbim të hapur të dyanshëm të pikëpamjeve dhe informacionit, për shembull, pritshmëritë që mund të kenë personat e ngarkuar me qeverisjen në lidhje me qëllimin dhe shtrirjen e punës së auditimit dhe ndikimin në tarifën e auditimit.

Tarifat për Auditimin e Pasqyrave Financiare

R410.23 Në varësi të paragrafit R410.24, firma do të komunikojë në kohën e duhur me personat e ngarkuar me qeverisjen e një klienti auditimi që është një njësi ekonomike me interes publik:

- (a) Tarifën e paguar ose që i paguhen firmës ose firmave të rrejtit për auditimin e pasqyrave financiare për të cilat firma shpreh një opinion; dhe
- (b) Nëse kërcënimet e krijuara nga niveli i këtyre tarifave janë në një nivel të pranueshëm, dhe nëse jo, ndonjë veprim që firma ka ndërmarrë ose propozon të ndërmarrë për të reduktuar kërcënimet e tilla në një nivel të pranueshëm.

410.23 A1 Objektivi i një komunikimi të tillë është të sigurojë sfondin dhe kontekstin e tarifave për auditimin e pasqyrave financiare mbi

të cilat firma shpreh një opinion për t'u mundësuar atyre që janë të ngarkuar me qeverisjen të marrin në konsideratë pavarësinë e firmës. Natyra dhe shtrirja e çështjeve që do të komunikohen do të varen nga faktet dhe rrethanat dhe mund të përfshijnë për shembull:

- Rrethana që ndikojnë në nivelin e tarifave të tilla si:
 - Shkalla, kompleksiteti dhe shtrirja gjeografike e operacioneve të klientit të auditimit.
 - Koha e shpenzuar ose që pritet të shpenzohet në përpjesëtim me qëllimin dhe kompleksitetin e auditimit.
 - Kostoja e burimeve të tjera të përdorura ose të shpenzuara në kryerjen e auditimit.
 - Cilësia e mbajtjes së të dhënave dhe proceseve financiare për përgatitjen e deklaratave.
 - Cilësia e mbajtjes së të dhënave dhe proceseve në përgatitjen e deklaratave financiare.
- Rregullimet e tarifave të propozuara ose të zbatuara gjatë periudhës së auditimit, dhe arsytet për çdo rregullim të tillë.
- Ndryshimet në ligje dhe rregullore dhe/ose standarde profesionale të rëndësishme për auditimin që kanë ndikuar në ndryshimin e tarifave.

410.23 A2 Firma inkurajohet që të japë një informacion të tillë sa më shpejt të jetë e mundur dhe sipas rastit komunikon rregullimet e propozuara.

R410.24 Si përjashtim nga paragrafi R410.23, firma mund të vendosë që të mos komunikojë informacionin e përcaktuar në paragrafin R410.23 personave të ngarkuar me qeverisjen e një njësie ekonomike që është (drejtpërdrejt ose tërthorazi) në pronësi të plotë të një njësie tjetër me interes publik, me kusht që:

- (a) Njësia ekonomike është e konsoliduar në pasqyrat financiare të grupit përgatitur nga ai subjekt tjetër me interes publik; dhe
- (b) Firma ose një firmë rrjeti shpreh një opinion mbi ato pasqyra financiare të grupit.

Tarifat për shërbime të tjera

R410.25 Në varësi të paragrafit R410.27, firma do të komunikojë në kohën e duhur me personat e ngarkuar me qeverisjen e një klienti auditimi që është një njësi ekonomike me interes publik në lidhje me:

- (a) Tarifat, të ndryshme nga ato të paraqitura në paragrafin R410.23 (a), të zbatuara ndaj klientit për ofrimin e shërbimeve nga firma ose një firmë rrjeti, gjatë periudhës së mbuluar nga pasqyrat financiare për të cilat firma shpreh një opinion.

Për këtë qëllim, këto tarifa do të përfshijnë vetëm tarifat e ngarkuara ndaj klientit dhe subjekteve të lidhura me të, mbi të cilat klienti ka kontroll direkt ose indirekt; në lidhje me pasqyrat financiare të konsoliduara mbi të cilat firma do të shprehë një opinion; dhe;

(b) Siç përcaktohet në paragrafin 410.11 A1, kur firma ka identifikuar se ka një ndikim në nivelin e kërcënimit të interesit vetjak ose se ekziston një kërcënim frikësimi ndaj pavarësisë krijuar nga përqindja e tarifave për shërbime të ndryshme nga auditimi në lidhje me tarifën e auditimit:

(i) Nëse kërcënime të tilla janë në një nivel të pranueshëm; dhe

(ii) Nëse jo, çdo veprim që firma ka ndërmarrë ose i propozon marrë për të reduktuar kërcënimet e tilla në një nivel të pranueshëm.

410.25 A1 Objektivi i një komunikimi të tillë është të sigurojë sfondin dhe kontekstin e tarifave për shërbime të tjera për t'u mundësuar atyre që janë të ngarkuar me qeverisjen të marrin në konsideratë pavarësinë e firmës. Natyra dhe shtrirja e çështjeve që do të komunikohen do të varen nga faktet dhe rrethanat dhe mund të përfshijnë për shembull:

- Shuma e tarifave për shërbime të tjera që kërkohen me ligj ose rregullore.
- Natyrën e shërbimeve të tjera të ofruara dhe tarifat e lidhura me to.
- Informacion mbi natyrën e shërbimeve të ofruara sipas një politike të përgjithshme të miratuar nga personat e ngarkuar me qeverisjen dhe tarifat përkatëse.
- Përqindja e tarifave të përmendura në paragrafin R410.25(a) ndaj totalit të tarifave të ngarkuara nga firma dhe firmat e rrjetit për auditimin e pasqyrave financiare për të cilat firma shpreh një opinion.

R410.26 Firma do të përfshijë në komunikimin e kërkuar nga paragrafi R410.25(a) tarifat, të ndryshme nga ato të paraqitura në paragrafin R410.23(a), të aplikuara me çdo njësi tjetër të lidhur mbi të cilën klienti i auditimit ka kontroll të drejtpërdrejt ose të tërthortë për ofrimin e shërbimeve nga firma ose një firmë rrjeti, kur firma e di, ose ka arsye të besojë, se tarifat e tilla janë të rëndësishme për vlerësimin e pavarësisë së firmës.

410.26 A1 Faktorët që firma mund të marrë parasysh kur të përcaktojë nëse tarifat, të ndryshme nga ato të shpalosura në paragrafin R410.23(a), që u ngarkohen subjekteve të tjera të lidhura, individualisht dhe në total, për ofrimin e shërbimeve nga firma ose një firmë rrjeti janë relevante për vlerësimin e pavarësisë së firmës përfshijnë:

- Zgjerimin e përfshirjes së klientit të auditimit në emërimin e firmës ose firmës së rrjetit për ofrimin e shërbimeve të tilla, duke përfshirë negocimin e tarifave.

- Rëndësia e tarifave të paguara nga subjektet e tjera të lidhura me firmën ose një firmë rrjeti.
- Përqindja e tarifave nga subjektet e tjera të lidhura me tarifat e paguara nga klienti.

- R410.27** Si përjashtim nga paragrafi R410.25, firma mund të vendosë që të mos komunikojë informacionin e përcaktuar në paragrafin R410.25 personave të ngarkuar me qeverisjen e një njësie ekonomike që është (drejtpërdrejt ose tërthorazi) në pronësi të plotë nga një njësi tjetër me interes publik, me kusht që:
- (a) Njësia ekonomike është e konsoliduar në pasqyrat financiare të grupit përgatitur nga ai subjekt tjetër me interes publik; dhe
 - (b) Firma ose një firmë rrjeti shpreh një opinion mbi ato pasqyra financiare të grupit.

Varësia e tarifës

- R410.28** Kur tarifat totale nga një klient auditimi që është një njësi ekonomike me interes publik përfaqësojnë, ose ka të ngjarë të përfaqësojnë, më shumë se 15% të tarifave totale të marra nga firma, firma duhet të komunikojë me personat e ngarkuar me qeverisjen:
- (a) Ky fakt dhe nëse kjo situatë ka të ngjarë të vazhdojë;
 - (b) Masat mbrojtëse të aplikuara për të adresuar kërcënimet e krijuara, duke përfshirë, aty ku është e nevojshme, përdorimin e një rishikimi para lëshimit të raportit (Ref: Paragrafi R410.18); dhe
 - (c) Çdo propozim për të vazhduar si auditor sipas paragrafit R410.21.

Zbulimi publik i informacionit të lidhur me tarifat

410.29 A1 Në funksion të interesit publik në auditimet e subjekteve me interes publik është e dobishme që palët e interesuara të kenë një pasqyrë të qartë në lidhje me marrëdhëniet profesionale midis firmës dhe klientit të auditimit, të cilat në mënyrë të arsyeshme mund të mendohet se janë të rëndësishme për vlerësimin e pavarësisë së firmës. Në një numër të gjerë juridiksionesh, ekzistojnë tashmë kërkesa në lidhje me deklarimin e tarifave nga një klient auditimi si për auditimin ashtu edhe për shërbime të ndryshme nga auditimi i paguar dhe i pagueshëm për firmën dhe firmat e rrjetit. Shpalosje të tilla shpesh kërkojnë ndarjen e tarifave për shërbime të tjera përveç auditimit në kategori të ndryshme.

R410.30 Nëse ligjet dhe rregulloret nuk kërkojnë që një klient auditimi të shpalosë tarifat e auditimit, tarifat për shërbime të tjera nga auditimi i paguar ose i pagueshëm për firmën dhe firmat e rrjetit dhe informacionin në lidhje me varësinë nga tarifat, firma do të diskutojë me ata që janë të ngarkuar me qeverisjen e një klienti auditimi që është entitet me interes publik:

- (a) Përfitimi për palët e interesuara të klientit që bën shpalosje të tilla të cilat nuk kërkohen nga ligjet dhe rregulloret nuk konsiderohen të përshtatshme duke marrë parasysh kohën dhe qasjen ndaj informacionit; dhe
- (b) Informacioni që mund të përmirësojë të kuptuarit e përdoruesve për tarifën e paguar ose të pagueshme dhe ndikimin e tyre në pavarësinë e firmës.

410.30 A1 Shembuj informacioni në lidhje me tarifën që mund të përmirësojnë kuptimin e përdoruesve për tarifën e paguar ose të pagueshme dhe ndikimin e tyre në pavarësinë e firmës përfshijnë:

- Informacion krahasues i tarifave të vitit të kaluar për auditim dhe shërbime të tjera përveç auditimit.
- Natyra e shërbimeve dhe tarifën shoqëruese të tyre siç shpjegohet në paragrafin R410.31(b).
- Masat mbrojtëse zbatohen kur tarifën totale nga klienti përfaqësojnë ose ka të ngjarë të përfaqësojnë më shumë se 15% të tarifave totale të marra nga firma.

R410.31 Pas diskutimit me personat e ngarkuar me qeverisjen, siç përcaktohet në paragrafin R410.30, në masën që klienti i auditimit që është një njësi ekonomike me interes publik nuk shpalos informacionet shpjeguese përkatëse, sipas paragrafit R410.32, firma duhet të shpalosë publikisht:

- (a) Tarifën e paguar ose të pagueshme për firmën dhe firmat e rrjetit për auditimin e pasqyrave financiare për të cilat firma shpreh një opinion;
- (b) Tarifën, të ndryshme nga ato të shpalosura në pikën (a), që i ngarkohen klientit për ofrimin e shërbimeve nga firma ose një firmë rrjeti gjatë periudhës së mbuluar nga pasqyrat financiare për të cilat firma shpreh një opinion. Për këtë qëllim, kjo tarifa do të përfshijë vetëm tarifën që i ngarkohen klientit dhe subjekteve të lidhura me të mbi të cilat klienti ka kontroll të drejtpërdrejt ose të tërthortë të cilat janë të konsoliduara në pasqyrat financiare për të cilat firma do të shprehë një opinion;
- (c) Çdo tarifë, përveç atyre të shpalosura në (a) dhe (b), të ngarkuara për çdo subjekt tjetër të lidhur mbi të cilin klienti i auditimit ka kontroll të drejtpërdrejt ose të tërthortë për ofrimin e shërbimeve nga firma ose një firmë rrjeti kur firma e di, ose ka arsye të besojë, se tarifën e tilla janë të rëndësishme për vlerësimin e pavarësisë së firmës; dhe
- (d) Nëse është rasti, fakti që tarifën totale të marra nga firma prej klientit të auditimit përfaqëson, ose ka të ngjarë të përfaqësojnë, më shumë se 15% e totalit të tarifave të marra nga firma për dy vite radhazi, dhe vitin që u krijua për herë të parë kjo situatë.

- 410.31 A1 Firma mund të shpалosë gjithashtu informacione të tjera në lidhje me tarifatat që do të përmirësojnë kuptimin e përdoruesve për tarifatat e paguara ose të pagueshme dhe pavarësinë e firmës, siç janë shembujt e përshkruar në paragrafin 410.30 A1.
- 410.31 A2 Faktorët që firma mund të marrë parasysh kur bën përcaktimin të kërkuara nga paragrafi R410.31(c) janë përcaktuar në paragrafin 410.26 A1.
- 410.31 A3 Kur firma shpалos informacion lidhur me tarifën në përputhje me paragrafin R410.31, firma mund të japë informacion në një mënyrë që konsiderohet e përshtatshme duke marrë parasysh kohën dhe qasjen e informacionit për palët e interesuara, për shembull:
- Në faqen e internetit të firmës.
 - Në raportin e transparencës së firmës.
 - Në një raport të cilësisë së auditimit.
 - Nëpërmjet komunikimit të synuar me aktorë të veçantë, për shembull një letër drejtuar aksionarëve.
 - Në raportin e audituesit.

R410.32 Si përjashtim nga paragrafi R410.31, firma mund të vendosë të mos shpалosë publikisht informacionin e përcaktuar në paragrafin R410.31 në lidhje me:

- (a) Një njësi ekonomike mëmë që përgatit gjithashtu pasqyrat financiare të grupit me kusht që firma ose një firmë rrjeti të shprehë një opinion mbi pasqyrat financiare të grupit; ose
- (b) Një njësi ekonomike (drejtpërdrejt ose tërthorazi) në pronësi të plotë nga një njësi tjetër me interes publik, me kusht që:
- (i) Njësia ekonomike është e konsoliduar në pasqyrat financiare të grupit përgatitur nga ai subjekt tjetër me interes publik;
- (ii) Firma ose një firmë rrjeti shpreh një opinion mbi ato pasqyra financiare të grupit.

Kërkesat mbi klientët objekt rishikimi

R410.33 Ky seksion përcakton kërkesat për një firmë për të komunikuar informacionin e lidhur me tarifën e një klienti auditimi që është një njësi ekonomike me interes publik dhe për të shpалosur publikisht informacionin e lidhur me tarifatat në masën që klienti nuk e zbulon këtë informacion. Si një përjashtim nga këto kërkesa, firma mund të vendosë të mos komunikojë ose të bëjë publike një informacion të tillë kur një klient objekt rishikimi nuk është gjithashtu klient auditimi.

TARIFA – NDRYSHIME VIJUESE

PJESA 1 – BASHKËRENDIMI ME KODIN, PARIMET THEMELORE DHE KUADRI KONCEPTUAL

SEKSIONI 120

KUADRI KONCEPTUAL

...

Konsiderata për auditimet, rishikimet dhe angazhimet e tjera të shërbimeve të sigurisë
Pavarësia

...

[Paragrafi 120.15 A3 më poshtë do të shtohet pas paragrafit ekzistues 120.15 A2.]

120.5 A3 Kushtet, politikat dhe procedurat e përshkruara në paragrafët 120.6 A1 dhe 120.8 A2 që mund të ndihmojnë në identifikimin dhe vlerësimin e kërcënimeve ndaj përputhshmërisë me parimet themelore mund të jenë gjithashtu faktorë të rëndësishëm për identifikimin dhe vlerësimin e kërcënimeve ndaj pavarësisë. Në kontekstin e auditimeve, rishikimeve dhe angazhimeve të tjera të shërbimeve të sigurisë, ekzistenca e një sistemi të menaxhimit të cilësisë, i projektuar dhe zbatuar nga një firmë në përputhje me standardet e menaxhimit të cilësisë të nxjerra nga IAASB është një shembull i kushteve, politikave dhe procedurave të tilla.

PJESA 2 – PROFESIONISTËT KONTABËL NË BIZNES SEKSIONI 270

PRESION PËR SHKELJE TË PARIMEVE THEMELORE

...

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Të përgjithshme

[Paragrafi ekzistues 270.3 A2 zëvendësohet nga paragrafi 270.3 A2 më poshtë.]

270.3 A2 Shembuj të presionit që mund të rezultojë në kërcënime për pajtueshmërinë me parimet themelore përfshijnë:

- Presioni lidhur me konfliktin e interesit:
 - Presion nga një anëtar i familjes që bën ofertë për të vepruar si shitës ndaj organizatës punëdhënëse të profesionistit kontabël për të zgjedhur anëtarin e familjes kundrejt një shitësi tjetër të mundshëm.

Shih gjithashtu seksionin 210, *Konfliktet e interesit*.

- Presioni për të ndikuar në përgatitjen ose paraqitjen e informacionit:
 - Presioni për të raportuar rezultate financiare çorientuese për të përmbushur pritshmëritë e investitorëve, analistëve ose huadhënësve.
 - Presion nga zyrtarët e zgjedhur kundrejt kontabilistëve të sektorit publik për të keqinterpretuar programe ose projekte për votuesit.
 - Presioni nga kolegët për të deklaruar gabimisht të ardhurat, shpenzimet ose normat e kthimit për të anashkaluar vendimmarrjen për projektet kapitale dhe blerjet.
 - Presion nga eprorët për të miratuar ose përpunuar shpenzime që nuk janë shpenzime legjitime të biznesit.
 - Presioni për të shtypur raportet e auditimit të brendshëm që përmbajnë gjetjet e pafavorshme.

Shih gjithashtu Seksionin 220, *Përgatitja dhe Paraqitja e Informacionit*.

- Presion për të vepruar pa ekspertizë ose kujdes të duhur:
 - Presioni nga eprorët për të reduktuar në mënyrë të papërshtatshme shtrirjen e punës së kryer.
 - Presion nga eprorët për të kryer një detyrë pa patur aftësi të mjaftueshme ose trajnimet ose brenda afateve joreale.

Shih gjithashtu Seksionin 230, *Ushtrimi me Ekspertizë të Mjaftueshme*.

- Presioni në lidhje me interesat financiare:
 - Presion nga eprorët, kolegët ose të tjerët, për shembull, ata që mund të përfitojnë nga pjesëmarrja në marrëveshje të shpërblimeve dhe të stimujve përkatës për të manipuluar treguesit e performancës.

Shih gjithashtu Seksionin 240, *Interesat financiare, Shpërblimet dhe Stimujt që lidhen me Raportimin Financiar dhe Vendimmarrjen*.

- Presioni i lidhur me nxitjet:
 - Presioni nga të tjerët, qoftë i brendshëm apo i jashtëm për organizatën punëdhënëse, për të stimuluar ndikim në mënyrë të papërshtatshme në gjykimin ose procesin e vendimmarrjes së një individi ose organizate.
 - Presioni nga kolegët për të pranuar një ryshfet ose nxitje tjetër, për shembull për të pranuar dhurata të papërshtatshme ose argëtim nga shitësit e mundshëm në një proces tenderimi.

Shih gjithashtu seksionin 250, *Nxitja, duke përfshirë dhuratat dhe mikpritjen*.

- Presioni lidhur me mospërputhjen me ligjet dhe rregulloret:
 - Presion për të strukturuar një transaksion për t'iu shmangur tatimeve.

Shih gjithashtu Seksionin 260, *Përgjigjja ndaj Mospërputhjes me Ligjet dhe Rregulloret*.

- Presioni lidhur me nivelin e tarifave
 - Presioni i ushtruar nga një profesionist kontabël mbi një tjetër profesionist kontabël për të ofruar shërbime profesionale në një nivel tarife që nuk lejon burime të mjaftueshme dhe të përshtatshme (përfshirë burimet njerëzore, teknologjike dhe intelektuale) për të kryer shërbimet në përputhje me standardet teknike dhe profesionale.

Shih gjithashtu Seksionin 330, *Tarifat dhe Llojet e tjera të Shpërblimeve*

PJESA 3 –PROFESIONISTËT KONTABËL NË PRAKTIKËN PUBLIKE

SEKSIONI 320

EMËRIME PROFESIONALE

...

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Pranimi i Klientit dhe Angazhimit

Në përgjithësi

[Paragrafi ekzistues 320.3 A4 është zëvendësuar nga paragrafi 320.3 A4 më poshtë.]

- 320.3A4 Faktorët që janë të rëndësishëm në vlerësimin e nivelit të një kërcënimi të tillë përfshijnë:
- Të kuptuarit si duhet i:
 - Natyrës së biznesit të klientit;
 - Kompleksiteti i veprimtarisë së tij;
 - Kërkesat e angazhimit; dhe
 - Qëllimi, natyra dhe qëllimi i punës që do të kryhet.
 - Njohuri për industrinë përkatëse ose lëndën.
 - Përvojë me kërkesat përkatëse rregullatore ose raportuese.
 - Ekzistenca e politikave dhe procedurave të kontrollit të cilësisë të krijuara për të ofruar siguri të arsyeshme se angazhimet pranohen vetëm kur ato mund të kryhen me kompetencë.
 - Niveli i tarifave dhe shkalla në të cilën ato kanë parasysh burimet e kërkuara, duke marrë parasysh prioritetet tregtare dhe të tregut të profesionistit kontabël.

SEKSIONI 330

TARIFA DHE LLOJE TË TJERA TË PAGESAVE

...

Materiali për Zbatim

Niveli i tarifave

[Paragrafi ekzistues 330.3 A1 është zëvendësuar nga paragrafi 330.3 A1 më poshtë.]

330.3 A1 Niveli i tarifave mund të ndikojë në aftësinë e një profesionisti kontabël për të kryer shërbime profesionale në përputhje me standardet teknike dhe profesionale.

[Paragrafi ekzistues 330.3 A3 është zëvendësuar nga paragrafi 330.3 A3 më poshtë.]

330.3 A3 Faktorët që janë të rëndësishëm në vlerësimin e nivelit të një kërcërimi të tillë përfshijnë:

- Nëse klienti është në dijeni të kushteve të angazhimit dhe, në veçanti, bazës mbi të cilën përcaktohen tarifat dhe shërbimet profesionale që mbulojnë.
- Nëse niveli i tarifës përcaktohet nga një palë e tretë e pavarur, si p.sh. një organ rregullator.

PJESA 4A – PAVARËSIA PËR ANGAZHIMET E AUDITIMIT DHE RISHIKIMIT

SEKSIONI 400 ZBATIMI I KUADRIT KONCEPTUAL PËR PAVARËSINË PËR ANGAZHIMET E AUDITIMIT DHE RISHIKIMIT

Prezantimi

Në përgjithësi

[Paragrafi ekzistues 400.2 zëvendësohet nga paragrafi 400.2 më poshtë.]

400.2 Kjo pjesë zbatohet si për angazhimet e auditimit ashtu edhe për ato të rishikimit përveç rasteve kur shprehet ndryshe. Fjalët "auditim", "ekip auditimi", "angazhim auditimi", "klient auditimi" dhe "raport auditimi" zbatohen në mënyrë të barabartë edhe për rishikimin, ekipin e rishikimit, angazhimin e rishikimit, rishikimin e klientit dhe rishikimin e raportit të angazhimit.

PJESA 4B PAVARËSIA PËR ANGAZHIMET E TJERA TË SHËRBIMEVE TË SIGUROSË PËRVEÇ ANGAZHIMEVE TË AUDITIMIT DHE RISHIKIMIT

[Seksioni ekzistues 905 zëvendësohet nga seksioni 905 më poshtë]

SEKSIONI 905

TARIFAT

Prezantimi

- 905.1 Firmat duhet të respektojnë parimet themelore, të jenë të pavarura dhe të zbatojnë kuadrin konceptual të përcaktuar në seksionin 120 për të identifikuar, vlerësuar dhe trajtuar kërcënimet ndaj pavarësisë.
- 905.2 Tarifat ose llojet e tjera të shpërblimit mund të krijojnë një kërcënim të interesit vetjak ose frikësimi. Ky seksion përcakton kërkesat specifike dhe materialin për zbatim që lidhet me zbatimin e kuadrit konceptual për të identifikuar, vlerësuar dhe trajtuar kërcënimet ndaj pavarësisë që rrjedhin nga tarifat e ngarkuara për klientët e shërbimeve për dhënien e sigurisë.

Kërkesat dhe Materiali për Zbatim

Tarifat e paguara nga një klient i sigurimit

- 905.3 A1 Kur tarifat negocohen dhe paguhen nga një klient i shërbimeve të dhënies së sigurisë, kjo krijon një kërcënim të interesit vetjak dhe mund të krijojë një kërcënim frikësimi për pavarësinë.
- 905.3 A2 Zbatimi i kuadrit konceptual kërkon që përpara se një firmë të pranojë një angazhim të dhënies së sigurisë për një klient të shërbimeve të sigurisë, firma të përcaktojë nëse kërcënimet ndaj pavarësisë të krijuara nga tarifat e propozuara për klientin janë në një nivel të pranueshëm. Zbatimi i kuadrit konceptual kërkon gjithashtu që firma të rivlerësojë kërcënime të tilla kur faktet dhe rrethanat ndryshojnë gjatë periudhës së angazhimit.
- 905.3 A3 Faktorët që janë të rëndësishëm në vlerësimin e nivelit të kërcënimeve të krijuara kur tarifat paguhen nga klienti i shërbimit të sigurisë përfshijnë:
- Niveli i tarifave për angazhimin e sigurimit dhe shkalla në të cilën ato kanë parasysh burimet e kërkuara, duke marrë parasysh prioritetet tregtare dhe të tregut të firmës.
 - Shtrirja e çdo varësie ndërmjet nivelit të tarifës dhe rezultatit të shërbimit.
 - Niveli i tarifës në kuadër të shërbimit që do të ofrohet nga firma ose një firmë rrjeti.
 - Rëndësia e klientit për firmën ose partnerin.

- Natyra e klientit.
- Natyra e angazhimit të dhënies së sigurisë.
- Përfshirja e atyre që janë të ngarkuar me qeverisjen në marrëveshjen e tarifave.
- Nëse niveli i tarifës përcaktohet nga një palë e tretë e pavarur, si p.sh. një organ rregullator.

905.3 A4 Kushtet, politikat dhe procedurat e përshkruara në paragrafë 120.15 A3 (veçanërisht ekzistenca e një sistemi të menaxhimit të cilësisë i projektuar dhe zbatuar nga një firmë në përputhje me standardet e menaxhimit të cilësisë të publikuara nga IAASB) mund të ndikojë gjithashtu në vlerësimin nëse kërcënimet ndaj pavarësisë janë në një nivel të pranueshëm.

905.3 A5 Kërkesat dhe materiali për zbatim që pasojnë identifikojnë rrethanat që mund të kenë nevojë të vlerësohen më tej kur të përcaktohet nëse kërcënimet janë në një nivel të pranueshëm. Për ato rrethana, materiali për zbatim përfshin shembuj të faktorëve shtesë që mund të jenë të rëndësishëm në vlerësimin e kërcënimeve.

Niveli i tarifave për angazhimet e dhënies së sigurimisë

905.4 A1 Përcaktimi i tarifave që duhet t'i ngarkohen një klienti të shërbimeve të sigurisë, qoftë për dhënie sigurie apo shërbime të tjera, është një vendim biznesi i firmës duke marrë parasysh faktet dhe rrethanat që lidhen me atë angazhim specifik duke përfshirë kërkesat e standardeve teknike dhe profesionale.

905.4 A2 Faktorët që janë të rëndësishëm në vlerësimin e nivelit të interesit vetjak dhe kërcënimeve të frikësimit të krijuara nga niveli i tarifës për një angazhim dhënieje sigurie kur paguhet nga klienti i shërbimit përfshijnë:

- Arsytimi tregtar i firmës për tarifën e angazhimit për sigurimin.
- Nëse klienti ka ushtruar ose po ushtron presion të panevojshëm për të ulur tarifën për angazhimin e sigurimit.

905.4 A3 Shembuj të veprimeve që mund të përbëjnë masa mbrojtëse për të trajtuar kërcënime të tilla përfshijnë:

- Një rishikues i përshtatshëm i cili nuk merr pjesë në angazhimin e dhënies së sigurisë që të vlerësojë arsyeshmërinë e tarifës së propozuar duke pasur parasysh qëllimin dhe kompleksitetin e angazhimit.
- Një rishikues të përshtatshëm i cili nuk ka marrë pjesë në angazhimin e sigurimit për rishikimin e punës së kryer.

Tarifat e kushtëzuara

- 905.5 A1 Tarifat e kushtëzuara janë tarifa të llogaritura mbi një bazë të paracaktuar në lidhje me rezultatin e një transaksioni ose rezultatin e shërbimeve të kryera. Një tarifë e kushtëzuar e ngarkuar përmes një ndërmjetësi është një shembull i një tarife të kushtëzuar të tërthortë. Në këtë seksion, një tarifë nuk konsiderohet si e kushtëzuar nëse përcaktohet nga një gjykatë ose një autoritet tjetër publik.
- R905.6** Një firmë nuk do të ngarkojë drejtpërdrejt ose tërthorazi një tarifë të kushtëzuar për një angazhim të dhënies së sigurisë.
- R905.7** Një firmë nuk do të ngarkojë drejtpërdrejt ose tërthorazi një tarifë të kushtëzuar për një shërbim jo-sigurie që i ofrohet një klienti të shërbimit të sigurisë nëse rezultati i shërbimit të jo-sigurisë, dhe për rrjedhojë shuma e tarifës, varet nga një gjykim i ardhshëm ose aktual në lidhje me një çështje që është materiale për informacionin e temës së angazhimit të sigurimit.
- 905.7 A1 Paragrafët R905.6 dhe R905.7 e përjashtojnë një firmë që të hyjë në marrëveshje të caktuara të tarifave të kushtëzuara me një klient të shërbimit të sigurisë. Edhe nëse një marrëveshje për tarifat e kushtëzuara nuk përjashtohet kur ofrohet një shërbim jo-sigurie për një klient të shërbimit të sigurisë, ai mund të ndikojë sërish në nivelin e kërcënimit të interesit vetjak.
- 905.7 A2 Faktorët që janë të rëndësishëm në vlerësimin e nivelit të një kërcënimi të tillë përfshijnë:
- Nivelet e shumave të mundshme të tarifave.
 - Nëse një autoritet i duhur përcakton rezultatin nga i cili varet tarifa e kushtëzuar.
 - Zbulimi për përdoruesit e synuar të punës së kryer nga firma dhe bazën e shpërblimit.
 - Natyra e shërbimit.
 - Efekti i ngjarjes ose transaksionit në dhënien e informacionit.
- 905.7 A3 Shembuj të veprimeve që mund të përbëjnë masa mbrojtëse për të adresuar një kërcënim të tillë të interesit vetjak përfshijnë:
- Angazhimin e një rishikuesi të përshtatshëm i cili nuk ka qenë i përfshirë në kryerjen e shërbimit të jo-sigurisë, që të rishikojë punën përkatëse të shërbimit të dhënies së sigurisë.
 - Marrja e një marrëveshjeje me shkrim paraprakisht me klientin mbi bazën e shpërblimit.

Tarifat totale—Tarifat e në vonesë pagese

- 905.8 A1 Niveli i kërcënimit të interesit vetjak mund të ndikohet nëse tarifat e pagueshme nga klienti i shërbimit të sigurisë për angazhimin e dhënies së sigurisë ose shërbime të tjera janë në vonesë gjatë periudhës së angazhimit të dhënies së sigurisë.

- 905.8 A2 Në përgjithësi pritet që firma të marrë pagesën e tarifave të tilla para se të lëshohet raporti i dhënies së sigurisë.
- 905.8 A3 Faktorët që janë të rëndësishëm në vlerësimin e nivelit të një kërcënimi të tillë të interesit vetjak përfshijnë:
- Rëndësinë e tarifave në vonesë për firmën.
 - Kohëzgjatja e vonesës së tarifave të pashlyera.
 - Vlerësimi i firmës për aftësinë dhe vullnetin e klientit ose palës tjetër përkatëse për të shlyer tarifën në vonesë.
- 905.8 A4 Shembuj të veprimeve që mund të përbëjnë masa mbrojtëse për të trajtuar një kërcënim të tillë përfshijnë:
- Shlyerja e pjeshme e tarifave në vonesë.
 - Angazhimi i një rishikuesi të përshtatshëm i cili nuk ka marrë pjesë në angazhimin e dhënies së sigurisë që të rishikojë punën e kryer.
- R905.9** Kur një pjesë e konsiderueshme e tarifave të paguara nga një klient i shërbimit të sigurisë mbeten të pashlyera për një kohë të gjatë, firma duhet të përcaktojë:
- (a) Nëse tarifat e vonuara mund të jenë ekuivalente me një kredi për klientin, rast në të cilin janë të zbatueshme kërkesat dhe materiali për zbatim të përcaktuara në seksionin 911; dhe
 - (b) Nëse është e përshtatshme që firma të riemërohet ose vazhdojnë angazhimin e dhënies së sigurisë.

Tarifat totale - Varësia ndaj tarifave

- 905.10 A1 Kur tarifat totale të gjeneruara nga firma prej një klienti të shërbimit të dhënies së sigurisë për të cilin firma shpreh një opinion në një angazhim të dhënies së sigurisë, përfaqësojnë një pjesë të madhe të tarifave totale të asaj firme, varësia dhe shqetësimi për humbjen e mundshme të tarifave nga ai klient ndikojnë në nivelin e kërcënimit të interesit vetjak dhe krijojnë një kërcënim frikësimi.
- 905.10 A2 Kërcënimi i interesit vetjak dhe i frikësimit krijohet në rrethanat e përshkruara në paragrafin 905.10 A1 edhe nëse klienti i shërbimit të sigurisë nuk është përgjegjës për negocimin ose pagesën e tarifave për angazhimin e sigurimit.
- 905.10 A3 Në llogaritjen e tarifave totale të firmës, firma mund të përdorë informacionin financiar në dispozicion nga viti i kaluar financiar dhe të vlerësojë shumën e tarifës bazuar në atë informacion nëse është e përshtatshme.
- 905.10 A4 Faktorët që janë të rëndësishëm në vlerësimin e nivelit të kërcënimeve të tilla të interesit vetjak dhe frikësimit përfshijnë:
- Struktura operative e firmës.

- Pritshmëritë e firmës për diversifikim të bazës së klientëve dhe tarifave në mënyrë që të reduktohet varësia nga klienti i shërbimit të sigurisë.

905.10 A5 Shembuj të veprimeve që mund të përbëjnë masa mbrojtëse për të adresuar kërcënime të tilla përfshijnë:

- Reduktimi i shtrirjes së shërbimeve të ndryshme nga angazhimet e dhënies së sigurisë që i ofrohen klientit.
- Rritja e bazës së klientëve të firmës për të reduktuar varësinë nga klienti i shërbimit të sigurisë.

905.10 A6 Një kërcënim i interesit vetjak ose i frikësimit krijohet kur tarifat e gjeneruara nga një firmë prej një klienti të shërbimeve të sigurisë përfaqësojnë një pjesë të madhe të të ardhurave nga klientët e një ortaku individual.

905.10 A7 Faktorët që janë të rëndësishëm në vlerësimin e nivelit të këtyre kërcënimeve përfshijnë:

- Rëndësia cilësore dhe sasiore e klientit të shërbimit të sigurisë për ortakun.
- Shkalla në të cilën shpërblimi i ortakut varet nga tarifat e gjeneruara prej klientit.

905.10 A8 Shembuj të veprimeve që mund të përbëjnë masa mbrojtëse për të trajtuar një kërcënim të tillë të interesit vetjak ose frikësimit përfshijnë:

- Angazhimin e një rishikuesi të përshtatshëm, i cili nuk ka qenë anëtar i ekipit të sigurimit, që të rishikojë punën e kryer.
- Sigurimi që shpërblimi i ortakut të mos ndikohet ndjeshëm nga tarifat e zbatuara kundrejt klientit të shërbimit të sigurisë.
- Rritja e portofolit të klientëve të ortakut për të reduktuar varësinë nga klienti.

TARIFA – DATA E HYRJES NË FUQI

- Për Seksionin 410 të rishikuar dhe ndryshimet pasuese të Pjesës 4A: efektive për auditimet e pasqyrave financiare për periudhat që fillojnë nga data 15 dhjetor 2022 ose pas saj.
- Për Seksionin 905 të rishikuar: në lidhje me angazhimet e dhënies së sigurisë në lidhje me çështjet themelore që mbulojnë periudha kohore, efektive për periudhat që fillojnë më ose pas datës 15 dhjetor 2022; përndryshe, në fuqi nga 15 dhjetor 2022.
- Për ndryshimet vijuese të seksioneve të tjera të Kodit: në fuqi prej datës 15 dhjetor 2022.

Lejohet zbatimi i mëhershëm.

International
Federation
of Accountants™

529 Fifth Avenue, New York, NY 10017
T +1 (212) 286-9344 F +1 (212) 286-9570
www.ifac.org
ISBN: 978-11-60815-464-7